

พศสโครงการเมืองไทย

ถูมีหลับกางบอร์ดสร้าง – หน้าที่
และพัฒนาการทางสถาบัน

0. เอกสาร ไดรฟ์

กอนราด
Konrad
-Adenauer-
Stiftung
มูลนิธิอาเซียน
Institute of Public Policy Studies

สถาบันนโยบายศึกษา
INSTITUTE OF PUBLIC POLICY STUDIES

พัศคการเมืองไทย :

ถูมีหลังทางกรุงสร้าบ-หน้าที่

และพัฒนาการทางสกaben

เขาวะ ใจร่าด

ช้อมูลทางบรรณานุกรมของหนอสมุดแห่งชาติ
เชาวนະ ไตรมาศ.

พระครการเมือง : ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่ และพัฒนาการทางสถาบัน.

-- กรุงเทพฯ : สถาบันโยบายศึกษา, 2540. 196 หน้า.

1. พระครการเมือง--ไทย I. ชื่อเรื่อง.

324.2

ISBN : 974-89575-2-7

ชื่อเรื่อง	พระครการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่ และพัฒนาการทางสถาบัน
ผู้เขียน	เชาวนະ ไตรมาศ
ปีที่พิมพ์	พฤศจิกายน 2540
จำนวนพิมพ์	2,000 เล่ม
เจ้าของ	สถาบันโยบายศึกษา 99/146 ซอยหมู่บ้านงามวงศ์วาน ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 9411832-3 โทรสาร 9411834
ผู้สนับสนุน	มูลนิธิคอนราด อเดนาวร์
ตรวจสอบต้นฉบับ	ปาริชาต ศิริวัชร์ ชेम แก้วมรกต วรรณสมร ศรีทองใหม่
ออกแบบปก	ชัยุष แก้วเรือน ปราโมทย์ มีสะอาด
ดำเนินการพิมพ์	บริษัท พี.เพรส จำกัด โทร. 7424754-5
พิมพ์ที่	บริษัท เอดิสันเพรส โปรดักส์ จำกัด
จัดจำหน่ายโดย	ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศาลาพระเกี้ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พญาไท กรุงเทพฯ 10330 โทร. 218-7000, 218-3980-2, 255-4433 โทรสาร 255-4441
E-mail :	cubook@chula.edu http://www.chula.edu/cubook/index.htm
ราคา	120 บาท

คำนำจากสถาบันนโยบายศึกษา

พระครุการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งพระครุการเมืองต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างส่วนที่เป็น “ภาครัฐ” และส่วนที่เป็น “ประชาชน” โดยการนำความต้องการ ความจำเป็นของประชาชนมาแปลงให้เป็นนโยบาย และดำเนินการทางการเมืองให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

พระครุการเมืองไทยเป็นสถาบันทางการเมืองที่ต้องกำกันและมีพัฒนาการในช่วงเวลาไม่นานนัก และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภายในระยะเวลาห้าปี-สิบปี คณไทยได้วัดกับพระครุการเมืองมากมายที่ผลัดเปลี่ยนกันมา สร้างสีสันให้กับการเมืองไทย และพระครุการเมืองเหล่านั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมาก ตลอดจนแต่ละพระครุยังมี การแบ่งกลุ่มภายนอก และการย้ายพระครุกันอยู่เสมอๆ ทำให้ผู้ที่ไม่ได้สนใจติดตามชนิดที่เรียกว่า “เกาะติด” จะไม่สามารถเข้าใจหรืออธิบายเรื่องพระครุการเมืองไทยได้มากไปกว่าที่ได้อ่านข่าวพาดหัวในหนังสือพิมพ์ในระยะนั้น ๆ

สถาบันนโยบายศึกษาจึงได้ขอให้ ดร.เชาวนະ ไตรมาศ ทำวิจัยเรื่อง “พระครุการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง - หน้าที่และพัฒนาการทางสถาบัน” เป็นการวิจัยเชิงแบ่งเป็น 2 ระยะ คือช่วงปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2540 ซึ่งในระหว่างช่วงเวลาที่ได้ทำวิจัยก็มีการเลือกตั้งวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ทำให้ข้อมูลบางส่วนเป็นข้อมูลก่อนการเลือกตั้ง และข้อมูลบางส่วนเป็นข้อมูลหลังการเลือกตั้ง อย่างไรก็ต้องสถาบันนโยบายศึกษาเห็นว่างานวิจัยนี้ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ควรที่จะเผยแพร่ต่อสาธารณะ จึงได้ขอให้ ดร.เชาวนະ ตัดต่อเรียบเรียงขึ้นดังปรากฏเป็นหนังสือเล่มนี้

สถาบันนโยบายศึกษาขอขอบคุณ ดร.เชาวนະ ไตรมาศ ที่รับผิดชอบงานวิจัยและเรียบเรียงต้นฉบับ และมุ่งเน้นอิทธิพลต่อเดนาร์ ซึ่งให้การสนับสนุนผลงานชิ้นนี้และดำเนินงานอื่นๆ ของสถาบันฯ อย่างตื่นเต้นเสมอมา

ประชาต ศิwareรักษ์
ผู้อำนวยการสถาบันนโยบายศึกษา
พฤษจิกายน 2540

คำนำจากผู้เขียน

ในระบบการเมืองแบบรัฐสภาระช่องไทยในปัจจุบัน พระคริการเมือง นับว่าเป็นสถาบันที่ได้รับมอบการกิจที่มีความสำคัญสูงอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะพระคริการเมืองเป็นเพียงสถาบันเดียวที่มีบทบาทนำในการดำเนินการกิจทางการเมืองครอบคลุมทั้งระบบทุกกระบวนการ นับตั้งแต่การเลือกตั้งเข้าสู่อำนาจไปจนถึงการใช้อำนาจปกครอง ประเทศทั้งอำนาจนิิติบัญญัติและอำนาจบริหาร ดังนั้น พระคริการเมืองจึงเป็นองค์กรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อระบบการเมืองและต่อประเทศ

โดยผลของความสำคัญดังกล่าว ความคาดหวังที่ประชาชนมีต่อพระคริการเมือง โดยเฉพาะต่อการรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาสำคัญของประชาชนและการพัฒนาประเทศ จึงทั้งน้ำหนักลงไปที่พระคริการเมืองค่อนข้างสูง และในความเป็นจริง ประชาชนเองก็ควรจะมีความคาดหมายเช่นนั้นด้วย

ยิ่งในภาวะที่สังคมไทยกำลังพลิกผันเข้าสู่กระแสประชาคมโลกยุคใหม่ด้วยแล้ว การแข่งขันเชิงบทบาทขององค์กรในทุกระดับก็จะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น การดำรงอยู่หรือการปรับตัวเพื่อรับผิดชอบและสนองตอบต่อภาวะ-หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นพันธุภพหลักที่องค์กรมีไว้เพื่อเป็นสาระสำคัญ

มิติใหม่ของพระคริการเมือง ในฐานะที่เป็นองค์กรครอบงำบทบาททางการเมือง ย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปสู่พรแคนดอนของมุ่งมองในมิติใหม่ โดยเฉพาะในมิติเกี่ยวกับการแข่งขันในเชิงสถาบันของพระคริการเมือง ทั้งนี้เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนให้เป็นกรอบในการมองหรือการทำความรู้จักกับพระคริการเมืองอย่างกว้างขวางมากขึ้น

ที่ผ่านมาประชาชนมีความสามารถที่จำกัดในการทำความรู้จักกับพระคริการเมืองต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักถูกหักหน้าให้มุ่งจุดสนใจไปที่เฉพาะจุด เช่น ความสนใจในภาพลักษณ์ของตัวบุคคล แต่ไม่ได้รู้จักพระคริการเมืองในฐานะที่เป็นองค์กรหรือสถาบันในทางการเมืองอย่างแท้จริง

ปัญหาความผิดพลาดทางมายาคติ ที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อภาวะสันัขความมีประสิทธิภาพทางการเมืองในกระบวนการเช้าร่วมทางการเมืองระหว่างประชาชนกับพรรคการเมือง คือ การที่ประชาชนถูกหลอกด้วยภาพซ่อนระหว่างตัวบุคคลกับองค์กร ทำให้พรรคการเมืองบางส่วนยังชี้พอยู่ได้ด้วยการอาศัยเพียงอนิสงส์จากการทำหน้าที่เปิดเตลิดคือการเขิดซุกภาพลักษณ์ที่โดยเด่นของตัวบุคคลเพียงบางคน แต่ขยายผลครอบคลุมถึงพรรคร่วมในภาพรวม ซึ่งการที่พรรคร่วมเมืองอาศัยจุดอ่อนทางจิตวิทยาโดยใช้กลยุทธ์การซ่อนภาพเข่นนี้ ย่อมส่งผลต่อการทำลายบรรษัทภพ แข่งขันเรื่องสถาบัน ไม่มีเหตุจูงใจให้มีการพัฒนาองค์กรพรรคร่วมรวมขององค์กร และที่สำคัญคือการละเลยภาระหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของพรรคร่วมฐานะที่เป็นองค์กร

ผู้เชียน มีความปรารถนาที่จะให้การศึกษาพรรคร่วมเมืองในปัจจุบัน มีส่วนกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจใหม่ๆ เพื่อสร้างสำเนียงที่ส่งเสริมให้ประชาชนในสังคม-การเมืองแบบประชาธิปไตย มีความหวังและฝักใฝ่ในความสำเร็จที่เป็นไปได้สำหรับการสร้างสรรค์สร้างองค์กรพรรคร่วมเมืองของไทย ให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีส่วนสนับสนุนให้ระบบการเมืองไทยเป็นระบบที่มีระดับความสามารถทางการปกครองสูงพร้อมๆ กันไปกับการเป็นระบบการเมืองที่มีรูปแบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยด้วย โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนหมุนมองพรรคร่วมเมืองจากมิติดั้งเดิมที่เน้นตัวบุคคลไปเป็นจุดเน้นด้านองค์กร ทั้งนี้ผู้เชียนยังมีความคาดหวังต่อไปว่า สำเนียงใหม่ของประชาชนจะส่งพลังแรงพอที่จะทำให้พรรคร่วมเมืองตื่นตัวในการพัฒนาสมรรถนะเชิงองค์กรในภาพรวมระยะยาวมากขึ้น มีบรรษัทภพของการแข่งขันที่มีนัยเชิงองค์กร หัวใจด้านประสิทธิภาพ มีแก่นสารของภาระหน้าที่และมีความรับผิดชอบเพียงพอที่จะสอดรับกับฐานะความสำคัญที่พรรคร่วมเมืองได้รับมอบหมายจากประชาชนและประเทศ

ขอขอบคุณสถาบันนโยบายศึกษา (IPPS) มนตรีธิคองราด อเดนาร์ บุคลากรและสมาชิกของพรรคร่วมความหวังใหม่ พรรครชาติพัฒนา และพรรครัฐธรรมนักรศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และเจ้าหน้าที่ของบริษัท อินฟอร์เมชั่น โพรวายเดอร์แอนด์คอนซัลแทนท์ จำกัด (IP&C) ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานในครั้งนี้

ดร. เขawan ไตรมาศ
พฤษจิกายน 2540

บทคัดย่อ

การศึกษาภูมิทั้งทางโครงสร้าง - หน้าที่ และพัฒนาการทางสถาบันของ
พระคริการเมืองไทย เน้นศึกษาองค์กรพระคริสต์โดยรวม ทั้งด้านโครงสร้างและหน้าที่
รวมทั้งบทบาทในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมืองด้วย การศึกษาครอบคลุมพระคริ
การเมืองทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่มีอุดเน้นที่พระคริการเมืองในปัจจุบัน และบทบาท
ทางการเมืองในห่วงเวลา 10 ปี ข้างหน้า

จากการศึกษาพบว่า พระคริการเมืองไทยมีที่มาจากการชั้นนำทางอำนาจที่
เป็นชั้นปักครองดังเดิม แล้วจึงเปลี่ยนผ่านไปสู่การครอบงำโดยชั้นนำที่เป็นผู้
มั่นคงทางเศรษฐกิจ

พระคริการเมืองไทยดำรงอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญทั้ง 2
ด้าน คือ ปัจจัยด้านการเมือง และปัจจัยด้านกฎหมาย โดยในช่วงต้นพระคริการเมือง
เป็นฝ่ายรับผลกระทบจากการเมือง ขณะที่ในช่วงหลังพระคริการเมืองเป็นฝ่ายปรับ
พฤติกรรมตามกฎหมาย

พระคริการเมืองไทยเปลี่ยนผ่านโดยกระบวนการดำรงอยู่แบบถ่องถิด-ลงถูก
มากกว่ากระบวนการเดินโตรและอยู่รอดแบบเรียนรู้ - พัฒนา ทิศทางการ
เปลี่ยนแปลงของพระคริการเมือง จึงดำเนินไปภายใต้ปฏิกริยาเชิงรับมากกว่าเชิงรุก
แม้ว่าพระคริการเมืองจะได้รับยกย่องให้มีฐานะเป็นองค์กรนำ แต่กลับมีบทบาทใน
ฐานะรอง

โดยที่พระคริการเมืองไทยเป็นส่วนสมควรหวังชั้นนำทางอำนาจ กับชั้น
ชั้นนำทางเศรษฐกิจ ซึ่งดำรงอยู่ใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อม เปเลี่ยนผ่านในเชิงรับ
อย่างไรทิศทางและชาติชนการพัฒนา ทำให้พระคริการเมืองไทย มีฐานะเป็นองค์กร
เฉพาะในทางโครงสร้างตามนิตินัย แต่ในด้านบทบาท - หน้าที่ของสถาบันตาม
พุตตินัย กลับมีฐานะเพียงในระดับตัวบุคคลและหรือกลุ่มอำนาจที่ครอบงำพระคริ
การเฉพาะห่วงเวลาเท่านั้น สถาบันพระคริการเมืองไทยจึงเป็นองค์กรทางการเมืองที่

กำลังเปลี่ยนผ่านอยู่ในช่วงกึ่งกลางของการพัฒนาความเป็นสถาบันมากกว่าเป็นองค์กรที่พัฒนาความเป็นสถาบันแล้ว เนื่องจากการสนับสนุนมีขอบเขตจำกัดไม่กว้างขวาง ติดขัดกับตัวบุคคลและกลุ่ม ขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวระดับองค์กร ศูนย์รวมอำนาจจากจะตัวที่กลุ่มแกนนำ ขาดการกระจายตัวอย่างชัดเจน อำนาจขององค์กรถูกครอบงำจากอิทธิพลของกลุ่มทุน ขาดความเป็นอิสระในตัวเอง และมีการแตกแยกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งมีผลลัพธ์เนื่ององค์กรรวมการณ์กเป็นปีกแผ่นขาดความเช้มแข็ง

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 ภูมิหลังทางโครงสร้าง - หน้าที่ของพระองค์การเมืองไทย	1
บทที่ 1 ลักษณะความเป็นมาและภาพรวมทั่วไปของภูมิหลังพระองค์การเมืองไทย	2
1. ระบบแนวความคิด	3
1.1 อุดมการณ์ประชาธิปไตย	4
1.2 ความเป็นสถาบันทางการเมือง	7
1.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	8
1.4 ความเป็นตัวแทนทางการเมือง	8
1.5 พฤติกรรมทางการเมือง	9
2. ลักษณะภูมิหลังทางกายภาพของพระองค์การเมืองไทย	10
2.1 ลักษณะทางองค์กรของพระองค์การเมืองไทย	10
2.2 ลักษณะทางโครงสร้างของพระองค์การเมืองไทย	16
2.3 บทบาท-หน้าที่ของพระองค์การเมืองไทย	32
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังพระองค์การเมืองไทย	35
3.1 รัฐธรรมนูญหรือกติกาหลักทางการเมือง-การปกครอง	36
3.2 พ.ร.บ. พระองค์การเมือง	37
3.3 พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	41
3.4 ระบบพระองค์การเมือง	44
3.5 ระบบการเมือง - การปกครอง	46

	3.6 วัฒนธรรมทางการเมือง	48
	3.7 ภาวะผู้นำอำนาจทางการเมือง	49
	3.8 การผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนอำนาจทางการเมือง	50
	บทที่ 2 ภูมิหลังทางด้านโครงสร้าง-หน้าที่ของพระคริสต์ทางการเมืองไทย	52
	ข้อมูลพระคริสต์ธรรม	54
1	1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสมাচิก	54
2	2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม	55
3	3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมานิษก	56
4	4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมานิษก	56
5	5. การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมานิษก	57
6	6. อายุของสมานิษกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง	57
7	7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล	58
8	8. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	59
9	9. หน้าที่ด้านกรรมการมาริการ	59
0	10. หน้าที่ฝ่ายค้าน	61
1	11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพระคร	62
2	12. จำนวนและสัดส่วนของสมานิษกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพระคร (ข้อมูล ณ กันยายน 2539)	63
3	ข้อมูลพระคริสต์ใหม่	63
4	1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสมานิษก	63
5	2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม	64
6	3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมานิษก	65
7	4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมานิษก	65
8	5. การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมานิษก	66
9	6. อายุของสมานิษกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง	66
0	7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล	67
1	8. หน้าที่ฝ่ายค้าน	67

9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	68
10. หน้าที่ด้านกรรมการอธิการ	68
11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรรค	69
12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพรรค (ข้อมูล ณ กันยายน 2539)	70
 ข้อมูลพัฒนา	 70
1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสมาชิก	70
2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม	71
3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก	72
4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก	72
5. การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิก	73
6. อายุของสมาชิกกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง	73
7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล	74
8. หน้าที่ฝ่ายค้าน	74
9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	77
10. หน้าที่ด้านกรรมการอธิการ	78
11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรรค	79
12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพรรค (ข้อมูล ณ กันยายน 2539)	80
 บทที่ 3 วิเคราะห์ลักษณะทางโครงสร้าง-หน้าที่ของพรรคการเมืองไทย	 81
1. โครงสร้างสมาชิกพรรค	83
2. กลุ่มและลักษณะบทบาทกลุ่ม	85
3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก	85
4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก	86
5. การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิก	86
6. อายุของสมาชิกกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง	86
7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล	87

8.	หน้าที่ฝ่ายค้าน	88
9.	หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ	88
10.	หน้าที่ด้านกรรมการอิกรา	89
11.	โครงสร้างการบริหารพรรค	90
12.	จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพรรค	90
บทที่ 4	สรุป	92
ส่วนที่ 2	พัฒนาการทางสถาบันของพรรคการเมืองไทย	96
บทที่ 1	ลักษณะสำคัญของปัจจัยกำหนดลักษณะพัฒนาการทางสถาบันของ พรรคการเมือง	98
1.	ข้อมูลพรรคความหวังใหม่	98
2.	ข้อมูลพรรคชาติพัฒนา	106
3.	ข้อมูลพรรคพลังธรรม	116
บทที่ 2	วิเคราะห์สถานภาพ พัฒนาการทางสถาบันของพรรคการเมืองไทย	126
1.	ความต่อเนื่องในการดำเนินบทบาททางการเมือง	126
2.	การดำรงตำแหน่งของหัวหน้าและผู้บิหารพรรค	127
3.	ผลการเลือกตั้ง	129
4.	การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแนวทางนโยบาย	130
5.	การบริหารความชัดเจ้น	131
6.	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้บิหารกับ ส.ส.และสมาชิกทั่วไป	133
7.	การปรับตัวด้านองค์กรและการบริหาร	134
8.	การสร้างผู้นำทางการเมือง	135
9.	สาขาพรรคในภูมิภาคและท้องถิ่น	136
10.	การกระจายบทบาทและกิจกรรมทางการเมือง	137
11.	การคัดสรรผู้นำทางการเมือง	139
12.	สัดส่วนการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของสมาชิก	139
13.	รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง	140

บทที่ 3 แนวโน้มกระบวนการและทิศทางพัฒนาการทางสถาบันของ พระคริการเมืองไทย	142	
1. สภาพการณ์ของกรอบอ้างอิงทางด้านการเมือง วัฒนธรรม และประวัติความเป็นมา	142	
2. ความเคลื่อนไหวของระบบพระคริการเมือง	144	
3. ปัจจัยองค์ประกอบและภาระหน้าที่ของพระคริการเมือง	146	
4. กระบวนการท่าทีและบทบาทของพระคริการเมือง	149	
5. ทรัพยากรทางการเมืองและกิจกรรมการเลือกตั้งของ พระคริการเมือง	151	๑
6. ทัศนคติของสาธารณะชนต่อพระคริการเมือง	152	๑
7. ทิศทางในอนาคตของพระคริการเมือง	153	๑
บทที่ 4 สรุป	155	
ส่วนที่ 3 การมีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539	158	
บทสรุปทั่วไป		
ผลการเลือกตั้ง 17 พฤศจิกายน 2539 กับ		
นัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของพระคริการเมืองไทย	158	๑
1. พระคริการเมืองก่อนการเลือกตั้ง	158	๑
2. พระคริการเมืองระหว่างการเลือกตั้ง	159	๑
3. พระคริการเมืองหลังการเลือกตั้ง	165	๑
4. การเลือกตั้งกับนัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของการเมืองไทย	167	๑
บรรณานุกรม	168	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนพรrocการเมืองช่วง พ.ร.บ. พรrocการเมือง 4 ฉบับ	11
ตารางที่ 2	จำนวน ส.ส. จากการเลือกตั้งเมื่อ 2 ก.ค. 2538 (แยกพรroc-ภูมิภาค)	13
ตารางที่ 3	จำนวน ส.ส. พรrocชาติไทย พ.ศ. 2518 - 2538	14
ตารางที่ 4	จำนวน ส.ส. ของพรrocความหวังใหม่ กิจสังคมและพลังธรรม พ.ศ. 2531 - 2538	15
ตารางที่ 5	จำนวน ส.ส. ของพรrocประชากรไทย พ.ศ. 2522 - 2538	16
ตารางที่ 6	จำนวน ส.ส. ของพรrocประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2518 - 2538	16
ตารางที่ 7	จำนวนสาขาวิชาพrrocการเมืองที่ดำเนินกิจการอยู่ในปัจจุบัน (2539)	18
ตารางที่ 8	จำนวนสมาชิกพrrocการเมืองปัจจุบัน (พ.ศ. 2538)	19
ตารางที่ 9	เปรียบเทียบสมาชิกคณะกรรมการบริหารพrrocพลังธรรมชุด พ.ศ. 2537 - 2538 กับชุดใหม่ (14 ก.ค. 2539)	22
ตารางที่ 10	โครงสร้าง บทบาท และเป้าหมายของกลุ่มฝักฝ่าย ของพrrocการเมือง	25
ตารางที่ 11	รัฐธรรมนูญกับการจัดตั้งและยุบเลิกพrrocการเมือง	37
ตารางที่ 12	ซ่องว่างของระยะเวลาทว่ารัฐธรรมนูญจัดตั้งพrrocการเมือง กับ พ.ร.บ. พrrocการเมือง	39
ตารางที่ 13	การย้ายสังกัดพrroc และย้ายเขตลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั่วไป (ระหว่างการเลือกตั้งเมื่อ 2 ก.ค. 2538 กับ 17 พ.ย. 2539)	45

ตารางที่ 14	การย้ายสังกัดพรรคและย้ายเขตลงสมัครรับเลือกตั้งของ ผู้สมัครที่เป็น ส.ส. เก่า (ระหว่างการเลือกตั้งเมื่อ 2 ก.ค. 2538 กับ 17 พ.ย. 2539)	46
ตารางที่ 15	ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำแนกตามพรรคและภูมิภาค อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา	161
ตารางที่ 16	ข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำแนกตามพรรคและ ประเภทของข้อร้องเรียน	163
ตารางที่ 17	ข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำแนกตามภูมิภาค	164
ตารางที่ 18	พรรคการเมืองไทย ในปี 2540	166

ส่วนที่ 1

ภูมิหลังโครงสร้าง-หน้าที่ของพระคกรเมืองไทย

พระคกรเมือง เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 แต่โดยที่สถานการณ์ทางการเมืองตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาเน้นมีความผันผวนค่อนข้างมาก ส่งผลให้พระคกรเมืองของไทยในขณะนั้นมีการก่อตั้งและยุบเลิกอยู่เสมอๆ ก่อตั้ง จะมีการก่อตั้งพระคกรเมืองในดูถูกการเลือกตั้งหรือบรรยายกาศทางการเมืองในขณะนั้นมีความเป็นประชาธิปไตย และจะมีการยุบเลิกพระคกรเมื่อสถานการณ์ทางการเมืองมีความตึงเครียด ไม่เอื้ออำนวยให้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

การก่อตั้งและการยุบเลิกพระคกรเมือง ในอดีตที่ผ่านมาจึงมักเป็นไปตามเงื่อนไขของบรรยายกาศทางการเมืองในขณะนั้น กระทั้งภายหลังที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ.2521 และ พ.ร.บ. พระคกรเมือง พ.ศ.2524 มีการบังคับใช้แล้ว การก่อตั้งและยุบเลิกพระคกรเมืองจึงเป็นไปตามเหตุผลด้านการเลือกตั้งเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกตั้งและผลจากการเลือกตั้งได้กลายเป็นปัจจัยใหม่ในการกำหนดเงื่อนไขการอยู่รอดหรือการดำรงอยู่ของพระคกรเมือง ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของข้อกฎหมายแทนที่จะเป็นไปตามสถานการณ์ทางการเมืองเหมือนในอดีต

การเลือกตั้งจึงนับเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปัจจุบัน ในขณะเดียวกันการเลือกตั้งก็ได้สร้างผลกระทบเทือนโดยตรงต่อพระคกรเมืองด้วย บทบาทและการดำรงอยู่ของพระคกรเมืองในปัจจุบันจึงผูกพันอยู่กับกิจกรรมการเลือกตั้งค่อนข้างมาก โดยเฉพาะยิ่งการเลือกตั้งที่กำลังดำเนินในปัจจุบัน มีความต่อเนื่องยาวนานออกแบบไปก็จะส่งผลอย่างสำคัญต่อการผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนของพระคกรเมืองในยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521 ดังนั้น การศึกษาภูมิหลังของพระคกรเมืองในปัจจุบัน จึงน่าจะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของพระคกรเมืองในมิติใหม่ๆ ได้มากขึ้น

บทที่ 1

ลักษณะความเป็นมาและภาพรวมทั่วไป ของภูมิหลังพื้นที่การเมืองไทย

การนำเสนอในส่วนนี้ มุ่งชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของลักษณะความเป็นมาในการก่อรูปของพื้นที่การเมืองไทยดังต่อไปนี้ โดยเน้นกรอบมุมมองเฉพาะลักษณะทางภูมิหลังของพื้นที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นโครงสร้างของพื้นที่ (structures) และส่วนที่เป็นบทบาท-หน้าที่ของพื้นที่ (functions)

ในการศึกษาลักษณะทางภูมิหลังของพื้นที่ ซึ่งครอบคลุมในองค์ประกอบหลักทั้งด้านโครงสร้างและด้านบทบาท-หน้าที่นั้นจะพิจารณาถึงปัจจัยประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ปัจจัยประกอบเกี่ยวกับระบบแนวความคิด ประการที่สอง ปัจจัยประกอบเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของภูมิทั้งพื้นที่การเมืองไทย และประการที่สาม ปัจจัยประกอบเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของพื้นที่การเมืองไทย

สำหรับรายละเอียดของปัจจัยประกอบทั้ง 3 ประการ มีความสนใจในแง่มุมที่สำคัญดังนี้ คือ

- ระบบแนวความคิด มีแง่มุมสำคัญ คือ
 - อุดมการณ์ประชาธิปไตย
 - ความเป็นสถาบันทางการเมือง
 - การมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - ความเป็นตัวแทนทางการเมือง
 - พหุนิยมทางการเมือง
- ลักษณะภูมิหลังทางกายภาพพื้นที่การเมืองไทย มีแง่มุมสำคัญ คือ
 - องค์กรพื้นที่การเมือง

- 2.2 โครงสร้างพัรค์การเมือง
- 2.3 บทบาท-หน้าที่พัรค์การเมือง
- 3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังพัรค์การเมืองไทย มีแบ่ง成 คือ
 - 3.1 รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่กำหนดให้กับระบบการเมือง-การปกครอง
 - 3.2 พ.ร.บ. พัรค์การเมือง
 - 3.3 พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - 3.4 ระบบพัรค์การเมือง
 - 3.5 ระบบการเมือง
 - 3.6 วัฒนธรรมทางการเมือง
 - 3.7 ภาวะผู้นำ-อำนาจทางการเมือง
 - 3.8 การผลัดเปลี่ยนอำนาจทางการเมือง

1. ระบบแนวความคิด

จุดกำเนิดสำคัญอันเป็นรากฐานที่มาของพัรค์การเมืองไทยเริ่มต้นจากการแพร่ขยายของกระแสอิทธิพลทางความคิดเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองแบบประเทศตะวันตก (westernization) ซึ่งเป็นระบบการเมืองการปกครองที่อิงกับหลักความเชื่อเรื่องเสรีภาพกับความเสมอภาค (liberty & equality) และค่านิยมเรื่องความทันสมัย (modernization) ผสมผสานร่วมอยู่ด้วย

หลักความเชื่อเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาคกับค่านิยมเรื่องความทันสมัย ที่ติดมากับความคิดเรื่องระบบการเมือง การปกครองแบบประเทศตะวันตกถัดกล่าว ได้มีพลังอิทธิพลต่อการกำหนดศึกษาการเมือง การปกครองในเวลาต่อมา 2 นัย ด้วยกัน กล่าวคือ ค่านิยมเรื่องความทันสมัยนี้ได้ส่งผลอย่างสำคัญต่อการกระตุ้น และผลักดัน ให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครองจากระบบปกครองโดยบุคคลที่สูญปกครองเป็นใหญ่เป็นระบบการปกครองที่กฎหมายเป็นใหญ่ (rule of law) ขณะที่หลักความเชื่อเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาคนี้มีส่วนในการประดูระบบ การเมืองแบบดั้งเดิมคือ ระบบสมบูรณ์แบบสิทธิประชาธิรัชย์ไปเป็นระบบประชาธิรัชย์แบบรัฐสภา (parliamentary system) ซึ่งค่านิยมและหลักความเชื่อตั้งกล่าวเนื่องที่ เป็นรากฐานสำคัญทางความคิดที่ทำให้พัรค์การเมืองได้ปฏิสนธิเขียนในระบบสังคม- การเมืองไทย ดังจะเห็นได้จากความพยายามครั้งแรกที่รัชกาลที่ 6 ได้สร้างเมือง ประชาธิรัชย์ตามสถาปัตยกรรมแบบรัฐสภา คือ ศูนย์กลางอำนาจเพื่อทดลองระบบการเมืองแบบประเทศ

ตะวันตกนั้น เริ่มจากการให้ความสำคัญกับการสร้างกลไก-สถาบันการเมืองพื้นฐานชั้นมาก่อน คือการจัดตั้งองค์กรพระครุการเมืองและนำระบบพระครุการเมืองแบบ 2 พระครุมาใช้ด้วย คือ พระครุโบวน์น้ำเงินและพระครุโบวน์แดง¹

องค์กรทางการเมืองและระบบพระครุการเมืองตั้งกล่าว แม้ว่าจะเป็นการทดลองในวงจำกัดและไม่ได้คาดหวังผลสำเร็จในทางปฏิบัติไว้มากนักก็ตาม แต่ก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงรากฐานทางความคิดที่เกี่ยวโยงกับจุดกำเนิดอันเป็นที่มาของพระครุการเมืองไทย และเป็นแนวคิดที่มีการแพร่ขยายไปในหมู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งมีการสืบสานและส่งอิทธิพลต่อเนื่องมาถึงระบบการเมืองการปกครองในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารากฐานความเชื่อเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค กับค่านิยมเรื่องความทันสมัยตั้งกล่าวข้างต้น จะเป็นปัจจัยผลักดันให้พระครุการเมืองถือกำเนิดขึ้นในระบบสังคมการเมืองไทยมาดังแต่ในยุคก่อนเป็นยุนแปลงการปกครองมาแล้วก็ตาม แต่การที่พระครุการเมืองสามารถผลทางด้านบทบาท-หน้าที่ และมีการสืบทอดความชอบธรรมทางอำนาจในฐานะที่เป็นกลไก-สถาบันทางการเมืองให้ดำรงความต่อเนื่องอยู่ได้ภายใต้บริบทของระบบการเมืองยุคใหม่ในปัจจุบันนั้น จำเป็นจะต้องมีการสร้างเบ้าหลอมใหม่สำหรับวางแผนความคิดที่ทันสมัยและมีความสลับซับซ้อนและทันสมัยเพียงพอที่จะรองรับกับบริบทใหม่ๆ ของยุคสมัยทางสังคมการเมืองด้วย

- ตั้งนั้น การที่พระครุการเมืองในปัจจุบันสามารถดำเนินบทบาท-หน้าที่และความชอบธรรม อยู่ได้ในระบบการเมืองไทยยุคปัจจุบัน จึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่รากฐานความเชื่อเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาคกับค่านิยมเรื่องความทันสมัยเท่านั้น หากแต่ยังต้องขึ้นอยู่กับฐานรองรับด้านกลไกระบบแนวความคิดที่ทันสมัยและมีความสลับซับซ้อนในหลายแง่มุมอีกด้วย ซึ่งกลไกของระบบแนวความคิดตั้งกล่าว ประกอบด้วย

1.1 อุดมการณ์ประชาธิปไตย

แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ประชาธิปไตยถือว่าเป็นเบ้าหลอมที่ใหญ่สุดในการเกื้อกูลให้เกิดระบบพระครุการเมือง ทั้งนี้ไม่รวมความถึงพระครุการเมืองในระบบการปกครองที่อิงอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ซึ่งมั่นยังทางบทบาท-หน้าที่ที่แตกต่างกัน

สำหรับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ที่มีผลเกื้อกูลต่อพระครุการเมืองของ

¹ ขัยนั้น สมุทรายิช และขัตติยา กรณสูตร, เอกสารการเมืองการปกครองไทย (กรุงเทพ : ไทย วัฒนาพานิช, 2518) หน้า 7 และ 171-186.

ประเทศไทย
การเข้างาน

การ
ยำ
ครา
กา'
สัม

หล
สด
เปิ
พร
ปก

กล
แบ
แล

ดำเนิน
เมือง
ท่า
ส่วน
+ 25
ใน
• จัง

ไทยนั้น เป็นอุดมการณ์ที่ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 นัยด้วยกัน คือ (1). หลักการปกครองทางอ้อม (2). หลักการปกครองโดยความบุคคล (3). หลักการเสียงข้างมาก

หลักการปกครองทางอ้อม เป็นหลักการพื้นฐานที่เอื้อให้ประชาชนการเมืองยอมรับเงื่อนไขการถ่ายโอนอำนาจการปกครอง (อธิปไตย) ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจของประชาชนให้กับองค์กรอื่นที่เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองเป็นผู้ครอบครองและใช้อำนาจภายใต้กติกาหลัก คือ รัฐธรรมนูญ ซึ่งจะกำหนดกรอบในการได้มาซึ่งอำนาจ การใช้ การรักษา การสืบทอด การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างองค์กร สถาบัน

การยอมรับเงื่อนไขการถ่ายโอนอำนาจการปกครองของประชาชนตามหลักการปกครองทางอ้อม นับเป็นแรงจูงใจที่สำคัญให้มีการรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรสถาบันทางการเมืองการปกครองขึ้นรองรับการใช้อำนาจ

พระราชการเมือง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าไปสู่อำนาจตามช่องทางที่เปิดรับโดยเงื่อนไขดังกล่าว จึงได้ก่อตัวและแข่งขันต่อสู้กันเข้ายึดกุมและใช้อำนาจพระราชการเมืองจึงถือเป็นประดิษฐกรรมทางการเมืองที่เกิดจากผลพวงของหลักการปกครองทางอ้อม ซึ่งยอมรับเงื่อนไขการถ่ายโอนอำนาจการปกครอง

การก่อตั้ง การปรับเปลี่ยนทางองค์กร บทบาท หน้าที่และแนวทางของกลุ่มหัวการต่อสู้แข่งขันทางการเมืองของพระราชการเมืองไทย จึงมีความผูกพันและผันแปรไปตามภาวะเงื่อนไขของกติกาหลักและช่องทางการเข้าสู่อำนาจ การได้ การใช้ และการรักษาสืบทอดอำนาจ เป็นสำคัญ

โดยนัยของหลักการดังกล่าว ทำให้พระราชการเมืองไทยติดต่อกันการต่างๆ มุ่งหมายหลักของการแข่งขันต่อสู้เข้ายึดกุมและครอบครองการใช้อำนาจการปกครองโดยไม่เลื่อมคลาย เช่น ในระหว่าง พ.ศ. 2475-2516 ซึ่งเป็นยุคสมัยที่การเมืองเป็นระบบอภิภารträ ให้ใช้การเมืองจะเป็นองค์กรรองรับความชอบธรรมทางอำนาจให้แก่ผู้นำในกลไกรัฐเข้ายึดกุมและใช้อำนาจทางการเมือง พระราชการเมือง ส่วนใหญ่จึงทำหน้าที่เป็นฐานอำนาจให้การสนับสนุนตัวบุคคลเป็นสำคัญระหว่าง พ.ศ. 2517-2531 ซึ่งเป็นยุคสมัยของระบบกึ่งประชาธิปไตย พระราชการเมืองจะเป็นองค์กรในการถ่วงดึงอำนาจระหว่างอำนาจรัฐกับอำนาจการเมือง พระราชการเมืองส่วนใหญ่จึงทำหน้าที่เป็นตัวแทนอำนาจฝ่ายการเมืองเข้ายึดกุมและใช้อำนาจการปกครองร่วม

กับฝ่ายอำนาจรัฐ ระหว่าง พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคหลังก่อประชาริปป์ไทย พรรคการเมืองจะเป็นองค์กรในการครอบงำทั้งอำนาจรัฐและอำนาจจากการเมือง พรรคการเมืองส่วนใหญ่จึงทำหน้าที่เป็นตัวแทนทั้งฝ่ายอำนาจการเมืองและฝ่ายอำนาจรัฐ แข่งขันเข้ายึดกุมทั้งอำนาจการเมือง และครอบงำอำนาจรัฐไปพร้อมๆ กัน

หลักการปกครองโดยคณะบุคคล เป็นหลักการที่เอื้อให้มีการซื้อเส้น แบ่งระหว่างฝ่ายกุมอำนาจจากปกครองกับฝ่ายที่อยู่ใต้อำนาจการปกครอง ซึ่งไม่จำกัดการผูกขาดโดยตัวบุคคลและมีการกระจายอยู่ในกลุ่มการเมืองที่หลากหลายได้ แม้ว่าจะกระจุกตัวอยู่แต่เฉพาะภายในกลุ่มคณะบุคคลที่เป็นฝ่ายกุมอำนาจการปกครอง เพียงคณะเดียวก็ตาม

ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว ได้เปิดกว้างทางสิทธิและโอกาสแก่พรรคการเมืองทั่วไป พรรคการเมืองทุกพรรคที่มีหัวหน้าของ ส.ส.ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป จึงสามารถผ่านเส้นแบ่งทางอำนาจเข้าไปร่วมอยู่ในคณะบุคคลฝ่ายกุมอำนาจการปกครองหรือคณะรัฐบาลซึ่งเป็นรัฐบาลผสม (coalition government) ได้

พรรคการเมืองของไทย จึงมีการจัดตั้งและดำรงอยู่ได้อย่างหลากหลาย กระแสจัดกระจาย และไม่จำเป็นต้องมีแนวทางนโยบายหรืออุดมการณ์เป็นเครื่องมือในการจำแนกแยกแยะพรรคแต่ละตัวทางการเมือง ภายใต้เส้นแบ่งของอำนาจฝ่ายปกครองซึ่งเป็นพื้นที่ทางอำนาจที่ทุกพรรคการเมืองสามารถเข้าไปร่วมส่วนแบ่งได้เสมอ ความแตกต่างในขนาดของพรรคไม่มีผลโดยตรงต่อการได้รับรัฐบาล

ซ่องทางและความสามารถในการเข้าไปร่วมอยู่ในคณะรัฐบาลผสม จึงขึ้นอยู่กับการอ่อนตัวในการเจรจาต่อรอง ภาวะผู้นำของผู้นำพรรคหรือตัวบุคคลภายในพรรค การหลอมละลายของผลประโยชน์ร่วมระหว่างพรรค การย่อหย่อนความซึ่งตึงของแนวทางนโยบายและอุดมการณ์ และการจัดการกับสถานการณ์ทางการเมืองในระหว่างการเจรจาต่อรองเพื่อจัดตั้งรัฐบาล

การจัดสูตรรัฐบาลผสมและการสร้างพันธมิตรทางการเมืองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อสู้ของพรรคการเมืองมากกว่าการสร้างความแข็งแกร่งเชิงต้าน อุดมการณ์และนโยบายของพรรคซึ่งจะเป็นจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็งในการเข้าร่วมกับคณะรัฐบาลผสม

หลักการเลี้ยงช้างมาก เป็นหลักการที่เอื้อให้จำนวนเลี้ยงมีความสำคัญมากกว่าจำนวนพรรค การจัดตั้งรัฐบาลผสมจึงคำนึงถึงการผนวกเลี้ยงจำนวนมาก

แผนที่จะดำเนินการครอบกำหนดของจำนวนพรรค ซึ่งไม่มีกฎหมายที่แน่นอนระหว่างสัดส่วนจำนวนพรรคของฝ่ายเสียงข้างมากและฝ่ายเสียงข้างน้อย หรือการสร้างระบบพรรคการเมืองแบบสองพรรค

ภายใต้เงื่อนดังกล่าว ไม่มีส่วนในการเสริมสร้างแรงจูงใจโดยตรงให้พรรคการเมืองมีความกระตือรือร้น หรือจำเป็นต้องวางแผนรากฐานระยะยาวเพื่อสร้างพรรคให้มีขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดหลักประกันเรื่องความแน่นอนในการได้ครองเสียงข้างมากเพื่อจัดตั้งหรือร่วมรัฐบาลเป็นภาระเกินกำลังในการลงทุน บรรยายกาศการต่อสู้เพื่อช่วงชิงอำนาจทางการเมืองในระยะสั้นเฉพาะหน้ามีความสำคัญมากกว่าในระยะยาว และศักยภาพในการแข่งขันมักจะเปิดโอกาสให้แก่พรรคขนาดกลางซึ่งเป็นพรรคทางเลือก (potential party) มากกว่า ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญในการสะกัดกันไม่ให้พรรคการเมืองของไทยสามารถวางแผนรากฐานการเดิบโตเพื่อขยายขนาดในระยะยาวได้อย่างต่อเนื่องเพียงพรรคหนึ่งพรรคโดยเฉพาะ แต่จะใช้วิธีการผนวกเสียงกันระหว่างพรรคเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นระบบเสียงข้างมากที่เกิดจากการจัดสูตรผสมของพันธมิตรพรรค การเมืองแทนที่จะเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตของพรรคการเมือง

1.2 ความเป็นสถาบันทางการเมือง

ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคการเมืองไทย เกิดจากค่านิยม การพัฒนาการเมืองให้มีความทันสมัย ซึ่งลอกเลียนรูปแบบจากการปกครองของประเทศตะวันตก ลักษณะทางองค์กรและบทบาท-หน้าที่ของพรรคการเมืองไทย จึงเป็นองค์กรสำเร็จรูปที่มีแบบแผนอันเดียว กัน ซึ่งอิงอยู่กับบทบัญญัติของกฎหมายเป็นสำคัญ

ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ จึงเป็นสถาบันทางการเมืองในเชิงนิติยมมากกว่าการเป็นสถาบันทางการเมืองในเชิงพฤติย์ พรรคการเมืองส่วนใหญ่จึงเป็นผลลัพธ์ทางกฎหมายที่สามารถจัดตั้งและดำรงอยู่ได้ เมื่อมีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของข้อกฎหมายแม้ช้ามีคืน ดังนั้น ความเป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทยจึงมีน้ำหนักโน้มเอียงไปในทางสถาบันทางกฎหมายมากกว่าความโน้มเอียงในทางการเป็นสถาบันทางการเมืองตามนัยเชิงพฤติย์

เหตุดังกล่าวได้มีส่วนอย่างสำคัญในการกำหนดให้ลักษณะทางโครงสร้าง และบทบาท-หน้าที่ของพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้เป็นในแบบแผนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แม้ว่าซื้อเรียกและจำนวนของพรรคจะมีอยู่ค่อนข้างมากก็ตาม

1.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นแนวคิดที่มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการเมืองของไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ให้มีการรับรองสิทธิและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองผ่านทางองค์กรพัฒนาการเมืองได้ ขณะเดียวกันพัฒนาการเมืองเองก็ยังต้องแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชนโดยการระดมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ อีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับพัฒนาการเมืองของไทย การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนค่อนข้างมีข้อจำกัดและมีอุปสรรคอยู่หลายประการ เนื่องจากพัฒนาการเมืองเป็นองค์กรสถาบันทางนิติธรรมซึ่งดำรงอยู่ในกรอบกำหนดที่เน้นการบรรลุหน้าที่ทางกฎหมาย ไม่ได้เป็นองค์กรสถาบันทางการเมืองโดยพฤตินัยที่เกิดจากกระบวนการที่เชื่อมโยงกับประชาชน ซึ่งจะต้องมุ่งบรรลุหน้าที่ทางการเมืองตามเป้าหมายของประชาชนโดยตรง

โดยที่พัฒนาการเมืองเป็นองค์กรสถาบันที่มีสถานะทางกฎหมาย เป็นผลให้พัฒนาการเมืองเท่านั้นที่สามารถกุมอำนาจทางการเมืองโดยชอบธรรม พัฒนาการเมืองจึงเป็นองค์กรผูกขาดอำนาจการเมือง แยกประชาชนออกจากอำนาจการเมือง และจำกัดบทบาทให้ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ในบางระดับซึ่งไม่มีความหมายโดยตรงต่อการใช้อำนาจทางการเมือง

1.4 ความเป็นตัวแทนทางการเมือง

ความเป็นตัวแทนทางการเมือง เป็นแนวคิดที่เปิดกว้างให้พัฒนาการเมืองสามารถรับรวมสมาชิกได้ไม่จำกัด และสามารถระดมความสนับสนุนจากฐานตัวแทนอย่างกว้างขวาง ซึ่งครอบคลุมทั้งตัวแทนพื้นที่ ตัวแทนอาชีพ ตัวแทนศาสนา ตัวแทนผลประโยชน์ ตัวแทนศิลปะวัฒนธรรม ตัวแทนกิจกรรม และตัวแทนอายุ

ในทางปฏิบัติ ความเป็นตัวแทนของสมาชิกกับความเป็นตัวแทนของพัฒนาการมักจะมีความขัดแย้งและส่งผลให้ความเป็นตัวแทนเบนไปจากความเป็นจริง เนื่องจากพัฒนาการเมืองของไทยมีฐานะเป็นองค์กรทางนิติธรรมซึ่งมีบทบาทอ่อน懦 ลุดเหนือสมาชิก พัฒนาการจึงครอบงำฐานะอำนาจของสมาชิกได้อย่างสิ้นเชิง และความเป็นตัวแทนของพัฒนาการมักกำหนดโดยกลุ่มแกนนำที่กุมอำนาจบริหารในพัฒนาการหรือที่เรียกว่าคณะกรรมการบริหารเป็นสำคัญ

ดังนั้น แม้ว่าจะได้นำเอาอำนาจสมาชิกที่เป็นตัวแทนฝ่ายต่างๆ มาจัด

จำแนกและนับจำนวนจัดลำดับมากน้อย ก็ไม่ได้หมายความว่าความเป็นตัวแทนของพี่ครจะโน้มเอียงไปในฝ่ายที่เป็นกลุ่มสมาชิกที่ความเป็นตัวแทนมีกลุ่มก้อนใหญ่ที่สุดในพี่คร หากแต่ว่าในความเป็นจริง การตัดสินใจหรือการใช้อำนาจตามบทบาทของพี่ครมักจะดำเนินไปตามการซึ่งของสมาชิกกลุ่มแกนนำภายในพี่คร ซึ่งอาจเป็นกลุ่มสมาชิกที่ความเป็นตัวแทนมีกลุ่มก้อนน้อยกว่าก็ได้

ปัญหาในทางปฏิบัติคือ ใน การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง พี่ครมักจะเสนอตัวบุคคลเป็นจุดเน้นในการตึงดูดความสนใจ และในการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนก็มักให้ความสำคัญกับตัวบุคคลด้วยเช่นกัน ดังนั้นความคาดหวังของประชาชนจึงมุ่งเน้นที่บุคคลมากกว่าบทบาทของพี่คร แต่บุคคลหรือสมาชิกเองกลับมีบทบาทที่จำกัดไม่สามารถดำเนินการได้ นอกกรอบกำหนดของพี่ครได้ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางบทบาทและผลประโยชน์ นำไปสู่ความแตกแยก ซึ่งเป็นการจัดระบบความเป็นตัวแทนเพื่อต่อรองผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เองภายในพี่คร พี่ครการเมืองไทยส่วนใหญ่จึงมีความเป็นตัวแทนทางการเมืองไม่ชัดเจน หากแต่ผู้คนเปลี่ยนไปตามกลุ่มอำนาจที่ครอบงำพี่ครในขณะนั้น ส่วนความเป็นตัวแทนที่แท้จริงกลับปรากฏขัดในระดับกลุ่มย่อย (clique หรือ faction) ที่กระจายอยู่ภายในพี่คร

1.5 พหุนิยมทางการเมือง

พหุนิยมทางการเมือง เป็นแนวคิดที่มีส่วนเกื้อกูลต่อพี่ครการเมือง ค่อนข้างมากอีกฝ่ายหนึ่ง เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ยอมรับความหลากหลายในการแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มอำนาจ ซึ่งในระบบการเมืองไทยการที่กลุ่มอำนาจจะเข้ามีบทบาทแข่งขันเข้ามาและใช้อำนาจทางการเมืองได้ จะต้องดำเนินการผ่านองค์กรพี่ครการเมือง ซึ่งแม้จะไม่เข้ามีบทบาทในทางตรงก็อาจมีบทบาทในทางอ้อมได้ ไม่ว่าในรูปของการให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังหรือการดำเนินการผ่านตัวแทน ตลอดจนการเข้ามีตัวแทนทางการเมืองด้วยตนเอง

แนวทางการแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มอำนาจในระบบการเมืองไทย มักจะมีการผสมผสานทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และมีแนวโน้มในทางอ้อมค่อนข้างมาก พี่ครการเมืองไทยส่วนใหญ่จึงมีกลุ่มอำนาจสนับสนุนอยู่เบื้องหลังและการอาศัยพี่ครเป็นอุปกรณ์โดยใช้อำนาจผ่านตัวแทน (proxy) มากกว่าการที่กลุ่มอำนาจจะเข้ามาดำเนินการผ่านตัวแทน หรือภายนอกพี่ครโดยตรงในฐานะของตัวแทน (re-

:

• ญฯ

พร

กา

ศุล

(3)

ค瓦

(1)

ใน

ตา

๒

๑

๑

๑

๑

๑

๑

๑

พ.

พ.

พ.

พ.

๒

๓

presentative) บทบาทของพระครองและสมาชิกภายในพระครองไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับสถานภาพของสมาชิกหรือพระครองทั้งหมดโดยตรงที่เดียว แต่ความโน้มเอียงทางบทบาทมักจะเป็นไปตามสถานภาพและความต้องการของกลุ่มอำนาจที่เป็นฐานค่าจุนอำนาจของพระครองอยู่เบื้องหลังเป็นสำคัญ

ดังนั้น แม้ว่าพระครการเมืองจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีสถานภาพทางการเมืองเป็นนักการเมืองอาชีพส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ฐานะอำนาจของพระครองอาจซึ่งอยู่กับสถานภาพของกลุ่มอำนาจที่เป็นฐานสนับสนุนพระครองได้

ความแตกต่างหลักหลายในการแข่งขันทางการเมืองของกลุ่มอำนาจ ตามนัยของแนวคิดพหุนิยมทางการเมือง จึงไม่ค่อยสอดคล้องกับแนวทางที่พระครการเมืองไทยดำเนินการอยู่ในขณะนี้เท่าไน้ดัก แม้ว่าพระครการเมืองต่างๆ จะมีจำนวนและรูปแบบของแนวทางการดำเนินบทบาททางการเมืองที่หลากหลายก็ตาม แต่นัยของ การแข่งขันของกลุ่มอำนาจทางการเมืองกลับจำกัดตามกลุ่มอำนาจที่สนับสนุนพระครองอยู่เบื้องหลัง ซึ่งบางกรณีกลุ่มอำนาจเดียวกันอาจให้การสนับสนุนมากกว่าหนึ่งพระครองเพื่อกระจายการผูกขาดแทนการแข่งขันส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการรวมหัวกันผูกอำนาจและผลประโยชน์ในรูปของพระครพันธมิตรทางการเมือง

2. ลักษณะภูมิหลังทางกายภาพของพระครการเมืองไทย

ภูมิหลังทางกายภาพของพระครการเมืองไทย ในส่วนนี้จะถูกวิเคราะห์เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

2.1 ลักษณะทางองค์กรของพระคร

2.2 ลักษณะทางโครงสร้างของพระคร

2.3 ลักษณะทางบทบาท-หน้าที่ของพระคร

2.1 ลักษณะทางองค์กรของพระครการเมืองไทย

ลักษณะทางองค์กรของพระครการเมืองไทยจะพิจารณาดึงประเด็นสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ

2.1.1 จำนวนของพระคร

2.1.2 ขนาด (จำนวน ส.ส.) ของพระคร

2.1.3 การผันแปร (ลด-เพิ่ม) ขนาดของพระคร

จำนวนของพรroc

ในช่วงเวลา 64 ปีนับตั้งแต่เปลี่ยนระบบของการปกครองจากสมบูรณ์ณา-
ญาสิทธิราชย์เป็นประชาธิปไตย เพื่อ พ.ศ. 2475 - 2539 (ปัจจุบัน) มีการจัดตั้ง
พรrocการเมือง (ไม่นับรวมพรrocสมัคຄณราชภรroc) ภายใต้พระราชบัญญัติพรroc
การเมือง 4 ฉบับ มีจำนวนทั้งสิ้น 155 พรroc² ส่วนที่กำลังดำเนินการอยู่ในเดือน
ตุลาคม 2539 มีจำนวนทั้งสิ้น 13 พรroc³ ได้แก่ (1). ชาติพัฒนา (2). ประชาธิปไตย
(3). ชาติไทย (4). ประชากรไทย (5). กิจสังคม (6). เอกภาพ (7). พลังธรรม (8).
ความหวังใหม่ (9). เสรีธรรม (10). มวลชน (11). เสรีประชาธิปไตย (12). พรrocไทย
(13). แรงงานไทย ซึ่งพรrocลำดับที่ 12 - 13 เพิ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง
ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

ตารางที่ 1 จำนวนพรrocการเมืองช่วง พ.ร.บ. พรrocการเมือง 4 ฉบับ
(ข้อมูลเดือนตุลาคม 2539)

ช่วงเวลาของ พ.ร.บ. พรrocการเมือง	จำนวนพรroc	รวม
ก่อนใช้ พ.ร.บ. พรrocการเมือง (พ.ศ.2489-2494)	11	11
พ.ร.บ. ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2498-2501)	30	41
พ.ร.บ. ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511-2514)	17	58
พ.ร.บ. ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2517-2519)	57	115
พ.ร.บ. ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524-ปัจจุบัน)	40	155
จำนวนพรrocที่เหลือในปัจจุบัน	13	13

ภายใต้ พ.ร.บ. พรrocการเมืองทั้ง 4 ฉบับนั้น มีการจัดตั้งพรrocการเมือง
ในจำนวนที่แตกต่างกัน ได้แก่ ภายใต้ พ.ร.บ. พรrocการเมืองฉบับแรก คือ ฉบับ
พ.ศ. 2498 มีพรrocการเมืองเข้าจดทะเบียน 30 พรroc พ.ร.บ. พรrocการเมืองฉบับ
พ.ศ. 2511 มีพรrocการเมืองเข้าจดทะเบียน 17 พรroc พ.ร.บ. พรrocการเมืองฉบับ
พ.ศ. 2517 มีพรrocการเมืองเข้าจดทะเบียน 57 พรroc และ พ.ร.บ. พรrocการเมืองฉบับ
พ.ศ.2524 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535, 2538) มีพรrocการเมืองจดทะเบียน 40 พรroc

² สานักนายทะเบียนพรrocการเมือง, ห้ามควรจะพรrocการเมืองไทย (สานักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย, 2538).

³ เน้นข้อสุดสัปดาห์, ปีที่ 5 ฉบับที่ 226 (4-10 ตุลาคม 2539), หน้า 9.

นอกจากนี้ยังมีการเมืองที่เคยมีการจัดตั้งขึ้นก่อนการประกาศใช้ พ.ร.บ. พรบ. การเมืองฉบับแรกแล้ว จำนวน 11 พรบ. อย่างไรก็ตาม ณ เดือนตุลาคม 2539 มีการเมืองที่เคยสมัครรับเลือกตั้งและยังดำรงอยู่ภายใต้ชื่อบังคับของ พ.ร.บ. พรบ. การเมืองฉบับ พ.ศ. 2524 เพียง 11 พรบ. และจัดตั้งขึ้นใหม่อีก 2 พรบ. โดยที่ยังไม่เคยสมัครรับเลือกตั้งรวมเป็น 13 พรบ.

สาเหตุหลักที่ทำให้การเมืองที่ดำรงอยู่จริงมีจำนวนลดน้อยลงและน้อยกว่าจำนวนพรบ.ที่ไปข้อจดทะเบียนถึงประมาณ 1 ใน 4 นั้น เนื่องมาจากข้อบังคับของ พ.ร.บ. พรบ. การเมืองฉบับ พ.ศ. 2524 มีบทบัญญัติที่เข้มงวดมากขึ้น เช่น การกำหนดให้มีสมาชิกก่อตั้งตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไป และกระจายอยู่ทุกภูมิภาค ต้องมีสาขาพรมแดนสามารถสื่อสารกันได้ 1 ใน 4 ของจำนวน ส.ส. ทั้งหมดที่จะต้องมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น และการกำหนดให้พรบ.ที่ไม่ได้รับเลือกตั้งต้องยกเลิก ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้พรบ.ต้องมีการเพิ่มฐานทุนในการดำเนินการมากขึ้นรวมทั้งมีการจัดการที่ซับซ้อนมากขึ้นด้วย

ตัวพิจารณาเฉพาะแจ้งจำนวนของพรบ. กล่าวได้ว่า มีแนวโน้มลดจำนวนลงเรื่อยๆ ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน หากแต่จะมีการขยายตัวขององค์กรในเชิงคุณภาพมากขึ้นกว่าปริมาณ เช่น การรวมตัวกันระหว่างพรบ.ที่มีอยู่ในรูปของการยุบพรบ.รวมกัน หรือก่อริบอยักษ์ลังกัดพรบ.ของสมาชิกในระหว่างพรบ. การเมืองที่มีอยู่เดิม หรือแม้แต่การรวมกลุ่มกันทางการเมืองในระหว่างพรบ.ต่างๆ ก็ตาม แม้จะมีการเพิ่มจำนวนขึ้นบ้างในช่วงของการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งนั้น แต่เมื่อการเลือกตั้งผ่านพ้นไปแล้วจะยังคงเหลือพรบ.อยู่ในจำนวนที่ค่อนข้างคงเดิม

ขนาด (จำนวน ส.ส.) ของพรบ.

ขนาดของพรบ. เมื่อจดแนกตามจำนวน ส.ส. ที่พรบ.มีและได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว จะพบว่าจะมีรายห้ามของขนาดพรบ.ตั้งแต่ขนาด ส.ส. 1 คน ไปจนถึง ส.ส. 100 คน มีการกระจายตัวของพรบ.ต่างกัน (11 พรบ.)⁴ ประมาณ 4 กลุ่ม หรือ 4 ขนาด คือ ขนาดที่มี ส.ส. 1 - 20 คน มีอยู่ประมาณ 5 พรบ. หรือประมาณ 45.45% ขนาดที่มี ส.ส. 20 - 30 คน มีอยู่ประมาณ 2 พรบ. หรือประมาณ 18.18% ขนาดที่มี ส.ส. 30 - 60 คน มีอยู่ประมาณ 2 พรบ. หรือประมาณ 18.18% และ

⁴ ค่าวนจากฐานตัวเลขของการเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538

ขาดที่มี ส.ส. 60 - 100 มีอยู่ประมาณ 2 พรรค หรือประมาณ 18.18%

ลักษณะของขาดพรรค จึงเป็นกลุ่มพรรคเล็ก (ส.ส. 1 - 20 คน) เสีย กีอุบครึ่งของพรรคหั้งหมด ขณะที่ก่อตั้งพรรคขนาดกลางค่อนข้างเล็ก (ส.ส. 20 - 30 คน) กลุ่มพรรคขนาดกลางค่อนข้างใหญ่ (ส.ส. 30 - 60 คน) และกลุ่มพรรคขนาดใหญ่ (ส.ส. 60 - 100 คน) มีการกระจายอยู่อย่างเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกันมาก คือ ประมาณก่อตั้งละ 18.18% และเมื่อรวมกันหั้งหมดแล้วก็จะมีสัดส่วนก้าวไปกันกับกลุ่ม พรรคเล็กหั้งหมดรวมกัน

กล่าวโดยรวมก็คือ พรรคขนาดเล็กจะเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดของพรรคการ เมืองไทย คือ ประมาณ 5 พรรคคือ 45.45% พรรคขนาดกลางจะเป็นกลุ่มใหญ่รอง ลงมาคือ ประมาณ 4 พรรค หรือ 36.36% และพรรคขนาดใหญ่จะเป็นกลุ่มเล็กที่สุดคือ ประมาณ 2 พรรค หรือ 18.18%

หากพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับขนาดของพรรคดังกล่าว จะเห็นว่า อายุการก่อตั้งและลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือพื้นที่ค่อนข้างมีความสัมพันธ์หรือมีนัย สำคัญค่อนข้างมาก กล่าวคือ กลุ่มพรรคเล็ก 5 พรรค หรือ 45.45% นั้นส่วนใหญ่ เป็นพรรคเฉพาะพื้นที่โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และเป็นพรรคที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ เช่น

ตารางที่ 2 จำนวน ส.ส. จากการเสื้อกตั้งเมื่อ 2 ก.ค. 2538 (แยกพรรค - ภูมิภาค)

พรรคการเมือง	รวม	กรุงเทพมหานคร	กลาง	ใต้	อีสาน	เหนือ
ชาติไทย	92	-	44	-	29	19
ประชาธิปัตย์	86	7	7	46	14	12
ความหวังใหม่	57	-	7	5	36	9
ชาติพัฒนา	53	-	8	-	27	18
พลังธรรม	23	16	4	-	-	3
กิจสังคม	22	-	6	-	14	2
ประชากรไทย	18	12	4	-	-	2
น้ำไทย	18	-	5	-	8	5
เสรีธรรม	11	-	3	-	8	-
เอกภาพ	8	-	2	-	1	5
มวลชน	3	2	1	-	-	-

พระคปรัชกรไทย มวลชน เอกภาพ เสรีธรรม และนำไทย ส่วนกกลุ่มพระคณาจารย์
กลางส่วนใหญ่เป็นพระคคลาภเก่ากลางใหม่ที่ค่อนข้างใหม่เน้นพื้นที่เฉพาะภูมิภาค
และเฉพาะในกรุงเทพฯ เช่น ความหวังใหม่ ชาติพัฒนา และพลังธรรม เฉพาะกิจ
สังคมที่เป็นพระคเก่าที่สุดของกกลุ่ม ส่วนกกลุ่มพระคใหญ่ 2 พระค คือ ชาติไทย กับ
ประชาธิปัตย์ จะเป็นพระคที่ก่อตั้งมานานแม้จะเน้นพื้นที่เฉพาะภูมิภาคคือ ภาคกลาง
และภาคใต้โดยคำดับแต่ก็มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคอื่นค่อนข้างมากด้วย คือจะมี ส.ส.
เฉพาะภูมิภาคประมาณกึ่งหนึ่งของ ส.ส. จากภูมิภาคอื่นๆ (พิจารณาจากตารางที่ 2)

การผันแปร (ลด-เพิ่ม) ขนาดของพระค

ขนาดของพระค มีการผันแปร (ลด-เพิ่ม) ใน 4 ลักษณะ ด้วยกันคือ (1).
การขยายขนาดค่อนข้างต่อเนื่อง (2). การลดขนาดค่อนข้างต่อเนื่อง (3). การคง
ขนาดค่อนข้างต่อเนื่อง และ (4). มีทั้งขยายและลดขนาด

การผันแปรด้านขนาดของพระคตามลักษณะแรกคือ การขยายขนาด
ค่อนข้างต่อเนื่อง ได้แก่ พระคชาติไทย นับแต่ก่อตั้งและสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อ
26 มกราคม 2518 จนถึงการเลือกตั้งครั้งหลังสุด เมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 รวม 9 ครั้ง
ได้รับการเลือกตั้งตามสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังแต่ 28 คนจนถึง 92 คน เฉพาะครั้งที่
5 และ 7 ที่จำนวน ส.ส. ลดลงเล็กน้อย (พิจารณาจากตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวน ส.ส. พระคชาติไทย พ.ศ. 2518 - 2538

การเลือกตั้ง	กรุงเทพมหานคร	กลาง	ใต้	เหนือ	อีสาน	รวม
26 ม.ค. 2518	2	9	3	3	11	28
4 เม.ย. 2519	-	16	2	11	27	56
22 เม.ย. 2522	-	11	-	11	16	38
18 เม.ย. 2526	-	28	1	12	31	72
27 ก.ค. 2529	1	32	-	11	19	63
24 ก.ค. 2531	-	39	3	14	31	87
22 มี.ค. 2535	-	42	2	12	18	74
13 ก.ย. 2535	-	38	-	18	21	77
2 ก.ค. 2538	-	44	-	19	29	92

ที่มา มนติชนสุดสัปดาห์ (1 ต.ค. 2539) หน้า 12.

ການຜັນແປດ້ານຂາດຂອງພຣະຄຕານລັກຊະບະທີ່ສອງຕື່ອ ການສົດທະນາຕໍ່ອນຫ້າງຕ່ອນເນື່ອງ ໄດ້ແກ່ ກິຈສົງຄມ (ກ.ຄ.) ຄວາມ
ຫວັງໃໝ່ (ຄວມ.) ພັ້ນຍົບຮຽນ (ພ.ຮ.) (ພິຈາລະນາຈາກຕາງປະເທດທີ່ 4)

ຕາງປະເທດທີ່ 4 ຈຳນວນ ສ.ສ. ຂອງພຣະຄຕານຫວັງໃໝ່ ກິຈສົງຄມແລະພັ້ນຍົບຮຽນ ພ.ສ. 2531-2538

ການສື່ອງຕົ້ນ	ກົງທັນທະນາກອບ			ກອບກ			ເຫຼືອ			ອື່ນຍາ			ໄຟ			ຮາມ		
	ຄວມ.	ກ.ຄ.	ພ.ຮ.	ຄວມ.	ກ.ຄ.	ພ.ຮ.	ຄວມ.	ກ.ຄ.	ພ.ຮ.	ຄວມ.	ກ.ຄ.	ພ.ຮ.	ຄວມ.	ກ.ຄ.	ພ.ຮ.	ຄວມ.	ກ.ຄ.	
24 ປ.ສ. 2531	-	1	10	-	9	3	-	6	1	-	9	-	-	29	-	-	54	14
22 ຜ.ສ. 2535	-	-	32	9	5	6	11	-	1	40	4	2	12	22	-	72	31	41
13 ຜ.ຍ. 2535	-	-	23	6	4	6	18	-	3	21	3	6	6	15	9	53	22	47
2 ກ.ສ. 25238	-	-	16	7	6	4	9	2	3	36	14	-	5	-	-	57	22	23

ຫົມາ : ແຫ່ນສຸດສັບປະກັດ (15 ຕ.ສ. 2539) ໜ້າ 13., ມີຕີ່ຫຸ້ນສຸດສັບປະກັດ (8 ຕ.ສ. 2539) ໜ້າ 7.

ການຜັນແປດ້ານຂາດຂອງພຣະຄຕານລັກຊະບະທີ່ສາມື່ອ ການຄອງໝາດຄ່ອນຫ້າງຕ່ອນເນື່ອງ ໄດ້ແກ່ ພຣະປະຊາກໃຫຍ່
(ພິຈາລະນາຈາກຕາງປະເທດທີ່ 5)

ตารางที่ 5 จำนวน ส.ส. ของพระคปรชากรไทย พ.ศ. 2522 - 2538

การเลือกตั้ง	กรุงเทพมหานคร	ภูมิภาค	รวม
22 เม.ย. 2522	29	3	32
18 เม.ย. 2526	24	12	36
27 ก.ค. 2529	16	8	24
24 ก.ค. 2531	20	11	31
22 มี.ค. 2535	2	5	7
13 ก.ย. 2535	2	1	3
2 ก.ค. 2538	12	6	18

ที่มา : เนชั่นสุดสัปดาห์ (11 - 17 ก.ค. 2539) หน้า 20

การผันแปรด้านขนาดของพระคตามลักษณะที่สืบคือ มีทั้งการขยายและลดขนาด ได้แก่ พระคปรชาอิปัตต์ (พิจารณาจากตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวน ส.ส. ของพระคปรชาอิปัตต์ พ.ศ. 2518 - 2538

การเลือกตั้ง	ม.ค. 18	เม.ย. 19	เม.ย. 22	เม.ย. 26	ก.ค. 29	ก.ค. 31	มี.ค. 35	ก.ย. 35	ก.ค. 38
ส.ส.	72	114	32	56	100	52	44	79	86

ที่มา : สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (29 ก.ย. - 5 ต.ค. 2539) หน้า 37

2.2 ลักษณะทางโครงสร้างของพระคการเมืองไทย

ลักษณะทางโครงสร้างของพระคการเมืองไทย จะพิจารณาถึงประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ

2.2.1 โครงสร้างของสภางาน

2.2.2 โครงสร้างทางอำนาจ

2.2.3 โครงสร้างของกลุ่มฝ่ายฝ่าย

โครงสร้างของสภางาน

โครงสร้างพื้นฐานของพระคการเมืองส่วนใหญ่มีแบบแผนหลักๆ ที่ เกี่ยวกับทรัพยากรถวายคดถึงกันมากซึ่งมักจะเป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมายพระคการเมือง คือ จะประกอบด้วยหัวหน้าพระค รองหัวหน้าพระค เลขาธิการพระค รองเลขาธิการ

พรรค กรรมการบริหารพรรค สมาชิกพรรค และสาขาพรรคจะจ่ายอยู่ตามภูมิภาค และจังหวัดต่างๆ (พิจารณาจากแผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างพื้นฐานของพรรคการเมืองตามข้อบังคับของพ.ร.บ.พรรคการเมือง

ส่วนลักษณะโครงสร้างของสายงานที่นอกเหนือไปจากแบบแผนพื้นฐาน ที่พรรคส่วนใหญ่ต้องดีอีปภีบตตให้เป็นไปตามข้อกฏหมายแล้ว ยังมีสายงานอื่นๆ หรือ ตำแหน่งอื่นที่ทำให้พรรคการเมืองมีความแตกต่างกันไปบ้าง เช่น การมีตำแหน่ง ประธานพรรค ผู้อำนวยการพรรค ประธานอาวุโส ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรค สำนักงาน วิชาการหัวหน้าพรรค ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งตำแหน่งหรือสายงานเหล่านี้เป็นไปตามเหตุผล ความต้องการห่วงเวลาหรือสถานการณ์เฉพาะของแต่ละพรรค ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพปัจจุบัน เป้าหมายนโยบายและกลยุทธ์ทางการเมืองเฉพาะพรรค ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน โดยเฉพาะเหตุผลความต้องการของตัวบุคคลคือหัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารซึ่งจะมีบทบาทโดยตรงในการกำหนดรูปแบบทางโครงสร้างให้แตกต่างกันไป ด้วยย่างเช่น กรณีของพรรคชาติไทย เมื่อมีการต่อสู้ทางอำนาจระหว่าง เลขาธิการพรรค (นายบรรหาร ศิลปอาชา) กับ หัวหน้าพรรค (พล.ต.อ. ประมวล อดิเรกสาร) โดยที่หัวหน้าพรรคคนเดิมยังไม่เกี้ยงตนเองออกจากพรรค ก็จะมีการขยายตำแหน่งที่สูงขึ้น คือ ประธานที่ปรึกษาพรรคซึ่งรองรับ เพื่อให้เลขาธิการซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคแทน หรือกรณีที่มีการชัดแย้งทางการเมืองระหว่างหัวหน้า

พรรคคนใหม่คือ นายบรรหาร กับ เลขาธิการพรรคคนใหม่ คือ นายเสนาะ เทียนทอง ซึ่งก็จะมีการขยายตัวแห่งใหม่ขึ้นมาด้วยคาน คือ ตัวแห่งผู้อำนวยการพรรค หรือ กรณีที่ภัยหลังจากนายบรรหารขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทยต่อจาก พล.ด.อ.ประมวล ในช่วงแรก ก็ได้มีการขยายตัวแห่งใหม่ๆ ขึ้นสนับสนุนบทบาท ของตนเองเพิ่มเติม เช่น การดัง ดร.สุรเกียรติ เสด็จไทย ขึ้นเป็นหัวหน้าสำนักงาน วิชาการเพื่อให้การปรึกษาส่วนตัวแก่หัวหน้าพรรคเป็นการเฉพาะ

นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้างในส่วนของโครงสร้างพื้นฐาน ตามข้อกฎหมาย เช่น จำนวนสมาชิก และสาขาวิชา จะพบว่าพรรคต่างๆ มีอยู่ไม่เหมือนกัน เช่น ขณะที่พรรคประชาธิปัตย์มีสาขาวิชากระจายอยู่ทั่วประเทศประมาณ 170 สาขา นั้น พรรคอื่นๆ อีก 12 พรรครวมกันกลับมีอยู่เพียง 17 สาขา เท่านั้น (พิจารณาจากตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนสาขาวิชาการเมืองที่ดำเนินกิจการอยู่ในปี พ.ศ. 2539

ชื่อพรรค การเมือง	จำนวนสาขาเมื่อ สิ้นปี พ.ศ. 2538	จำนวนสาขา ในปี 2539	จำนวนสาขา ในปัจจุบัน
ชาติพัฒนา	1	-	1
ประชาธิปัตย์	168	2	170
ชาติไทย	-	-	-
ประชากรไทย	-	-	-
กิจสังคม	1	-	1
เอกภาพ	9	-	9
พลังธรรม	-	-	-
ความหวังใหม่	3	-	3
เสรีธรรม	1	-	1
นำไทย	2	-	2
มวลชน	-	-	-
เสรีประชาธิปไตย	-	-	-
อนุรักษ์นิยม	-	-	-
รวม	185	2	187

ที่มา : สำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมือง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

องค์กรจะดูเฉพาะในส่วนของสมาชิกพรครกที่เข่นกัน จะเห็นว่า มีความแตกต่างกันค่อนข้างมากและไม่ได้หมายความว่าพรครกที่มี ส.ส. จำนวนมากจะมีสัดส่วนของสมาชิกมากตามไปด้วย เช่น พรครชาติไทยซึ่งเป็นพรครกเก่ามี ส.ส. กระจายอยู่ทุกภูมิภาคและมีจำนวนมากที่สุด คือ 92 คน จากการเลือกตั้งเมื่อกรกฎาคม 2538 แต่กลับมีสมาชิกพรครเพียง 32,379 คน เท่านั้น ขณะที่พรครประชากรไทยมี ส.ส. เพียง 18 คน และส่วนใหญ่กระจายอยู่ในกรุงเทพฯ ถึง 12 คน กลับมีสมาชิกถึง 170,000 คน หรือกรณีของพรครความหวังใหม่ ซึ่งเพิ่งจัดตั้งและเริ่มดำเนินการทางการเมือง เมื่อ พ.ศ. 2533 กลับมีสมาชิกพรครกระจายอยู่ทั่วประเทศถึง 1,651,946 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่าพรครการเมืองส่วนใหญ่ตระหนักรถึงความสำคัญของสมาชิกค่อนข้างน้อยและจำนวนสมาชิกมักจะไม่มีความสำคัญต่อการได้รับเลือกตั้งมากหรือน้อยด้วย (พิจารณาจากตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนสมาชิกพรครการเมืองในปี พ.ศ. 2538

ชื่อพรครการเมือง	จำนวนสมาชิกเมื่อสิ้นปี 2537	จำนวนสมาชิก		รวมปี 2538
		เพิ่ม	ลด	
ชาติพัฒนา	78,123	695	34	78,784
ประชาธิปัตย์	326,633	39,994	-	374,853
ชาติไทย	32,175	291	-	32,466
ประชากรไทย	170,000	-	-	170,000
กิจสังคม	66,159	1,675	47	67,787
เอกภาพ	23,069	-	-	23,069
พลังธรรม	75,908	943	239	76,851
ความหวังใหม่	1,651,946	-	-	1,651,946
เสรีธรรม	13,185	611	8	13,788
นำไทย	6,669	12,107	-	18,776
มวลชน	-	5,200	-	5,200
เสรีประชาธิปไตย	-	5,095	-	5,095
อนุรักษ์นิยม	-	5,289	-	5,289
รวม	2,443,867	71,900	328	2,523,904

ที่มา : สำนักงานนายทะเบียนพรครการเมือง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

โครงสร้างทางอำนาจ

โครงสร้างทางอำนาจของพรรคการเมืองไทย ส่วนใหญ่มีแบบแผนอันเดียวกันเกือบทุกพรรคและทุกยุคสมัยต่อเนื่องกันจนเป็นลักษณะร่วมของแบบแผนทางประเพณีปฏิบัติ คือ อำนาจจะรวมศูนย์อยู่ในตำแหน่งหลักฯ 3 กลุ่ม คือ หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรค โดยลักษณะของอำนาจมักจะลดหลั่นตามตำแหน่งด้วย คือ หัวหน้าพรรคจะมีอำนาจค่อนข้างสูงแบบเบ็ดเสร็จโดยเฉพาะในอดีตการเกิดการดำรงอยู่และการสืบสลาຍของพรรคผูกพันอยู่กับหัวหน้าพรรคอย่างสื้นเชิง แม้ในปัจจุบันก็จะยังเห็นได้ว่าหัวหน้าพรรคจะเป็นศูนย์รวมอำนาจทั้งในฐานะผู้ริเริ่มก่อตั้งและควบรวมสมัครพรรคพากลุ่มใหญ่ของพรรคไว้พรรคการเมืองส่วนใหญ่จึงมีหัวหน้าพรรคคนเดียวดำรงตำแหน่งอยู่เป็นเวลานานาภิภูมิ แต่ก็จะมีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนทางอำนาจบ้าง ก็จะเป็นการสืบทอดกันภายในกลุ่มเดียวกันหรือกับบุคลากรบริหารพรรคด้วยกันเอง ขณะเดียวกัน หากจะมีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนทางอำนาจบ้าง ก็จะเป็นการสืบทอดกันภายในกลุ่มเดียวกันหรือกับบุคลากรบริหารพรรคด้วยกันเอง ไม่ว่าตำแหน่งนายกรัฐมนตรีควบกับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำคัญ หรือตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีกับตำแหน่งรัฐมนตรีบางกระทรวง มักจะเป็นการผูกขาดของหัวหน้าพรรคแกนนำหรือพรรคร่วมรัฐบาลด้วยกันเอง ซึ่งเป็นแบบแผนทางประเพณีปฏิบัติที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าพรรคที่เป็นแกนนำรัฐบาลจะยิ่งมีสถานะทางอำนาจสูงเด่นเหนือหัวหน้าพรรคปกติทั่วไปด้วย

นอกจากนี้ ในส่วนของกลุ่มแกนนำในคณะกรรมการบริหารพรรคเองก็จะเป็นกลุ่มอำนาจที่มีบทบาทสำคัญในการครอบงำทั้งงานนโยบายและการจัดสรรตำแหน่งสำคัญทางการเมืองร่วมกัน ไม่ว่าในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือการจัดสรรตำแหน่งรัฐมนตรีในคณะรัฐบาล ดังนั้น เมื่อมีการเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคก็มักจะมีการแข่งขันต่อสู้และจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มบุคคลเดิม หรือหากจะมีการเปลี่ยนแปลงก็มักจะเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มอำนาจเดิม

ลักษณะทางอำนาจของพรรคการเมืองไทย แม้จะมีความหมายสमกับองค์กรแบบอนุรักษ์แต่ก็เป็นอุปสรรคและขัดแย้งกับลักษณะทางธรรมชาติขององค์กรที่มีพลวัต (dynamic) เนื่องจากเป็นองค์กรแบบปิด ไม่มีช่องทางให้มีการเคลื่อนไหวทางอำนาจของสมาชิกภายในองค์กร เกิดภาวะอุดตันของเส้นทางความก้าวหน้า

(พ)
ภา
ด
กา
พ
หัว
จะ^{จะ}
พ
พ
นา
(พ)

(promotion line) ก่อให้เกิดปัญหาเบี่ยงเบนทางพฤติกรรม โดยเฉพาะปัญหาการเมืองภายในพรรค สร้างฝักฝ่ายของกลุ่มชื่นมาซึ่งขันต่อรองซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาความแตกแยก และการแยกตัวออกไปแสวงหาอำนาจและความก้าวหน้าภายใต้กฎหมายนอก ซึ่งมีทั้งการย้ายพรรคร่วมและการออกไปตั้งพรรคร่วมใหม่ ดังจะเห็นได้จากการณ์ตัวอย่างของพรรคร่วมธรรม เมื่อมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ภายหลังที่มีการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคร่วมจาก พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อตีตผู้ก่อตั้งไปเป็น พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในคณะกรรมการบริหารถึงเกือบกึ่งหนึ่งจากชุดเดิมสมัยที่ พล.ต. จำลอง เป็นหัวหน้า ซึ่งบุคคลสำคัญที่เคยอยู่ในตำแหน่งกรรมการบริหารสมัย พล.ต. จำลอง คือ น.พ.กรรยา ชนนาวงศ์ นายดิวิต ไพรสอน พนayจรัส พัชรา นายสุเทพ อัตถากร ฯลฯ ปัจจุบันได้ลาออกจากพรรคร่วมธรรมไปสังกัดพรรครื่นแล้ว (พิจารณาจากตารางที่ 9)

คณภาพการบริหารชุด พ.ศ. 2537 - 2538		คณภาพการบริหารชุดปัจจุบัน (2539)	
ผอต. จำลอง ศรีเมือง	หัวหน้าพรมแดน รองหัวหน้าพรมแดนคนที่ 1	ผอ.ก.ศ.ร. หัวหน้าพรมแดน ยืนวัตร (ใหม่) นายติวิล ไพรสนก์	หัวหน้าพรมแดน รองหัวหน้าพรมแดน (ปรี Hari) (การเมือง)
น.พ. ภราดร ชานวงศ์	รองหัวหน้าพรมแดนคนที่ 2 รองหัวหน้าพรมแดนคนที่ 3	นายไชยบัณฑุ์ ถินสุวังศ์ ตร. ประชา ศุภะกฤษ (ใหม่)	รองหัวหน้าพรมแดน (กิจการพิเศษ) (การเมือง)
นางสุฤตา รัตน์ เทยราพันธุ์	เลขาธิการพรมแดน รองเลขาธิการพรมแดนคนที่ 1	นางสุตรา รัตน์ เทยราพันธุ์ นายพีระพงศ์ สาริก (ใหม่)	เลขาธิการพรมแดน รองเลขาธิการพรมแดน (การเมือง)
นายเรืองวิทย์ ดุษฎีศรพจน์	รองเลขาธิการพรมแดนคนที่ 2	นายเรืองวิทย์ ดุษฎีศรพจน์	รองเลขาธิการพรมแดน (ปรี Hari) (การเมือง)
นางบูรัส พัชยา	รองเลขาธิการพรมแดนคนที่ 3	นายพงษ์เทพ เทากาญจน (ใหม่)	รองเลขาธิการพรมแดน (กิจการพิเศษ)
นางพีระพงศ์ สาริก	หัวหน้าพรมแดน นายพีระพงศ์ นาสอมพันธ์	นายสุธรรม แสงประทุม (ใหม่) นายพีระพงศ์ จันทร์ประเสริฐ	นายทะเบียน แทร็บูน รองเลขาธิการพรมแดน (การเมือง)
ร.อ. กฤษฎา ธรรมวงศ์ อนุรญา		นางสาวสันสนีย์ นาคพงศ์ (ใหม่)	รองเลขาธิการพรมแดน (การเมือง)

พรรคการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง - หน้าที่และพัฒนาการทางสถาบัน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

คณบดุกการบริหารชุด พ.ศ. 2537 – 2538

คณบดุกการบริหารชุดปัจจุบัน (2539)	
คณบดุกการบริหารชุด พ.ศ. 2537 – 2538	คณบดุกการบริหารชุดปัจจุบัน (2539)
นายไชยวัฒน์ สินธุวงศ์ นายวีระ ไพรสุก	กรรมการบริหารพรศ กรรมการบริหารพรศ
นายไพรัช ชาภัยพาก นายอธิรัตน์ แสงเรียมจันทร์	กรรมการบริหารพรศ กรรมการบริหารพรศ
นายสมบูรณ์ ทองบุราณ นายสุกิณ นาเวกุ นายชัยวัฒน์ สุริชัย	กรรมการบริหารพรศ กรรมการบริหารพรศ กรรมการบริหารพรศ
นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย นายอรวิน แพทัชกาล นายสมนึก บันดสาฤส	กรรมการบริหารพรศ กรรมการบริหารพรศ กรรมการบริหารพรศ
นายรัชว์ มาศฉมาศ นายพงษ์ศักดิ์ อินกราษิชัย นายอุทธ บุญมาลีศ นายพนหาพ วิริยะพันธ์	ตร. สม. ล้านตี๊มานะศล (ใหม่) นายไพรัช ชาภัยพาก นายสุกิณ นาเวกุ นายเสรี พัฒนพันธ์ชัย นายทิมนลัณณ์ มະศศิพัทก์ (ใหม่) ตร. วิชัย วงศิริชัย (ใหม่) น.พ. รีระ มาศฉมาศ นายสมบูรณ์ ทองบุราณ ตร. กันต์เบร์ ศุภมงคล (ใหม่) นายประเสริฐ นาສุมพันธ์ (ใหม่) น.ก. ประจวบ อี้ลงการณ์ (ใหม่) นายอุทธ บุญมาลีศ นายพนหาพ วิริยะพันธ์

โครงสร้างของกลุ่มฝักฝ่าย

โครงสร้างของกลุ่มฝักฝ่ายมีส่วนสำคัญในการกำหนดความแตกต่างของพระราชการเมือง เนื่องจากพระคติ่างๆ มีการรวมกลุ่มย่อย และบทบาทของกลุ่มย่อยใน เมื่อตน กัน บางพระครองกลุ่มย่อยมีผลผลกระทบทางบวกต่อพระค ขณะที่บางพระครองกลุ่ม ย่อยสร้างผลผลกระทบในทางลบ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นผลทางลบมากกว่าทางบวก พระราชการเมืองในอดีตมักมีประเพณีของการสร้างกลุ่มย่อยเพื่อผลในการสนับสนุน หรือค้าจุนฐานอำนาจของหัวหน้าพระค ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น หรือแม้กระทั้งการก่อตั้งขึ้น เป็นพระราชการเมืองอื่นนอกพระค เดิมเพื่อสนับสนุนตัวบุคคลให้เป็นผู้นำเสียงช่างมาก ในรัฐบาล ซึ่งอาจจะมองว่าเป็นผลบวกต่อพระค ได้ เนื่องจากช่วยเพิ่มความเชื่อมแข็ง ทางอำนาจของผู้นำภายในพระราชหรือภายนอกในรัฐบาลให้เป็นปึกแผ่นมีเอกภาพ ระงับ ยับยั้งการแยกแยกและซึ่งกันและกันในภาวะที่พระราชหรือรัฐบาลขาดดุลยภาพทางอำนาจ

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันกลุ่มย่อยมักจะมีการขยายบทบาทจนเกินอำนาจ ควบคุมของผู้นำพระค หรือผู้นำรัฐบาล และมีผลกระทบในทางลบมากกว่าทางบวก ซึ่งส่วนใหญ่มักจะนำไปสู่ความแตกแยกทั้งภายในพระราชและภายนอกรัฐบาลด้วย ซึ่ง การแยกเป็นกลุ่มย่อยภายในพระราชนั้น ได้มีการพัฒนารูปแบบและบทบาทที่แตกต่าง กันตามสถานการณ์ทางการเมือง และเหตุผลของกลุ่มย่อยที่อนุชัชทางกฎหมาย เช่น บางกลุ่มเป็นการรวมตัวของบุคคลที่อยู่นอกศูนย์กลางอำนาจของพระค บางกลุ่ม เป็นการรวมตัวระหว่างบุคคลในศูนย์อำนาจของพระค ด้วยกันเอง หรือมีการเชื่อมโยง กันระหว่างบุคคลทั้งในและนอกฐานอำนาจของพระค หรือกลุ่มที่มีภาระหนักอ้างอิงเดียวกัน กลุ่มภาระ กลุ่มศาสนา กลุ่มอายุ กลุ่มเก่า-ใหม่ กลุ่มสายญาติ-มิตรและเพื่อน- พาก ส่วนบทบาทของกลุ่ม ก็มีการกระจายในหลายบทบาท ทั้งฐานะแกนนำ และ ฐานะแนวร่วม และบทบาทสำคัญของกลุ่มในปัจจุบัน มักมีเป้าหมายเพื่อการต่อสู้ช่วง ชิงผลประโยชน์และอำนาจทางการเมืองเป็นหลัก เช่น การสร้างกลุ่มเพื่อสัดส่วน โควต้าของตำแหน่งรัฐมนตรี หรือการสร้างกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของบุคคลที่ไร อำนาจ หรือการสร้างกลุ่มเพื่อร่วมพันธมิตรทางการเมืองระหว่างพระค ฯลฯ เป็นต้น (พิจารณาจากตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 โครงสร้าง บทบาท และเป้าหมายของผู้มีฝ่ายของพรรดาการเรียน

กลุ่ม	ฐานะ	สมาชิกสำคัญ	บทบาท	เป้าหมาย
กลุ่มทางานุน	แผนผังอ่านใจดี ทางของคณะกรรมการ	หลักพื้นฐานองค์กร การเมือง	แยกข้อพัฒนาต่อทาง การเมือง	ครอบคลุมเชิงอันชาจการ เนื่องในคณะกรรมการที่มีหัวหน้าอยู่ใน กลุ่มพัฒนา
กลุ่มผลเรือน	แผนผังอ่านใจดี ศึกษาเรียนช่อง คณบาระ	หลักประกันศูนย์นิယกรรม	แยกข้อพัฒนาต่อทาง การเมือง	ต้องแสดงรักษาราชการทาง การเมืองในคณะกรรมการที่จัดตั้ง กิจกรรมทางานุน
กลุ่มนัยปรีดี พนมยศ	ข่าวอ่านใจในศึกษาพัฒนาเรือน	นายปรีดี พนมยศ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ หลังบ้านน้ำสาววัสดุ	แยกข้อพัฒนาต่อทาง การเมืองในศึกษาพัฒนา ผลรับรู้ด้วยกัน	แข่งขันชิงอันดับตั้งรัฐบาล ผลเรียนจากการสอน นายควร อภัยวงศ์
กลุ่มนัยគาง อกกี้ยวงส์	ข่าวอ่านใจในศึกษาพัฒนาเรือน	นายគาง อกกี้ยวงส์	แยกข้อพัฒนาต่อทาง การเมืองใช้เพื่อเรียน ตัวยกัน	รักษาอ่านใจในศูนย์รัฐบาล ผลเรียนหน้าเรียน นายปรีดี พนมยศ
กลุ่มนัยเลียง ไซยาล	แผนกสื่อมีสิราระใน พระราชบัณฑิต	นายเลียง ไซยาล นายส้วสี คำปะงกอบ	ตั้งกลุ่มเพื่อผลักดัน แนวทางการเมืองที่เป็น อิสระจากพระราชบัณฑิต สุนแสณาธิการกลับไปแล้ว สมัครรับเลือกตั้ง	สร้างภาระผู้นำตั้งพระราชบัณฑิต เนื่องในหมู่พรรดาการประชาน

ก ลุ่ม	ฐานะ	สมาชิกสำคัญ	บทบาท	เป้าหมาย
ก ลุ่ม ดร. โซติ ศุภพันธ์	สมาชิกได้รับการจ้างในพระคร	ดร. โซติ ศุภพันธ์ นายสุวัชช์ พันธ์เสวitz	ต้องรองบ้านพระครเพื่อได้สิทธิ์ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตพะนังคร	ขยายตัวเป็นอีสระจากพระครโดยไม่สนใจศักดิ์พะนังฯ
ก ลุ่ม ม.ร.ว. ศึกษาที ปราโมช	สมาชิกแห่งการแข่งขันทางอันดับในพระคร	ม.ร.ว. ศึกษาที ปราโมช	ต่อสู้ทางการเมืองภายในพระครเพื่อต่อต้านการเขียนเงินเดือน ส.ส.	ดำเนินสถานการเพื่อมาทางการเมืองของตน และพยายามไปปั้นพระครกิจสังคมชื่นใหม่
ก ลุ่ม พล.ต.อ. เผ่า ศรียานห์	แผนนำอ่านใจหลักในพระครเสริมฟองศีลा	พล.ต.อ. เผ่า ศรียานห์	รักษาฐานอ่านใจภายในพระครและขยายผลประยุทธ์ทางการเมือง	แกนนำอ่านใจครอบคลุมพระเคราะห์ บ่นรัชต์
ก ลุ่ม ธรรมดานาถที บันรัชต์	สมาชิกได้รับการจ้างในพระครเสริมฟองศีลा	ธรรมดานาถที บันรัชต์	ต่อสู้ขยายทบทวนอ่านใจในพระครและประสบযิ่ห์ทางเศรษฐกิจ	บากบานให้พระครอ่านทางการเมืองและปล่อยให้พระครรับประโยชน์
ก ลุ่ม สมชายบูรณะ	แผนนำอ่านใจผู้ชาย	สมชายบูรณะ กิตติชจร บริหารหรือฝ่ายรัฐบาล	รักษาและขยายอ่านใจในคณะรัฐบาล	ขยายฐานอ่านใจให้รัฐบาลและยังการแข่งขันทางอันดับในรัฐสภา
ก ลุ่ม สารามมหาต้าไทย	แผนนำอ่านใจผู้ชาย-ผู้หญิง	ช่องพรครศักดิ์ประชชาไทย	สร้างฐานอ่านใจในฝ่ายพลเอกบุญเต็ชรัชสกุล จารุสิริย์ พลเอกประวักษ์ จารุสิริย์ ช่องพรครศักดิ์ประชชาไทย	แสวงค่ายานและดำเนินการทางการเมืองในศักดิ์รัฐบาล

กสิรุ	ฐานะ	สมาชิกสำคัญ	บทบาท	เป้าหมาย
กสิรุหัวหน้า	ผู้นำชุมชนชาวไทยในพารคประภารีปัตย์	นายธนกร สุนทรวงศ์ นายสมศักดิ์ เทียนเงิน	ช่างชิงอ่อนเชิงการดำเนินพารค	ผลักดันแนวทางนโยบายห้องน้ำชุมชน สร้างอาชญากรรมในพารคและ ดำเนินง่วงทางการเมืองในพารค
กสิรุหัวหน้า	ผู้นำชุมชนชาวจ่าชัยในพารคประภารีปัตย์	นายดำรง ลักษณ์พัฒนา นายสุวินทร์ มาศติถ์	ช่างชิงอ่อนจานดำเนินพารค	ผลักดันแนวทางนโยบายเรื่อง สร้างอาชญากรรมในพารคและ ดำเนินง่วงทางการเมืองในพารค
กสิรุนายนายพงศ์ สารสิน	กสิรุนายนพารคกิจสังคม	นายพงษ์ สารสิน	ใช้อารยพสถานการเมือง เกือบทุนธุรกิจ	ใช้ฐานทุนเป็นเครื่องมือต่อรอง อ่านผลและประยุกต์ทางธุรกิจ
กสิรุ นายนฤบุษ พรมแสงศิริย	กสิรุอ่านใจฯ พรมแสงศิริย	นายฤบุษ พรมแสงศิริย	ใช้ภาวะผู้นำในการเมือง ฐานอ่อนจานดำเนินพารคคน อ่านจับกุมหมาพยังส์ สารสิน	รักษาพื้นที่อ่อนจานดำเนินพารค ¹ ถ่วงดึงอ่อนจานดำเนินพารค
กสิรุ นายนฤบุษ พรมแสงศิริ	กสิรุอ่อนจานดำเนินพารค	นายฤบุษ พรมแสงศิริ	ดำเนินง่วงทางการเมือง ตามแนวทางเชิงทางการเมืองของพารค	ผลักดันกิจกรรมทางการเมือง ร่วมกับกลุ่มการเมืองของพารค
กสิรุนายนายพงศ์ ไกรฤทธิ์	กสิรุอ่อนจานดำเนินพารค	นายพงษ์ ไกรฤทธิ์ กสิรุนายนพงศ์ สารสิน	สร้างภาวะผู้นำใหม่ใน พารค	สร้างกลุ่มมติรวมทางอ่อนจาน ภายใต้พารค

ก รุ่น	ชื่อ	นาม	สมเด็จพระศรีนครินทร์	บทบาท	เป้าหมาย
ก รุ่นหมายเลขวงศ์ วงศ์วรรณ	ก รุ่นหมายเลขวงศ์ วงศ์วรรณ	นายณรงค์ วงศ์วรรณ	ผู้นำสังคมอุปถัมภ์	สร้างสังคมอุปถัมภ์ให้การอุปถัมภ์ เนื่องด้วยความสามารถของประเทศในเรื่องบาลี	สร้างสังคมอุปถัมภ์ให้การอุปถัมภ์ เนื่องด้วยความสามารถของประเทศในเรื่องบาลี
ก รุ่นภาคอีสาน	ก รุ่นหมายเลขวงศ์ วงศ์วรรณ	นายไชยศรี เรือง- วงศ์วรรณ	รามกุลมนตรี พุทธวิจ วงศ์วนิษามาศพอยเชียร์ อิทธิพลภายในพระรัตน์	สร้างสุ่มอิทธิพลเพื่อยเชียร์ ภารกิจทางการเมือง	สร้างสุ่มอิทธิพลเพื่อยเชียร์ ภารกิจทางการเมือง
ก รุ่นผู้นำท่องเที่ยวและท่องเที่ยวในประเทศไทย	ก รุ่นผู้นำท่องเที่ยวและท่องเที่ยวในประเทศไทย	อดุลศรีติชา ฤทธิเวช นายบรรหาร ศิริบูรพา	กุลมารักษ์ ภารกิจทางการเมือง ภารกิจทางการเมือง	ยึดอำนาจพระราชเพลย์สตัน การดำเนินงานทางการเมือง ขยายอำนาจ ให้เป็นไปตามภารกิจ ศื่อสั่งร่วมรัฐบาล	ยึดอำนาจพระราชเพลย์สตัน การดำเนินงานทางการเมือง ขยายอำนาจ ให้เป็นไปตามภารกิจ ศื่อสั่งร่วมรัฐบาล
ก รุ่นหนุ่มหรือเด็ก	ก รุ่นหนุ่มหรือเด็ก	นายปณพ อดิเรกสาร นายบิษณุ วัชรากรณ์	สร้างฐานอำนาจต่อรอง ภารกิจทางการเมือง	ผู้ตัดตั้งที่ศักดิ์สิทธิ์ในการดำเนินงาน ขยายพระราชอำนาจตามความต้องการ ช่วยกุลุ่ม ศือสั่งทำหน้าที่ ฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล	ผู้ตัดตั้งที่ศักดิ์สิทธิ์ในการดำเนินงาน ขยายพระราชอำนาจตามความต้องการ ช่วยกุลุ่ม ศือสั่งทำหน้าที่ ฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล
ก รุ่นเยาวชนประชารัฐ	ก รุ่นเยาวชนประชารัฐ	พัฒนาอภิสิริ เรือง- ประเสริฐกิจ	ก รุ่นอุปถัมภ์ เนื้อรัฐบาล	ขยายตัวดำเนินงานทาง การเมืองเป็นอิสระจากพรรครัฐ	ขยายตัวดำเนินงานทาง การเมืองเป็นอิสระจากพรรครัฐ

ก ลุ่ม	ฐานะ	สามารถสำคัญ	บทบาท	เป้าหมาย
กลุ่ม 10 มอง	กลุ่มทุนธุรกิจและคนหุ้นในพาร์ตี้	นายธีระ พุสิกพงษ์ นายเฉลิมพันธ์ ศรีวิรบุร์	ครองอิทธิพลทางการเมือง	ความก้าวหน้าและตืบโขยำให้ดำเนินการตามที่ต้องการ
กลุ่มปลูกปัก	กลุ่มอ่านจดหมายความเห็นในพาร์ตี้	กลุ่ม สส. อิสานหัวใหม่	ต่อรองอิทธิพลทางการเมือง	ต่อสู้เพื่อฐานอำนาจของกลุ่มที่ต้องการจะเข้ามายึดอำนาจ
กลุ่มสุภาพชาย	กลุ่มอ่านจดหมายความเห็นในพาร์ตี้	กลุ่ม สส. อิสานใต้	สร้างฐานอิทธิพลทางการเมือง	ขยายฐานอำนาจที่ครอบคลุมทั่วประเทศ
กลุ่มชัยชนะ	กลุ่มอ่านจดหมายความเห็นในพาร์ตี้	กลุ่ม สส. ใต้ นายนัน พิบูลย์	สร้างฐานอำนาจต่อรองและประโยชน์ส่วนตัวของนายท่าน	ดำเนินการทางการเมืองที่ต้องการจะได้มา
กลุ่มหลักใหญ่	กลุ่มอ่านจดหมายความเห็นในพาร์ตี้	นายเด่น ใจดี	ผลประโยชน์และอิทธิพลทางการเมืองในรัฐบาล	ผลประโยชน์ทางการเมืองที่ต้องการจะได้มา
กลุ่มหลักใหญ่ - แม่วร่วม	กลุ่มแม่ร่วมพันธมิตรในพาร์ตี้	นายอนุษฐ์ ตระกูล	แนวร่วมทั้งหมด	ต่อรองอำนาจและตัดสินใจทางการเมือง
กลุ่มหลักใหญ่ - แม่วร่วมเพชร	กลุ่มแม่ร่วมพันธมิตรในพาร์ตี้	นายศรีพันธ์ ชินวัตร	สร้างฐานอำนาจทางการเมือง	ขยายอิทธิพลทางการเมือง
กลุ่มหลักใหญ่ - แม่วร่วม เพชร - ก้าวรวม	กลุ่มแม่ร่วมพันธมิตรในพาร์ตี้	นายรือวิชัย ลิศก์	แนวร่วมพันธมิตร	ต่อรองอำนาจและตัดสินใจทางการเมือง
กลุ่มแม่ร่วมเพชร - ก้าวรวม	กลุ่มแม่ร่วมพันธมิตรในพาร์ตี้	นายราษฎร รัตนภรณ์	สร้างฐานอำนาจทางการเมือง	ขยายอิทธิพลทางการเมือง

กลุ่ม	ฐานะ	สามารถทำได้บ้าง	บทบาท	เป้าหมาย
กลุ่มนักบริหาร	กลุ่มหน่วยอุปการงานในพื้นที่ไทย	นายกรัฐมนตรี ศิลปปาชาติ นายนาถศรีพงษ์ นายนฤบุญยศ อรุณรัตน์	แกนนำอุปการงานในพื้นที่ และในศูนย์สู่ภารกิจ	รักษาฐานอำนาจในประเทศ ในศูนย์รัฐบาล
กลุ่มนักวิชาชีวิน	กลุ่มหน่วยอุปการงานด้านบริการพัฒนาชีวภาพ ไม่ว่าจะด้านการแพทย์ โภชนาชีวภาพ ฯลฯ	นายสุนทรีย์ พันธุ์ชัย นายนฤทธิ์ พันธุ์สันติ	แกนนำอุปการงานในพื้นที่ ชาติไทย	ต่อรองอุปการงานและดำเนิน政策ทางการเมืองกับประเทศ นายบริหาร
กลุ่มนักวิชาชีวศึกษา	กลุ่มอุปการงานในพื้นที่ไทย	พ.ศ.๒๕๖๘ ประชาน อดิ- เจริญสาร นาบอน พล. อดิ- เจริญสาร	สัญญาณชี้นำอุปการงาน เก่าของพัฒนา	สืบภาคสัมภูมิสักษ์ณ์รุ่ม แผนกวิชาชีวศึกษาเดิม
กลุ่มนักปาร์ค	กลุ่มหน่วยอุปการงานด้านวัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ	นราภรณ์ พล. อดิ- เจริญสาร อดิ- เจริญสาร	แนวร่วมพัฒนาศูนย์รักบิ กลุ่มอุปการงาน	รักษาบทบาทของรุ่ม
กลุ่มนักวิชาชีวศึกษา	กลุ่มหน่วยอุปการงานด้านวัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ	นราภรณ์ พล. อดิ- เจริญสาร อดิ- เจริญสาร	แนวร่วมพัฒนาศูนย์รักบิ กลุ่มอุปการงาน	รักษาบทบาทของรุ่ม
กลุ่มนักวิชาชีวศึกษา	กลุ่มหน่วยอุปการงานด้านวัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ	นราภรณ์ พล. อดิ- เจริญสาร อดิ- เจริญสาร	กลุ่มอุปการงานด้านวัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ	สร้างฐานอำนาจต่อรอง ตำแหน่งทางการเมือง

กสุม	ฐานะ	สามารถสำคัญ	บทบาท	เป้าหมาย
กสุม 23	กสุมอ่านอิหรังภาษา รัฐมนตรี ในพระ พลังธรรม	น.ศ. ประเสริฐ สุ่นศิริ น.พ. ฤทธิ์ศิริกิจ แสงงาม	กสุมอ่านจากต่อรอง ตำแหน่งทางการเมือง	รักษาสถานภาพและตำแหน่ง ทางการเมืองในรัฐบาล
กสุมสายวัด	กสุมแผนนำอ่านจากทำ ในพระคราลังธรรม	นายไชยพัฒน์ สินธุวงศ์ พล.ศ. จักรชัย ศรีน้อย	สร้างฐานสูงยกระดับงาน แผนกวิถายในพระคร	ศูนย์กลางอย่างช่องพระคร
กสุมสายบ้าน	กสุมอ่านใจให้มีเป็น กสุมทัน - ธุรกิจใน พระคราลังธรรม	พ.ศ.๒๔. ทักษิณ ชินวัตร นางสุดารัตน์ เกษรฯ- พันธุ์	แกนนำอ่านใจใหม่ ในพระคร	สร้างศูนย์อ่านใจใหม่ในพระคร

ลักษณะที่นำไปที่เป็นแบบแผนทางโครงสร้างของพรรคการเมืองไทย มีลักษณะเด่นที่โครงสร้างทางฐานะอำนาจของกลุ่มเป็นสำคัญ กล่าวคือ นอกจากจะมีโครงสร้างอำนาจที่เป็นทางการภายในพรรคแล้ว ยังมีโครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นทางการคือ กลุ่มอำนาจกลุ่มต่างๆ ครอบช้อนอยู่ด้วย เป็นผลให้การจัดกระบวนการอำนาจภายในพรรคถูกกำหนดด้วยปัจจัยด้านอิทธิพลจากอำนาจต่อรองของกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ

โดยลักษณะเด่นดังกล่าว นอกจากสิ่งผลกระทบโดยตรงต่อเอกภาพและความต้องประสิทธิภาพในอำนาจการนำของกลุ่มอำนาจภายในโครงสร้างที่เป็นทางการแล้ว ยังส่งผลกระทบอ้อมให้กลุ่มอำนาจที่ไม่เป็นทางการเข้ามีอิทธิพลเหนืออำนาจของกลุ่มแกนนำอำนาจในโครงสร้างที่เป็นทางการได้อีกด้วย และในทางกลับกันกลุ่มแกนนำอำนาจในโครงสร้างที่เป็นทางการเองก็มีแนวโน้มที่จะทำการขยายฐานอำนาจเพื่อควบคุมและครอบงำอำนาจภายในพรรคให้มากกว่าที่มีอยู่ภายในโครงสร้างที่เป็นทางการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนนำไปสู่การกระฉกรุกด้วยกลุ่มแกนนำอำนาจที่คุ้มกันเหล็ก (iron law of oligarchy) ในฐานะศูนย์อำนาจของพรรคไปในที่สุด

ลักษณะเช่นนี้ทำให้ระบบโครงสร้างที่เป็นทางการภายในพรรคล้มเหลว ไร้ความหมายสำคัญ และพัฒนาการของประชาธิปไตยภายในพรรคขาดความต่อเนื่อง องค์กรพรรคมีความหมายสำคัญน้อยกว่ากลุ่มอำนาจที่ไม่เป็นทางการภายในพรรค กระบวนการจัดระเบียบทางอำนาจและการจัดการภายในพรรคขาดติกาและไร้ระบบ

2.3 บทบาท - หน้าที่ของพรรคการเมืองไทย

โดยที่ลักษณะทางโครงสร้างของพรรคการเมืองไทยมีลักษณะเด่นที่โครงสร้างทางฐานะอำนาจของกลุ่ม ทำให้การต่อสู้แข่งขันเพื่อเข้ากุมศูนย์อำนาจของพรรคเป็นเรื่องสำคัญของยุทธศาสตร์ทางอำนาจและกลุ่มที่เข้าคุมศูนย์กลางอำนาจของพรรคก็มีบทบาทนำในการกำหนดทิศทางทางการเมืองของพรรคด้วย ซึ่งสิ่งผลต่อไปยังกลยุทธ์ทางอำนาจของพรรคโดยกลุ่มอำนาจที่เข้ากุมศูนย์กลางอำนาจของพรรคจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานการการรวมศูนย์อำนาจและอาศัยแนวทางการผลประโยชน์ ความต้องการและจุดแข็งของกลุ่มตนเป็นปัจจัยกำหนดยุทธศาสตร์ทางการเมือง เพื่อดำเนินไว้ซึ่งสถานะทางอำนาจภายในพรรค และบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดทางการเมืองภายในเวลาอันสั้นเฉพาะทั้งสถานการณ์และเฉพาะปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยจำกัดคับแคบ

ของ
ความ
การ
อย่าง
ตั้งแต่
บท
หน้า
จาก
เครื่อง
ได้ชา
-sama
เสียง
กลุ่ม
เน้น
บทฯ
กล่า
ชนฯ
มีค่า
เมื่อ
เป็น
ได้อ
สังกัด
เพื่อ
เข้าม
เสียง
เช่น

โดยแนวทางกลยุทธ์ทางอำนาจของกลุ่มและยุทธศาสตร์ทางการเมืองของพรรคนั้นในรูปแบบดังกล่าว ทำให้บทบาท-หน้าที่ของพรรคการเมืองส่วนใหญ่มีความโน้มเอียงไปในแนวทางของการเป็นพรรครัฐบาลกิจ (tactical party) ศึกษาเป็นพรรคราชการเมืองที่มุ่งคุ้ยฉกฉวยโอกาสเพื่อช่วงชิงอำนาจในสถานการณ์ต่างๆ ทางการเมืองอย่างเลื่อนลอยและฉลาดฉวย

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงบทบาท-หน้าที่ของพรรคการเมืองไทยในภาพรวมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันแล้ว กล่าวได้ว่าบทบาทหลักของพรรคการเมืองไทยนั้นเป็นบทบาทของการสร้างและดำรงรัฐชาติไว้ซึ่งระบบอำนาจอุปถัมภ์ (patron - client) และมีหน้าที่หลักในด้านการใช้อำนาจบริหาร (administrative power) เป็นสำคัญ

ในบทบาทของการสร้างและดำรงไว้ซึ่งระบบอำนาจอุปถัมภ์นั้น เห็นได้จากการที่กลุ่มแกนนำอำนาจในศูนย์กลางอำนาจของพรรคราชให้ระบบอำนาจอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือในการแข่งขันต่อสู้และค้ำจุนบล็อกอำนาจของตนเองภายใต้การเมืองไทย พร้อมทั้งได้ขยายฐานของเครือข่ายอุปถัมภ์จากภายในประเทศไปสู่ภายนอกประเทศ โดยการผลักดันสมาชิกในสังกัดให้ลงสมัครและช่วยเหลือสนับสนุนให้ได้รับเลือกตั้ง เพื่อควบคุมฐานเสียงสนับสนุนขนาดใหญ่ที่กระจายอยู่ในชนบทอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่ม ส.ส. กลุ่มใหญ่ภายใต้สังกัดการอุปถัมภ์ของกลุ่มตน

ส่วนหน้าที่ในด้านการใช้อำนาจบริหารนั้น พรรคการเมืองส่วนใหญ่มุ่งเน้นการทำหน้าที่ด้านอำนาจบริหารหรือในฝ่ายรัฐบาลเป็นหลัก โดยอาศัยผลพวงจากบทบาทในการสร้างและดำรงไว้ซึ่งระบบอำนาจอุปถัมภ์เป็นปัจจัยในการทำหน้าที่ดังกล่าว กล่าวคือนอกจากกลุ่มอุปถัมภ์ในแกนนำอำนาจพรรจะมุ่งสร้างกลุ่มอุปถัมภ์ขนาดใหญ่ เพื่อผลในการจัดตั้งหรือได้เข้าร่วมเป็นรัฐมนตรีในคณะกรรมการรัฐบาลสมแล้ว ยังมีความพยายามที่จะบรรจุแต่งตั้งสมาชิกในสังกัดเข้าร่วมในตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของฝ่ายบริหารที่ไม่ใช่ตำแหน่งรัฐมนตรีอีกด้วย เช่น ตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี เป็นต้น นอกจากนี้ยังเปิดให้มีช่องทางอื่นๆ เพื่อเกื้อหนุนต่อระบบอำนาจอุปถัมภ์ที่ไม่ได้อยู่ภายใต้สังกัดของกลุ่มตนอีกด้วย เช่นการเปิดช่องทางให้กลุ่มอุปถัมภ์อื่นนอกสังกัดเข้ามีส่วนร่วมในการจัดสรรส่วนแบ่งอำนาจในฝ่ายบริหาร โดยการใช้ระบบโควต้าเพื่อเพิ่มฐานเสียงสนับสนุนให้ฝ่ายบริหารมีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยผู้ที่มีโอกาสเข้าดำรงตำแหน่งในฝ่ายอำนาจบริหารจากระบบโควต้านั้นจะต้องสามารถคุ้มครองเสียงของสมาชิกกลุ่มให้ได้ตามจำนวนโควต้าที่ตั้งไว้ใช้สิทธิในการเข้าร่วมส่วนแบ่ง

เมคบ
ลักก
มูนีอ
คุณ
การ
การ
การ
การ
การ
ให้ร
3.

เป็น^{ปัจ}
พร
ราช
อภิ
ปัจ
ต่อ^{ปัจ}
ต่อ^{ปัจ}
พด
ช่อง[.]

อำนาจหน้า ตลอดระยะเวลาที่ร่วมอยู่ในอำนาจหน้าด้วย

โดยเฉพาะยิ่งระบบพรรคการเมืองไทยเป็นระบบหุลัยพรรคระหว่างความขัดแย้งในการจัดสูตรรัฐบาลผสมด้วยแล้ว ยิ่งอำนาจโอกาสให้แก่ทุกพรรคในการจัดตั้งรัฐบาลผสม ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อความสามารถของกลุ่มแกนนำของพรรคนั้นๆ ในกรณีที่จะให้หลักประกันความเชื่อมั่นในความมีอำนาจเบ็ดเสร็จในพรรครัฐ หรือความสามารถในการควบคุมเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ภายในพรรครัฐมีระเบียบวินัยได้ พรรครัฐแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลก็จะพิจารณาและไว้วางใจในการนำเข้าร่วมในคณะรัฐบาลผสม โดยที่สาธารณะของแนวโน้มนายแห่งพรรคนั้นมีความสำคัญเป็นสำคัญ

ในขณะเดียวกัน ยิ่งมีระบบการแบ่งชั้วในการเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลระหว่างพรรครัฐที่ได้รับเลือกตั้งเป็นอันดับหนึ่งกับพรรครัฐที่ได้รับเลือกตั้งเป็นอันดับสองแล้ว ยิ่งทำให้พรรคลีกฯ ที่ได้รับเลือกตั้งจะจัดกระจาดอยู่ในกลุ่มพรรครัฐส่วนใหญ่นั้น จะยิ่งมีโอกาสในการเข้าร่วมรัฐบาลสูงมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งเกื้อกูลครึ่งหนึ่งของพรรครัฐมีอยู่ทั้งหมดจะได้เข้าร่วมในรัฐบาลผสม

นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพรรคการเมืองไทยที่สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ในฐานะของผู้ใช้อำนาจบริหารมากกว่าหน้าที่อื่นๆ โดยเฉพาะในด้านนิติบัญญัติ ซึ่งแม้ว่าจะเป็นพรรครุ่นใหม่ อย่างเช่น พรรครัฐลัทธอรรมา พรรครักษากาฬ พรรครัฐธรรม และพรรคนำไทย ก็ตาม โดยเฉพาะพรรครัฐลัทธอรรมาจะเห็นได้ว่ามักจะได้เข้าร่วมในคณะรัฐบาลผสมในทุกรัฐบาลนับแต่ได้มีการก่อตั้งพรรครัฐและผ่านการเลือกตั้งมาเพียงสามสมัยก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มพรรครุ่นใหม่นี้ได้อาศัยช่องว่างของระบบพรรครัฐการเมืองที่เป็นระบบหุลัยพรรครัฐระบบอำนาจอุปถัมภ์ภายในพรรครัฐ ระบบรัฐบาลผสมหุลัยพรรครัฐ และการดำรงรักษาแนวอนุรักษ์นิยมของพรรครัฐการเมืองขนาดใหญ่รุ่นเก่า มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างจุดแข็งของพรรครัฐนี้เป็นพรรครุ่นใหม่ เช่น การสร้างจุดเด่นด้านคุณธรรมและการตรวจสอบด้วยดุล หรือการสร้างจุดเด่นด้านการเน้นเศรษฐกิจเสรีนิยม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ในฐานะที่เป็นหัวหงส์ทางออกของปัญหาดังเดิมและการเป็นทางเลือกใหม่พร้อมกันไปด้วย

ดังนั้น พรรครุ่นใหม่แม้จะเป็นพรรคลีก แต่เป็นพรรคลีกที่ดำรงฐานะเป็นพรรครัฐทางเลือกหรือพรรครักภัยภาพ (potential party) มีโอกาสได้รับเลือกให้เข้าร่วมรัฐบาลอยู่เสมอไม่ว่าพรรครัฐแกนนำหรือพรรครัฐร่วมรัฐบาลอื่นซึ่งเป็นพรรครัฐใหญ่จะ

โดยเป็นฝ่ายค้านมาก่อนก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากพระครเกล่าฯ นั้นมีส่วนช่วยเสริมทั้งภาพลักษณ์และฐานะอำนาจของรัฐบาลให้มีความเข้มแข็งและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เนื่องจากการสร้างภาพลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นทั้งทางด้านเศรษฐกิจเสรีนิยมและการมีศูนย์รวม นั่นเอง

จากลักษณะแนวโน้มดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าแม้จะมีการเกิดขึ้นของพระคร การเมืองรุ่นใหม่ก็ตาม ในที่สุดก็จะมีการกลืนกลายและพิ่งพาอาศัยซึ่งกันกับพระคร การเมืองรุ่นเก่าเพื่อมุ่งสู่การกุมอำนาจฝ่ายบริหารหรือการร่วมกันเป็นรัฐบาลเป็นสำคัญ การเกิดขึ้นของพระครใหม่ฯ จึงเป็นเพียงการเพิ่มขึ้นของจำนวนพระครในระบบพระคร การเมืองเท่านั้น แทนที่จะเป็นการเติบโตหรือขยายตัวของระบบความเป็นตัวแทนให้มี การกระจายตัว และเพิ่มเสริมบทบาท-หน้าที่ใหม่ฯ ขึ้นทดแทนบทบาท-หน้าที่ดังเดิม ให้มีความแตกต่างทางลักษณะตามยุคสมัยมากขึ้นแต่อย่างใด

3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังพระครการเมืองไทย

มีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวเนื่องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับรากฐานความ เป็นมาของพระครการเมืองไทยซึ่งมีทั้งปัจจัยด้านกฎหมาย ปัจจัยด้านการเมือง และ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

ปัจจัยด้านกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ พราชาบัญญัติ (พ.ร.บ.) พระครการเมือง และพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การเลือกตั้ง

ปัจจัยด้านการเมืองและวัฒนธรรม ได้แก่ ระบบการเมือง - การปกครอง ระบบพระครการเมือง ภาระผู้นำอำนาจทางการเมือง การผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน อำนาจทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง

โดยที่ปัจจัยเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องทั้งในฐานะที่เป็นปัจจัยประกอบและ ปัจจัยเสริมต่อรากฐานความเป็นมาของพระครการเมืองไทย ปัจจัยเหล่านี้จึงมีอิทธิพล ต่อการกำหนดรูปแบบและพฤติกรรมของพระครการเมืองค่อนข้างมาก โดยเฉพาะ ปัจจัยด้านกฎหมายจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อรูปแบบของพระครการเมืองและส่งผลกระทบโดยอ้อม ต่อพฤติกรรมของพระครการเมือง ในขณะที่ปัจจัยทางการเมืองนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อ พฤติกรรมของพระครการเมือง และจะส่งผลโดยอ้อมต่อรูปแบบของพระครการเมืองด้วย ซึ่งในที่นี้จะพิจารณาและกล่าวถึงโดยแยกออกเป็นแต่ละปัจจัยดังต่อไปนี้

3.1 รัฐธรรมนูญหรือกติกาหลักทางการเมือง – การปกครอง

รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการจัดตั้งและการดำเนินอย่างของพระองค์การเมืองไทย ประเทศไทยนับตั้งแต่ปีก่อตั้งในระบบประชาธิปไตยเมื่อ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลา 64 ปีและมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้ว 15 ฉบับ นั้น มีรัฐธรรมนูญเพียง 6 ฉบับเท่านั้น ที่มีบังคับอยู่ต่อสิ่งเสริมเสรีภาพของประชาชนให้จัดตั้งพระองค์การเมืองได้คือรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2489 ฉบับ พ.ศ. 2495 ฉบับ พ.ศ. 2511 ฉบับ พ.ศ. 2517 ฉบับ พ.ศ. 2521 และฉบับ พ.ศ. 2534

ฉบับตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อ พ.ศ. 2475 กว่าจะมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2489 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีบังคับอยู่ต่อประชาชนจัดตั้งพระองค์การเมืองได้นั้น ต้องใช้เวลาถึง 14 ปี จึงเริ่มมีการจัดตั้งพระองค์การเมืองขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย พอดีกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2502 ก็ให้ยุบพระองค์การเมือง แล้ว เริ่มอีกครั้งในรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2511 แล้วยุบเลิกโดยรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2515 อีก มาเริ่มอีกครั้งในรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2517 แล้วยกยุบเลิกโดยการรัฐประหารของ พล.ร.อ. สังด สลลออยู่ เมื่อ พ.ศ. 2519 อีก 3 ปีต่อมาจึงให้จัดตั้งพระองค์การเมืองได้อีกครั้งในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 แล้วจึงมายกยุบเลิกกิจกรรมทางการเมืองของพระองค์การเมืองชั่วคราวโดยรัฐประหารของคณะ ร.ส.ช. (พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์) เมื่อ พ.ศ. 2534 แล้วจึงมาเริ่มต้นใหม่อีกครั้งในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2584

เห็นได้ว่าโดยผลของรัฐธรรมนูญทำให้พระองค์การเมืองไทยมีการจัดตั้งและยุบเลิกประมาณ 6 ครั้ง และโดยผลดังกล่าวทำให้พระองค์การเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลา 50 ปี นับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งพระองค์การเมืองครั้งแรกใน พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระองค์การเมืองไทยต้องหยุดชะงักไปเป็นเวลาถึง 24 ปี เมื่อร่วมกับเวลาที่ยังไม่มีรัฐธรรมนูญให้จัดตั้งพระองค์การเมืองในช่วงเริ่มแรกอีก 14 ปี รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 38 ปี จึงเห็นได้ว่า ในระยะเวลาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย 64 ปี นั้น พระองค์การเมืองสามารถจัดตั้งและดำเนินอยู่ในเวลาเพียง 26 ปี เท่านั้น ทั้งนี้พิจารณาได้จากตารางที่ 11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 รัฐธรรมนูญกับการจัดตั้งและยุบเลิกพระองค์การเมือง

ลำดับ	รัฐธรรมนูญ	ไม่มีการจัดตั้ง พระองค์การเมือง	จัดตั้งพระองค์ การเมือง	ยุบเลิกพระองค์ การเมือง	ระยะเวลา (ปี)
ฉบับ 27 มิ.ย. 2475	/	-	-	-	-
ฉบับ 10 ธ.ค. 2475	/	-	-	-	14
ฉบับ 10 พ.ค. 2489	-	/	-	-	4
ฉบับ 9 พ.ย. 2490	-	-	-	-	-
ฉบับ 23 มี.ค. 2492	-	-	-	-	-
ฉบับ 8 มี.ค. 2495	-	/	-	-	4
ฉบับ 28 ม.ค. 2502	-	-	/	-	11
ฉบับ 20 มิ.ย. 2511	-	/	-	-	3
ฉบับ 15 ต.ค. 2515	-	-	/	-	4
ฉบับ 7 ต.ค. 2517	-	/	-	-	2
ฉบับ 22 ต.ค. 2519	-	-	/	-	4
ฉบับ 10 พ.ย. 2520	-	-	-	-	-
ฉบับ 22 ธ.ค. 2521	-	/	-	-	12
ฉบับ 1 มี.ค. 2534	-	-	/	-	1
ฉบับ 9 ธ.ค. 2534 - ปัจจุบัน	-	/	-	-	5

3.2 พระราชบัญญัติพระองค์การเมือง

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) พระองค์การเมือง เป็นเครื่องมือทางกฎหมาย อีกชนิดที่มีความหมายสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระองค์การเมืองไทย ดังนั้นแม้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญจะบรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการจัดตั้ง พระองค์การเมืองก็ตาม แต่เป็นการรับรองสิทธิชั้นพื้นฐานเพื่อการจัดตั้งและดำรงอยู่ของ พระองค์การเมืองเท่านั้น ตราบใดที่ยังไม่มีการตรา พ.ร.บ. พระองค์การเมืองขึ้นมารองรับ ก็ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายได้

ในช่วงเวลา 26 ปี ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบรองสิทธิการดำรงอยู่ของ พระองค์การเมืองนั้น ไม่ได้มายความว่าพระองค์การเมืองมีการดำเนินกิจกรรมทางการ เมืองได้ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับ

แรกที่รับรองสิทธิการจัดตั้งพระครุการเมืองเมื่อ พ.ศ. 2489 และรัฐธรรมนูญต่อมาอีก 5 ฉบับ คือ ฉบับ พ.ศ. 2495 ฉบับ พ.ศ. 2511 ฉบับที่ พ.ศ. 2517 ฉบับ พ.ศ. 2521 และฉบับ พ.ศ. 2534 นั้น ในทางปฏิบัติหาได้มีการตรา พ.ร.บ. พระครุการเมืองขึ้นมา รองรับพร้อมกันโดยทันทีในทุกฉบับไม่ เช่น ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2489 ไม่มี การตรา พ.ร.บ. มารองรับเลย ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2495 ได้มีการตรา พ.ร.บ. พระครุการเมืองรองรับเมื่อเวลาล่วงมาแล้ว 3 ปี คือใน พ.ศ. 2498 ส่วนรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2511 ซึ่งประกาศใช้ในเดือนมิถุนายน แต่ตรา พ.ร.บ. พระครุการเมืองขึ้น มารองรับในเดือนตุลาคม ซึ่งเวลาได้ล่วงเหลือไป 3 เดือนเศษ ส่วนรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521 นั้น เวลาล่วงไปถึง 3 ปี จึงได้ตรา พ.ร.บ. พระครุการเมืองขึ้นมารองรับในปี พ.ศ. 2524 มีเพียงรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2517 และฉบับ พ.ศ. 2534 เท่านั้นที่มี การตรา พ.ร.บ. พระครุการเมืองการรองรับในเวลาที่ใกล้เคียงกัน

ดังนั้น หากพิจารณาตามนัยของ พ.ร.บ. พระครุการเมืองซึ่งมีผลต่อการ ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระครุการเมืองแล้ว กล่าวได้ว่าในช่วงเวลา 26 ปี ที่ รัฐธรรมนูญรับรองสิทธิการจัดตั้งพระครุการเมืองนั้น เวลาที่พระครุการเมืองได้ใช้ในการ ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามกฎหมายได้อาย่างแท้จริงเพียง 10 ปีเศษเท่านั้น ซึ่งยังขาดความต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งโดยนัยดังกล่าว ประสบการณ์และหัวงเวลาในการ ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีระเบียบแบบแผนของพระครุการเมืองไทยในความ เป็นจริงนั้นมีอยู่น้อยมาก แม้ว่าพระครุการเมืองบางพระครุได้มีการก่อตั้งและดำรงอยู่ นานับแต่เริ่มมีการรับรองสิทธิครั้งแรกให้มีการจัดตั้งพระครุการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2489 ก็ตาม ทั้งนี้พิจารณาได้จากตารางดังต่อไปนี้

ເອົກ
121
ເນັດ
ນິມ
ກ.ບ.
ນູ້
ເຂົ້າ
ບັນ
ນປີ
ທີ່ມີ
ການ
ໃຫ້
ໃນ
ນັ້ນ
ກາ
ນາ
ວຍ
ຮູ່

ตารางที่ 12 ช่องว่างของระยะเวลาระหว่างรัฐธรรมนูญจัดตั้งพระครุการเมืองกับพ.ร.บ. พระครุการเมือง

รัฐธรรมนูญจัดตั้งพระครุการเมือง	พ.ร.บ. พระครุการเมือง	ช่องว่างระยะเวลา
9 พ.ศ. 2489	ไม่มี	5 ปี 6 เดือน
8 มี.ค. 2495	26 ก.ย. 2498	3 ปี 6 เดือน
20 มิ.ย. 2511	9 ต.ค. 2511	4 เดือน
7 ต.ค. 2517	15 ต.ค. 2517	8 เดือน
22 ธ.ค. 2521	8 ก.ค. 2524	2 ปี 8 เดือน
9 ธ.ค. 2534	ไม่ได้ยกเลิกมีเพียงแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อยเท่านั้น พ.ศ. 2535, พ.ศ. 2538	-
		รวม 12 ปี 8 วัน

นอกจากนี้ ผลของกฎหมาย พ.ร.บ. พระครุการเมือง ยังได้ส่งผลกระทบต่อลักษณะทางพุทธิกรรมของพระครุการเมืองในบางลักษณะอีกด้วย เช่น เมื่อมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. พระครุการเมือง พ.ศ. 2498 ทำให้บรรดาหัวการเมืองอิสระที่เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรอยู่ในขณะนั้นได้ไปร่วบรวมสมาชิกจากภายนอกเข้ามาร่วมกันแล้วไปจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพระครุการเมืองของตนเองชื่อนาม เป็นเหตุจูงใจให้เกิดพระครุการเมืองชื่อจำนวนมากถึง 23 พระครุ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของระบบพระครุการเมืองแบบหลายพระครุ ขณะเดียวกันกลุ่มการเมืองอื่นๆ ที่ไม่เข้าจดทะเบียนหรือไม่สามารถจดทะเบียนได้ก็ต้องยุติบทบาทของกลุ่ม และสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ในฐานะตัวบุคคลเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงขณะนั้นพระครุกับตัวบุคคลเกือบจะไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เนื่องจากพระครุทั้งหลายล้วนเกิดจากตัวบุคคลที่เป็น ส.ส. อุỷ迤特เดิม หากแต่มีความสามารถพิเศษตรงที่สามารถจัดตั้งและนำพระครุเข้าไปจดทะเบียนได้ ขณะที่พระครุเหล่านั้นเกือบจะครอบงำโดยตัวบุคคลอยู่เช่นเดิม

หรือในการผังและการประกาศใช้ พ.ร.บ. พระครุการเมือง พ.ศ. 2511 ซึ่งได้เพิ่มข้อบังคับที่เข้มงวดขึ้นเกี่ยวกับจำนวนสมาชิก องค์กรบริหารจัดการ และผลการเลือกตั้ง โดยพระครุจะต้องยุบเลิกถ้าจำนวนสมาชิกลดลงต่ำกว่า 500 คน หรือ

หนึ่ง
เจ้า
ชื่นฟ้า
มีบ
พระ
ตั้งช
เสนา
ชื่อ
ช่วง
ราช
เข้า
(พ
รธ
จะ^๑
คีด
รัฐ
เท^๒
ศัํ^๓
ฯ^๔
ก^๕

สมาชิกของพระคไมได้รับการเลือกตั้งทั่วไปติดต่อกัน 2 ครั้ง รวมทั้งให้มีคณะกรรมการอำนวยการอำนวยการทำหน้าที่บริหารกิจการของพระคตัวย ครั้นนายหลังการเลือกตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2512 กลับปรากฏว่าไม่มีพระคการเมืองใดได้รับเลือกตั้งมากพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้ ทำให้พระคเลิกฯ ร่วมมือกับกลุ่ม ส.ส. อิสรส รวมตัวกันจัดตั้งพระคการเมืองใหม่ขึ้นเพื่อร่วมจัดตั้งรัฐบาลโดยเฉพาะ ซึ่งในที่สุดไม่สามารถบริหารประเทศได้ แต่จุดที่น่าสนใจของพ.ร.บ.พระคการเมืองฉบับนี้คือความพยายามที่จะแก้ไขจุดอ่อนของพ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ. 2498 โดยการขยายโอกาสให้ ส.ส. ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปจัดตั้งพระคการเมืองได้โดยไม่ต้องมีสมาชิกถึง 500 คน ซึ่งเป็นความพยายามที่จะจำกัดจำนวนพระคให้หันอยลง ขณะเดียวกันก็เปิดช่องให้บรรดา ส.ส. รวมตัวกันเป็นพระคเฉพาะกิจ เพื่อจัดตั้งรัฐบาลโดยเฉพาะได้ด้วย แม้ว่าจะไม่สามารถบริหารประเทศได้ก็ตาม

หรือในกรณีของ พ.ร.บ. พระคการเมือง พ.ศ. 2517 ก็ได้สะท้อนความพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของกฎหมายเดิม โดยมุ่งให้มีจำนวนพระคลดน้อยลงและเพิ่มความเข้มแข็งและความต่อเนื่องให้แก่องค์กรพระคามากขึ้น โดยการกำหนดให้พระคต้องเพิ่มสมาชิกขึ้นเป็น 1,000 คน ไม่ต้องยุบเลิกพระคกรณีไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้ง การจัดตั้งองค์กรทางการเมืองอื่นที่ไม่ใช่พระคโดยเพิ่มโถงจำคุกเป็น 10 ปี เพื่อให้ความคุ้มครองแก่พระคการเมืองที่จะทะเบียนตามกฎหมาย ประกอบกับรัฐธรรมนูญบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพระคตัวย ทำให้พระคการเมืองแทนที่จะลดลงกลับยิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้น เนื่องจากนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองอิสรสหกันพยายามไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในฐานะตัวบุคคลหรือโดยองค์กรหรือกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่พระคการเมืองได้อีกต่อไป ขณะเดียวกันหากจะสมัครรับเลือกตั้งก็ต้องใช้สิทธิในสังกัดของพระคการเมืองด้วย ซึ่งหากไม่ตั้งพระคเองหรือตั้งพระคใหม่ก็อาจไม่ได้ใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง หากไปสังกัดพระค_oื่นที่ตนไม่มีอำนาจในการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เอง และขณะเดียวกันแม้ว่าไม่ได้รับเลือกตั้งก็ยังสามารถดำเนินฐานะของพระคอยู่ได้โดยไม่ต้องถูกยุบเลิกแต่อย่างใด

หรือในกรณีของ พ.ร.บ. พระคการเมือง พ.ศ. 2524 ได้เพิ่มบทบัญญัติที่เน้นการสร้างรูปแบบของพระคการเมืองในลักษณะที่เป็นจักรกลเพิ่มมากขึ้น โดยหวังจะให้พระคมีความเป็นสถาบันทางการเมือง (institutionalization) ที่เข้มแข็ง เดิมโดยเป็นพระคขนาดใหญ่และมีจำนวนลดน้อยลงด้วย การนำเครื่องมือทางเศรษฐกิจมาใช้บังคับทางอ้อม เช่นการบังคับให้ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งคราวละไม่น้อยกว่า

คณู
งกตั้ง
วัตตัญ
รายการ
เศร้า
เชื่อ
เรรค
นาน
ะกิจ
รวม
รรค
โดย,
มีไม
ชั่ว,
ราย
เรรค
ลุ่ม
รือ
คร
รือ
มี
วง
รุติ
เย
บ.
ก
ฯ
น

หนึ่งในสี่ของจำนวน ส.ส. ที่พึงจะมีซึ่งจำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์จำนวนมาก การขยายจำนวนสมาชิกเป็น 5,000 คน เป็นอย่างน้อย การตั้งสาขาเพิ่มมาอีก 100 แห่ง ขึ้นไป รวมทั้งการยุบเลิกหากสาขาใดไม่ได้รับเลือกตั้ง เช่นเดิม ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มีบทบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต้องมาจาก ส.ส. ด้วย ทำให้บรรดาพรรคการเมืองทั้งหลายให้ความสำคัญกับชัยชนะหรือจำนวน ส.ส. ที่ได้จากการเลือกตั้งมากเป็นลำดับสูงสุด ทำให้มีการซื้อตัว แย่งตัวและการย้ายพรรครุ่งของ ส.ส. มีการเสนอระบบโควต้ามาใช้เพื่อจัดสรรตำแหน่งทางการเมือง ในการเลือกตั้งมีการทุ่มเงินซื้อเสียงและมีการจัดสูตรรัฐบาลผสมรูปแบบต่างๆ ระหว่างพรรครุ่งการเมืองเพื่อแยกฝ่ายช่วงชิงการเป็นแกนนำจัดตั้งหรือร่วมเป็นรัฐบาล ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างพรรครุ่งการเมืองถูกกำหนดโดยสูตรของการจัดตั้งรัฐบาลผสมและความหวังในการเข้าร่วมรัฐบาลเมื่อมีการปั้นเปลี่ยนสูตรของรัฐบาลผสม รวมทั้งส่งผลให้พรรครุ่งการเลือก (potential party) เพิ่มบทบาทความสำคัญมากขึ้น ในฐานะที่เป็นตัวแปรในการอยู่รอดของรัฐบาล หรือในทางกลับกันพรรครุ่งรัฐบาลที่ไม่มีฐานะอำนาจเป็นตัวแปรก็จะตกเป็นเบี้ยล่างของพรรครุ่งหน้า กรณีความสัมพันธ์ทางอำนาจที่เบี้ยงเบนมากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาลที่เน้นกลยุทธ์ให้แตก เพื่อจัดสูตรรัฐบาลผสมเสียใหม่เมื่อเห็นว่าพรรครุ่งของตนมีศักยภาพเข้าแทนที่ โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลและข้อเท็จจริงในทางการเมือง ส่งผลให้การตรวจสอบทางการเมืองของฝ่ายค้านที่มีต่อฝ่ายรัฐบาลนั้นไม่ได้อิงอยู่บนพื้นฐานของหลักการตรวจสอบด้วยคุณยอย่างแท้จริง (Check & Balance) หากแต่เป็นกลยุทธ์เพื่อการยั่งชิงอำนาจระหว่างพรรครุ่งการเมืองด้วยกันเองเท่านั้น

3.3 พระราชบัญญัติ(พ.ร.บ.) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง เป็นกฎหมายที่ดูเหมือนจะไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับพรรครุ่งการเมืองโดยตรงเท่าไหร่ก็ตาม เมื่อเทียบกับ พ.ร.บ. พรรครุ่งการเมือง แต่ในความเป็นจริงแล้ว พ.ร.บ. การเลือกตั้งนั้นมีความเกี่ยวพันกับพรรครุ่งการเมืองค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการมีผลกระเทศต่อพุทธิกรรมทางการเมืองของพรรครุ่ง การทั้งนี้เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรครุ่ง เพราะการเลือกตั้งเป็นช่องทางการเข้าสู่อำนาจที่ขอบธรรมเพียงช่องทางเดียวของพรรครุ่งการเมือง และผลของการเลือกตั้งก็จะเป็นเครื่องกำหนดสถานะทางอำนาจ รวมทั้งเป็นผลประโยชน์สูงสุดของเป้าหมายที่พรรครุ่งการเมืองคาดหมายอีกด้วย

พ.ร.บ. การเลือกตั้ง เป็นกรอบกำหนดกติกาทางส่าหรับกำกับควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระองค์ให้ดำเนินไปตามครรลองของกฎหมาย ซึ่งประเด็นปัญหาที่สำคัญอยู่ที่การบังคับใช้อย่างเสมอภาคและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง

บทบัญญัติของ พ.ร.บ. การเลือกตั้งที่น่าไปบังคับใช้ในทางปฏิบัติจริงนั้น ปรากฏอยู่ในกฎหมายต่างๆ ถึง 4 ฉบับด้วยกันคือ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2538) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2538 กฎกระทรวง (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2538) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2538)

บทบัญญัติสำคัญของกฎหมายดังกล่าวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของพระองค์การเมือง ได้แก่ บทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายและการหาเสียงเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง และการกำหนดจำนวนสมาชิกที่ส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง

ผลกระทบทางพุทธิกรรมที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้แก่ การที่พระองค์ส่งสมาชิกที่ขาดคุณสมบัติลงสมัครรับเลือกตั้งเพียงเพื่อหวังชัยชนะจากการเลือกตั้งเนื่องจากผู้สมัครมีศักยภาพที่จะได้รับเลือกตั้งสูง หรือการมีความพยายามที่จะตัดแปลงแก้ไขคุณสมบัติในลักษณะปลอมแปลงเพื่อให้มีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ตามกฎหมาย เช่น การใช้หลักฐานการศึกษาปลอม การใช้หลักฐานแสดงสัญชาติที่ไม่มีการยืนยันความถูกต้องเชื่อถือได้ บุคคลที่ต้องคดีสำคัญอยู่ระหว่างการดำเนินคดี หรือการมีถิ่นที่อยู่ที่ไม่มีหลักแหล่งแน่นอน ฯลฯ เป็นต้น

เรื่องค่าใช้จ่ายและการหาเสียงเป็นการเบี่ยงเบนทางพุทธิกรรมที่ค่อนข้างสำคัญ เนื่องจากมีผลกระทบต่อการได้รับเลือกตั้งหรือไม่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงทำให้พระองค์การเมืองพยายามเบี่ยงเบนภาระค่าใช้จ่ายว่าเป็นของพระองค์หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตัวผู้สมัคร เพื่อควบคุมวงเงินไม่ให้ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสูงกว่าวงเงินที่กฎหมายกำหนด และค่าใช้จ่ายสำคัญที่ไม่มีอยู่ในรายการค่าใช้จ่ายปกติ คือ การจ้างหัวคะแนนและการซื้อเสียงนั้นมูลค่าสูงมากจากการประมวลผลโดยสถาบันการเงิน

กับ ของ การ: เน้น ตั้ง ราช ;22 ราช 38) ;22 .นิ่ ตั้ง รอก รัก หาก หาก ตาม เข้า คง การ อน ารง นที่ อาช หัว นิน บัน	(ศูนย์วิจัยกลิกรไทยธนาคารกสิกรไทย) มีมูลค่าสูงถึงกว่า 20,000 ล้านบาท ซึ่งในเรื่องการซื้อเสียงนี้ได้เคยมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลมาแล้ว ในกรณีของจังหวัดบุรีรัมย์เมื่อครั้งการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2538 นอกจากนี้ยังมีความพยายามที่จะหลบหลีกและหลีกเลี่ยง พ.ร.บ. การเลือกตั้ง โดยวิธีการที่แบบอย่างอื่นอีกด้วยประการโดยเฉพา
น า ก ก า ม เข า ร ก า ร อ น น า ช ห น น บ น บ	ในส่วนของการลงคะแนนเสียงกีเซ่นกัน เนื่องจากคะแนนเสียงเป็นเครื่องชี้ผลของการได้รับเลือกตั้งหรือไม่ได้รับเลือกตั้งของผู้สมัคร การลงคะแนนเสียงจึงเป็นอีก กิจกรรมหนึ่งที่พระองค์การเมืองมุ่งด้วยในการกำกับควบคุมเพื่อให้ได้คะแนนเสียงสูงสุดเท่านั้นอยู่แข่ง ซึ่งจะมีการประเมินคะแนนของคู่แข่งและกำหนดคะแนนเป้าหมายของสมาชิกที่พระองค์สนับสนุนเพื่อแสวงหากลิวีที่จะให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงเป้าหมายตามจำนวนที่ต้องการ

ในการดำเนินกลิวีเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น เป็นกลยุทธ์พลิกแพลงที่มีทั้งส่วนที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งกับปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของพระองค์ ซึ่งในทางปฏิบัติยังไม่ปรากฏว่ากฎหมายสามารถกำกับควบคุมหรือมีผลบังคับใช้กับกรณีพิเศษดังกล่าว แม้จะมีการร้องเรียนและกล่าวหาภัยในเรื่องการใช้บัตรผู้เสียหาย (บัตรอื่นที่ไม่ใช่บัตรเลือกตั้งที่มีอยู่จริง) การเวียนเทียน (ลงคะแนนซ้ำหลายรอบ) การซื้อบัตรประจำตัวประชาชนไปเก็บ การหน่วยเหนี่ยวประวัติไม่ให้ผู้มีสิทธิไปลงคะแนนให้คู่แข่ง หรือแม้แต่การควบคุมหน่วยเลือกตั้งทั้งหน่วย ดังที่เรียกว่าการซื้อหน่วยเลือกตั้ง หรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ฯลฯ ก็ตาม

ส่วนกรณีของการกำหนดเขตเลือกตั้ง และการกำหนดจำนวนสมาชิกที่ส่งลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น แม้จะมีการกล่าวถึงในทางลบอยู่บ้าง เช่น การแบ่งเขตเลือกตั้งให้อีกประยชน์ต่อผู้สมัครหรือต่อพระองค์ และการส่งผู้สมัครไม่ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดเกณฑ์ขึ้นต่ำไว้เป็นผลให้ต้องยุบเลิกพระองค์ แต่ประเด็นเหล่านี้ไม่ค่อยมีผลกระทบต่อพระองค์มากนัก เพราะเป็นมาตรการที่เป็นกฎหมายทั้งนั้น ทุก

ค
กา^ร
น
อย
เม^ร
26
คร
พร
ยَا
ดีง!
ตา

พระความสามารถปรับตัวปฏิบัติตามได้ และกฎหมายก็สามารถตอบสนองได้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติได้ค่อนข้างง่ายด้วย อายุ่ไกรก็ตามในทางปฏิบัติยังมีปรากฏการณ์ของการย้ายเขตเลือกตั้งให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของฐานเสียงที่เกิดจากการกำหนดแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่อยู่ไม่น้อยเช่นกัน เช่น ในกรณีการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการย้ายเขตลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 219 คน ขณะที่การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤษภาคม 2539 มีการย้ายเขตลงสมัครรับเลือกตั้ง 140 คน แม้ว่าระยะเวลาของ การเลือกตั้งจะห่างจากการเลือกตั้งในครั้งก่อนเพียงปีเดียวก็ตาม

3.4 ระบบพรรคการเมือง

พรรคการเมืองไทยเป็นระบบหลายพรรคร (multi-party system) ที่มี พรรคร่วมมากกว่า 10 พรรครัฐบาล และเป็นระบบหลายพรรครที่มีแนวโน้มมี พรรคร่วม 2 พรรคร (กำหนดจากผลการเลือกตั้ง) กล่าวคือ ภายนอกการเลือกตั้งทั่วไปพรรครที่ได้รับเลือกมากเป็นอันดับหนึ่งมักจะเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลโดยมีการร่วมมือ กับพรรครที่ได้รับเลือกเป็นลำดับสามทำการจัดตั้งรัฐบาล และผลักให้พรรครที่ได้รับเลือกเป็นลำดับที่สองเป็นผู้นำในฝ่ายค้านเสมอ ซึ่งพรรคร่วมสองพรรคร่วมกล่าวคือ พรรคร่วมลำดับที่หนึ่งกับพรรคร่วมลำดับที่สองนั้นจะมุ่งเน้นเวียนสลับเป็นลำดับกันซึ่งเป็นลำดับที่หนึ่งและผลักดันเป็นแกนนำทั้งฝ่ายรัฐบาลและแกนนำฝ่ายค้าน

โดยเฉพาะการเลือกตั้ง 3 ครั้งหลังสุด ในเดือนกรกฎาคม 2531 พรรคราชадิไทยได้รับเลือกเป็นอันดับหนึ่งเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล พอมานิสมัยการเลือกตั้ง เมื่อเดือนกันยายน 2535 พรรคราชดาธิปัตย์ได้รับเลือกเป็นลำดับที่สองเป็นแกนนำร่วมมือกับพรรคร่วมหัววังใหม่ซึ่งเป็นพรรคร่วมลำดับที่สามจัดตั้งรัฐบาล ส่วนพรรคราชดาดิไทย ซึ่งเป็นพรรคร่วมลำดับที่สองเป็นแกนนำของฝ่ายค้าน และเมื่อถึงสมัยการเลือกตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2538 พรรคราชดาดิไทยซึ่งได้รับเลือกเป็นอันดับหนึ่งและเป็นแกนนำฝ่ายค้านก็ได้กลับมาเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลร่วมกับพรรคร่วมลำดับที่สาม คือ พรรคร่วมหัววังใหม่ โดยพรรคราชดาธิปัตย์ซึ่งเคยเป็นพรรคร่วมแกนนำรัฐบาลและเป็นพรรคร่วมลำดับที่สองก็กลับไปเป็นแกนนำฝ่ายค้านอีก เป็นต้น

พฤติกรรมสำคัญที่เกิดจากระบบพรรคร่วมกล่าวที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การย้ายสังกัดพรรคร่วมและการย่างซิง ส.ส. เก่าจากพรรคราชดาดิไทย เนื่องจากพรรคราชดาดิไทยเป็นพรรคร่วมลำดับที่สองจากการเลือกตั้งเพื่อจะได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล เช่นเดียวกับ ส.ส. ที่ย้ายจากพรรคราชดาดิไทยไปสังกัดพรรคร่วมก็มีศักยภาพเป็นแกนนำรัฐบาลก็มี

ตาม
การ
งานดู
กาม
17
ของ

ที่มี
มีมี
เท่า
เมื่อ
รับ-

คือ
ปัจจุบัน
รวม
คง
จำ
อาย
อา

ราก
ต้น
ราก
ต้น

ความคาดหวังที่จะได้มีโอกาสเข้ารับตัวแทน่งทางการเมืองภายหลังการเลือกตั้งและการจัดตั้งรัฐบาลด้วยเช่นกัน

การย้ายพรรคจึงเป็นยุทธศาสตร์ทางอำนาจจูบแบบใหม่ที่ปรากฏขึ้นอย่างรวดเร็วและแพร่หลายในระบบพรรคการเมืองของไทยในปัจจุบัน ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งทำการย้ายสังกัดพรรครัฐสิ้น 262 คน โดยในจำนวนนี้มี ส.ส. เก้าห้องตีต ส.ส. ถึง 53 คน ขณะที่การเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2539 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งนำการย้ายสังกัดพรรครัฐสิ้น 353 คน โดยในจำนวนนี้มีอดีต ส.ส. ถึง 100 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการย้ายสังกัดพรรครัฐของผู้สมัครทั่วไปและผู้สมัครที่เป็นอดีต ส.ส. นั้น มีแนวโน้มสูงขึ้นถึงเกือบทุกคนในระยะเวลาเพียงปีเศษ ทั้งนี้พิจารณาจากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การย้ายสังกัดพรรครัฐและย้ายเขตลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั่วไป
(ระหว่างการเลือกตั้งเมื่อ 2 ก.ค. 2538 กับ 17 พ.ย. 2539)

การย้ายสังกัดพรรครัฐ/เขตเลือกตั้ง	2 ก.ค. 2538	17 พ.ย. 2539
ย้ายพรรคร/เขตเดิม	178	267
ย้ายพรรคร/ย้ายเขต	84	86
พรรครเดิม/ย้ายเขต	135	54
พรรครเดิม/เขตเดิม	388	451
ผู้สมัครใหม่	1,587	1,452
รวม	2,372	2,310

ที่มา : องค์กรกลางการเลือกตั้ง

ตารางที่ 14 การย้ายสังกัดพรรคและย้ายเขตของสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่เป็น ส.ส. เก่า (ระหว่างการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538 กับวันที่ 17 พ.ย. 2539)

การย้ายสังกัดพรรค/เขตเลือกตั้ง	2 ก.ค. 2538	17 พ.ย. 2539
ย้ายพรรคร/เขตเดิม	43	94
ย้ายพรรคร/ย้ายเขต	10	6
พรรครเดิม/ย้ายเขต	59	4
พรรครเดิม/เขตเดิม	220	260
รวม	332	364
ส.ส. เก่าที่ไม่ลงสมัคร	28	27

ที่มา : องค์กรกลางการเลือกตั้ง

3.5 ระบบการเมือง – การปกครอง

ระบบการเมือง - การปกครอง เกี่ยวเนื่องกับการเมืองในฐานะที่เป็นกรอบบริบททางเมือง (political context) ซึ่งเป็นกรอบบริบทที่มีทั้งส่วนเสริมและอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคร โดยเฉพาะการที่ระบบการเมืองไทยเป็นระบบการเมืองที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านและมีการดำรงอยู่ของกระแสการเมืองมากกว่ากระแสเดียว กล่าวคือ เป็นช่วงของการเปลี่ยนผ่านระหว่างระบบอ้ามาตยาธิปไตย ระบบกึ่งประชาธิปไตยและระบบหลังกึ่งประชาธิปไตย

ภายใต้บริบททางการเมืองดังกล่าว ทำให้การเมืองไทยต้องผ่านประสบการณ์ของการปรับตัวเพื่อรับกับความเปลี่ยนแปลงใหม่นอนอย่างยาวนาน ขณะเดียวกันก็ต้องประสบกับภาวะซั่งกันและไม่ต่อเนื่องพร้อมกันไปด้วย

โดยเงื่อนไขของบริบททางการเมืองและประสบการณ์ดังกล่าว มีผลต่อพฤติกรรมในการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดของพรรคร ตามภาวะการณ์ทางการเมือง ซึ่งมีแบบแผนที่สำคัญประการหนึ่งคือการพึงพาอาศัยและติดเชือดกับตัวบุคคลที่มีภาวะผู้นำพิเศษเป็นผู้นำพรรคร การมุ่งดำเนินงานแบบเฉพาะกิจ การจัดตั้ง ยุบเลิก และยุบรวมพรรคระหว่างเร็วและง่าย นโยบายปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว มีอัตราการเติบโตและการเสื่อมถอยถึงล่มสลายในเวลาอันสั้น⁵

⁵ กรณีพรรครพลังธรรมในคราวเลือกตั้งเมื่อ 17 พ.ย. 2539 มีผู้สมัครได้รับเลือกเป็น ส.ส. เพียง 1 คน หรือกรณีพรรคน่าไทยหัวหน้าพรรครและสมาชิกไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเลย

ปรากฏการณ์ที่สำคัญ คือ แม้พรคลจะเสื่อมด้อยหรือล้มสลายแต่ด้วยบุคคลมักจะยังตั้งอยู่ และยังคงดำเนินบทบาททางการเมืองต่อไปได้โดยไม่ผูกพันกับการล้มสลายไปพร้อมกันกับพรคด้วยปรากฏการณ์อันนี้ จึงทำให้มองเห็นได้ว่า การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของตัวนักการเมืองมีความสำคัญมากกว่าพรค และบทบาทของตัวบุคคลก็มีความโดดเด่นเหนือบทบาทของพรคด้วย ดังนั้นการเป็นพรคเฉพาะกิจ (tactical party) และการเป็นพรคแนวปฏิบัตินิยมที่เน้นการได้อำนาจ (pragmatic party) ของพรคการเมืองไทยแท้ที่จริงก็คือ การถ่ายทอดบุคคลิกภาพของตัวผู้นำพรคหรือตัวบุคคลกลุ่มแกนนำในศูนย์กลางอำนาจภายในพรค ซึ่งเป็นผู้ครอบงำไปสู่แบบแผนของพรคให้เป็นไปตามบุคคลิกภาพของกลุ่มบุคคลดังกล่าวอีกทوคนหนึ่งนั่นเอง

ดังนั้น ลักษณะของระบบการเมือง-การปกครองของไทยจึงเป็นกรอบบริบททางการเมืองที่มีส่วนสำคัญในการเป็นเบ้าหลอมให้พรคการเมืองไทยต้องปรับเปลี่ยนสถานะเพื่อการอยู่รอดในสถานการณ์ต่างๆ ได้ในเวลาอันสั้นและรวดเร็ว ขณะที่บทบาทเด่นกลับอยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่าพรค ซึ่งเป็นลักษณะที่ขัดแย้งอยู่ในตัวเองระหว่างความเป็นสถาบันของพรคกับความเป็นสถาบันของตัวบุคคล ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ตัวบุคคลสามารถปรับเปลี่ยนได้รวดเร็วคล่องตัวกว่าพรคหนึ่งเงา ดังเช่น ปรากฏการณ์ของการที่หัวหน้าพรคพลังธรรมและหัวหน้า พรคนำไทยไม่ลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือการที่หัวหน้าพรคเสรีธรรมสมัครรับเลือกตั้ง ในสังกัดพรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้งเมื่อ 17 พ.ย. 2539 ฯลฯ เป็นต้น หรือในกรณีที่พรคการเมืองบางพรคจัดตั้งเฉพาะในกิจกรรมการเลือกตั้ง ห้าไปอย่างเดียว อย่างเช่น พรคดำรงไทย เมื่อนายวีระ มุสิกพงศ์ หัวหน้าพรคและสมาชิกอื่นๆ ไม่ได้รับการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. 2538 ก็ยุบเลิกพรคไปขณะที่ตัวหัวหน้าพรคยังคงตัวดำเนินงานทางการเมืองและลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2539 ในสังกัดพรคความหวังใหม่ต่อไป หรือในกรณีของพรคไทย ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาเพื่อรับสถานภาพของนักการเมืองที่ไม่มีพรคสังกัด (นายสุชาติ ตันเจริญ) ให้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งในปี 2539 หรือในกรณีของพรคพลังธรรมและพรคประชากรไทย ซึ่งเป็นพรคการเมืองที่เคยได้รับความนิยมและสนับสนุนจากประชาชนในกรุงเทพฯ ถึงระดับสูงสุดแต่ก็เสื่อมความนิยมถึงระดับต่ำสุดได้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่นเดียวกัน กับพรคมวลชนในการเลือกตั้งบางครั้งหัวหน้าพรคเองก็ยังไม่ได้รับการเลือกตั้งจน

พูรณะ
สินสา^๑
ฉุ่นเดิม
ไปได้
เพื่อใน
ทางคัม

เปลี่ยน
การเ
พรร
ใหม่เ

：“
ราชฯ
อุปัช

แบบ
สำน
เครื่อง

นั้นช
ของเ
เสียง

เสือ
แผ่น
ตู้ดี
ท้าย
จะผ้า

เช่น

ต้องมีการยุบพรรครวมกับพรรคร่วมกิจสังคมชั่วคราวเมื่อ พ.ศ. 2535 และจึงกลับมาตั้ง
พรรคร่วมอีกครั้งในปี พ.ศ. 2538

3.6 วัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นกรอบบริบทของประเพณีปฏิบัติและ
ประเพณีของระบบคิดที่ปลูกฝังสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งวัฒนธรรมทางการ
เมืองของไทยเป็นวัฒนธรรมแบบบุคคลอาธิษฐานซึ่งเน้นการเชิดชูผู้เด่นหรือระบบผู้นำ
อาวุโส ก่อให้เกิดภาวะอนุรักษ์ และผูกขาดอำนาจผลประโยชน์ ไม่เอื้อต่อการ
เปลี่ยนแปลงหรือสนับสนุนส่งเสริมคนดีมีความสามารถรุ่นใหม่ให้เติบโตก้าวหน้าได้
ตามศักยภาพหรือขัดความสามารถของตัวเอง เมื่อโอกาสของคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ถูก
ปิดกั้น การเติบโตขยายตัวของพรรครุ่นใหม่จึงยากและขาดแรงผลักดันจากกลุ่มพลังที่
หลักทรัพย์รุ่นใหม่ๆ

ประเด็นสำคัญของประวัติการณ์ดังกล่าว คือ พรรคการเมืองไทยมัก
จะจำกัดการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางการเมือง พร
ขนาดใหญ่รุ่นเก่าส่วนใหญ่จึงเป็นแนวอนุรักษ์ที่ซึ่งตึง ปฏิเสธอุดมพลังรุ่นใหม่ที่หลัก
หลาภ ลัง ส่งผลให้มีแนวโน้มลดขนาดเล็กลงในภายหลัง ส่วนกลุ่มพลังรุ่นใหม่มีเมื่อไม่มี
โอกาสเข้าร่วมกระบวนการทางการเมืองกับพรรครุ่นเก่าได้ ก็แยกตัวไปสร้างพรรครุ่นใหม่ๆ
ขึ้นมาแทนที่แล้วใช้เวลาในการพัฒนาไปสู่แนวทางเดียวกันกับพรรครุ่นเก่าที่เคยมี
ขนาดใหญ่มาก่อนในอดีต และเมื่อบุคคลกรกลุ่มนี้ถูกหล่อหลอมจนกลายเป็นผู้อาวุโส
ก็จะสืบสานพฤติกรรมอนุรักษ์ต่อและมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นแบบแผนเช่นเดียวกัน
กับพรรครุ่นเก่า หรือบางกรณีกลับเป็นแหล่งผลิตบุคลากรประเทกอนุรักษ์เพื่อส่ง
ออกไปป้องกันประเทศต่อไป อย่างเช่น กรณีของพระยาเอกภาน พรศนารัตน์ และ
พระยาไห ชื่นเป็นพรรครุ่นใหม่ที่กลุ่มแกนนำอำนาจดั้งเดิมและตัวหัวหน้าพรรครุ่น
เก่าตั้งใจว่า นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ หรือนายอำนาจ วีรวรรณ
ในที่สุดก็มีแนวโน้มสละพรรครุ่นใหม่เพื่อผันตัวเองเข้าสังกัดพรรครุ่นเก่าที่มีขนาดใหญ่ต่อไป

ดังนั้น เมื่อคนรุ่นใหม่และกลุ่มพลังรุ่นใหม่ๆ ที่หลักทรัพย์รุ่นใหม่และ
ไม่สามารถเข้าไปมีโอกาสสร้างบทบาทและเติบโตภายในพรรครุ่นเก่าขนาดใหญ่ได้
แบบแผนและแนวทางของพรรครุ่นเก่าขนาดใหญ่เหล่านั้นก็ยังคงรักษาแนวทางดั้งเดิม
เอาไว้อย่างเหนียวแน่นไม่มีโอกาสสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เกิดขึ้นได้แต่อย่างใด
ในขณะเดียวกันพรรครุ่นใหม่ขนาดเล็กนอกจากครอบงำโดยพรรครุ่นใหม่รุ่นเก่าแล้ว

พรคเหล่านี้ยังมีแนวโน้มผลิตและส่งออกบุคลากรอนุรักษ์ป้องพรมครไทยให้มีการสืบทอดและรวมทางการเมืองแบบดั้งเดิมให้มีความต่อเนื่องต่อไปอีกด้วย โอกาสที่จะเติบโต แข็งขัน แข็งแกร่งลับเป็นฝ่ายครอบงำพรครุ่นเก่าขนาดใหญ่ก็มีความเป็นไปได้น้อย เราชึงยังไม่เห็นความสำเร็จของพรมการเมืองที่เป็นทางเลือกใหม่มากเท่าใดนักเมื่อเทียบกับความเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ อย่างรวดเร็วและชันนาณใหญ่ทั้งทางด้านคุณเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การที่แบบแผนของวัฒนธรรมทางการเมืองไม่เอื้อให้มีการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ชัยยังปิดกั้นโอกาสการเติบโตของกลุ่มพลังที่มีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงที่สูงกว่าเหล่านี้อยู่ จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าก้ามอำนาจจากอาชญากรรมและพรมการเมืองแนวอนุรักษ์จะยังคงครอบงำอำนาจทางการเมือง เนื่องจากกลุ่มพลังรุ่นใหม่และพรมการเมืองแนวเสรีนิยม-ก้าวหน้าอยู่อีกต่อไป

3.7 ภาวะผู้นำอำนาจทางการเมือง

ภาวะผู้นำอำนาจทางการเมืองของไทยในระดับต่างๆ ทั้งในระดับพรมครระหว่างพรมคร พรมครรัฐบาล คณารัฐบาล และผู้นำรัฐบาล ยังเน้นภาวะผู้นำอำนาจแบบบารมี ซึ่งฝังตัวอยู่ในระบบอุปถัมภ์-บริหาร

ลักษณะภาวะผู้นำดังกล่าว สร้างผลกระทบต่อพหุติกรรมทางอำนาจแบบส่วน ยอมรับมิวัสดุพรมครพวงหรือรวมหัวกันมากกว่า การมีพหุติกรรมทางอำนาจแบบแข่งขัน (competitive game) ซึ่งต้องอิงกับกติกาและความสามารถเป็นเครื่องตัดสิน

โดยเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้พรมการเมืองไทยแบบระบบหุ้นส่วนพรมคร นั้นขาดบรรยายกาศของการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ การมีหุ้นส่วนพรมครจึงไม่ใช่โอกาสของการมีทางเลือกที่หลากหลาย พรมครจึงไม่ใช่ตัวเลือกในการพิจารณาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้ใช้สิทธิจึงยังคงมุ่งพิจารณาด้วยบุคคลมากกว่าพรมครอีกต่อไป

ลักษณะดังกล่าว เป็นประกายการณ์ที่ทำลายสถาบันพรมการเมืองให้เสื่อมศรัทธาและเสื่อมความชอบธรรมทางการเมืองในที่สุด เนื่องจากพรมครไม่มีแบบแผนของรูปแบบในการจัดวางตำแหน่งแห่งที่ในพื้นที่ทางอำนาจหรือมีจุดยืนในการตัดสินใจทางการเมืองที่ชัดแจ้งแน่นอน ประชาชนไม่สามารถถ่วงรั้ว คาดการณ์ หรือทายใจพรมการเมืองต่อสถานการณ์ทางการเมืองแต่ละสถานการณ์ได้ เพราะพรมครจะผันแปรไปตามภาวะผู้นำอำนาจทางการเมืองซึ่งเป็นด้วยบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มี

ผู้ดูแล
พัฒนา
สุขภาพ
ดังจะ
ชุมชน
พื้นที่
รวมตัว
จัดส
จาก
นำ
พร
ดอน
อ่าน
คุณ
เกิด
ประ^ล
สส-

การร่วมมือ และแปรเปลี่ยนสภาพไปตามภาวะอุปถัมภ์ซึ่งไม่มีแบบแผนที่ชัดแจ้งแน่นอนเช่นกัน ดังเช่นการร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาลระหว่างพรรคคู่แข่ง ขณะที่มีการลงเรื่องค่าเสียงเลือกตั้ง การโยกย้ายสังกัดระหว่างพรรคต่างๆ ของกลุ่มบุคคลที่ประชาชนไม่ครั้งหนึ่งเคยร่วมแคลงสังสัยในพฤติกรรมบางด้าน หรือแม้กระทั่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและนโยบายระหว่างการเป็นฝ่ายค้านกับเป็นฝ่ายรัฐบาล ฯลฯ เป็นต้น

3.8 การผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนอำนาจทางการเมือง

ระบบการเมืองไทย ภายหลังที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีมีที่มาจากการ ส.ส. ทำให้การเลือกตั้งมีความหมายสำคัญต่อการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนอำนาจทางการเมืองของพรรคการเมืองต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะพรรคใหญ่ๆ ได้รับการจัดวางฐานะอำนาจให้มีความสูงเด่นมากขึ้น เพราะหากได้รับเลือกตั้งมากเป็นอันดับหนึ่งก็มีโอกาสเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล หัวหน้าพรรคได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล และยังมีโอกาสได้แต่งตั้งประธานรัฐสภาจากสมาชิกพรรคของตัวเองได้อีกด้วย

โดยเงื่อนไขดังกล่าว ทำให้พรรคการเมืองทั้งพรรคใหญ่และพรรคเล็ก มีแนวโน้มทางพฤติกรรมที่นำไปสู่การแบ่งชั้วันชั้นรองมิตรระหว่างพรรคต่างๆ โดยพรรคเล็กๆ จะเพิ่มความสัมพันธ์ร่วมระหว่างการเลือกตั้งกับพรรคพันธมิตรขนาดใหญ่ที่คาดว่าจะเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลมากขึ้นเป็นพิเศษ เช่นเดียวกับกับพรรคใหญ่ก็มีแนวโน้มต้องการขยายพรรคให้ใหญ่มากขึ้นเพื่อได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งจะมีการทำสัญญาสุภาพบุรุษ (gentleman contract) กับกับบรรดาพรรคศักยภาพ (potential party) คือพรรคที่มีเสียงขนาดกลาง ซึ่งถ้าหากพรรคประเภทนี้เลือกเข้าร่วมมือกับชั้วันชั้นรองมิตรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก็จะมีโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาลมากที่สุด

ลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้พรรคการเมืองในปัจจุบัน โดยเฉพาะพรรคขนาดใหญ่ เป็นที่รวมของกลุ่มอำนาจที่เข้ามาร่วมกันเพื่อขยายฐานเสียงในการเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยภายในพรรค และมีการจัดสรรตำแหน่งและผลประโยชน์โดยระบบโควต้าตามขนาดและอำนาจต่อรองของกลุ่ม ดังเช่น กรณีของพรรคชาติไทยในสมัยการเลือกตั้งเมื่อเดือนกันยายน 2538

ผลกระทบที่กว้างไกลไปกว่านั้นคือ ความไม่แน่นอนในด้านนโยบาย

งาน
การ
เลี้ยง
การ
เลข
ยก
ยก
ด้วย
ได้
น.
ลึก
รค
เท
เค
รัง
ค
น
ล
ด
า
ะ
ง
:
:

และขนาดของพิรุณจะมีการเปลี่ยนแปลงถัดไป ซึ่งเป็นการเปลี่ยนขนาดตามภาวะพัฒนาการ ทั้งนี้ขึ้นกับการคาดการณ์ของกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยเหล่านี้ ว่าพิรุณจะมีศักยภาพพอที่จะเข้าไปร่วมสังกัดเพื่อเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลในสมัยการเลือกตั้งต่อไป ดังจะเห็นได้จากการณ์การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2539 กลุ่มต่างๆ ได้ย้ายออกจากพิรุณชาติไทยไปสังกัดพิรุณความหวังใหม่และพิรุณประชาธิปัตย์ต่อ ทำให้พิรุณชาติไทยซึ่งเดิมเป็นพิรุณใหญ่กลับเป็นพิรุณขนาดกลางหรือเล็กไปในเวลาอันรวดเร็ว

นอกจากนี้ การที่พิรุณแกนนำจำเป็นต้องนำระบบโควต้ามาใช้ในการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองตอบแทนให้แก่กลุ่มที่เข้ามาเป็นฐานสนับสนุนนั้น นอกจากพิรุณไม่มีโอกาสสรักษาแนวโน้มรายเดิมและเลือกสรับบุคคลที่ต้องการได้แล้ว ยังนำไปสู่การเป็นสาเหตุของความแตกแยกและความลั่นคลอนในเสถียรภาพ ทั้งของพิรุณแกนนำและรัฐบาลโดยส่วนรวมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากพิรุณไม่สามารถกำหนดหรือตัดต่อหุบคอกของกลุ่มโดยที่กลุ่มไม่ยินยอมได้ ขณะเดียวกันการแข่งขันแย่งชิงอำนาจทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มย่อยเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการกำกับควบคุมของพิรุณ การใช้อำนาจต่อรองชั่วเพื่อเรียกร้องอำนาจและผลประโยชน์จึงเกิดอยู่ตลอดเวลา เกินกำลังความสามารถที่พิรุณแกนนำจะจัดระบบในการประนีประนอมหรือประสานประโยชน์ให้ทั่วถึงเป็นที่พอใจแก่ทุกกลุ่มได้ ซึ่งนำไปสู่การล่มสลายของพิรุณแกนนำและรัฐบาลในที่สุด

บทที่ 2

ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่ของพระคริการเมืองไทย

การศึกษาในส่วนนี้ มุ่งเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางด้านโครงสร้าง-หน้าที่ของพระคริการเมืองไทย โดยแยกเสนอเป็นรายพระคตประกอบด้วย พระคริความหวังใหม่ พระครพัลธรรม พระชาติพัฒนา พระกิจลังคม พระชาติไทย พระประชากรไทย พระรวมชน พระเอกภาพ พระประชาธิปัตย์ และพระเครื่องธรรม ซึ่งเป็นพระคริการเมืองที่ดำเนินบทบาททางการเมืองอยู่ในปัจจุบัน

ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางด้านโครงสร้าง-หน้าที่ที่ใช้ในการศึกษานั้นประกอบด้วยหัวข้อดังๆ ดังนี้คือ 1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสามาชิก 2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม 3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสามาชิกของพระค 4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสามาชิก 5. การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสามาชิก 6. อายุของสามาชิกกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง 7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล 8. หน้าที่ฝ่ายค้าน 9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ 10. หน้าที่ด้านกรรมการ 11. โครงสร้างการบริหารพระค และ 12. จำนวนและสัดส่วนสามาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพระค

การศึกษาข้อมูลในส่วนนี้ เน้นการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ทั้ง 12 หัวข้อดังที่กล่าวข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามในการสำรวจข้อมูลภาคสนามโดยการนำแบบสอบถามไปขอ สัมภาษณ์พระคริการเมืองต่างๆ ปรากฏว่ามีพระคริการเมืองที่มีขีดความสามารถที่จะให้ ความร่วมมือในการผลิตข้อมูลเพิ่มฐาน และเติมใจให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาสาระะ ทางการเมืองในครั้งนี้มีอยู่เพียง 3 พระคเท่านั้น คือ พระพัลธรรม พระคริความหวังใหม่ และพระชาติพัฒนา เป็นผลให้แนวทางหลักในการสำรวจและเก็บข้อมูล เป้าหมายโดยการสัมภาษณ์ไม่บรรลุผลตามที่คาดหมาย จึงต้องใช้วิธีการสำรวจและ

เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสารอ้างอิง การคำนวณทางสถิติ การเก็บข้อมูลทางอ้อมโดยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ และการประมาณการมาประกอบในส่วนต่างๆ ของพรรคที่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ เพื่อเสริมข้อมูลเป้าหมายให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเท่าที่จะสามารถปฏิบัติได้ โดยเฉพาะความพอดีที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

สำหรับรายละเอียดของข้อมูลตามหัวข้อต่างๆ ที่ปรากฏในแบบสอบถาม ที่ได้จากการดำเนินการทางข้อมูลและแผนภูมิตั้งต่อไปนี้

หน้าที่
งใหม่
รไทย
ฯรุค
กอบ
ะบก
ใจจัย
เมือง
ฝ่าย
ในการ
่างๆ | ตารางที่ 1 ภูมิหลังด้านโครงสร้าง
ตารางที่ 2 กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม
ตารางที่ 3 ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของพรรคร่วม
ตารางที่ 4 ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก
ตารางที่ 5 การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิก
ตารางที่ 6 อายุของสมาชิกกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตารางที่ 7 หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล
ตารางที่ 8 หน้าที่ฝ่ายค้าน
ตารางที่ 9 หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ
ตารางที่ 10 หน้าที่ด้านกรรมการอิทธิพล
ตารางที่ 11 แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรรคร่วม
ตารางที่ 12 จำนวนและสัดส่วนสมาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพรรคร่วม |
|---|--|

ทั้งนี้ จะได้ถักถ่องรายละเอียดข้อมูลภูมิหลังทางด้านโครงสร้าง-หน้าที่ของพรรคร่วมเป็นรายพรรคร่วมต่อไปนี้ คือ

ศชน
งตัน
ปชอ
ะไก
รณะ
วาก
บมูล
และ
กับน

ข้อมูลพื้นที่ในกรุงศรีฯ

1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสามาชิก

1.1 สามาชิกทั่วไป (ส.ส.)

1.1.1 อายุ (ร้อยละ)

ธุรกิจ	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	การเมือง	รวม
30	20	40	10	100

1.1.2 อายุตัว (ร้อยละ)

0 - 17 ปี	18 - 40 ปี	41 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
-	20	50	30	100

1.1.3 อายุสามาชิก (ร้อยละ)

1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
80	20	-	-	100

1.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

พันบาท	หมื่นบาท	แสนบาท	ล้านบาท	รวม
NA	NA	NA	NA	NA

1.1.5 ภูมิภาค (ร้อยละ)

กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้	รวม
99	-	1	-	-

1.2 สามาชิกระดับนำ

1.2.1 อายุ (ร้อยละ)

ธุรกิจ	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	การเมือง	รวม
40	10	20	30	100

1.2.2 อายุตัว (ร้อยละ)

0 - 17 ปี	18 - 40 ปี	41 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
-	20	70	10	100

1.2.3 อายุสมาชิก (ร้อยละ)

1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
80	20	-	-	100

1.2.4 รายได้เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

พันบาท	หมื่นบาท	แสนบาท	ล้านบาท	รวม
NA	NA	NA	NA	NA

1.2.5 ภูมิภาค (ร้อยละ)

กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้	รวม
99	-	1	-	100

2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม ลักษณะกลุ่ม	ชุมชน ว.ก.น.	ชุมชนสภาคे�ตสัมพันธ์
จำนวนสมาชิก	800 คน	30 คน
ตำแหน่ง / ฐานะ	สมาชิกพรroc	สมาชิกพรroc
ตำแหน่งการเมืองอื่น	สมาชิกสภาคेत (กทม.)	สมาชิกสภาคेत (กทม.)
เหตุผลการรวมกลุ่ม	พบรปสังสรรค์ระหว่างผู้ดำเนินการ อบรมวิศวกรรมการเมือง ฝึกทักษะ การปราศรัยทางการเมืองฯลฯ	พบรปสังสรรค์ เพิ่มพูน ความรู้ ประสบการณ์การ ทำงานให้บริการประชาชน ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
แนวทางบทบาทของกลุ่ม	สนับสนุนการดำเนินงานทาง การเมืองด้านต่างๆ ของพรroc	จัดสัมมนาทางวิชาการ จัดตัวแทนร่วมหัวข้อต่างๆ
เป้าหมายของกลุ่ม	สนับสนุนพรrocและนักการเมือง ของพรroc	พัฒนาศักยภาพทาง การเมืองของแต่ละบุคคล

3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

3.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย (มากสุด = 1, น้อยสุด = 8)

3.2 ลำดับน้ำหนักความเข้มของแต่ละปัจจัย

(มากสุด = 1, น้อยสุด = 4)

ปัจจัย	อุตสาหกรรม ทางการ เมือง	นโยบาย พัฒนา	วินัย พัฒนา	ความเชื่อ ถือครอง ส่วนตัว	รายงานสาย การบังคับ บัญชา	การ อุปถัมภ์	พื้นที่ ภูมิภาค	ปักสถาน กลุ่ม
ลำดับความ สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	8
ลำดับ น้ำหนัก ความเข้ม	1	1	2	1	2	3	2	4

4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก

4.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย (มากสุด = 1, น้อยสุด = 7)

4.2 ลำดับน้ำหนักความเข้มของแต่ละปัจจัย

(มากที่สุด = 1, น้อยสุด = 4)

ปัจจัย	ความนิยม และบทบาท หน้าที่ทาง การเมือง	ความรู้ ความสามารถ เฉพาะตัว	ความ อาชญา ประสม การณ์	ฐานะการเงิน ความสามารถ สนับสนุน พัฒนา	การสนับสนุน จากผู้มีอำนาจ บริการ ในพัฒนา	อำนาจต่อรอง ของกลุ่มที่ ตนสังกัด	จำนวน ส.ส.ได้ สังกัด
ลำดับความ สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7
ลำดับน้ำหนัก ความเข้ม	1	1	1	3	3	4	4

5. การดำเนินการเมืองของสมาชิก

5.1 ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร (จำนวนตามภูมิภาค)

คณะกรรมการ	กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน (กทม.)	4	-	1	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538 (กทม. 4คน)	6	1	3	1
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-

5.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำนวนตามภูมิภาค)

คณะกรรมการ	กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	12	4	4	2
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538 (กทม.)	13	8	8	4
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-

6. อายุของสมาชิกกับการดำเนินการเมือง

6.1 ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร (จำนวนอายุตัวและอายุสมาชิก)

คณะกรรมการ	รวม (คน)	อายุตัว (ปี)				อายุสมาชิก (ปี)			
		30-40	41-50	51-60	60↑	1-3	4-7	8-10	11↑
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	5	2	2	1	-	3	1	1	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	11	2	4	3	2	4	7	-	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำแนกอายุตัว และอายุสมาชิก)

คณารัฐบาล รวม (คน)	อายุตัว (ปี)	อายุสมาชิก (ปี)							
		30-40	41-50	51-60	60↑	1-3	4-7	8-10	11↑
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	22	5	9	5	3	10	12	-	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	33	8	13	9	3	16	17	-	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-	-	-	-	-	-

7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล

หน้าที่ คณารัฐบาล	ก.ค. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ค. 2538	ก.ค. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. บริหารนโยบายสำคัญ สำคัญ	แก้ปัญหาจราจร ในกทม.	-	-
2. สนับสนุนนโยบาย สำคัญ	ปฏิรูปการเมือง	การกระจายอำนาจการ ปกครองท้องถิ่น	-
3. เหตุที่พ้นจากหน้าที่	มติพระคให้ถอนตัว เนื่องจากรัฐบาล ขาดความชอบธรรม ไม่ปรับคณารัฐมนตรี ตามความต้องการ ของสาธารณชน	มติพระคให้ถอนตัว เนื่องจากแกนนำรัฐบาลคือ พระคประชาธิปัตย์ถูกฝ่าย ค้านอภิปรายไมไว้วางใจ เรื่องการแจกเอกสารสิทธิ์ สปก. 4-01 ใหผู้ที่ขาดคุณ สมบัติ	-

8. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

หน้าที่	สมัยวรรษสภาก ปัจจุบัน	ก.ศ. 2538 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ศ. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ริเริ่มเสนอกฎหมาย สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถาบันเทคโนโลยี การเกษตรแม่โจ้ดัง เป็นมหาวิทยาลัย - ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม - ป้องกันปราบปราม การค้าประเวณี - พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร ของทางราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ร่าง พ.ร.บ. ชุมชน แม้อัตต์ - ร่างพ.ร.บ.ป่าชุมชน - ร่าง พ.ร.บ. มหา วิทยาลัยแม่โจ้ - ร่าง พ.ร.บ. โรงเรียน เอกชน - ร่าง พ.ร.บ. ระเบียบ บริหาร 		
2. สนับสนุนกฎหมาย สำคัญ	-	-	-	-
3. เทหที่พ้นจากหน้าที่	ยุบสภาก	ยุบสภาก		-

9. หน้าที่ด้านกรรมการอิทธิพล

หน้าที่	ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ศ. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ดำรงตำแหน่งประธาน กรรมการอิทธิพล	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการอิทธิพล อุดสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการอิทธิพล สิ่งแวดล้อม - กรรมการอิทธิพล การเศรษฐกิจ - กรรมการอิทธิพล การต่างประเทศ 	-
2. ริเริ่มการกิจสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - การขยายอุดสาห กรรมสู่ภูมิภาค - ทบทวนนโยบาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมอุดสาหกรรม เกษตรในครัวเรือน และในชนบท 	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอขอตั้ง กรรมการอิทธิพล แก่ใช้ปัญหา

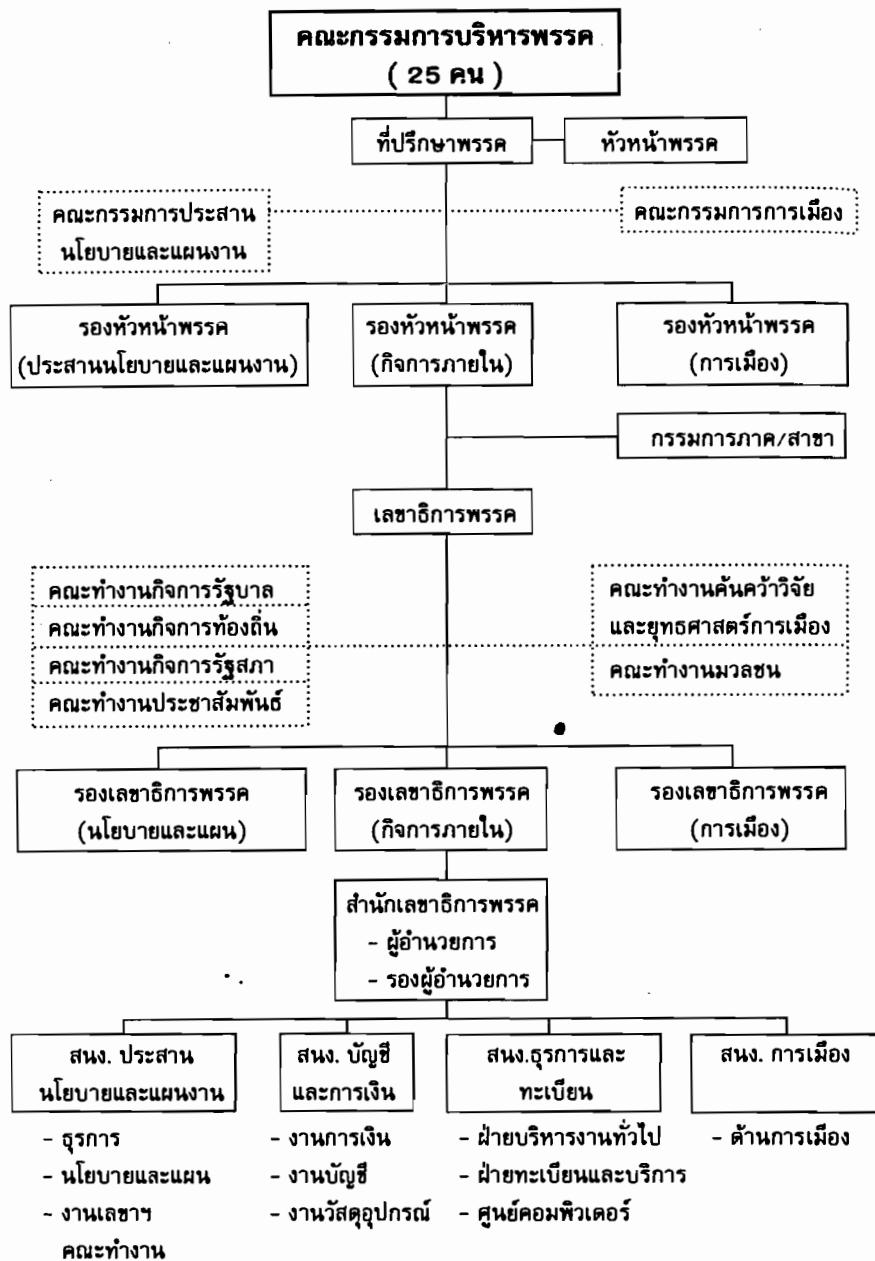
9. หน้าที่ด้านกรรมการธิการ (ต่อ)

หน้าที่ สมมติการรัฐสภา	ก.ค. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ค. 2538	ก.ค. 2531 ถึง ก.พ. 2534
	<p>ส่งเสริมการลงทุน อุตสาหกรรมที่ ยังไม่ได้รับการส่ง เสริมและพัฒนาที่ ต้องโอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนระบบภาษี ศุลกากรและระบบ ศุลกากรที่กระทบ ต่ออุตสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการดึงธนาคาร พัฒนาชนบท - ปรับปรุงระบบสหกรณ์ - โครงการดีไฟฟ้าติดตั้ง - โครงการพัฒนาอุตสาห กรรมการเกษตร - ทบทวนร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน - ทบทวนร่างนโยบาย การป่าไม้แห่งชาติ - ทบทวนผลผลกระทบสิ่ง แวดล้อมจากการใช้ นิวเคลียร์ผลิตกระแส ไฟฟ้า - แสวงหามาตรการ ประทัยดันน้ำมันและ พลังงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนและอัตร ในกรุงเทพ มหานคร - เสนอขอตั้ง กรรมการการ แก้ไขปัญหา กฎหมายคุ้ม ครองแรงงาน - เสนอขอตั้ง กรรมการ ห้ามโฆษณา บุหรี่
3. การสนับสนุนและเร่งรัด ตรวจสอบ	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายและโครง สร้างอัตราค่าไฟฟ้า - มาตรการและแนว ทางแก้ไขปัญหา อุตสาหกรรมที่ต้อง อ่อนตัวรับผลกระทบ จากพันธะข้อตกลง แกคต์และอาฟต้า 	<ul style="list-style-type: none"> - งานพัฒนากองทุนที่ติด - โครงการ Eastern Seaboard - โครงการสามเหลี่ยม และสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ 	-

10. หน้าที่ฝ่ายค้าน

หน้าที่	สมัยwareรัฐสภา	ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ศ. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ตรวจสอบทางการเมือง	-	-	-	-
2. ตรวจสอบทางการบริหาร	-	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งกระฎุณให้เร่งดำเนินการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแควใหญ่ตอนปลาย - ตั้งกระฎุณเรื่องแนวทางช่วยเหลือชาวชุมชนและอัตคลองโดย - ตั้งกระฎุณการสร้างคลองส่งน้ำคลประทานหัวยังสะบก 	-	
3. เสนอแนะนโยบายและปัญหาสำคัญ	-	<ul style="list-style-type: none"> - การช่วยเหลือชาวชุมชนและอัตคลองโดย - การตั้งมหาวิทยาลัยมหาดไทยที่นนทบุรี 	-	

11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรroc

12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่าง ๆ ภายใต้โครงสร้างพาร์ค (ข้อมูล ณ กันยายน 2539)

สมาชิก	สมาชิกทั้งหมด	ส.ส.	กรรมการบริหาร	สาขา
จำนวน	75,908	23	25	-
สัดส่วน (%)	100	0.030	0.032	-

ข้อมูลพาร์คความหวังใหม่

1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสมาชิก

1.1 สมาชิกทั่วไป (ส.ส.)

1.1.1 อายุ (ร้อยละ)

ธุรกิจ	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	การเมือง	รวม
26	28	11	35	100

1.1.2 อายุตัว (ร้อยละ)

0 - 17 ปี	18 - 40 ปี	41 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
-	21	70	9	100

1.1.3 อายุสมาชิก (ร้อยละ)

1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
15	85	- ..	-	100

1.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

พันบาท	หมื่นบาท	แสนบาท	ล้านบาท	รวม
NA	NA	NA	NA	NA

1.1.5 ภูมิภาค (ร้อยละ)

กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้	รวม
12	63	16	9	100

1.2 สมาชิกระดับนำ

1.2.1 อายุพ (ร้อยละ)

ธุรกิจ	ราชการ/ธุรกิจ	รับจ้าง	การเมือง	รวม
18	31	31	20	100

1.2.2 อายุตัว (ร้อยละ)

0 - 17 ปี	18 - 40 ปี	41 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
-	8	74	18	100

1.2.3 อายุสมาชิก (ร้อยละ)

1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
9	91	-	-	100

1.2.4 รายได้เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

พันบาท	หมื่นบาท	แสนบาท	ล้านบาท	รวม
NA	NA	NA	NA	NA

1.2.5 ภูมิภาค (ร้อยละ)

กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้	รวม
15	67	10	8	100

2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม

ลักษณะกลุ่ม ชื่อกลุ่ม	อิสาน	อิสาน ใต้	ภาค เหนือ	ภาค กลาง	ภาค ใต้
จำนวนสมาชิก	18	18	9	7	5
ตำแหน่ง - ฐานะ	มีทั้ง ส.ส. แกนนำพรรค รัฐมนตรีและตำแหน่งการเมืองอื่น				
เหตุผลการรวมกลุ่ม	อยู่ในพื้นที่ภูมิภาคเดียวกัน				
แนวทางบทบาท ของกลุ่ม	ผลักดันนโยบายให้สอดคล้องกับแต่ละพื้นที่เพื่อง่ายต่อการ ปฏิบัติ				
เป้าหมายของกลุ่ม	กระจายรายได้ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่				

3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

3.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย (มากสุด = 1, น้อยสุด = 8)

3.2 ลำดับน้ำหนักความเข้มของแต่ละปัจจัย

(มากสุด = 1, น้อยสุด = 4)

ปัจจัย	วินัย พรรค	นโยบาย พรรค	อุดมการณ์ ทาง การเมือง	สายงาน การบังคับ บัญชา	พื้นที่ ภูมิภาค	ความเชื่อถือ គรรวา ส่วนตัว	การ อุปถัมภ์	ปัทสกาน กรุ่น
ลำดับความ สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	8
ลำดับ น้ำหนัก ^{ความเข้ม}	1	1	2	2	1	2	3	4

4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก

4.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย (มากสุด = 1, น้อยสุด = 7)

4.2 ลำดับน้ำหนักความเข้มของแต่ละปัจจัย

(มากสุด = 1, น้อยสุด = 4)

ปัจจัย	ความรู้ ความ สามารถ เฉพาะตัว	ความ อาชญา ประஸน การณ์	ความนิยม และบทบาท หน้าที่ทาง การเมือง	ฐานะการเงิน ความสามารถ สนับสนุน พรrocการเมือง	การสนับสนุน จากผู้มีอำนาจ ในการเมือง	อำนาจต่อรอง ของกลุ่มที่ตน สังกัด	จำนวน ส.ส. ได้ สังกัด
ลำดับความ สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7
ลำดับน้ำหนัก ^{ความเข้ม}	1	1	2	3	3	4	4

5. การดำเนินการเมืองของสมาชิก

5.1 ตำแหน่งในคณะกรรมการตัวแทนตามภูมิภาค

คณะกรรมการ	กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	4	5	2	1
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	3	5	2	2
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-

5.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำแนกตามภูมิภาค)

คณะกรรมการ	กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	12	4	4	2
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	13	8	8	4
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-

6. อายุของสมาชิกกับการดำเนินการเมือง

6.1 ตำแหน่งในคณะกรรมการตัวแทนตามอายุตัวและอายุสมาชิก

คณะกรรมการ	รวม (คน)	อายุตัว (ปี)				อายุสมาชิก (ปี)			
		30-40	41-50	51-60	60↑	1-3	4-7	8-10	11↑
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	12	1	3	7	1	2	10	-	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	12	-	3	8	1	12	-	-	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำแนกตามอายุตัวและอายุสมาชิก)

คณะกรรมการ	รวม (คน)	อายุตัว (ปี)				อายุสมาชิก (ปี)			
		30-40	41-50	51-60	60↑	1-3	4-7	8-10	11↑
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	16	3	8	5	-	2	14	-	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	9	3	3	2	1	9	-	-	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-	-	-	-	-	-

7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล

หน้าที่	คณะรัฐบาล ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ศ. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ริเริ่มนโยบายสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิรูปการศึกษา - ปรับกองทัพให้เล็ก - ความเที่ยมทักษาร, เรือคำน้ำ - การสื่อสาร - โทรคมนาคม 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก - ปรับปรุงหน่วยปกครอง ห้องเดิน และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน - แก้ไขรัฐธรรมนูญ 	-
2. สนับสนุนนโยบายสำคัญ	- ปฏิรูปการเมือง	-	-
3. เทหที่พันจากหน้าที่	- อุบสภา	<ul style="list-style-type: none"> - นายกรัฐมนตรีปรับออก จากการร่วมรัฐบาล 	-

8. หน้าที่ฝ่ายค้าน

หน้าที่	สมัยวรรษสภा ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ศ. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ตรวจสอบทางการเมือง	-	-	-
2. ตรวจสอบทางการ บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอญัตติด่วนการประหารชีวิต 5 แรงงานไทยในสิงคโปร์ - เสนอญัตติการมาซุ่มมุ่งประท้วง - เสนอญัตติด่วนขอให้แก้ไขปัญหา น้ำมันดีเซลราคาแพง - เสนอญัตติด่วนเรื่องสินค้าเครื่อง อุปโภคบริโภคราคาแพง - เสนอญัตติด่วนขอให้ตั้งคณะ กรรมมาธิการวิสามัญป้องกันกระแส น้ำในแม่น้ำโขงเชาะคลึงพัง - เสนอญัตติด่วนให้ตั้งคณะกรร- ณาธิการวิสามัญแก้ปัญหาสิ่งแสพ ติดทุกชนิด 	-	-
3. เสนอแผนนโยบายและ ปัญหาสำคัญ	-	-	-

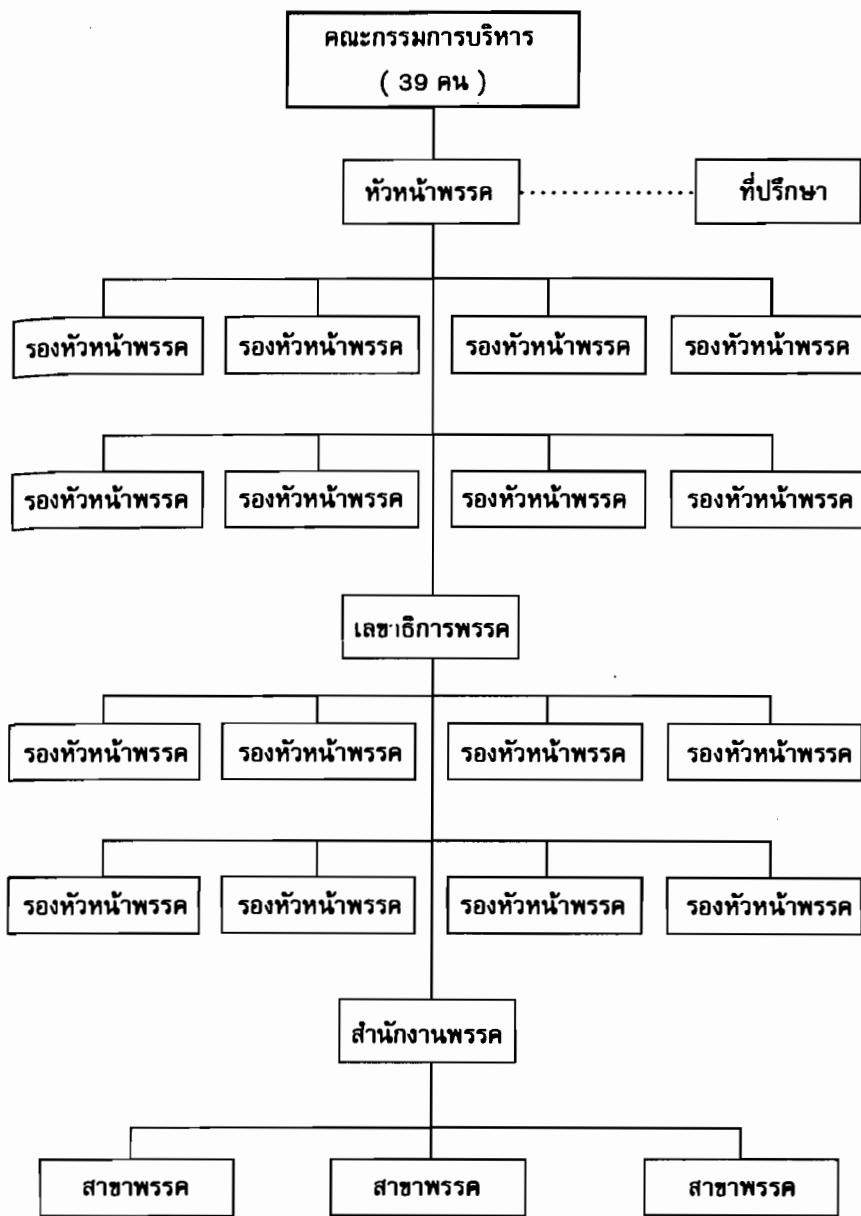
9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

หน้าที่	สมมิ粒าระรัฐสภा ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ย. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ริเริ่มเสนอกฎหมาย สำคัญ	- กองทุนให้กู้อื้นเพื่อการ ศึกษา	-	-
2. สับสนนุนกฎหมาย สำคัญ	- การแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรา 211 - วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง - ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ	-	-
3. เหตุที่พ้นจากหน้าที่	ยุบสภา	ยุบสภา	-

10. หน้าที่ด้านกรรมการมติการ

หน้าที่	สมมิ粒าระรัฐสภা ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ย. 2535 ถึง ก.ศ. 2538	ก.ย. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ตั้งแต่งตัวแทนประชาน กรรมการ	- กรรมการการคุณภาพ - กรรมการการแรงงานและ สวัสดิการสังคม - กรรมการการวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	- กรรมการการ ปกครอง - กรรมการการ แรงงานและ สวัสดิการสังคม	-
2. ริเริ่มการกิจสำคัญ	- ศึกษาความเหมาะสมแผนแม่ บทการพัฒนากิจการโทร คุณภาพของกระทรวงคุณภาพ - แนวทางการแก้ไขปัญหาการ ขาดแคลนและพัฒนาบุคลากร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และแรงงานต่างชาติ	-	-
3. การสนับสนุนและเร่งรัด ตรวจสอบ	- ความไม่แน่นอนของโครงการ ก่อสร้างท่าอากาศยานกรุงเทพ แห่งที่ 2	-	-

11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรรค

12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่าง ๆ
ภายในโครงสร้างพารค (ข้อมูล ณ กันยายน 2539)

สมาชิก	สมาชิกทั้งหมด	ส.ส.	กรรมการบริหาร	สาขา
จำนวน	1,651,946	57	39	3
สัดส่วน (%)	100	0.003	0.002	0.0001

ข้อมูลพารคชาติพัฒนา

1. ภูมิหลังด้านโครงสร้างสมาชิก

1.1 สมาชิกทั่วไป (ส.ส.)

1.1.1 อายุ (ร้อยละ)

ธุรกิจ	รายการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	การเมือง	รวม
40	13	6	41	100

1.1.2 อายุตัว (ร้อยละ)

0 - 17 ปี	18 - 40 ปี	41 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
-	13	64	23	100

1.1.3 อายุสมาชิก (ร้อยละ)

1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
100	-	-	-	100

1.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

พันบาท	หมื่นบาท	แสนบาท	ล้านบาท	รวม
NA	NA	NA	NA	NA

1.1.5 ภูมิภาค (ร้อยละ)

กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้	รวม
15	51	34	-	100

1.2 สมาชิกระดับนำ

1.2.1 อายุพ (ร้อยละ)

ธุรกิจ	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	การเมือง	รวม
48	7	4	41	100

1.2.2 อายุตัว (ร้อยละ)

0 - 17 ปี	18 - 40 ปี	41 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป	รวม
-	20	57	23	100

1.2.3 อายุสมาชิก (ร้อยละ)

1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
100	-	-	-	100

1.2.4 รายได้เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)

พันบาท	หมื่นบาท	แสนบาท	ล้านบาท	รวม
NA	NA	NA	NA	NA

1.2.5 ภูมิภาค (ร้อยละ)

กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้	รวม
16	61	23	-	100

2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม

ลักษณะกลุ่ม ชื่อกลุ่ม	กลาง	อิสาน	เหนือ
จำนวนสมาชิก	8	27	18
ตำแหน่ง - ฐานะ	- ส.ส. = 8 คน	- ส.ส. = 27 คน	- ส.ส. = 18 คน
เหตุผลการรวมกลุ่ม	แบ่งความพื้นที่และ สาขาพรรค	แบ่งความพื้นที่และ สาขาพรรค	แบ่งความพื้นที่และ สาขาพรรค
แนวทางบทบาท ของกลุ่ม	กลุ่มเป็นทางการเพื่อ ครองและรักษาพื้นที่ ของตน	กลุ่มเป็นทางการเพื่อ ครองและรักษาพื้นที่ ของตน	กลุ่มเป็นทางการเพื่อ ครองและรักษาพื้นที่ ของตน
เป้าหมายของกลุ่ม	ผลักดันนโยบายผ่าน พรรค	ผลักดันนโยบายผ่าน พรรค	ผลักดันนโยบายผ่าน พรรค

3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

3.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย (มากสุด = 1, น้อยสุด = 8)

3.2 ลำดับน้ำหนักความเข้มของแต่ละปัจจัย

(มากสุด = 1, น้อยสุด = 4)

ปัจจัย	วินัย พรรค	ความเชื่อถือ ศรัทธา ส่วนตัว	สายงาน การบัญชีบ ัญชา	การ อุปถัมภ์	พื้นที่ ภูมิภาค	นโยบาย พรรค	อุ楫การณ์ ทางการเมือง	ปัทส์สถาน กลุ่ม
ลำดับความ สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	8
ลำดับ น้ำหนัก ความเข้ม	1	1	1	2	2	2	3	4

4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก

4.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย (มากสุด = 1, น้อยสุด = 7)

4.2 ลำดับน้ำหนักความเข้มของแต่ละปัจจัย

(มากสุด = 1, น้อยสุด = 4)

ปัจจัย	ความ อาชูโส ประสม การณ์	ความรู้ ความ สามารถ เฉพาะตัว	จำนวน ส.ส. ได้ สังกัด	ความนិยม และบทบาท หน้าที่ทั่ง การเมือง	ฐานะการเงิน ความสามารถ สนับสนุน พรรคการเมือง	การสนับสนุน จากผู้มีอำนาจ บางมีในพรรค	อำนาจต่อรอง ของกลุ่มที่ตน สังกัด
ลำดับความ สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7
ลำดับน้ำหนัก ความเข้ม	1	1	2	2	3	3	4

5. การดำเนินการเมืองของสมาชิก

5.1 ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร (จำแนกตามภูมิภาค)

คณะกรรมการ	กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	ค้าน	ค้าน	ค้าน	ค้าน
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	1	6	4	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-

5.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำแนกตามภูมิภาค)

คณะกรรมการ	กลาง	อิสาน	เหนือ	ใต้
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	ค้าน	ค้าน	ค้าน	ค้าน
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	3	4	2	1
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-

6. อายุของสมาชิกกับการดำเนินการเมือง

6.1 ตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร (จำแนกอายุตัวและอายุสมาชิก)

คณะกรรมการ	รวม (คน)	อายุตัว (ปี)				อายุสมาชิก (ปี)			
		30-40	41-50	51-60	60↑	1-3	4-7	8-10	11↑
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	ค้าน	-	-	-	-	-	-	-	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	11	2	3	4	2	10	-	-	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำแนกตามอายุตัวและอายุสมาชิก)

คณะกรรมการ	รวม (คน)	อายุตัว (ปี)				อายุสมาชิก (ปี)			
		30-40	41-50	51-60	60↑	1-3	4-7	8-10	11↑
ก.ค. 2538 - ปัจจุบัน	ค้าน	-	-	-	-	-	-	-	-
ก.ย. 2535 - ก.ค. 2538	10	5	4	1	-	10	-	-	-
ก.ค. 2531 - ก.พ. 2534	-	-	-	-	-	-	-	-	-

7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล

คณะรัฐบาล หน้าที่	ก.ค. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ษ. 2535 ถึง ก.ค. 2538	ก.ค. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ริเริ่มนโยบายสำคัญ	-	อุดสาหกรรมทั้งพยากรณ์ มนุษย์ พลังงาน การค้า การลงทุนและสิ่งแวดล้อม	-
2. สนับสนุนนโยบายสำคัญ	-	- ปฏิรูปที่ดิน	-
3. เศรษฐกิจพัฒนาหน้าที่		- ยุบสภา	-

8. หน้าที่ฝ่ายค้าน

คณะรัฐบาล หน้าที่	ก.ค. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ค. 2535 ถึง ก.พ. 2538	ก.ค. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ตรวจสอบทางการเมือง	อภิปรายท้าไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจรัฐบาล 2 ครั้ง	อภิปรายท้าไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจรัฐบาล 2 ครั้ง	-
2. ตรวจสอบทางการ บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ญัตติค่วงเกี่ยวกับความ ปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชน - ญัตติค่วงเรื่องความ เดือดร้อนในการมา^{3.1} ชุมชนประท้วง - ญัตติค่วงเรื่องปุ๋ย - ญัตติค่วงเรื่องปัญหาⁱ น้ำท่วม - ญัตติค่วงศึกษาแนวทาง จัดทำแผนแม่บทการ ปฏิรูปการเมือง - ญัตติค่วงเพื่อแก้ปัญหา จราจร - ญัตติค่วงแก้ไขราคาน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - ญัตติค่วงขยายโอกาส ทางการศึกษา - ญัตติค่วงการออก เอกสารสิทธิ์ น.ส. 3 ให้ราชภ拉 - ญัตติค่วงการค้ายาเสพติดข้ามชาติ - ญัตติค่วงแก้ปัญหาⁱ ประมง, สุกร - ญัตติค่วงผลกระทบจาก AFTA - ญัตติแก้ปัญหาⁱⁱ สิ่งแวดล้อม - ญัตติค่วงโครงการสิ่งทอ - ญัตติค่วงแหล่งน้ำ, ปุ๋ย, 	

8. หน้าที่ฝ่ายค้าน (ต่อ)

ปีง
14

ปีง

หน้าที่	คณะกรรมการ	ก.ค. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ค. 2535 ถึง ก.พ. 2538	ก.ค. 2531 ถึง ก.พ. 2534
		<ul style="list-style-type: none"> สินค้า เครื่องอุปโภค และบริโภค ราคาแพง - ภัยคิดค่าวัสดุการผลิต โครงการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อสารทางททหาร - ภัยคิดค่าวัสดุเรื่องเจ้าภาพ จัดการประชุมรัฐสภา ภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 4 ในไทย - ภัยคิดค่าวัสดุภาระด้านยาเสพติด - กระทู้ปัญหาความเดือดร้อนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน - กระทู้ปัญหาขาดแคลนแพทย์พยาบาล อุปกรณ์การแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> หนี้ภาษีสรรพากร, กัยแล้ง, ความปลดปล่อยในชีวิต และทรัพย์สิน, โรคระบาดช้าๆ, ราคายาสูบลดลง, แหล่งน้ำ, โทรศัพท์ชนบท 	-
3. เสนอแนะนโยบายและปัญหาสำคัญ		<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการส่งออก การค้า การลงทุนระหว่างประเทศผลลัพธ์การเงิน - นโยบายพลังงาน สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรมหุษย์ - นโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ ภาษีและการส่งเสริมการลงทุน 	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอแนะให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาระดับท้องถิ่น ภัยภาค และระดับประเทศ อาทิ ปัญหาและนโยบายการคมนาคม, ที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย, แหล่งน้ำ ราคาน้ำมันและการเกษตร ระบบภาษีในภาคเหนือ ปัญหาและนโยบายพืช 	

8. หน้าที่ฝ่ายค้าน (ต่อ)

หน้าที่	คณะกรรมการ	ก.ศ. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ศ. 2535 ถึง ก.พ. 2538	ก.ศ. 2531 ถึง ก.พ. 2534	หน้าที่
		<ul style="list-style-type: none"> - จัดสัมมนาแก่ปัญหา ประเทศไทย - ตรวจสอบการรับสิ่งบน เรือด้านน้ำ - คัดค้านดาวเทียมทหาร - เสนอแนะแก่ปัญหา อสังหาริมทรัพย์ - เร่งรัดให้รัฐบาลแก่ปัญหาสังคมอย่างจริงจัง 	<ul style="list-style-type: none"> ผลการเกษตร, แหล่งน้ำ, การศึกษา, ประคุณอินโด จีน และช่าวสารด้านการ เกษตรในภาคอีสาน ปัญหาและนโยบาย เอกสารลิทวิทที่กាин, ที่ อยู่อาศัย, ราคายีห์ผล การเกษตร, สิ่งแวดล้อม, ภัยแล้ง, การท่องเที่ยว โครงการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก, การค้าชายแดนไทย, กัมพูชาและปัญหาความ มั่นคงปลอดภัยบริเวณ ชายแดนในภาคตะวัน ออก, ปัญหาและนโยบาย ความมั่นคงการเผาโรง เรียน, ราษฎร์ฯ-กาแฟ, โครงการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลภาคใต้ทาง ออกทะเลแห่งที่สอง, การเพิ่มศักยภาพการ ท่องเที่ยว และการ บริหารสิ่งแวดล้อมใน ภาคใต้ 	<ul style="list-style-type: none"> 1. ริบ สำ 2. ก สำ 3. บ 	

9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

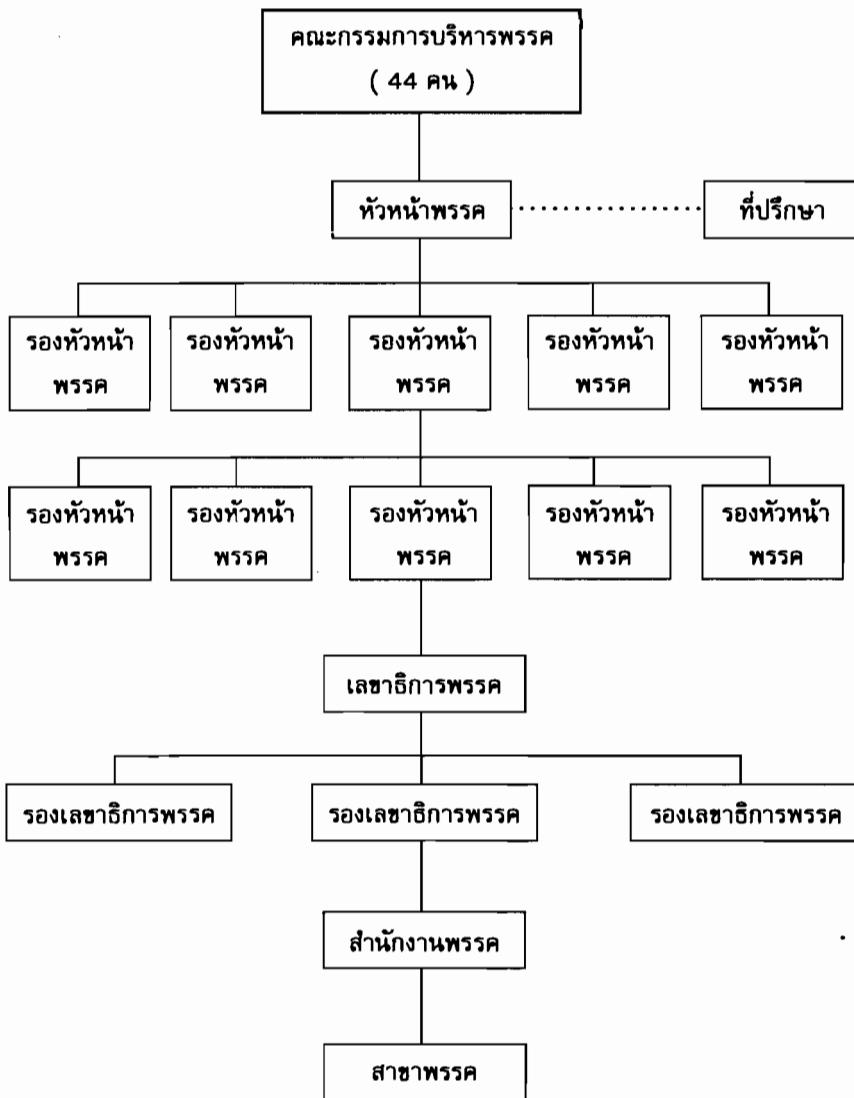
1 ดึง
34

หน้าที่ สมมิ粒ะรัฐสภा	ก.c. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.c. 2535 ถึง ก.พ. 2538	ก.c. 2531 ถึง ก.พ. 2534
1. ริเริ่มเสนอกฎหมาย สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ. การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร(แก้ไขเพิ่มเติม) - พ.ร.บ. ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (มหาวิทยาลัยแม่โจ้) - พ.ร.บ. การแสดงทรัพย์ สินและหนี้สินของ สมาชิกผู้บริหารและส.ส. - พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ ยืมเพื่อการศึกษา - พ.ร.บ. จราจรทางบก (แก้ไขเพิ่มเติม) - ประมวลกฎหมาย วิธี พิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2538 (แก้ไขการซื้อ^จ สถาน) 	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ - พ.ร.บ. สภาการเกษตร แห่งชาติ - พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ ประสบภัยจากรถ - พ.ร.บ. ทบทวนการศึกษา พื้นฐาน - พ.ร.บ.โอนอำนาจหน้าที่ และกิจกรรมบริหารบาง ส่วนของกระทรวง ศึกษาธิการ 	-
2. การสนับสนุนกฎหมาย สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 211 	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบ ภัยจากรถ - พ.ร.บ.การจราจรทางบก 	-
3. เหตุที่พ้นจากหน้าที่	ยุบสภา	ยุบสภา	รัฐประหาร

๑๐. หน้าที่ด้านกรรมการมิชชัน

หน้าที่ สมภาระรัฐสภา	ก.ค. 2538 ถึง ปัจจุบัน	ก.ค. 2535 ถึง ก.พ. 2538	ก.ค. 2531 ถึง ก.พ. 2534
๑. ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการการการเกษตรและสหกรณ์ - กรรมการการต่างประเทศ - กรรมการการพลังงาน 	-	-
๒. ริเริ่มการกิจสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการพัฒนาโคเนื้อเพื่อการส่งออก - การใช้ชัยเป็นเชือเหลิงผลิตกระสไฟฟ้า - สำรวจแหล่งพลังงานของไทย - กำจัดชัยด้วยโรงไฟฟ้า - สนับสนุนการใช้แก๊สของ ชสมก. - มาตรการโดยชอบการอุตสาหกรรมส่งออกและการทุ่มตลาด - กวழหายาฟอกเงิน - สถานการณ์โรคกลาก และสูชาทางการyuตุ-พานิชย์ 	-	-
๓. การสนับสนุนและเร่งรัดตรวจสอบ	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเอกสารลิทีร์ สปก. 4 - 01 - ตรวจสอบนโยบายป่าชุมชนของรัฐบาล - ติดตามการปราบ้นมันดี่อน - การสำรวจแหล่งน้ำมันและกําช - ติดตามนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, สถานการณ์ชายแดน, การประชุมทางการค้าระหว่างประเทศ 	-	-

11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรรค

12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่าง ๆ ภายในโครงสร้างพรรค (ข้อมูล ณ กันยายน 2539)

สมาชิก	สมาชิกทั้งหมด	ส.ส.	กรรมการบริหาร	สาขา
จำนวน	78,784	53	44	1
สัดส่วน (%)	100	0.06	0.05	0.001

ส่วนนี้
ที่ได้จำกัด

พรรคฯ

พิจารณา

บทที่ 3

วิเคราะห์ลักษณะทางโครงสร้าง - หน้าที่ ของพรบคการเมืองไทย

การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางโครงสร้าง-หน้าที่ของพรบคการเมืองไทยในส่วนนี้ อาศัยข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางด้านโครงสร้าง-หน้าที่ของพรบคการเมืองไทย ที่ได้จากการศึกษาและประมาณไว้ในบทที่ 2 เป็นฐานในการศึกษาวิเคราะห์

ฐานข้อมูลดังกล่าว ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จากพรบคการเมือง 3 พรบ คือ พรบคพลังธรรม พรบความหวังใหม่และพรบชาติพัฒนา

กรอบการศึกษาวิเคราะห์ตามฐานข้อมูลดังกล่าว ประกอบด้วยประเด็น พิจารณาหลัก 12 ประเด็น ซึ่งมีประเด็นและสาระสำคัญดังนี้ คือ

1. โครงสร้างสมาชิกพรบ ประกอบด้วย

1.1 สมาชิกทั่วไป (ส.ส.)

1.1.1 จำแนกตามอาชีพ

1.1.2 จำแนกตามอายุตัว

1.1.3 จำแนกตามอายุสมาชิก

1.1.4 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

1.1.5 จำแนกตามภูมิภาค

1.2 สมาชิกระดับนำ (กรรมการบริหาร) ประกอบด้วย

1.2.1 จำแนกตามอาชีพ

1.2.2 จำแนกตามอายุตัว

1.2.3 จำแนกตามอายุสมาชิก

1.2.4 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อปี

1.2.5 จำแนกตามภูมิภาค

2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม ประกอบด้วย
- 2.1 ชื่อกลุ่ม และจำนวนสมาชิก
 - 2.2 ตำแหน่ง-ฐานะภายในพarcของสมาชิกกลุ่ม
 - 2.3 เหตุผลการรวมกลุ่ม
 - 2.4 แนวทางและบทบาทของกลุ่ม
 - 2.5 เป้าหมายของกลุ่ม
3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ประกอบด้วย
- 3.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย
 - 3.2 ลำดับน้ำหนักความเชื่อมของแต่ละปัจจัย
4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก ประกอบด้วย
- 4.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัย
 - 4.2 ลำดับน้ำหนักความเชื่อมของแต่ละปัจจัย
5. การตั้งค่าตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิก ประกอบด้วย
- 5.1 ตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี (จำแนกตามภูมิภาค)
 - 5.2 ตำแหน่งทางการเมือง (จำแนกตามภูมิภาค)
6. อายุของสมาชิกกับการตั้งค่าตำแหน่งทางการเมือง
- 6.1 ตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี (จำแนกตามอายุตัวและอายุสมาชิก)
 - 6.2 ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (จำแนกตามอายุตัวและอายุสมาชิก)
7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล ประกอบด้วย
- 7.1 การเริ่มนโยบายสำคัญ
 - 7.2 การให้การสนับสนุนนโยบายสำคัญ
 - 7.3 เหตุที่พ้นจากหน้าที่
8. หน้าที่ฝ่ายค้าน ประกอบด้วย
- 8.1 การตรวจสอบทางการเมือง
 - 8.2 การตรวจสอบทางการบริหาร
 - 8.3 การเสนอแนะนโยบายและปัญหาสำคัญ
9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ประกอบด้วย
- 9.1 การริเริ่มเสนอกฎหมายสำคัญ

รปชอ
ชีวอา¹
ตัวอย²
แยก³

1.
ด้าน⁴
ชนา⁵
นี้ถ้า⁶
ให้⁷
กุ่⁸
ฟื้น⁹

- 9.2 การสนับสนุนกฎหมายสำคัญ
- 9.3 เทศที่พันจากหน้าที่
10. หน้าที่ด้านกรรมการ ประกอบด้วย
 - 10.1 การดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ
 - 10.2 การเริ่มกิจสำคัญ
 - 10.3 การสนับสนุนและเร่งรัดตรวจสอบ
11. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารพรรค
12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพรรค
 - 12.1 จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกทั้งหมด
 - 12.2 จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภท ส.ส.
 - 12.3 จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกคณะกรรมการบริหาร
 - 12.4 จำนวนและสัดส่วนของสาขาพรรค

สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ตามกรอบดังกล่าว จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของภาพรวม ข้อสรุปและแนวโน้ม ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลของพรรคกรณีตัวอย่าง ซึ่งอาจจะปรากฏข้อมูลเปรียบเทียบเป็นรายพรรคของพรรคการเมืองอื่นที่ไม่ใช่กรณีตัวอย่าง แต่ศึกษาแหล่งข้อมูลอื่นมาเสริมด้วย ทั้งนี้จะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแยกเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างสมาชิกพรรค

จากการศึกษามิหลังด้านโครงสร้างสมาชิกของพรรคการเมืองพบว่า ภูมิหลังตัวน้อยของสมาชิกที่เป็น ส.ส. ทั่วไปนั้นส่วนใหญ่มีอาชีพนักการเมืองในพรรค ขนาดใหญ่และกลาง ส่วนพรรคขนาดเล็กส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจและรับจ้าง นอกจากนี้ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกันก็มีอาชีพด้วยกันเองแล้ว พบว่าสมาชิกพรรคส่วนใหญ่มีอาชีพการเมืองกับอาชีพธุรกิจมากที่สุด และอาชีพทั้งสองรวมกันแล้วจะมากกว่าครึ่งหนึ่งของอาชีพทั้งหมด

ส่วนสมาชิกที่เป็นกรรมการบริหารของพรรคนั้น ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจมากที่สุดทั้งพรรคขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก และถ้าพิจารณาเปรียบเทียบ

ระหว่างกลุ่มอาชีพด้วยกันเองแล้ว พบร่วมสมำชิกส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจกับการเมืองมากที่สุด เช่น กัน แต่มีข้อสังเกตเป็นเฉพาะกรณีว่า พระคุณวาระหงส์ให้เมืองนั้นอาชีพส่วนใหญ่ของสมำชิกจะเป็นอาชีพราชการและรัฐวิสาหกิจมาก่อนค่อนข้างสูง คือมากกว่าร้อยละ 60

ภูมิหลังด้านอายุตัวของสมำชิกที่เป็น ส.ส. ทั่วไปพบว่า ช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี จะเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด และยังพบว่าช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไปจะเป็นกลุ่มใหญ่มากกว่า สมำชิกที่มีช่วงอายุระหว่าง 18 - 40 ปี อีกด้วย และเมื่อรวมกลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปีขึ้นไปแล้วพบว่า จะเป็น ส.ส. กลุ่มใหญ่ที่สุดของทุกพระคุณและยังพบข้อสังเกตอีกว่าพระคุณการเมืองที่มีกลุ่ม ส.ส. มีอายุอยู่ในช่วง 60 ปีขึ้นไปมากที่สุดนั้น เป็นพระคุณการเมืองขนาดเล็ก

ส่วนสมำชิกที่เป็นกรรมการบริหารพระคุณ มีโครงสร้างทางอาชีพเช่นเดียวกับ สมำชิกที่เป็น ส.ส. ทั่วไป คือ กลุ่มอายุระหว่าง 41 - 60 ปีจะเป็นกลุ่มใหญ่สุด และยังพบข้อสังเกตว่าเฉพาะกรณีของพระคุณชาติพัฒนา กลุ่มสมำชิกที่มีช่วงอายุระหว่าง 18 - 40 ปี กับกลุ่มสมำชิกที่มีช่วงอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จะมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เกือบจะเท่ากัน

สำหรับอายุสมำชิกของกลุ่ม ส.ส. ทั่วไปนั้นพบว่า ทั้งพระคุณชาติพัฒนาและเล็กสมำชิกส่วนใหญ่จะมีอายุสมำชิกอยู่ในช่วงเวลาห่าง 1 - 5 ปี และ 6 - 10 ปี ก้าวถัดกัน หรือกล่าวได้ว่ามีสมำชิกดังเดิมอยู่ในพระคุณเป็นส่วนใหญ่ แต่พบข้อสังเกตเฉพาะกรณีของพระคุณพลังธรรมว่า อายุสมำชิกของ ส.ส. ในกลุ่มช่วงเวลาห่าง 1 - 5 ปี ซึ่งไม่ใช่สมำชิกดังเดิมดังแต่เริ่มตั้งพระคุณนี้อยู่ค่อนข้างสูงมากถึงร้อยละ 80 หรือเป็นส่วนใหญ่ที่สุดของสมำชิกทั้งหมด

ส่วนสมำชิกในกลุ่มแกนนำของพระคุณพบว่า พระคุณการเมืองส่วนใหญ่จะมี สมำชิกที่มีอายุสมำชิกอยู่ในช่วงเวลาห่าง 6 - 10 ปี หรือเป็นสมำชิกดังเดิมตั้งแต่ช่วงก่อตั้งพระคุณเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเทียบสัดส่วนระหว่างสมำชิกที่เป็น ส.ส. ทั่วไปกับสมำชิกแกนนำแล้วพบว่า สมำชิกแกนนำส่วนใหญ่จะมีอายุสมำชิกมากกว่า ส.ส. ทั่วไปอีกด้วย แต่กลับพบข้อสังเกตเฉพาะกรณีของพระคุณพลังธรรมว่าในกลุ่มสมำชิกแกนนำด้วยกันเองนั้น กลุ่มที่มีอายุสมำชิกน้อยคือ 1 - 5 ปี นั้น จะเป็นกลุ่มใหญ่สุด หรือมากกว่ากลุ่มที่มีอายุสมำชิกระหว่าง 6 - 10 ปี

ภูมิหลังด้านหลักแหล่งที่อยู่ของสมำชิกทั้งที่เป็น ส.ส. ทั่วไปและกลุ่มแกนนำ

พบว่า
สมำชิก
สมชุมชน
ที่มีนัย
ก่อตั้งคือ¹
สิ่งที่เป็น²
อยู่เยพ

2. ภ.e

ทางการ
การร่วม
ครอบค
พื้นที่แ
คือ มี
การจัดต
ในกรุงเ
อบรมผี
เน้นที่ต
ของพร

3. ป.e

พระคุ
และไม่
พระคุ
พัฒนา³
ลัมพุน
ปัจจัย⁴
เชาวนະ ໄ

เมือง
พส่วน
รังสู
41-
กลุ่ม
ผู้มีม
พรรค
ชั้นไป

ขวัญ
และ
118
ยงดี
กลา
- 10
เบื้อ
หัวง
ะ 80

จะมี
รังแต่
1. ทั่
ส.ส.
อาชิก
ญี่สุค
หน้า

เอกสาร

พบว่า พระคริการเมืองส่วนใหญ่ทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก หลักแหล่งที่อยู่ของสมาชิกส่วนใหญ่จะผันตามกัน คือ พระคริการเมืองได้มี ส.ส. อยู่ในภูมิภาคติดมาก สมาชิกแกนนำก็จะมีหลักแหล่งอยู่ในภูมิภาคนั้นมากเช่นกัน และไม่พบความแตกต่าง ที่มีนัยสำคัญระหว่างสัดส่วนของสมาชิกที่เป็น ส.ส. ทั่วไปกับสมาชิกที่เป็นแกนนำ กล่าวคือภูมิภาคใดที่มีจำนวน ส.ส. มากภูมิภาคนั้นก็จะมีจำนวนแกนนำมากด้วยเช่นกัน สิ่งที่เป็นลักษณะเด่นของพระคริการเมืองทุกพระคริคือการมีสมาชิกส่วนใหญ่กรະจุกด้วยเฉพาะในบางภูมิภาคเท่านั้นหรือมีพื้นที่เป้าหมายอยู่เพียงภูมิภาคเดียวเท่านั้น

2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม

จากการศึกษากลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่มพบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มทางการมีฐานะเป็นองค์กรย่อย มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำหน้าที่ทำการเมืองโดยตรง เช่น การรวมกลุ่ม ส.ส. ในระดับพื้นที่ ภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือพระคริการทำงานทางการเมือง ครอบครองและรักษาพื้นที่ทางอำนาจของพระคริไว้ ศึกษาปัญหาความต้องการเฉพาะพื้นที่และผลักดันนโยบายผ่านพระคริ แต่พบร่องรอยเกตเฉพาะกรณีของพระคริพัฒนธรรม คือ มีการจัดตั้งกลุ่มตามพื้นที่ หน้าที่ บทบาท และจุดมุ่งหมายแบบจำกัด เช่น การจัดตั้งกลุ่มในรูปของชุมชนต่างๆ ประกอบด้วยสมาชิกจากตัวแทนเขตต่างๆ เฉพาะในกรุงเทพมหานคร มีบทบาท หน้าที่ และจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง เช่น เพื่อการอบรมฝึกฝนนักการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการ ซึ่งมีจุดเน้นที่ด้วยบุคลากรของพระคริมากกว่ามีจุดเน้นเพื่อผลในการปฏิบัติการทางการเมือง ของพระคริโดยตรงเหมือนกับพระคริอื่น

3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

จากการศึกษาปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในพระคริพบว่า พระคริการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับวินัยพระคริ และนโยบายพระคริเป็นลำดับแรก และไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการอุปถัมภ์มากนัก แต่พบร่องรอยเกตเฉพาะกรณีว่า พระคริพัฒนธรรมให้ความสำคัญกับอุดมการณ์ทางการเมืองสูงสุด ขณะที่พระคริชาติพัฒนาให้ความสำคัญกับอุดมการณ์ทางการเมืองค่อนข้างต่ำ และยังพบอีกว่าความสัมพันธ์ภายในกลุ่มมีบทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในพระคริต่ออีกด้วย เมื่อพิจารณาในแง่ของการลำดับหน้าที่ความเข้มของแต่ละปัจจัยแล้วพบว่า ปัจจัยที่พระคริการเมืองส่วนใหญ่จัดลำดับหน้าที่ความเข้มสูงสุดให้กับปัจจัยด้าน

ผู้อยู่ส่วน
สมาชิก
ระหว่าง
ในกลุ่ม
ค่างต่ำ
กว่ากลุ่ม

7. น

เมืองส่วน
จำนวน
และระดับ
กรุงเทพ
ความ
อุปโภค^ก
- โทร
ศึกษา^ก
เทคโนโลยี^ก
และพัฒนา^ก
ด้านสิ่งแวดล้อม

ปฏิบัติ^ก
เกิดผล^ก
ผลปัจจุบัน^ก
ขอรับ^ก
ผลลัพธ์^ก
นโยบาย^ก

เช่น

อุดมการณ์ทางการเมือง วินัยพรรค ความเชื่อถือศรัทธาส่วนตัว พื้นที่ภูมิภาค และ
สายงานการบังคับบัญชา ขณะที่การจัดลำดับน้ำหนักความเข้มให้กับปัจจัยด้านปัจจัย
ฐานของกลุ่ม และการอุปถัมภ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำสุด

4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก

จากการศึกษาปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิกพบว่า
มีความแตกต่างในการจัดลำดับความสำคัญสูงสุดระหว่างพระครองค์ก่อนข้างมาก คือ
พระครองธรรมให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความนิยมและบทบาทหน้าที่ทางการเมือง
พระครองหัวใจให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรู้ความสามารถเฉพาะตัว ส่วน
พระครองชาติพัฒนาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความอาชญากรรมและประสบการณ์ ส่วน
ปัจจัยที่ถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ต่ำสุดนั้น ค่อนข้างมีความโน้มเอียงไปในทางเดียวกัน
คือ พระครองการเมืองส่วนใหญ่ เห็นว่าอำนาจต่อรองของกลุ่มที่ตนสังกัด กับ จำนวน ส.ส.
ได้สังกัดนั้น เป็นปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิกที่มีลำดับ
ความสำคัญค่อนข้างต่ำถึงต่ำสุด

5. การดำเนินการกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก

จากการศึกษาการดำเนินการกำหนดแผนที่ทางการเมืองของสมาชิกโดยจำแนกตาม
พื้นที่ภูมิภาคต่างๆ พบว่า การดำเนินการกำหนดแผนที่ทางการเมืองของสมาชิกทั้งตำแหน่งใน
คณะกรรมการ (นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วย) และ
ตำแหน่งทางการเมืองอื่น (โฆษณาเจ้าสำนักนายกรัฐมนตรี รองโฆษณาฯ เลขาธุการ
รัฐมนตรี เลขาธิการนายกรัฐมนตรี รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) ทั้งในพระบรมราชูปถัมภ์
กลาง และเล็กมีแนวโน้มในลักษณะเดียวกัน คือ ภูมิภาคใหม่มีจำนวน ส.ส.
มากจะดำเนินการเมืองทั้งตำแหน่งในคณะกรรมการ และตำแหน่งการเมือง
อื่นมากตามสัดส่วนที่ผันตามกันไปด้วย นอกจากนี้ยังพบอีกว่าพระบรมราชูปถัมภ์
ใหญ่จะมีสัดส่วนของจำนวนตำแหน่งทางการเมืองอื่นให้สมาชิกเข้ามาร่วมดำเนินการได้
มากกว่าตำแหน่งในคณะกรรมการ

6. อายุของสมาชิกกับการดำเนินการกำหนดแผนที่ทางการเมือง

จากการศึกษาอายุของสมาชิกทั้งอายุตัวและอายุสมาชิกกับการดำเนินการกำหนด
แผนที่ทางการเมืองทั้งตำแหน่งในคณะกรรมการและตำแหน่งการเมืองอื่น พบร่วมกับพระบรมราชูปถัมภ์

๑ แหล่ง
นําเพรียบ
แบบ
ที่ใช้:
๒ วิธี
การพัฒนา
ที่ต้องการ
๓ คือ
การเมือง
๔ ส่วน
ส่วน
ที่ใช้กัน
ใน ส.ส.
วิถีดับ
๕ ภาค
การ
งานใน
และ
งานการ
เช่นเด
๖ ส.ส.
รเมือง
เมือง
งานได้
๗ แหล่ง
แหล่ง
การศึกษา

เมืองส่วนใหญ่ทั้งพื้นที่และเมืองในลักษณะเดียวกัน คือ สามารถที่ตั้งตัวแห่งทางการเมืองในคณะกรรมการที่มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปีขึ้นไป ขณะที่สมาชิกที่ตั้งตัวแห่งทางการเมืองอื่น ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 30 - 50 ปี เช่นเดียวกันกับอายุสมาชิก ซึ่งกลุ่มสมาชิกที่ตั้งตัวแห่งทางการเมืองในคณะกรรมการจะมีอายุสมาชิกอยู่ในช่วงเวลาที่ยาวนานกว่ากลุ่มสมาชิกที่ตั้งตัวแห่งทางการเมืองอื่น

7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล

จากการศึกษาการทำหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลของพื้นที่และเมือง พบร่วมกับการเมืองส่วนใหญ่ที่มุ่งเน้นการทำหน้าที่ตามจุดเน้นของนโยบายเฉพาะด้านที่พื้นที่และเมืองเป็นตัวแทนผลประโยชน์ ทั้งระดับพื้นที่และระดับผลประโยชน์เฉพาะด้าน เช่น กรณีของพื้นที่และเมืองที่ในกรุงเทพมหานคร และนโยบายด้านการจราจร กรณีของพื้นที่และเมืองที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ภาคอิสาน นโยบายด้านการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค และการตอบสนองกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะด้าน อารที ด้านการสื่อสาร - โทรคมนาคม หรือเฉพาะขอบเขตอำเภอ - หน้าที่ในคณะกรรมการ อาทิ ด้านการศึกษา การทหาร (ดาวเทียมทหาร เรือด่าน้ำ และการปรับปรุงกองทัพด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่) กรณีของพื้นที่และเมืองที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ภาคกลางและภาคอิสาน นโยบายด้านอุตสาหกรรม การค้า การพัฒนา การลงทุน สิ่งแวดล้อม และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการตอบสนองกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะด้าน อารที ด้านการอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และสิ่งแวดล้อม (อุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โรงงานเคมีไฟฟ้า หรือโรงงานกำจัดากอุตสาหกรรม)

บทบาท - หน้าที่ ที่พื้นที่และเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งเน้นให้เกิดผลทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม คือ หน้าที่ในฐานะรัฐบาลรวมที่ร่วมกับกลั่น祌หรือปฏิบัติให้เกิดผลในรูปของนโยบายทั่วไป ทั้งผลครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ตอบสนองกลุ่มผลประโยชน์ส่วนรวมขนาดใหญ่หรือหลากหลายกลุ่ม หรือการทำบทบาทนอกเหนือขอบเขตอำเภอ-หน้าที่เฉพาะของพื้นที่และเมือง ยกเว้นการให้การริเริ่มหรือสนับสนุนกลั่น祌ในนโยบายระดับชาติ หรือเพื่อแก้ไขปัญหาส่วนรวมในระดับประเทศที่ไม่ใช่นโยบาย ยังคงมีพื้นที่ หรือผลประโยชน์ของกลุ่มที่จำกัดอยู่ในกรอบเฉพาะด้าน

เกี่ยวข้า

กถุ่มผ
ทุกพ
กับส่วน
ประโยชน

พ้าย
เปรี้ยว
ฤทธิ์พ
ก่าวเมี่

10.

พรุรค
คงจะ
ความ
ตั่รัง
ต่าแม
กรรม
เกษตร

ส่วนใ
กถุ่มผ
พรร
ชุมชน
สนุ่น
ชาดเ
(หน)

เชาวน

8. หน้าที่ฝ่ายค้าน

จากการศึกษาการทำหน้าที่ฝ่ายค้านของพระครการเมืองพบว่า พระครการ เมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและหวังผลจากการทำหน้าที่ฝ่ายค้านเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางการเมืองของพระครเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการทำหน้าที่ในระดับการ ตรวจสอบทางการเมืองนั้นมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากในช่วงวาระสมัยของ รัฐบาลนั้นๆ นั้น ฝ่ายค้านจะทำหน้าที่ตรวจสอบทางการเมืองโดยการอภิปรายในไว างใจมากกว่า 1 ครั้งเสมอ และมักจะเกิดขึ้นในเกือบทุกสมัยการเปิดประชุมสภา สมัยสามัญ ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลพ้นไปจากอำนาจ - หน้าที่ เพื่อจะได้เปิดโอกาสให้ พระครฝ่ายค้านได้เข้าร่วมรัฐบาล หรือหากมีการยุบสภาที่หัวผู้ผลว่าจะได้รับชัยชนะ จากการเลือกตั้ง และเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาลใหม่

ส่วนการทำหน้าที่ฝ่ายค้านในระดับอื่นที่มีความหมายสำคัญของลงมา คือ การตรวจสอบทางการบริหาร และการเสนอแนะแนวโน้มอย่างและปัญหาสำคัญแก่ รัฐบาลนั้น พระครการเมืองส่วนใหญ่จะทำบทบาท-หน้าที่ ตามแบบแผนอย่าง เดียวกันกับหน้าที่ฝ่ายรัฐบาล คือ จะทำบทบาท-หน้าที่ แบบจำกัดเฉพาะด้านเพื่อ ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์เฉพาะด้าน ตรวจสอบเฉพาะกรณีปัญหาและนโยบายที่ มีผลลัพธ์เกี่ยวกับผลประโยชน์ของพระคร ให้ความสนใจกับปัญหาในพื้นที่เฉพาะพื้นที่ เสนอแนะแนวโน้มอย่างและปัญหาเฉพาะด้าน เช่น กรณีของพระครพลังธรรม จะมุ่ง เน้นการตรวจสอบนโยบายและปัญหาเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเสนอแนะ แนวโน้มอย่างและปัญหาของกลุ่มผลประโยชน์และแหล่งชุมชนแอดอัตในเขตกรุงเทพ มหานคร กรณีพระครความหวังใหม่ก็จะเน้นปัญหาและนโยบายของประชาชนในเขต พื้นที่ภาคอิสาน

สำหรับพระครชาติพัฒนานั้นพบว่า มีความแตกต่างจากพระครการเมืองอื่นที่ ได้มีการขยายขอบเขตของบทบาทครอบคลุมไปในส่วนของนโยบายและประเด็น ปัญหาอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือไปจากจุดเน้นที่จำกัดเฉพาะเจาะจงของพระครคนเองด้วย

9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

จากการศึกษาวิเคราะห์หน้าที่ด้านนิติบัญญัติของพระครการเมืองพบว่า พระครการ เมืองส่วนใหญ่ทำหน้าที่ในกิจกรรมด้านนิติบัญญัติค่อนข้างแข็งขันนั้น มี ประเด็นที่พระครการเมืองต่างๆ ให้ความสนใจค่อนข้างหลากหลายทั้งในส่วนที่

การ
งบส
การ
ของ
มไว
สภาพ
สให
รน
คือ^จ
ไม่
ย่าง
ที่
นที่
มุ่ง
นะ
กพ
ชาต
ที่
รั่น
ว่า:
มี
ที่
ภน

เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ปัญหา พื้นที่ และผลประโยชน์ของพระค
อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ปัญหา พื้นที่ และ
กลุ่มผลประโยชน์ของพระค จะยังคงเป็นผลลัพธ์หรือบทบาทที่สำคัญของพระค
ทุกๆพระคอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจะทำให้สัดส่วนและความพยายามที่พระคทุ่มเทให้
กับส่วนนี้มากกว่าในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ปัญหา พื้นที่ และกลุ่มผล
ประโยชน์ของพระค

นอกจากนี้ ยังพบข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่งคือ แม้ว่าพระคการเมืองต่างๆ
พยายามทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอย่างค่อนข้างแข็งขันก็ตาม แต่เมื่อวัดผลสำเร็จโดย
เปรียบเทียบแล้วพบว่า บทบาทด้านนิติบัญญัติของพระคการเมืองส่วนใหญ่จะสัม
ถูกใจผู้ที่ต่อเมื่อพระค่มสถานะอยู่ในพระครัวมรรภานา หรือขณะที่เป็นรัฐบาลมาก
กว่าเมื่อเป็นฝ่ายค้าน

10. หน้าที่ด้านธรรมาธิการ

จากการศึกษาวิเคราะห์หน้าที่ด้านธรรมาธิการของพระคการเมืองพบว่า
พระคการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสนใจหรือเข้ามาร่วมดำเนินการใน
คณะกรรมการชุดที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย พื้นที่ ปัญหา กลุ่มผลประโยชน์ และ
ความช่วยเหลือทางบุคคลากรของพระคตเป็นสำคัญ เช่น กรณีของพระคพลังธรรม
ดำเนินการต่อไปในกิจกรรมการอุดหนุน พระคความหวังใหม่ดำเนิน
ดำเนินการต่อไปในกิจกรรมการแรงงานและสวัสดิการสังคม และประธาน
ธรรมาธิการการคุณภาพ พระคชาติพัฒนาดำเนินการต่อไปในกิจกรรมการ
เกษตรและสหกรณ์ กรณีของพระคการต่างประเทศ และกรณีของการพัฒนา

การกิจสำคัญที่พระคผลักดันผ่านทางคณะกรรมการพูดว่า พระคการเมือง
ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการเริ่มและผลักดันการกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ปัญหา พื้นที่
กลุ่มผลประโยชน์ และความช่วยเหลือทางบุคคลากรของพระคตค่อนข้างเห็นได้ชัด เช่น
พระคพลังธรรมให้ความสนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการต่อไปได้ดี แก้ไขปัญหา
ชุมชนและอัตลักษณ์ในกรุงเทพมหานคร การห้ามโฆษณาบุหรี่ พระคความหวังใหม่ให้ความ
สนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับแผนแม่บทการพัฒนาการโทรศัพท์มือถือ การแก้ไขปัญหา
ขาดแคลนแรงงานและแรงงานต่างด้าว โครงการท่าอากาศยานกรุงเทพฯ แห่งที่ 2
(หนองบอน) พระคชาติพัฒนา ให้ความสนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการด้านการ

กล่าวว่า
สมาชิก
:
น้อย
คือ
ส.ส.
สัมพัน
บริหาร

ค้าการลงทุนระหว่างประเทศ การส่งออกสินค้านอกประเทศ การใช้ชัยเป็นเชือเพลิงมลิต พลังงานไฟฟ้า มาตรการตอบโต้การอุดหนุนการส่งออกและการทุ่มตลาด การใช้ กําชของรถชนส่งมวลชนกรุงเทพฯ การสำรวจแหล่งพลังงานใหม่ของประเทศไทย

11. ด้านโครงสร้างการบริหารพรรค

จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางด้านโครงสร้างการบริหารของพรรครอบบัว ในแขวงโครงสร้างหลักทุกพรรคจะจัดรูปโครงสร้างเหมือนกัน เพื่อให้เป็นไปตามข้อ บังคับของกฎหมาย คือ การมีตัวแทนหัวหน้าพรรคร รองหัวหน้าพรรคร เลขาธิการ พรรคร รองเลขาธิการพรรคร กรรมการบริหาร สาขาวรค และสมาชิกพรรคร

สำหรับความแตกต่างทางโครงสร้างการบริหารระหว่างพรรครการเมืองนั้น พบว่า ในส่วนของโครงสร้างหลัก มีความแตกต่างกันที่จำนวนของตัวแทนผู้ต่างๆ อย่างเช่น คณะกรรมการบริหารพรรครของพรรครต่างๆ มีจำนวนไม่เท่ากัน ตัวแทน รองหัวหน้าพรรคร รองเลขาธิการพรรคร สาขาวรค และสมาชิกพรรครจะมีความแตกต่างกัน

สำหรับในส่วนของโครงสร้างรองอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในชั้นของกฎหมายพรรคร การเมือง พรรครจะมีการจัดตั้งและขยายออกไปตามเหตุผลความจำเป็นและความ ต้องการเฉพาะตัวของแต่ละพรรครซึ่งค่อนข้างมีความหลากหลาย ไม่ว่าในส่วนของ ตัวแทนผู้ที่ปรึกษา ประธานอาวุโส คณะกรรมการ หรือสำนักงานต่างๆ ทั้งด้านนโยบาย การเมือง วิชาการ ประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการ หรือแม้แต่ ตัวแทนผู้ที่กระจายออกไปในระดับพื้นที่และท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีทั้งแบบเฉพาะกิจ เช่นเฉพาะตัวบุคคล เช่นเฉพาะตัวแทน และแบบถาวร

12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่างๆ

ภายในโครงสร้างพรรคร

จากการศึกษาวิเคราะห์จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่างๆ ภายในโครงสร้างพรรครพบว่า ขนาดสมาชิกของพรรครมีความแตกต่างหลากหลาย ค่อนข้างมาก กล่าวคือ ต่างกันด้วยตัวจำนวนหนึ่งคนถึงจำนวนล้านคน และไม่พบว่า จำนวนขนาดของสมาชิกจะสัมพันธ์กันกับขนาดของจำนวน ส.ส. ของพรรครแต่อย่างใด

ผู้ดูแล
การใช้

กล่าวคือ พรรคที่มีขนาดสมাচิกใหญ่กว่าอาจมีจำนวน ส.ส. น้อยกว่าพรรคที่มีขนาด
สมາชิกเล็กกว่าก็ได้

นอกจากนี้ยังพบว่า พรรคใหญ่บางพรรคไม่มีสาชาพรรค หรือมีสาชาพรรค
น้อยกว่าพรรคเล็ก จำนวนของกรรมการบริหารพรรคก็ไม่สัมพันธ์กันกับขนาดของพรรค
คือ พรรคที่มี ส.ส. น้อยกว่าอาจมีกรรมการบริหารจำนวนมากกว่าพรรคที่มีจำนวน
ส.ส. มากกว่า เช่นเดียวกันกับจำนวนกรรมการบริหารกับจำนวนสมາชิกก็ไม่มีส่วน
สัมพันธ์กันด้วย กล่าวคือ พรรคที่มีสมາชิกจำนวนมากอาจจะมีจำนวนกรรมการ
บริหารน้อยหรือมากกว่าพรรคที่มีจำนวนสมາชิกน้อยกว่าก็ได้

บัว
น้ำ
ขอ
การ

น้ำ

บัว

น้ำ

ตอก

รค

ราม

อง

รา

เต

เจ

ร

ร :

1

1

1

ทาง
ภูมิภาค

3.

ร่วมกับ

พระบรม

ภัยไป

4.

เป็นบ

เนื่อง

ค่าวา

ทรีโอ

5.

ทาง

บรร

ใหญ่

6.

ตำแหน

เมื่อ

ตำแหน

7.

เข้าว

บทที่ 4

สรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะทางโครงสร้าง-หน้าที่ของพระคริการเมืองไทย ดังรายละเอียดในบทที่ 3 นั้น สรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างสมาชิกพระคริ

พระคริการเมืองไทยเป็นพระคริที่บุคลากรสำคัญกระจุกอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุและ ส.ส. กลุ่มใหญ่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในพื้นที่ บางภูมิภาค เนื่องจากมี ส.ส. ส่วนใหญ่ กระจุกตัวอยู่เฉพาะในพื้นที่เป้าหมายบางภูมิภาคเท่านั้น สมาชิกพระคริที่เป็น ส.ส. ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจกับการเมือง ขณะที่สมาชิกพระคริที่เป็นแกนนำหรือกรรมการ บริหารนั้นจะมีอาชีพธุรกิจเป็นหลัก

อายุของสมาชิกพระคริท ส.ส. และกรรมการบริหารไม่มีความแตกต่างกัน คือ กลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี เป็นกลุ่มใหญ่สุด และช่วงอายุระหว่าง 18 - 40 ปี เป็นกลุ่มเล็กสุด โดยช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปจะเป็นกลุ่มที่มีขนาดกลาง

ส่วนอายุความเป็นสมาชิกพระคริคนั้น มีความแตกต่างระหว่าง ส.ส. กับ กรรมการบริหาร คือ กรรมการบริหารส่วนใหญ่จะมีอายุความเป็นสมาชิกมากกว่า และสมาชิกพระคริโดยรวมมีอายุความเป็นสมาชิกใกล้เคียงกับอายุการก่อตั้งพระคริ

ภูมิภาคหรือพื้นที่ไม่มีผลเกี่ยวพันต่อการกำหนดที่มาของกรรมการบริหาร ขณะที่อายุความเป็นสมาชิกและอาชีพมีผลเกี่ยวพันกัน

2. กลุ่มและลักษณะบทบาทของกลุ่ม

พระคริการเมืองไทยส่วนใหญ่มีแบบแผนในการสร้างกลุ่มย่อยค่อนข้างเป็น ทางการในระดับพื้นที่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางในการบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย

ทางการเมืองร่วมกัน ระหว่างนักการเมืองที่เป็นสมาชิกพรรค สาขาพรรคในพื้นที่ ภูมิภาคและพรรคร่วมกัน

3. ปัจจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

สมาชิกพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่เชื่อถือถูกกฎหมายบังคับที่เป็นทางการของพรรค ร่วมกันมากกว่ากฎหมายเป็นทางการของกลุ่ม เนื่องจากเห็นว่าวินัยพรรคและนโยบายพรรคเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในพรรค ขณะที่กลุ่มมีความสำคัญน้อยที่สุด

4. ปัจจัยกำหนดสถานภาพและความก้าวหน้าของสมาชิก

สมาชิกพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านตัวบุคคลว่า เป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายทางการเมืองมากกว่าปัจจัยด้านพรรค เนื่องจากเห็นว่า ความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน ความอาชีวะ ประสบการณ์ และ ความนิยม บทบาท-หน้าที่ทางการเมืองของตัวสมาชิกเองมีความสำคัญมากกว่ากลุ่ม หรือการส่งเสริมของพรรค

5. การดำเนินการเมืองของสมาชิก

ภูมิภาคหรือพื้นที่ไม่มีผลเกี่ยวพันโดยตรงกับที่มาของการได้ดำเนินการเมือง ทางการเมืองของสมาชิก ทั้งในคณะรัฐมนตรีและตำแหน่งการเมืองอื่น เนื่องจากการบรรจุบุคคลการดำเนินการเมืองเป็นไปตามสัดส่วนของจำนวน ส.ส. ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากพื้นที่เป้าหมายในภูมิภาคต่างๆ อยู่แล้ว

6. อายุของสมาชิกกับการดำเนินการเมือง

ดำเนินความอาชีวะมีผลเกี่ยวพันโดยตรงกับการเลื่อนลำดับในการดำรง ตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิก เนื่องจากอายุสมาชิกกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคณะรัฐมนตรีจะมีช่วงอายุตัวและอายุสมาชิกมากกว่าสมาชิกกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

7. หน้าที่ฝ่ายรัฐบาล

หน้าที่ฝ่ายรัฐบาลของพรรคการเมืองไทยเป็นการทำหน้าที่ในกรอบจำกัด

เฉพาะพระครมหากว่าหน้าที่รัฐบาลโดยรวม เนื่องจากพระครมการเมืองส่วนใหญ่มุ่งทำหน้าที่ตามจุดเน้นนโยบายเฉพาะด้าน เช่นความต้องการเฉพาะด้าน ทั้งนี้อาจเป็นด้วยเหตุผลที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง แต่ไม่ใช่ที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองที่มีความลึกซึ้งมาก

8. หน้าที่ฝ่ายค้าน

หน้าที่ฝ่ายค้านของพระครมการเมืองมีแบบแผนเช่นเดียวกับหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลคือ การทำหน้าที่ในกรอบอันจำกัด แต่มีจุดเด่นที่การทำหน้าที่ฝ่ายค้านนั้นมุ่งสนับสนุน ต่อแรงจูงใจให้อำนาจ เป็นหลัก

9. หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ

หน้าที่ด้านนิติบัญญัติเป็นการทำหน้าที่ที่ค่อนข้างแข็งข้น และมีขอบเขต กว้างขวาง แต่ความสัมฤทธิ์ผลค่อนข้างต่ำ และมักขึ้นอยู่กับสถานภาพทางอำนาจด้วย ว่าเป็นบทบาทด้านนิติบัญญัติในฐานะฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาล โดยฐานะรัฐบาลจะมีโอกาสสำเร็จมากกว่า

10. หน้าที่ด้านกรรมการอิทธิพล

หน้าที่ด้านกรรมการอิทธิพล มีรูปแบบผสมผสานทั้งการมีแบบแผนเช่นเดียวกับ หน้าที่ฝ่ายรัฐบาลและหน้าที่ฝ่ายค้าน คือ มีจุดมุ่งเน้นที่การริเริ่มผลักดันการกิจกรรม จำกัดเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ปัญหา พื้นที่ กลุ่มผลประโยชน์ ความ ช้านาญของบุคลากรของพระครม ขณะเดียวกันยังมุ่งจุดเน้นเชิงกลยุทธ์ที่มีแรงจูงใจให้อำนาจอยู่เบื้องหลังพร้อมๆ กันไปอีกด้วย

11. โครงสร้างการบริหารพระครม

รูปแบบของโครงสร้างการบริหารพระครมคือความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากถูกกำหนดโดยพื้นฐานของกฎหมาย แต่มีการจัดสรรสัดส่วนของตำแหน่งภายใต้โครงสร้างตามจุดมุ่งหมาย กลยุทธ์ สภาพพื้นที่ และบรรยายกาศการแข่งขันทางอำนาจ ภายใต้โครงสร้างที่แตกต่างกัน

ส่วนการบริหารงาน มีการผสมผสานทั้งชั้นบังคับของกฎหมาย กลยุทธ์ทาง

งทำ
เป็น
ปี๖

การเมืองของพระรค นโยบาย ภาวะผู้นำ ปัญหา ข้อจำกัด ฐานะการเงิน และสถานการณ์ทางการเมือง ซึ่งมีลักษณะยืดหยุ่นอ่อนตัวมากกว่าลักษณะทางโครงสร้าง

12. จำนวนและสัดส่วนของสมาชิกประเภทต่าง ๆ ภายในโครงสร้างพระรค

พระรคการเมืองไทยเป็นพระรคของนักการเมืองที่เป็น ส.ส. กับกรรมการบริหารมากกว่าเป็นพระรคของสมาชิกอย่างหลากหลายและกระจาย เนื่องจากจำนวนและขนาดของสมาชิกทั่วไปและสาขาวรคไม่มีผลเกี่ยวพันกันโดยตรงกับสัดส่วนของส.ส. และกรรมการบริหารพระรค ผู้ที่ถูกยื่นคำร้องต่อตำแหน่งกรรมการบริหาร ส่วนใหญ่มีที่มาจากสมาชิกที่มีฐานะเป็น ส.ส. เกือบทั้งหมด

· ชด
· วัย
· ระดี

กับ
แบบ
ราม
ไฟ

ยก
ลง
อาจ:

ฯง-

บัน

ส่วนที่ 2

พัฒนาการทางสถาบันของพระคริริเมืองไทย

พัฒนาการของพระคริริเมือง กับพัฒนาการของระบบการเมือง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก ความก้าวหน้าหรือความล้าหลังของระบบการเมือง จึงมักมีส่วนเกี่ยวโยงกับพระคริริเมืองร่วมอยู่ด้วย

ประเทศไทย จัดตั้งการปกครองระบอบประชาธิปไตยเมื่อ พ.ศ. 2475 และพัฒนาประเทศพร้อมๆ กันมาทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง แต่โดยเปรียบเทียบกันแล้วได้ว่าระบบเศรษฐกิจมีความเจริญก้าวหน้ากว่าระบบการเมืองมาก ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบพื้นฐานประการหนึ่ง ที่เป็นปัจจัยผลักดันการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจคือ สถาบันทางเศรษฐกิจ อันประกอบด้วยชีดความสามารถของบุคลากร การจัดการที่ทันสมัยและการมีพัฒนาการที่ก้าวหน้านั้นต่างเป็นสถาบันที่มีสมรรถนะและมีประสิทธิภาพสูงพอถึงขั้นที่จะสามารถสนองตอบต่อทางเลือกที่หลากหลาย หรือสามารถสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ๆ ให้กับสังคมในภาวะการณ์ต่างๆ ได้ โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันที่สังคมกำลังก้าวเข้าสู่ยุคของการสร้างสรรค์ และแสวงหาทางเลือกที่หลากหลายซับซ้อน

พระคริริเมือง เป็นองค์กรสถาบันทางการเมืองของระบบการเมืองไทยที่ได้รับการคุ้มครองฐานะ-บทบาทจากกฎหมายรัฐธรรมนูญให้เป็นองค์กรผูกขาดดำเนินกิจการทางการเมืองมาเป็นเวลามากกว่า 40 ปีแล้ว แต่การเปลี่ยนแปลงยังค่อนข้างตื้นและเชื่องช้า เนื่องจากการแข่งขันต่ำและจำกัดอยู่แต่เฉพาะระหว่างองค์กรพระคริริเมืองด้วยกันเองและจำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะภายในสังคมระดับประเทศไทยเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงภายในสังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบันได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ปัจจัยแวดล้อมทางการเมืองด้านอื่นๆ มีความ

เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก จึงน่าจะมีความเป็นไปได้ที่ตัวแปรดังกล่าวจะส่งผลให้พัฒนาการเมืองในปัจจุบันมีมิติของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในแง่มุมหรือทิศทางที่ต่างไปจากแบบแผนดั้งเดิมบ้าง

ประเด็นสำคัญที่มุ่งให้ความสนใจในการศึกษา ก็คือความเปลี่ยนแปลงที่เป็นพัฒนาการทางสถาบันของพัฒนาการเมืองกล่าวคือพัฒนาการเมืองไทยปัจจุบันในฐานะบทบาทที่เป็นองค์กรสถาบันทางการเมืองนั้น ได้ทำหน้าที่เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการผลักดันการพัฒนาของระบบการเมืองหรือไม่ สมรรถนะขององค์กรในเชิงสถาบันทางการเมืองมีการเพิ่มพูนชีดความสามารถของบุคลากรอย่างไร มีการจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพเพียงพอในการสนับสนุนต่อทางเลือกที่หลากหลาย และสามารถสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ๆ ต่อระบบการเมืองได้หรือไม่

ບັກທີ 1

ລັກຜະສຳຄູ່ຂອງປັຈຍົກ່ານດລັກຜະ ພຶດນາກາທາງສຕາບັນຂອງພຣຄກາເມືອງໄຫຍ

ຂໍ້ມູນພຣຄຄວາມໜວງໃໝ່

1. ຄວາມຕ່ອນເນື່ອໃນການດຳເນີນບໍາຫາທາງການເມືອງຂອງພຣຄ

ພຣຄຄວາມໜວງໃໝ່ມີຈະບັນພຣຄເມື່ອວັນທີ 11 ຕຸລາຄົມ 2533 ເຮັມ
ດຳເນີນກິຈການທາງການເມືອງໃນເດືອນກຽວກຳມ 2534 ໂດຍການດຳເນີນງານທາງການ
ເມືອງມີຄວາມຕ່ອນເນື່ອມາຈີນເຖິງປັຈຈຸບັນ ນັບເປັນເວລາທັງສິ້ນ 6 ປີເສດ ຜ່ານກາຣເລືອກຕັ້ງ
ມາທັງໝາດ 4 ຄົ້ນ ໄດ້ຮັວມຈັດຕັ້ງຮູບປາລ 3 ຄົ້ນ

2. ການດຳຮັງຕໍ່ແນ່ງຂອງຫ້ວໜ້າພຣຄແລະຜູ້ບໍລິຫານພຣຄ

ພຣຄຄວາມໜວງໃໝ່ໄມ້ຍັງໄມ້ເຄີຍເປີ່ຍນແປລັງຫ້ວໜ້າພຣຄຊື່ງເຮັມດຳຮັງຕໍ່ແນ່ງ
ມາດັ່ງແຕ່ກ່ອດຕັ້ງພຣຄຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ ເຫດປັຈຍົກ່ານສັນນຸ່ງການດຳຮັງຕໍ່ແນ່ງ
ຂອງຫ້ວໜ້າພຣຄ ສືບ ທີ່ປະໜຸມພຣຄໄດ້ລັງມີໃຫ້ຄວາມໄວ້ວາງໃຈໃນຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ
ແລະມີຄວາມເຂື່ອຖືອສວັກຫາໃນຕັ້ງຫ້ວໜ້າພຣຄ

3. ຜຸດກາຣເລືອກຕັ້ງ

3.1 ກາຣເລືອກຕັ້ງເມື່ອ 17 ພຸດສີຈິກາຍນ 2539 ສັງຜູ້ສົມຄລັງຮັບເລືອກຕັ້ງທັງສິ້ນ
322 ດາວ ແບ່ງເປັນກາຕກລາງ 72 ດາວ ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງ 22 ດາວ ຄິດເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍລະ
30.55 ກາຕໜີ້ອ 70 ດາວ ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງ 20 ດາວ ຄິດເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍລະ 28.57
ກາຕໄດ້ 49 ດາວ ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງ 5 ດາວ ຄິດເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍລະ 10.20 ກາຕອີສານ 131
ດາວ ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງ 78 ດາວ ຄິດເປັນສັດສ່ວນຮ້ອຍລະ 59.54 ຮວມຜູ້ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງທັງສິ້ນ
125 ດາວ ສ່ວນທີ່ໄມ້ໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງຮວມທັງສິ້ນ 197 ດາວ ຄິດເປັນສັດສ່ວນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບ

เลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 38.82 ของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด

3.2 การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 ส่งผู้ลงสมัครลงรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 218 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 60 คน ได้รับเลือกตั้ง 7 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.66 ภาคเหนือ 38 คน ได้รับเลือกตั้ง 9 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.68 ภาคอิสาน 105 คน ได้รับเลือกตั้ง 36 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.28 ภาคใต้ 15 คน ได้รับเลือกตั้ง 5 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.33 รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 57 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 161 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 26.15

3.3 การเลือกตั้งเมื่อ 13 กรกฎาคม 2535 ส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 243 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 56 คน ได้รับเลือกตั้ง 6 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.71 ภาคอิสาน 115 คน ได้รับเลือกตั้ง 31 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.95 ภาคเหนือ 44 คน ได้รับเลือกตั้ง 8 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.18 ภาคใต้ 28 คน ได้รับเลือกตั้ง 6 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.42 รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 51 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 192 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 20.98

4. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแนวโน้มฯ

พรรคความหวังใหม่ ประกาศศุดมการณ์ตามหลักกฎหมายศาสตร์พระราชทาน คือ “ประเทศไทย ประชาชนมั่งคั้ง” ภายใต้ปณิธานที่ว่า “จะรับใช้มวลมหา ประชาชนภูมิปัญญา ใจสร้างชาติให้มั่นคงมีศักดิ์ศรี จะเหอดูดทุนพระองค์วงศ์เจ้ากรี จะกอบ กู้คุณความดีในแผ่นดิน” โดยมีนโยบายหลักประกอบด้วย

- (1) ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- (2) เป็นพรรคของประชาชนทุกหมู่เหล่า มีใช้ของบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใด
- (3) มุ่งดำเนินการให้กระบวนการยุติธรรมเป็นอิสระไม่ถูกครอบงำโดยฝ่ายใด
- (4) มุ่งมั่นปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดินให้สามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของสังคมและรับใช้ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

(5) ส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลางแก่ส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองอย่างแท้จริง

(6) มุ่งมั่นสร้างความไฟบูลรุ่งเรืองให้ไทยก้าวสู่มหานาจทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม และความมั่นคงทางวัฒนธรรม

มุกพ้า
และผู้
:
สาย
ปฏิบัติ

7. 1

ครั้งที่
แต่เรื่
พิเศษ

มีฐาน
1 ถ้า
ต่ำๆ
รองห
อย่าง
8 อัช

สำคัญ
ภาร
นับว่า

ห่วงใ
เมือง
พรร
เลือ
ช่อง

เข้าวน

- (7) มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพ คุณธรรม ระเบียบวินัย และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบ้านเมือง (8) มุ่งมั่นให้ความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้พ้นจากการประทุร้ายซึ่งชั่วคุกคาม หรือซึ่งทางจาก อิทธิพลอำนาจมีผลทั้งปวง (9) มุ่งส่งเสริมความเข้มแข็งเกี่ยวกับกองกำลังไทย (10) มุ่งสร้างสันติภาพ และพยายามแก้ปัญหาระหว่างประเทศโดยสันติวิธี

ในรอบ 6 ปีเศษที่ก่อตั้งพระรัตนฯ พระคุณหัวใจไทยยังไม่มีการปรับเปลี่ยน แก้ไขแนวทางนโยบายพระรัตนฯ และเป็นที่สังเกตว่าพระรัตนฯ มีแนวทางนโยบายเฉพาะภูมิภาค หรือห้องดินโดยเฉพาะ รวมทั้งการไม่มีแนวทางนโยบายสำหรับกรุงเทพฯ ด้วย

5. การบริหารความชัดเจ้งภายในพระรัตนฯ

พระคุณหัวใจไทยมีการผนึกชัดเจ้งระหว่างกลุ่มย่อยภายในพระรัตนฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มพื้นที่หรือภูมิภาค เช่น กลุ่มจะตระหง่าน ภาคใต้ กลุ่มลูกพระพาย กลุ่มปลาบึง กลุ่มอิสานเหนือ อิสานใต้ ฯลฯ เป็นต้น

ในทางปฏิบัติพระรัตนฯ ได้อ้วกว่าการแบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อยดังกล่าวมีความสำคัญ หรือสัมพันธ์กับพระรัตนฯ ย่างเป็นทางการ การแบ่งกลุ่มที่พระรัตนฯ ให้การยอมรับ คือ การแบ่งตามเขตภูมิภาคทั้ง 4 ภาค โดยยึดนโยบายของพระรัตนฯ เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวนำนโยบายของพระรัตนฯ ไปปฏิบัติในพื้นที่ต่างๆ

สำหรับการระจับยับยั้งการผนึกชัดเจ้งระหว่างกลุ่มย่อย พระรัตนฯ ใช้วิธีการใกล้เล็กน้อย โดยหัวหน้าพระรัตนฯ และมติที่ประชุมของพระรัตนฯ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบริหารกับ ส.ส. และสมาชิกทั่วไป

ปัจจัยสำคัญหลักที่เป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ร่วมระหว่างผู้บริหาร ส.ส. และสมาชิกพระรัตนฯ กันของพระรัตนฯ ความหัวใจใหม่ คือ อุดมการณ์และนโยบายพระรัตนฯ

ส่วนปัจจัยสำคัญที่เป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่าง ส.ส. ด้วยกันเอง คือ พื้นที่และภูมิภาค ซึ่งบรรดา ส.ส. จะมีการร่วมมือกันในระดับพื้นที่และภูมิภาคอย่างใกล้ชิด เช่น ส.ส. ภาคใต้จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง ส.ส. ในภูมิภาค เช่น เดียวกันกับ ส.ส. ในภูมิภาคอื่นๆ ไม่ว่าภาคไหน ก็สามารถ หรืออิสาน

ส่วนปัจจัยสำคัญที่เป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างบุคคลที่ไม่

บริษัท
ภัยใน
งาน
(10)
บริษัท
จำกัด

ชื่น
พาย
คัญ
การ
การ
ติใน

กลุ่ม
ว.
คือ
ย่าง
เช่น
ก้าม

อาบัน

ผู้พันกับตำแหน่งและพื้นที่ คือ การอุปถัมภ์ และการสังกัดกลุ่มกันในรูปผู้อุปถัมภ์ และผู้สนับสนุน

นอกจากนั้น ปัจจัยที่กำหนดความสัมพันธ์ทั่วไปของสมาชิก คือ ปัจจัยด้าน สายงานและการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดอำนาจ-หน้าที่ ที่สมาชิกพึงปฏิบัติต่อกันภายใต้พระราชบัญญัติ

7. การปรับตัวด้านองค์กรและการบริหาร

พระราชบัญญัติใหม่ยังไม่เคยทำการปรับเปลี่ยนด้านองค์กรและการบริหาร ครั้งใหญ่ในลักษณะปฏิรูปหรือการผ่าตัดใหญ่ โดยที่หัวหน้าพรบคยังเป็นคนเดิมหนึ่ง แต่เริ่มก่อตั้ง ส่วนตำแหน่งเลขานุการพรบค มีการผลัดเปลี่ยนระดับต่ำบุคคล คือ นายพิศาล มนต์ศาสตร์สาทร นายสุชิวิช รังสิตพล และนายเสนาะ เทียนทอง ในปัจจุบัน

โครงสร้างองค์กรและการบริหารของพระราชบัญญัติใหม่มีลักษณะเด่นที่การ มีฐานสมาชิกมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติเดิม คือ มีอยู่ทั่วประเทศถึง 1 ล้าน ๖ แสนกว่าคน ในปี ๒๕๓๙ ขณะที่ลักษณะทางโครงสร้างไม่มีการกระจายของตำแหน่งมากนัก คือ มีแต่ตำแหน่งสำคัญหลักๆ อยู่ ๓ ตำแหน่ง คือ หัวหน้าพรบค รองหัวหน้าพรบค และเลขานุการพรบค ซึ่งในแต่ละตำแหน่งมีการขยายอัตราออกใบอย่างกว้างขวาง เช่น การมีรองเลขานุการพรบค และรองหัวหน้าพรบคถึงตำแหน่งละ ๘ อัตรา

ลักษณะทางโครงสร้างของตำแหน่งดังกล่าว อาจก่อสู่ได้ว่าอำนาจบริหารที่สำคัญภายใต้พระราชบัญญัตินี้ยังคงอยู่ภายใต้ตำแหน่งที่จำกัดเพียงไม่กี่ตำแหน่ง แต่ภายในตำแหน่งที่จำกัดนั้นก็มีความพยายามที่จะกระจายออกไปในหลาย ๆ อัตรา ซึ่งนับว่าเป็นการกระจายที่กระฉ�ุกอยู่แต่เฉพาะผู้นำระดับสูงของพรบค

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าโครงสร้างอำนาจการบริหารของพระราชบัญญัติใหม่นั้น ค่อนข้างมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ทางการเมืองได้ค่อนข้างสูง เนื่องจาก การมุ่งเน้นถ่ายเททางอำนาจในตำแหน่งเลขานุการพรบคซึ่งผ่านมาแล้วถึง ๓ คน ในแต่ละหัวหน้าสถานการณ์ของการเลือกตั้ง โดยที่ผลการเลือกตั้งแต่ละครั้นนั้นพรบคได้รับเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทุกครั้ง

นอกจากนี้ยังมีปรากฏการณ์ที่น่าสนใจอย่างยิ่งสำหรับในเรื่องความยืดหยุ่น ของการปรับตัวด้านองค์กรและการบริหารของพระราชบัญญัติใหม่ ก็คือ การที่พรบค

พยาภยามแสวงหากรวีใหม่ๆ ในการจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง ที่ค่อนข้างอ่อนตัวและรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากการประชุมพระรัฐเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2540 ซึ่งพระรัฐได้มีมติที่ประชุมให้ตั้งคณะผู้บริหารพระความหวังใหม่ชื่นมาอีกองค์กรหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ทางการเมืองโดยเฉพาะอีกองค์กรหนึ่งข้อนี้เป็นมาในองค์กรพระรัฐที่จัดตั้งแบบโครงสร้างตามข้อบังคับของ พ.ร.บ. พระรัฐการเมือง เพื่อให้เกิดโครงสร้างและอำนาจใหม่ที่สามารถดำเนินงานทางการเมืองได้โดยอิสระและคล่องตัวตามสภาพการณ์ทางการเมืองมากขึ้น

8. การสร้างผู้นำทางการเมือง

8.1 การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤษภาคม 2539 มี ส.ส. ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 125 คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็น ส.ส.เก่า 85 คน ส.ส.ใหม่ 40 คน และ ส.ส.เก่าที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 31 คน ส่วนต่างระหว่าง ส.ส.เก่า กับ ส.ส.ใหม่จึงเพิ่มขึ้น 9 คน กล่าวคือ พระรัฐเสียที่นั่งของ ส.ส.เก่าไป 31 ที่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.72 ขณะที่ได้ที่นั่งของ ส.ส.ใหม่เข้ามาเพิ่ม 40 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.00 จึงกล่าวได้ว่าจากผลการเลือกตั้งในครั้งนี้พระรัฐมีความก้าวหน้าในการสร้างบุคลากรทางการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนรุ่นเก่าได้

8.2 การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 มี ส.ส. ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 57 คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็น ส.ส.เก่า 42 คน ส.ส.ใหม่ 15 คน และ ส.ส.เก่าที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 13 คน ส่วนต่างระหว่าง ส.ส.เก่ากับ ส.ส.ใหม่จึงเพิ่มขึ้น 2 คน กล่าวคือ พระรัฐเสียที่นั่งของ ส.ส.เก่าไป 13 ที่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.65 ขณะที่ได้ ส.ส.ใหม่เข้ามา 15 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.31 จึงกล่าวได้ว่า จากผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ พระรัฐมีความก้าวหน้าในการสร้างบุคลากรทางการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนรุ่นเก่า

8.3 ผลการเลือกตั้งเมื่อ 13 กันยายน 2535 มี ส.ส. ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 51 คน ซึ่งเป็นการลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งแรก

9. สาขาพระรัฐในภูมิภาคและห้องถิน

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพระรัฐเมื่อปี 2533 พระรัฐความหวังใหม่มีการจัดตั้งสาขาพระรัฐเพียง 3 สาขา คือภาคกลางที่จังหวัดสิงห์บุรี 1 สาขา ภาคเหนือที่จังหวัดกำแพงเพชร 1 สาขา และในภาคใต้ที่จังหวัดยะลา 1 สาขา

ชั้นนั้น
10.
ความ
กลาง
เป้าหมาย
ที่สุดใน
ส.ส.ไป
เลือกตั้ง
สัดส่วน
ร้อยละ
-
สมมุติ
ตสอน
การเรียน
สูงสุด
กระจ
เป็น
กิจกร
11.
รัฐบาล
ส.ส.ไป
12.
-
เชาวน

สำหรับเป้าหมายหรือแผนการระยะยาวในการขยายสาขาพรรคใหม่ๆ เพิ่มขึ้นนั้น พรรคยังไม่ได้กำหนดแผนการและเป้าหมายในเรื่องนี้ไว้

10. การกระจายบทบาทและกิจกรรมทางการเมือง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการเลือกตั้งระดับชาติ พรรคความหวังใหม่ให้ความสำคัญกับพื้นที่เป้าหมายสูงสุดในภาคอิสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ตามลำดับ โดยการส่งผู้ลงสมัครลงรับเลือกตั้งตามสัดส่วนของลำดับ เป้าหมาย ขณะที่ผลการเลือกตั้งที่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ ได้รับเลือกตั้งจำนวนมากที่สุดในภาคอิสาน เหนือ กลาง และได้ตามลำดับเข่นกัน กล่าวคือ ในภาคอิสานมี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.54 ของผู้ลงสมัคร ภาคเหนือมี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.57 ของผู้ลงสมัคร ภาคกลางมี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.55 ของผู้ลงสมัคร ขณะที่ภาคใต้มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.20 ของผู้ลงสมัคร

เข่นเดียวกันกับการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับท้องที่ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาสุขาภิบาล และสมาชิกสภาตำบล ตลอดจนการเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่างก็กำหนดพื้นที่เป้าหมายและได้รับผลการเลือกตั้งตามลำดับเป้าหมาย คือ ผลการเลือกตั้งเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด คือ สูงสุดในภาคอิสาน ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

จากการเลือกตั้งทั้งระดับชาติ ท้องถิ่นและท้องที่จะท่อนให้เห็นว่ามีการกระจายอยู่ในทุกระดับ และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในทุกระดับด้วยเข่นกัน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญในด้านที่เกี่ยวกับการกระจายและการเชื่อมโยงบทบาทและกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในหลายระดับ

11. การคัดสรรผู้นำทางการเมือง

การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 ส.ส. เก่าได้รับตำแหน่งในคณะรัฐบาลมีจำนวนถึง 23 คน เป็นบุคคลภายนอกที่มิได้เป็น ส.ส. 4 คน ขณะที่ไม่มี ส.ส.ใหม่อยู่เลย

12. สัดส่วนการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของสมาชิก

การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 ส.ส. และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้

ดำเนินการในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ทั้งหมด 27 แห่ง ประกอบด้วย บุคลากรที่อยู่ในคณะกรรมการบริหาร公社ทั้งสิ้น 14 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.85 ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินการในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน

13. รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

13.1 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับชาติของ公社ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขา公社ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง ด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิก公社ในพื้นที่ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

13.2 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับภูมิภาคของ公社ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขา公社ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิก公社ในพื้นที่ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

13.3 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ公社ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ด้านการรณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

การ
แก้ไข

สนับสนุน
บุคลากร

และสมม
กิจกรรม

ความสั่ง
ในกิจก
บุคลากร

กิจกรรม
สร้างบุค

การเมือง
เมืองขอ
ชาติ

หัวใจ
การสร้าง

นศรี
เดช
ไยลະ

คัญ
การ
รัง
ทง
การ
รัง
คัญ
าดং
เลুম

การ
ไป

การ
รัง

คัญ
ตং
জুম

เบন

ส่วนสาขาวรรคให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากร ทางการเมือง ด้านการณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพาร์คในพื้นที่ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป ด้านการณรงค์เลือกตั้ง ด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง และด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

จากรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพาร์ค สาขาวรรค และสมาชิกพาร์คในพื้นที่ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น จะพบว่าการดำเนินกิจกรรมของพาร์คและสมาชิกพาร์คในพื้นที่นั้นจะมีแบบแผนอย่างเดียวกัน คือ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการเมือง โดยมีลำดับความสำคัญเหมือนกัน คือ สูงสุด ในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ขณะที่การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของสาขาวรรคนั้นจะให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง การณรงค์เลือกตั้ง การสนับสนุนกิจกรรมทั่วไปทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ส่วนที่การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพาร์ค สาขาวรรคและสมาชิกพาร์คในพื้นที่ที่มีรูปแบบเหมือนกันทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น คือ ทุกระดับให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการณรงค์เลือกตั้งอยู่ในลำดับที่สองเหมือนกัน

กล่าวโดยสรุปรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพาร์คความหวังใหม่มีแบบแผนหลักที่การให้ความสำคัญกับการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการณรงค์เลือกตั้งสูงสุด

ซ้อมผู้ตรวจราชการติดพื้นที่

1. ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรค

พรรครักชาติพัฒนาจัดทำเบี้ยนพร้อมการเมืองวันที่ 20 เมษายน 2535 โดยการดำเนินงานทางการเมืองมีความต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลาทั้งสิ้น 5 ปี เช่น ผ่านการเลือกตั้งมาทั้งหมด 3 ครั้ง ได้ร่วมจัดตั้งรัฐบาล 2 ครั้ง

2. การดำรงตำแหน่งของหัวหน้าพรรคและผู้บริหารพรรค

พรรครักชาติพัฒนา ยังไม่เคยเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรคซึ่งเริ่มดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพรรคร่วมกับพรรครักษา อีกครั้งที่เปลี่ยนแปลงในตำแหน่งเลขานุการพรรคร่วม 2 ครั้ง คือ เริ่มจากนายประจวบ ไชยาสาร์ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพรรคร่วมปี 2535 จนถึงปี 2538 เป็นนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ

3. ผลการเลือกตั้ง

3.1 การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤษภาคม 2539 ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 184 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 47 คน ได้รับเลือกตั้ง 11 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.40 ภาคเหนือ 49 คน ได้รับเลือกตั้ง 20 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.81 ภาคใต้ 1 คน ได้รับเลือกตั้ง 0 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0 ภาคอิสาน 87 คน ได้รับเลือกตั้ง 21 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.13 รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 52 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 132 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 28.26 ของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด

3.2 การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 215 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 45 คน ได้รับเลือกตั้ง 8 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.8 ภาคเหนือ 55 คน ได้รับเลือกตั้ง 18 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.72 ภาคใต้ 3 คน ไม่ได้รับเลือกตั้ง ภาคอิสาน 112 คน ได้รับเลือกตั้ง 27 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.10 รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 53 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 162 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 24.65 ของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด

3.3 การเลือกตั้งเมื่อ 13 กรกฎาคม 2535 ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 236 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 52 คน ได้รับเลือกตั้ง 12 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.07

ภาคร
ไม่ได
23.6
คิด
ตั้งที่
4.

ประ^น

จาก^ร

แมก^น

พื้น^ร

สำ^น

พัสด^น

เศ^ร

เศ^ร

รับ^ร

ศึก^ร

สว^ร

สำ^ร

ภ^ร

ชด^ร

ภร^ร

ภาคเหนือ 56 คน ได้รับเลือกตั้ง 21 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37.5 ภาคใต้ 14 คน ไม่ได้รับเลือกตั้ง ภาคอีสาน 114 คน ได้รับเลือกตั้ง 27 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.68 รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 60 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 196 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 25.42 ของผู้ลงทะเบียนรับเลือกตั้งทั้งหมด

4. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแนวทางนโยบาย

พระราชบัญญัติ “พระราชบัญญัติพัฒนา เพื่อพัฒนาชาติ” ได้ประกาศแน่นโยบายหลักของพระองค์ไว้ 5 ด้าน คือ

(1) ด้านการปกครอง เน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

(2) ด้านการเกษตร เน้นการจัดสรรที่ดินทำกินโดยการออกเอกสารสิทธิ์ และส่งเสริมระบบการผลิตการลงทุนและการตลาดโดยกลไกตลาดแบบระบบเอกชน

(3) ด้านการคมนาคมการสื่อสารและการพลังงาน เน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้งการจัดทำพลังงานสำรองเพื่อรับการพัฒนาประเทศให้เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศในสาขาต่างๆ

(4) ด้านเศรษฐกิจ เน้นพัฒนาสถาบันการเงิน ระบบการจัดเก็บภาษี พัฒนาเมืองงาน และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้สามารถแข่งขันกับเศรษฐกิจโลกได้ ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ

(5) ด้านการศึกษาและสังคม เน้นการกระจายอำนาจด้านการศึกษาให้รองรับการขยายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายโอกาสและยกระดับทางการศึกษาภาคบังคับ พัฒนาบุคลากรและสถาบันทางการศึกษา รวมทั้งการยกระดับสวัสดิการทางสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาสในภาคการเกษตรและคนจนทั้งในเมืองและชนบท

แนวโน้มนโยบายของพระองค์ในภาพรวม กล่าวได้ว่า พระราชบัญญัติพัฒนาให้ความสำคัญกับจุดเน้นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ภายหลังที่พระองค์ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองไปแล้ว 3 ปี ได้มีการจัดทำแนวโน้มนโยบายของพระองค์ที่ใช้กับเฉพาะพื้นที่ชั้นในปี พ.ศ. 2538 คือ นโยบายสำหรับแก้ไขปัญหากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแนวโน้มนโยบายเชิงลึกเท่ากับแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุม

ผลก่อ
และส
เนื่องร
การบ
ของพ
อาศัย
กว้างช

ภายใ
เนื่อง
ร่วมก
ด้วยจ

สร้าง
เฉพาะ:

7. ร

การน
ปรับ
และใ

ระเบีย
บดูแล

ในรายละเอียดทางปฏิบัติทั้งในด้านการจราจร ด้านสิ่งแวดล้อมและการควบคุมมลภาวะ ด้านที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด ด้านสันหน้าการศิลปวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิต และด้านการบริหารกรุงเทพฯ

สำหรับเหตุผลในการกำหนดนโยบายดังกล่าว เนื่องจากพระองค์เห็นว่ากรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงและกำลังประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และจำเป็นต้องเร่งรัดแก้ไขโดยที่สมควรให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ

5. การบริหารความชัดเจ้ายাঈในพระองค์

พระองค์ชาติพัฒนา เป็นพระองค์การเมืองที่แยกตัวออกจากชาติไทย ซึ่งมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ค่อนข้างแตกต่างไปจากพระองค์การเมืองอื่น ที่ก่อตั้งขึ้นมาในพระองค์นั้นถือว่าเป็นกลุ่มเครือญาติในบริเวณช่ายราชครุ ซึ่งเป็นกลุ่มอำนาจที่สืบทอดสายต่อ กันมาในระหว่างพระภูมิไชย 3 กลุ่ม คือ พระภูมิชัยและวัน พระภูมิอดิเรกสาร และพระภูมิทัพพะรังสี ซึ่งมีความสืบทอดมาระหว่างรุ่นชนอย่างค่อนข้างเหนียวแน่นและเป็นเอกภาพ โดยที่พระภูมิชัยและวัน ภายใต้การนำของ พลเอกชาติชาย ชัยและวัน เป็นหัวหน้า ซึ่งเคยมีอำนาจสูงสุดของพระองค์ชาติไทย มาก่อน มีทั้งประสบการณ์ อำนาจ บารมีและกลุ่มแกนนำคนสำคัญที่มีความครั้งคราว ร่วมกันในด้านหัวหน้าพระองค์ ทำให้พระองค์ค่อนข้างมีเอกภาพ บรรยายกาศและความสัมพันธ์ภายในพระองค์จึงไม่ค่อยปรากฏให้เห็นความชัดเจ้ายังที่รุนแรงระหว่างกลุ่ม

ประกอบกับสมาชิกพระองค์ให้ความสำคัญกับข้อบังคับพระองค์ซึ่งเป็นเสมือนธรรมนูญพระองค์ที่ใช้เป็นกรอบอ้างอิงร่วมกัน พระองค์จึงใช้ประโยชน์จากข้อบังคับพระองค์เป็นเครื่องมือในการกำกับพฤติกรรมของสมาชิกและใช้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดระบบทางอำนาจของพระองค์

ในเรื่องของการบริหารความชัดเจ้ายัง จึงอาศัยกฎระเบียบของข้อบังคับพระองค์ ร่วมกับความสัมพันธ์พิเศษเป็นเครื่องมือ ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและนำพระองค์ให้ดำเนินไปตามทิศทางของแบบแผนที่วางไว้ ขณะที่สมาชิกทั่วไปก็มีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมพระองค์ ดังนั้นในการนี้ที่เป็นประเด็นปัญหานี้ข้อดี คือ เกิดขึ้นก็จะได้รับการพิจารณาหารือเพื่อหาข้อยุติในการแก้ไข ร่วมกันภายในที่ประชุมพระองค์ แต่ที่ประชุมจึงเป็นเครื่องมือที่ค่อนข้างมีความสำคัญในการประสานข้อดี ร่วมกันในบรรดาสมาชิกของพระองค์ ปัญหานี้ความชัดเจ้ายังที่รุนแรง

ภาวะ
สังคม
ไทย
ใน
รัฐ
บาล
ปัจ
จุ่น
ก่อ^๑
ที่
ดี
คด
คด
ชั่ว^๒
น.
รค
าดิ
คด
ด้ำ^๓
น.
น.
น.
น.
น.
น.

แต่ก็ยังไม่ค่อยปรากฏให้เห็นมากนัก

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบริหารกับ ส.ส. และสมาชิกทั่วไป

ปัจจัยสำคัญหลักที่เป็นเครื่องมือกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ส.ส. และสมาชิกพร้อมกันของพระชาติพัฒนา คือปัจจัยด้านพื้นที่และภูมิภาค ทั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดและภูมิภาคจะถูกกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายสำหรับการผลักดันโครงการ และแผนงานในการพัฒนาด้านต่างๆ ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินงานตามนโยบายของพระค์ที่เน้นการผลักดันโครงการ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งต้องอาศัยความต่อเนื่องของความร่วมมือกันในระหว่างสมาชิกและผู้บริหารร่วมกันอย่าง กว้างขวางและใกล้ชิด

ส่วนปัจจัยสำคัญ ที่เป็นเครื่องกำหนดความสัมพันธ์ทั่วไประหว่างสมาชิกภายในพระค์ด้วยกันเอง คือ อุดมการณ์ทางการเมืองและนโยบายของพระค์ เนื่องจากข้อบังคับของพระค์มีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกให้ร่วมกันรับผิดชอบต่อเสถียรภาพของพระค์ และให้ความร่วมมือในกิจกรรมของพระค์ ด้วยจิตสำนึกในอุดมคติของพระค์ ในฐานะที่เป็นเจ้าของพระครรภ์ร่วมกัน ^๑

สำหรับปัจจัยด้านระบบอุปถัมภ์และกลุ่ม นั้นเป็นเรื่องของความเชื่อถือ ศรัทธาส่วนตัวระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการยอมรับในเรื่องของความสามารถส่วนบุคคล เฉพาะตัวเท่านั้น

๗. การปรับตัวด้านองค์กรและการบริหาร

พระค์การเมืองที่มีอายุประมาณ 5 ปีอย่างพระชาติพัฒนา นับว่าเป็นพระค์ การเมืองที่มีการปรับตัวด้านองค์กรและการบริหารค่อนข้างสูง แม้ว่าจะไม่ใช่เป็นการปรับเปลี่ยนทางโครงสร้างอย่างขนาดใหญ่ก็ตาม แต่ก็มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็ว และในหลายด้านด้วยกัน

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการ ด้านกฎหมาย ด้านตัวแทนสภาคัญ และด้านนโยบาย ส่วนในด้านโครงสร้างและด้านบุคลากร มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อยกว่าในด้านอื่น

¹ ข้อบังคับพระชาติพัฒนา พุทธศักราช 2537

ปฏิบัติ
อันเนื่อง
มาจากการ
เป็น

8.

คน
ส.ส.
กล่าว
ขณะ
จึงกับ
บุคคล

•
คน
ส.ส.
กล่าว

ขณะ
กับ
การ
คน

9.
•
พร
และ

ด้านการจัดการพرقชาติพัฒนามีการจัดระบบงานบริหารโดยอิงกับหลักปฏิบัติ (pragmatism) ที่มุ่งให้พรครเป็นองค์กรการเมืองที่เข้มแข็ง มีเอกภาพ และระบบระเบียบเพียงพอในการผลักดันแนวโน้มนโยบายของพรครให้เกิดผลทางปฏิบัติได้ชัดเจน พรครมองว่าจะต้องประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน คือ นโยบายของพรคร บทบาทการดำเนินงานของพรคร การจัดองค์กรภายในพรคร และการได้รับการสนับสนุนจากสังคม² ดังนั้นในการจัดระบบการบริหารที่สำคัญ คือ การกระจายองค์กรย่อยในระดับภาค ซึ่งมอบหมายให้ผู้บtier หัวหน้าพรครหรือแกนนำคนสำคัญในพรครเป็นหัวหน้ากลุ่ม โดยมีที่มาจาก การเลือกตั้งให้เป็นหัวหน้าประจำภูมิภาคต่างๆ ขึ้น แล้วมีการดำเนินงานกันในระดับกลุ่มของภาคต่างๆ จากนั้นหัวหน้ากลุ่มภาคก็จะนำเรื่องของกลุ่มเสนอพิจารณาในระดับผู้บtier หัวหน้าพรครเพื่อกำหนดเป็นญัตติให้มีการพิจารณาประญัตติกันก่อน แล้วจึงจะนำขึ้นสู่การพิจารณาในระดับพรครต่อไป ส่วนการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวกับมิติทางการเมืองนั้นจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะขั้นมาพิจารณาเป็นกรณีเฉพาะ แล้วจึงจะนำขึ้นเสนอเพื่อพิจารณาต่อในที่ประชุมระดับพรคร เพื่อลมตือย่างเป็นทางการต่อไป

ด้านกฎระเบียบพرقชาติพัฒนาได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อบังคับพรคร ของพรครใหม่ภายในเวลาเพียง 2 ปี ภายหลังการก่อตั้งพรคร โดยประกาศใช้ในวันที่ 18 มกราคม 2538 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่เกือบทั้งหมด สำหรับข้อบังคับพรครปัจจุบันมีทั้งหมด 90 ข้อ

ด้านตำแหน่งสำคัญ ตำแหน่งที่สำคัญของพรคร คือ ตำแหน่งหัวหน้าพรคร ไม่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง ส่วนตำแหน่งอื่นๆ ไม่มีการเพิ่ม ลด หรือสร้างตำแหน่งใหม่ๆ ขึ้นมา มีแต่เพียงการสับเปลี่ยนบุคคลในตำแหน่งรองหัวหน้าพรคร และตำแหน่งเลขานุการพรคร โดยเฉพาะตำแหน่งเลขานุการพรครคนบัว มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก คือ ในรอบ 5 ปีมีเลขานุการพรครแล้วถึง 2 คน

ด้านนโยบาย พرقชาติพัฒนายังคงดำเนินงานตามแนวโน้มนโยบายหลักที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรกจัดตั้งพรครเมื่อ พ.ศ. 2535 และยังได้ประกาศนโยบายเฉพาะระดับพื้นที่ของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอีกดับ ใน พ.ศ. 2538 นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสังเกตว่านโยบายของพرقชาติพัฒนาทั้งระดับชาติและท้องถิ่นมีลักษณะเด่นที่การกำหนดรายละเอียดถึงแนวทางในการปฏิบัติไว้อย่างค่อนข้างลึกถึงขั้นของวิธีการ

² พรครชาติพัฒนา 1 ปี หน้า 5

หลัก

และ

ตีได้

การ

เจ้า

ยใน

หน้า

การ

ของ

ประ

รณา

รณา

อลง

บุคคล

การ

นัก

ข้อ

รรค

ร้าง

รรค

การ

น

ได้

เก

ที่

การ

ก

นัก

ปฏิบัติไว้ด้วยชื่งพระคชาติพัฒนาเรียกแนวโน้มฯของพระคาว่า“แนวคิดที่เป็นรูปธรรม” อันเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงท่าทีหรือท่วงท่านของของพระคที่ต้องการสร้าง ภาวะผู้นำแนวใหม่ที่เน้นความซัชเจน มีประสิทธิภาพและหวังผลที่เป็นรูปธรรม เช่น การระบุถึงเป้าหมาย แนวทาง วิธีการ ขั้นตอนและเวลาที่แน่นอน นอกจากนี้ยัง เป็นโน้มฯที่จะสืบทอดเชิงภูมิภาคและเฉพาะกรณ์ปัญหาด้วย

8. การสร้างผู้นำทางการเมือง

8.1 การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤษภาคม 2539 มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 52 คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็น ส.ส.เก่า 38 คน ส.ส.ใหม่ 14 คน และ ส.ส.เก่าที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 14 คน ส่วนต่างระหว่าง ส.ส.เก่ากับ ส.ส.ใหม่จึงไม่มี กล่าวคือพระคเสียที่นั่งของ ส.ส.เก่าไป 14 ที่นั่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.92 ขณะที่ได้ที่นั่งของ ส.ส.ใหม่เข้ามาแทนที่ 14 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.92 จึงกล่าวได้ว่าจากผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ พระคยังดำรงสถานภาพเดิมในการสร้าง บุคลากรทางการเมือง

8.2 การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 53 คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็น ส.ส.เก่า 41 คน ส.ส.ใหม่ 12 คน และ ส.ส.เก่าที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 13 คน ส่วนต่างระหว่าง ส.ส.เก่ากับ ส.ส.ใหม่จึงลดลง 1 คน กล่าวคือ พระคเสียที่นั่งของ ส.ส.เก่าไป 13 ที่นั่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.52 ขณะที่ได้ที่นั่งของ ส.ส.ใหม่เข้ามาเพิ่ม 12 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.64 จึง กล่าวได้ว่าจากผลการเลือกตั้งในครั้งนี้พระค่มีความล้าหลังในการสร้างบุคลากรทาง การเมืองเข้ามาแทนรุ่นเก่า

8.3 การเลือกตั้งเมื่อ 13 กันยายน 2535 มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 60 คน ซึ่งเป็นการสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรกของพระค

9. สาขาพระคในภูมิภาคและห้องถิน

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งพระคเมื่อปี 2535 พระคชาติพัฒนามีการจัดตั้งสาขา พระคเพียง 2 สาขา คือ ที่ภาคกลางในจังหวัดราชบุรี ที่ภาคอีสานที่จังหวัดนครราชสีมา และกำลังมีโครงการจัดตั้งสาขาที่สามภาคเหนือในจังหวัดกำแพงเพชร

อย่างไรก็ตาม แม้พระคจะไม่ได้มีการจัดตั้งสาขาอย่างเป็นทางการ แต่ก็ได้

ภาค
ชุมชน
กล่าว
เมือง
ท้องที่
ภาค
ทั้งนี้
ผลัก
ระดับ
เพื่อเ
มีคุณ
ผลัก
การ
ผันแปร

มีการดำเนินการในรูปแบบที่คล้ายกับสาขาวรรคอย่างไม่เป็นทางการในรูปของ สำนักงานของ ส.ส. ในแต่ละจังหวัดและแต่ละภูมิภาคที่มี ส.ส. ในสังกัดของพระรอดอยู่

ในการจัดตั้งองค์กรและการดำเนินงานในรูปของสาขาวรรคที่เป็นทางการนั้น ในทางปฏิบัติถือเป็นเรื่องสำคัญและค่อนข้างมีความยุ่งยากมาก เนื่องจากต้องดำเนิน การตามข้อกำหนดของกฎหมายพระรอดเมือง ประกอบกับข้อบังคับของพระรอดเอง ก็ได้กำหนดให้ลักษณะที่ใช้งาน เช่น สาขาวรรคในระดับจังหวัด จะต้องมีสมาชิก สามัญเกินร้อยคน จัดตั้งโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารพระรอด จัดรูปองค์ การบริหารในรูปคณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และต้องมี การจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีด้วย เป็นต้น

สำหรับบทบาทหน้าที่ของสาขาวรรคนั้นให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อ สนับสนุนพระรอด เช่น การเผยแพร่เรื่องนโยบายและกิจกรรมของพระรอด การจัดให้มี ทะเบียนสมาชิก และบัญชีรายรับรายจ่ายของสาขา การจัดทำสมาชิกเพิ่มเติม การ เสนอแนะข้อดีข้อด้อยและแนวทางแก้ไขที่สาขาวรรคประสบปัญหาต่อพระรอด รวมทั้ง การเสนอบุคคลเข้ารับสมัครเลือกตั้งเป็น ส.ส. หรือสมาชิกอื่นในเขตงานของสาขาวรรคนั้นๆ

10. การกระจายบทบาทและกิจกรรมทางการเมือง

ในการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งเป็นการเลือกตั้งระดับชาติ พระชาติพัฒนาให้ความ สำคัญกับพื้นที่เป้าหมายสูงสุดในภาคอิสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตาม ลำดับ โดยส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งตามสัดส่วนของลำดับเป้าหมาย ขณะที่ผลการ เลือกตั้งที่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ ได้รับเลือกตั้งจำนวนมากที่สุดในภาคอิสาน เหนือ กลาง และใต้ ตามลำดับเช่นกัน การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 ใน ภาคอิสาน มี ส.ส. ได้รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.13 ของผู้สมัคร ภาคเหนือได้ รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.8 ของผู้สมัคร ภาคกลางได้รับเลือกตั้งเป็นสัดส่วน ร้อยละ 23.40 ของผู้สมัคร

ขณะที่ภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายสูดห้ามันไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้ง ดังนั้น แม้ว่าในการเลือกตั้งจะมีผู้ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนตามลำดับของพื้นที่เป้าหมายก็ตาม แต่เมื่อเทียบสัดส่วนระหว่างผู้สมัครกับผู้ได้รับเลือกตั้งแล้วจะเห็นได้ว่าในพื้นที่ภาค เหนือจะประสบความสำเร็จมากกว่าในภาคอิสานและภาคกลาง

11.
รับ
เป็น
12.
ดำเน
และ
ก่อร
แต่ต
เรื่อง

ส่วนกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับท้องที่นั้น ได้กำหนดให้ภาคอิสานและภาคเหนือเป็นพื้นที่เป้าหมายเช่นกัน ดังนั้นเมื่อเทียบกับความสำเร็จจากการเลือกตั้งทั่วไปใน 2 ภูมิภาค ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายดังกล่าวแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า พระชาติพัฒนา มีการกระจายบทบาทและเชื่อมโยงกิจกรรมทางการเมืองของพระครองโดยมีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับชาติ ท้องถิ่นและท้องที่

มลักษณะสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค ท้องถิ่นกับศูนย์กลางของพระชาติพัฒนา คือ องค์กรการเมืองของพระครองในระดับภูมิภาคและจังหวัดของพระครองค่อนข้างมีความเข้มแข็ง และมีบทบาทต่อพระครองค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระครอง เน้นความสำคัญของการผลักดันนโยบายให้สัมฤทธิผลในทางปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการรวมตัวของกลุ่ม ส.ส. ในระดับภูมิภาค เพื่อร่วมกันผลักดันนโยบายและโครงการต่างๆ ในเขตพื้นที่ของตน เพื่อ改善หาความสนับสนุนในระดับพระครองอีกที ทำให้ผู้นำในระดับจังหวัดและภูมิภาค มีความกระตือรือร้นในการต่อสู้ในระดับพระครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความสนับสนุนในการผลักดันกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่เป้าหมายของกลุ่มคนต่อไป ดังจะเห็นได้ว่าผลการเลือกตั้ง ส.ส. ของพระชาติพัฒนาในระดับภูมิภาคนั้นค่อนข้างมีความมั่นคงและผันแปรน้อยมาก

11. การคัดสรรผู้นำทางการเมือง

การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 พระชาติพัฒนาได้ร่วมคณะรัฐบาลทั้งหมด 11 คน ประกอบด้วย ส.ส. เก้า 8 คน และเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็น ส.ส. อีก 3 คน ขณะที่ไม่มี ส.ส. ใหม่ได้รับแต่งตั้งในคณะรัฐบาล

12. สัดส่วนการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของสมาชิก

การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 ส.ส. และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลทั้งตัว หนึ่งรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ กะรุงทั้งหมด 11 คน ประกอบด้วยบุคลากรที่อยู่ในคณะกรรมการบริหารพระครองล้วน 10 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.90 ของผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลทั้งหมด

13. รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

13.1 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับชาติของพระรค ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการปกป้องคุ้มครองประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขาวรค ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป และการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพระรคในพื้นที่ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั่วไป การรณรงค์เลือกตั้ง การคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม และการสร้างบุคลากรทางการเมือง ตามลำดับ

13.2 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับภูมิภาคของพระรค ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขาวรค ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพระรคในพื้นที่ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม และการสร้างบุคลากรทางการเมือง ตามลำดับ

13.3 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของพระรค ให้ความสำคัญสูงสุดในการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขาวรค ให้ความสำคัญสูงสุดด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการรณรงค์เลือกตั้ง ตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพระรคในพื้นที่ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง การคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม และการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ตามลำดับ

สำคัญ
ในระดับช
และการคุ้
มครองผู้

บุคลากร
ผู้ของร

การสนับสน
การเมืองร

ภาคพัฒน
กิจกรรมท

ภาค ภูมิภาค
การสนับสน
คุ้มครองผ
เมืองในระ

สมาชิกพร
กิจกรรมท
ในระดับชา
พระรคได้รับ
และองค์กร

คัญ
การ
ร่าง
ไป
การ
ชน
นัม
การ
ใน
นน
นน
น
น

จากรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระราชนิพัฒนาดังกล่าว จะพบว่าพระองค์เน้นความสำคัญสูงสุดในการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการรณรงค์เลือกตั้งเป็นลำดับรอง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มในสำคัญสุดท้าย

ส่วนสาขาวิชาพระจะให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมืองของการเมืองของระดับชาติ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของระดับภูมิภาคและการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มในระดับท้องถิ่น

สำหรับสมาชิกพระในพื้นที่จะให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของการเมืองของระดับชาติ และระดับภูมิภาค ส่วนการเมืองระดับท้องถิ่นให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการรณรงค์เลือกตั้ง

กล่าวในภาพรวม รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระราชนิพัฒนา จะเน้นการตอบสนองเป้าหมายสูงสุดของพระองค์ คือ การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของพระองค์ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมหลักของพระองค์ ไม่ว่าในระดับชาติ ภูมิภาคหรือท้องถิ่น จะมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพ คือ เป้าหมายการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ขณะที่สาขาวิชาพระจะเน้นกิจกรรมด้านการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มในระดับท้องถิ่น เน้นการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองในระดับภูมิภาคและเน้นการสร้างบุคลากรทางการเมืองในระดับชาติ ส่วนสมาชิกพระในพื้นที่จะเน้นการรณรงค์เลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เน้นการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองในระดับภูมิภาค และเน้นการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองในระดับชาติ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการเสนอให้เห็นว่ากิจกรรมที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของพระองค์ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายสมาชิกอย่างเข้มแข็งในทุกระดับของการเมือง และองค์กร

ข้อมูลพรบคพลังธรรม

1. ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรบค

พรบคพลังธรรมจดทะเบียนพรบคการเมืองเมื่อ พ.ศ. 2531 เริ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาเกือบ 10 ปี ผ่านการเลือกตั้งมาทั้งหมด 5 ครั้ง ได้ร่วมจัดตั้งรัฐบาล 4 ครั้ง

2. การดำรงตำแหน่งของหัวหน้าพรบคและผู้บริหารพรบค

พรบคพลังธรรมก่อตั้งมาเป็นเวลา 9 ปี เปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรบคและรักษาการหัวหน้าพรบคมาแล้วถึง 9 ครั้ง ในจำนวนนี้มีหัวหน้าพรบค 6 คน และเลขานุการพรบค 8 คน โดยตำแหน่งหัวหน้าพรบคและเลขานุการพรบคที่มีการดำรงตำแหน่งช้ามากกว่า 1 ครั้ง คือ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ดำรงตำแหน่ง 3 ครั้ง ส่วนนายบุญชู ใจกลางเสือร้าย และ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งคนละ 2 ครั้ง และเลขานุการพรบค คือ นางสุควรัตน์ เกษยวัฒน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขานุการพรบคถึง 3 ครั้ง ส่าหรับหัวหน้าพรบคปัจจุบันคือ นายไชยวัฒน์ สินธุสุวงศ์

เป็นที่น่าสังเกตว่าการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งบริหารของพรบค พลังธรรมนั้น มีความถี่ค่อนข้างสูง และมีการผันแปรค่อนข้างมาก กล่าวคือ ในการเปลี่ยนแปลงจำนวน 8 ครั้งในรอบ 9 ปีนั้น นอกจากมีการเปลี่ยนแปลงในตัวเลขานุการพรบคถึง 7 คนแล้ว ในส่วนของกรรมการบริหารคนอื่นๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากอีกด้วย จนอาจกล่าวได้ว่า ในการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างอันน่าจดของพรบคด้วยเหมือนกัน

ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าจะมีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง แต่ในแง่ของโครงสร้างอำนาจในพรบคนั้นค่อนข้างขาดเสียหายและไม่มีความต่อเนื่องเท่าใดนัก และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างอำนาจของพรบคดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดการผันแปรในส่วนของกลุ่มอำนาจภายในในพรบคด้วย ทำให้เกิดลักษณะการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าขึ้นกันอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความหวั่นไหวและสั่นคลอนต่อเสถียรภาพของพรบคในที่สุด

เหตุปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนในการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้นำและ

กรรมการบริหารพรroc คือ เหตุปัจจัยด้านสถานการณ์ทางการเมือง ความเหมาะสม
เฉพาะตัวของตัวบุคคล และการให้ความสนับสนุนของสมาชิกพรroc

ส่วนเหตุปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการเป็นเหตุให้ผู้นำและกรรมการบริหารพัน
จากตำแหน่ง เนื่องจากเหตุปัจจัยด้านกำหนดควระ การขัดแย้งกันในระหว่างสมาชิก
พรroc และสภาวะการณ์ทางการเมืองที่ไม่เอื้ออำนวย

3. การปรับปรุงแก้ไขแนวทางนโยบาย

แนวทางนโยบายของพรroc พลังธรรม แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับชาติกับ
ระดับท้องถิ่นเฉพาะกรุงเทพมหานคร ซึ่งพรroc จะเน้นความสำคัญในระดับท้องถิ่น
ส่วนในระดับชาตินั้นเป็นแนวทางนโยบายแนวกว้างเชิงระบบ มากกว่าแนวทางนโยบาย
เฉพาะเชิงปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงระบบเชิงโครงสร้าง เช่น
ปฏิรูประบบการเมือง สร้างความชอบธรรมในสังคม สร้างระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม
เชิงคุณธรรมให้แข็งแกร่งทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลก และปฏิรูปการเมืองและการ
ศึกษา สร้างคนสร้างสังคมให้มีคุณภาพ เป็นต้น ส่วนแนวทางเฉพาะท้องถิ่นเกี่ยวกับ
กรุงเทพมหานครนั้นได้นำเสนอในรูปของแผนพัฒนากรุงเทพฯ ระยะ 5 ปี ซึ่งเป็น
แนวทางนโยบายที่มีความละเอียดเน้นเชิงปฏิบัติ เช่นเดียวกับแผนแม่บทในการบริหาร
กรุงเทพฯ ซึ่งมีการจัดทำเป็นระยะนับตั้งแต่หัวหน้าพรroc คือ พลตรีจำลอง
ศรีเมือง เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ตั้งแต่ครั้งแรก และได้จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพฯ
ล่วงหน้าออกไปในระยะ 10 ปีข้างหน้าอีกด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงจุดเน้นของพื้นที่
เป้าหมายและการจำกัดขอบเขตของนโยบายที่ให้ความสำคัญแต่เฉพาะกรุงเทพฯเท่านั้น

ถ้าเปรียบเทียบนโยบายของพรroc พลังธรรมระหว่างนโยบายระดับชาติกับ
ระดับท้องถิ่น กล่าวได้ว่า พรroc ให้ความสำคัญกับนโยบายท้องถิ่น และถือว่าเป็น
นโยบายที่เน้นผลในทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาให้มีความก้าวหน้าค่อนข้างมาก

4. ผลการเลือกตั้ง

4.1 การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 พรroc ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง
ทั้งสิ้น 128 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 70 คน ได้รับเลือกตั้ง 1 คน (ใน กทม.) คิด
เป็นสัดส่วนร้อยละ 1.42 ภาคเหนือ 21 คน ภาคใต้ 4 คน และภาคอีสาน 33 คน
ไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้ง รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 1 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 127 คน

จิตก
สร้าง
ภาพ
พรร
ยาน
ก้าว
ขณะ
ระหว
เกิด
ภายใน
กัน

6.
:
แก'
อุด
อุด
แล
เปร'

ค
นั้
ได
ทั่
บัง
ศร
นี่
.เจ

คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 0.78 ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด

4.2 การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งทั้งสิ้น 235 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 87 คน ได้รับเลือกตั้ง 20 คน (กทม. 16 คน) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.98 ภาคเหนือ 53 คน ได้รับเลือกตั้ง 3 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.66 ภาคใต้ 15 คน ภาคอิสาน 69 คน ไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้ง รวมผู้ได้รับเลือกตั้งทั้งสิ้น 23 คน ส่วนที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 212 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้ได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศร้อยละ 9.78 ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด

4.3 การเลือกตั้งเมื่อ 13 กรกฎาคม 2535 พระคลังธรรมได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศ 47 คน แบ่งเป็นภาคกลาง 29 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.70 (กทม. 23 คน) ภาคเหนือ 6 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.76 ภาคใต้ 3 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.38 ภาคอิสาน 9 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.14

5. การบริหารความชัดแจ้งภายในพระร

พระคลังธรรม เป็นพระการเมืองที่มีความชัดแจ้งภายในค่อนข้างสูงและรุนแรงแตกหัก ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะยุติด้วยการแพ้-ชนะมากกว่าการประนีประนอม อันเป็นสาเหตุสำคัญในการก่อให้เกิดการแยกสายของกลุ่มอำนาจและแغانนำอำนาจที่สำคัญภายในพระร และมีการปรับเปลี่ยนในโครงสร้างอำนาจของพระบด oyมาก

กรณีการชัดแจ้งครั้งสำคัญ ได้แก่ กรณีที่กลุ่ม ส.ส. ส่วนหนึ่งของพระคลังได้รับเชิญเข้าร่วมรัฐบาลในสมัยที่พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2533 จนเป็นเหตุให้เกิดการชัดแจ้งกับกลุ่มผู้บริหารพระรและ ส.ส. ภายในพระร คนอื่นๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมรัฐบาล และกรณีของกลุ่ม 23 เมื่อ พ.ศ. 2537 เนื่องจากพระรมีการปรับเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีของพระรเพื่อแต่งตั้งคนใหม่ นำไปสู่ความไม่พอใจของรัฐมนตรีที่ถูกปรับออก ซึ่งทั้ง 2 กรณียุติด้วยการแยกตัวออกจากพระร ของกลุ่มอำนาจคู่กรณี

เป็นที่สังเกตว่าความชัดแจ้งภายในพระคลังธรรมนั้น มักไม่ได้รับการแก้ไขหรือสามารถยุติได้โดยการประนีประนอม แต่เมักยุติด้วยผลของการแพ้-ชนะระหว่างคู่กรณี การจัดการความชัดแจ้งภายในพระร จึงเป็นเรื่องของการจัดตัด (elimination) โดยการต่อสู้กันระหว่างกลุ่มกำลัง ซึ่งเมื่อการชัดแจ้งยุติมักก่อให้เกิดผลในรูปของ การ

เกตติ้ง
สีน้ำ
เป็น
เยลลี่
สีน้ำ
งหัว

กดตั้ง
ทม.
เป็น

เมล็ด
เอม
ชา
1
เรับ
1.ศ.
เรค
าก
ไฝ
รค
ใช
้าง
ก)
าร
บัน

จัดกระบวนการอำนวยประท้วงกลุ่มกันเสียใหม่ สร้างอำนาจของพระครด้วยในที่สุด รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนในด้านโครงสร้างอำนาจภายในประเทศให้เกิดความขัดแย้งอันเป็นปฐมเหตุนั้นก็ต่อจากความแตกต่างระหว่างอุดมการณ์ แนวคิด ภูมิหลัง และความเป็นมาของสมาชิก ที่ขาดด้วยภาระระหว่างการพลวัตในเชิงกายภาพกับการพลวัตในเชิงคุณภาพ กล่าวคือ ในขณะที่พระครดองต่อสู้กับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองภายนอกนั้น กลุ่มอำนาจภายในพระครดับตำแหน่งในภายใต้การผลักดันและเห็นว่ารัฐกันระหว่างกลุ่มก้าวหน้าและกลุ่มอนุรักษ์ ซึ่งกลุ่มอนุรักษ์มีพลังสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกกว่า ขณะที่กลุ่มก้าวหน้ามีพลังสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกมากกว่า จึงเป็นการต่อสู้ระหว่างอุดมการณ์กับปัจจัยทรัพยากรทางการเมืองที่ประสานเช้าด้วยกันไม่ได้ ก่อให้เกิดความแตกแยกและขัดแย้งทางผลประโยชน์ ในเวลาต่อมาประกอบกับการเมืองภายในประเทศยังสูงและการแบ่งชั้นอำนาจที่หัวหน้ากลุ่มมีภาวะผู้นำที่ขัดแย้งแตกต่างกันมากระหว่างผู้นำการเมืองกับผู้นำผลประโยชน์

6. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบริหารกับ ส.ส.และสมาชิกทั่วไป

ปัจจัยสำคัญหลักที่เป็นเครื่องมือยืดเหنี่ยาวความสัมพันธ์ร่วมระหว่างผู้นำแกนนำและสมาชิกทั่วไปของพระครดังธรรมนี้ อิงอยู่กับปัจจัยด้านความคิดและอุดมการณ์เป็นสำคัญ และมีแนวโน้มว่ากลุ่มอำนาจดังเดิมที่ยึดมั่นในความคิดและอุดมการณ์เดียวกันหรือที่เรียกว่ากลุ่ม “สายวัด” จะมีการรวมตัวกันได้เห็นยอดนกว่า และต้องการรองความเป็นใหญ่ในพระครดิจิตต่อไป จนมีการพูดกันว่าหากจะมีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งของพระครดังธรรมก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปสู่พระคอมมิวนิชัน

ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น พื้นที่ ภูมิภาค สายงาน และกลุ่มอุปถัมภ์ต่างๆ มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากความแข็งแกร่งของปัจจัยด้านความคิดและอุดมการณ์นั้น มีอิทธิพลครอบงำเหนือปัจจัยอื่นทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกตำแหน่งในภายใต้รูปแบบของกระบวนการพิเศษที่แตกต่างไปจากกระบวนการของการบริหารองค์กรทั่วไปที่เน้นการจัดการ การจัดระบบงาน การแบ่งอำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการบังคับบัญชาตามสายงาน หากแต่เป็นรูปแบบของกระบวนการที่เน้นเรื่องความร่วมมือ ศรัทธา จรรยาบรรณ ภัยต่อรัมเงาของอุดมการณ์ที่มีภาวะผู้นำเชิงศรัทธาการมีเป็นผู้ชี้นำทาง ท่ามกลางบรรยายการที่ปราศจากการแข่งขัน ท้าทาย หรือนิยมความสามารถเฉพาะตัว

7. การปรับตัวด้านองค์กรและการบริหาร

พระคลังธรรมมีการปรับตัวด้านองค์กรและการบริหารค่อนข้างมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างอำนาจ และกลุ่มอำนาจภายในพระคลัง ส่วนแนวโน้มของกระแสการเปลี่ยนแปลงนอกจากจะปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอำนาจของพระคลังแล้ว พระคลังธรรมยังมีความพยายามที่จะปรับองค์กรและการบริหารเพื่อรับรับการเติบโตของพระคลัง ต้องการขยายตัวออกจากกรุงเทพฯ ไปสู่ภูมิภาคในต่างจังหวัด และเพื่อรับกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองอีกด้วย

พระคลังได้ทำการปรับแก้กฎระเบียบของพระคล้ายครั้ง เช่น ครั้งที่ 1 ในปี 2532 ครั้งที่ 2 ในปี 2535 และครั้งที่ 3 ในปี 2538 โดยสาระสำคัญของการปรับเปลี่ยนด้านต่างๆ มีดังนี้คือ

ด้านโครงสร้าง ได้เพิ่มการจัดตั้งศูนย์ประสานงานของพระคลังในต่างจังหวัดมากขึ้น เพื่อกระจายและเพิ่มอำนาจการตัดสินใจออกไปสู่องค์กรการบริหารและประสานงานในภูมิภาคและต่างจังหวัดมากขึ้น การเพิ่มจำนวนคณะกรรมการบริหารพระคลังขึ้น เพื่อกระจายให้ออกไปคู่และภารกิจในพื้นที่ ขยายและเพิ่มส่วนงานสำคัญอื่นๆ ให้กระจายออกสู่พื้นที่โดยตรง

ด้านการจัดการ เน้นการกระจายอำนาจออกสู่ตัวแทนในพื้นที่ เพิ่มมาตรการด้านระบบระเบียบของงานโดยได้จำแนกกลุ่มงานเป็นด้านต่างๆ ให้ชัดเจนขึ้น มีการมอบหมายความรับผิดชอบ มีการติดตามตรวจสอบโดยล้ำด้วยระดับผู้ปฎิบัติงานโดยตรง รวมทั้งเพิ่มระบบการประสานงานด้วย

ด้านบุคลากร มีการขยายขนาดของบุคลากรทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติ

ด้านกฎระเบียบ มีการเพิ่มเติมและแก้ไขข้อบังคับของพระคลังและกฎระเบียบของการปฏิบัติงานให้เข้ากับการปรับเปลี่ยนแก้ไขทางโครงสร้างและการจัดการโดยเน้นการเพิ่มความคล่องตัวให้แก่การปฏิบัติงาน

ด้านตัวแทนหน้าที่ เนื่องจากมีการขยายช่องทางออกไปสู่ภูมิภาคและพื้นที่ในต่างจังหวัด จึงให้ความสำคัญกับตัวแทนทั่วไปจำนวนมากขึ้น เพื่อความต่อเนื่องในการบริหารและการประสานงานที่เป็นระบบระหว่างเครือข่ายของสำนักงานใหญ่ตัวแทนสาขาพระคลังและนักการเมืองของพระคลัง ทั้งนี้เพื่อประสานการและนักการเมืองเป็น

องค์กร
หน่วย
:
กรุงเทพ
ระหว่าง
นโยบาย
8. ก้า
1 คณ
เก่าที่ไม
กล่าวคือ^๑
ขณะที่
พระคล
หรือที่
คุณ ป
ระหว่าง
13 ที่
หรือคือ^๒
ความ
:

คุณ ป
ระหว่าง
13 ที่
หรือคือ^๒
ความ

47 คุ

9. ส
:
ทางก
ปรีด
ปรุส
เชาวน

องค์กรที่เน้นด้วยบุคคลซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน จึงจำเป็นต้องสร้างระบบงานประจำให้มีความเข้มแข็งและต่อเนื่อง

สำหรับด้านนโยบาย ยังมุ่งเน้นความสำคัญของนโยบายระดับห้องถีน คือ กรุงเทพมหานครอยู่ ส่วนนโยบายระดับชาติในส่วนของภูมิภาคและของประเทศอยู่ ระหว่างดำเนินการและเตรียมการ ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมเหมือนกับนโยบายของกรุงเทพมหานคร

8. การสร้างผู้นำทางการเมือง

8.1 การเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 1 คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็น ส.ส. เก่า 1 คน ส.ส. ใหม่ไม่มี และ ส.ส. เก่าที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง 13 คน ส่วนต่างระหว่าง ส.ส. เก่ากับ ส.ส. ใหม่จึงลดลง 13 คน กล่าวคือ พระคสุญเสียที่นั่งของ ส.ส. เก่าไป 13 ที่นั่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 100 ขณะที่ไม่มี ส.ส. ได้รับเลือกตั้งเข้ามาทดแทน而已 จึงกล่าวได้ว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้ พระคพระสบความล้าหลังในการสร้างบุคลากรทางการเมืองรุ่นใหม่เข้ามาเพิ่มเติม หรือทดแทนรุ่นเก่าที่สูญเสียไป

8.2 การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 23 คน ประกอบด้วยผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็น ส.ส.เก่า 10 คน ส.ส.ใหม่ 13 คน ส่วนต่างระหว่าง ส.ส.ใหม่กับ ส.ส.เก่าจึงเพิ่มขึ้น 3 คน กล่าวคือ พระคสุญเสียที่นั่งของ ส.ส.เก่าไป 13 ที่นั่งหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.47 ขณะที่ได้ ส.ส.ใหม่เพิ่มเข้ามา 13 ที่นั่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56.52 จึงกล่าวได้ว่า จากผลการเลือกตั้งในครั้งนี้พระคสุญเสียที่นั่งของ ส.ส.เก่าที่สูญเสียไป

8.3 การเลือกตั้งเมื่อ 13 กันยายน 2535 มี ส.ส.ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 47 คน

9. สาขาพระคสุญเสียที่นั่งของ ส.ส.

พระคพลังธรรมยังมีขอจำกัดในการดำเนินการจัดตั้งสาขาพระคสุญเสียเป็น ทางการ เนื่องจากต้องสนับสนุนค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง จึงดำเนินการในรูปของศูนย์ประสานงานจังหวัด ซึ่งเป็นองค์กรหลวง แทนแต่ก็ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหมาย

สาเหตุสำคัญเนื่องจากพระคพลังธรรมเน้นพื้นที่เป้าหมายใน กทม.เป็นหลัก ประกอบกับบังไน มีฐานสนับสนุนในภูมิภาคและต่างจังหวัดที่เข้มแข็งเพียงพอ จึง ทำให้ประสบความยากลำบากในการขยายช่องทางออกไปในภูมิภาค

10. การกระจายบทบาทและกิจกรรมทางการเมือง

ในการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งเป็นการเลือกตั้งระดับชาติ พระคพลังธรรมให้ความ สำคัญกับพื้นที่เป้าหมายสูงสุดในภาคกลาง อิสาน เหนือ และใต้ ตามลำดับ โดยส่ง ผู้สมัครลงรับเลือกตั้งตามสัดส่วนของลำดับเป้าหมาย ขณะที่ผลการเลือกตั้ง (โดยเฉลี่ย) ประสบความสำเร็จเฉพาะพื้นที่เป้าหมายในภาคกลางเท่านั้น คือ ได้รับเลือกตั้ง จำนวนมากที่สุดเฉพาะในภาคกลางเท่านั้น อย่างไรก็ตามจากการเลือกตั้ง (โดยเฉลี่ย) พระคพลังธรรมจะได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครในพื้นที่ กทม.เป็นส่วนใหญ่ อย่าง เช่นในการเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤษภาคม 2539 เป็น ส.ส.จากกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 100 เมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 เป็น ส.ส. กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 69.56 และเมื่อ 13 กันยายน 2535 เป็น ส.ส. กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 48.93 จึงกล่าว ได้ว่า กิจกรรมทางการเมืองในระดับชาติพื้นที่เป้าหมายที่ประสบความสำเร็จมีเฉพาะ ภาคกลาง (กทม.) เท่านั้น ส่วนพื้นที่เป้าหมายอื่น เช่น ในภาคอิสานไม่ประสบความ สำเร็จ

ส่วนกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น กำหนดให้ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอิสานเป็นพื้นที่เป้าหมาย ตามลำดับ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จใน พื้นที่เป้าหมายตามที่กำหนดโดยลำดับ

สำหรับกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องที่พระคให้ความสำคัญสูงสุดใน พื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอิสานและภาคใต้ ตามลำดับ ประสบความสำเร็จ เฉพาะพื้นที่เป้าหมายในภาคกลาง

พิจารณาในภาพรวมทั้งกิจกรรมการเมืองในระดับชาติ ท้องถิ่นและท้องที่ พระคพลังธรรมยึดภาคกลางเป็นเป้าหมายสูงสุดและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนพื้นที่อื่นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าพระค พลังธรรมติดต่อกับพื้นที่เป้าหมายที่จำกัดเฉพาะพื้นที่ ไม่สามารถขยายวงออกนอก พื้นที่เป้าหมายที่จำกัดได้

กม
กัน
'ส.ส
เปร
ส.ส
พร
สม

12

คำ
ใน
รัฐ
แต่
บริ
คำ

คำ
สห
72
คำ
หัง

หน.
1:
สห

เทศกิจ
จังหวัดสระบุรี
ความมั่นคง
การเมือง
การตั้ง
โดย
อย่าง
นคร
3.56
เล่น
พะ
รวม
หนึ่ง
ใจ
คืน
เบรจ
งที่
นาย
วรคุ
เอก
ฯบัน

11. การคัดสรรผู้นำทางการเมือง

การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 พรarcพลังธรรมได้เข้าร่วมรัฐบาลทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย ส.ส.เก่า 4 คน ส.ส.ใหม่ 1 คน ส่วนการเลือกตั้งเมื่อ 13 กันยายน 2535 พรarcได้เข้าร่วมรัฐบาลทั้งหมด 11 คน ประกอบด้วย ส.ส.เก่า 8 คน ส.ส.ใหม่ 3 คน ซึ่งนับว่าเป็นพรarcที่ให้ความสำคัญกับความสามารถของตัวบุคคลและเปิดโอกาสให้ผู้นำรุ่นใหม่ได้มีโอกาสก้าวหน้าได้บ้างในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ถูกตาม ส.ส.ใหม่ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าร่วมรัฐบาลมากเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งบริหารระดับสูงของพรarcที่มีโอกาสลงสมัครรับเลือกตั้ง อย่างเช่นกรณีที่ พ.ต.ท. หักษณ ชินวัตร ลงสมัครรับเลือกตั้งเมื่อเป็นหัวหน้าพรarcและได้เข้าร่วมรัฐบาลภายหลังการเลือกตั้ง

12. สัดส่วนการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของสมาชิก

การเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 ส.ส. และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคณะรัฐมนตรีทั้งหมด 5 ตำแหน่ง ประกอบด้วยบุคคลที่อยู่ในคณะกรรมการบริหารพรarcทั้งหมด โดยไม่มีสมาชิกทั่วไปอีก 1 ได้เข้าร่วมในคณะรัฐมนตรี ส่วนในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีก 1 ที่ไม่ใช่คณะรัฐมนตรี ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทั้งหมด 22 ตำแหน่ง ประกอบด้วยสมาชิกในคณะกรรมการบริหารพรarc 6 ตำแหน่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.27 และสมาชิกทั่วไป 16 ตำแหน่งหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72.72

ส่วนการเลือกตั้งเมื่อ 13 กรกฎาคม 2535 ส.ส.และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคณะรัฐมนตรีทั้งหมด 11 ตำแหน่ง ประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ในคณะกรรมการบริหารพรarc 8 ตำแหน่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72.72 และสมาชิกทั่วไป 3 ตำแหน่งหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.27 ส่วนในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีก 1 ที่ไม่ใช่คณะรัฐมนตรีได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทั้งหมด 33 ตำแหน่ง ประกอบด้วยสมาชิกในคณะกรรมการบริหาร 22 ตำแหน่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.66

13. รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

13.1 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับชาติของพรarcให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง การ

การเร่ง
สนับสนุน
คุ้มครอง
กิจกร
ในกิจ
โดยที่
เป็นล

สุดใน
ส่วนร
สนับสน
กิจกร

พัฒน
เพื่อต
ระดับ
หมาย
สมาชิ

กิจกร
กิจกร
กิจกร

หมาย
หมาย

ที่จะช
ชั่วคร
เมือง

สนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขาวรรมคให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพรรคในพื้นที่ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

13.2 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับภูมิภาคของพรรฯ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขาวรรมค ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุน กิจกรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพรรฯ ในพื้นที่ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสร้างบุคลากรทางการเมือง การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

13.3 การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของพรรฯ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง การสร้างบุคลากรทางการเมือง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

ส่วนสาขาวรรมค ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุน กิจกรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

สำหรับสมาชิกพรรฯ ในพื้นที่ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง การรณรงค์เลือกตั้ง และการคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม ตามลำดับ

จากรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรครพลังธรรมดังกล่าว จะพบว่าการเมืองในระดับชาติพรรฯ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมการรณรงค์เลือกตั้ง การเมืองระดับภูมิภาค พรรฯ ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมการสร้างบุคลากรทาง

การเมือง และการเมืองระดับท้องถิ่น พรรคให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง โดยที่พรรคให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการศุภครองผลประโยชน์ของกลุ่ม เป็นลำดับสุดท้ายในทุกระดับการเมือง

ส่วนสาขาพรรค ในการเมืองระดับชาติจะให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมสร้างบุคลากรทางการเมือง ในการเมืองระดับภูมิภาค ให้ความสำคัญสูงสุด ในกิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง เช่นเดียวกันกับการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยที่สาขาพรรคจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการศุภครองผลประโยชน์ของกลุ่ม เป็นลำดับสุดท้ายในทุกระดับการเมือง

สำหรับสมาชิกพรรคในพื้นที่ ในการเมืองระดับชาติให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมสร้างบุคลากรทางการเมือง เช่นเดียวกันกับในการเมืองระดับภูมิภาค ส่วนการเมืองระดับท้องที่สมาชิกพรรคในพื้นที่ให้ความสำคัญสูงสุดในกิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง โดยที่ในทุกระดับการเมืองจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมศุภครองผลประโยชน์ของกลุ่มในลำดับสุดท้าย

กล่าวในภาพรวม รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรค พลังธรรมมีการแยกกิจกรรมกันในระหว่างพรรค สาขาพรรค และสมาชิกในพื้นที่ เพื่อตอบสนองเป้าหมายที่แตกต่างกันในแต่ละระดับการเมือง กล่าวคือ ในการเมืองระดับชาติ เป้าหมายหลักของพรรคเน้นที่กิจกรรมรณรงค์การเลือกตั้ง ขณะที่เป้าหมายหลักของสาขาพรรคเน้นที่กิจกรรมการสร้างบุคลากรทางการเมือง เช่นเดียวกันกับสมาชิกในพื้นที่

ส่วนกรณีการเมืองในระดับภูมิภาค เป้าหมายหลักของพรรคเน้นที่ กิจกรรมการสร้างบุคลากรทางการเมือง ขณะที่เป้าหมายหลักของสาขาพรรคเน้นที่ กิจกรรมสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง และเป้าหมายหลักของสมาชิกในพื้นที่เน้นที่ กิจกรรมสร้างบุคลากรทางการเมือง สำหรับกรณีการเมืองในระดับท้องที่นั้นเป้าหมายหลักของพรรคเน้นที่การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง เช่นเดียวกันกับเป้าหมายหลักของสาขาพรรคและสมาชิกพรรคในพื้นที่ด้วย

โดยรูปแบบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าพรรคพลังธรรมมีความพยายาม ที่จะขยายฐานสนับสนุนทางการเมืองในระดับพื้นที่และภูมิภาคมากขึ้นระยะยาว ขณะที่ในการเมืองระดับชาตินั้นพรรคจะให้ความสำคัญกับการสร้างบุคลากรทางการเมืองและการเลือกตั้งเป็นกรณีพิเศษ

1/2
ก็จะ
หมุน
ยันส์
แต่ถ้า
ไม่ว่า
ในบ
ภาค
พรร

ผลสี่
ฝ่าย
ร่วม
กับลูก
จะพิ
อ่าน
พรร
พรร
ตาง

ต่าง
ต่าง
หัว
ต่าง
อัน
ต่าง
เมือง
ได้รับ

เข้า

บทที่ 2

วิเคราะห์สถานภาพ

พัฒนาการทางสถาบันของพรรคการเมืองไทย

1. ความต่อเนื่องในการดำเนินบทบาททางการเมืองของพรรค
เนื่องจากพรรคร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลแต่ละครั้ง
จะมีพรรคร่วมกันจัดตั้งคณะรัฐบาลผสม ส่วนใหญ่จะประกอบ
ด้วยพรรคร่วมกันจำนวนกี่แห่งหรือมากกว่ากี่แห่งของพรรคร่วมกันที่มีอยู่ทั้งหมด หรือ
ประมาณ 5-7 พรรคร่วมกันที่มีอยู่ทั้งหมดประมาณ 13-15 พรรคร่วมกัน

โดยสภาพดังกล่าว ทำให้พรรคร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลได้มีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาล
หรือร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลผสม ประกอบกับมีการเลือกตั้งทั่วไปโดยเฉลี่ยประมาณ 1-2
ปีต่อครั้ง ทำให้มีการหมุนเวียนกันเข้าร่วมรัฐบาลในระหว่างหลายพรรคร่วมกัน นอกจากนี้
ยังรวมไปถึงการที่พรรคร่วมกันนำทำการปรับคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีการคุลัญกรรมบาง
พรรคร่วมกันในระหว่างการร่วมรัฐบาลด้วยแล้ว ยิ่งทำให้พรรคร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลได้มีโอกาสเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคร่วมกัน ยกเว้นพรรคร่วมกันที่เป็นแกนนำของพรรคร่วมกัน
ร่วมฝ่ายค้านที่มักจะไม่ใช้โอกาสในการเข้าร่วมรัฐบาลผสม เพื่อหวังผลที่จะเป็น
แกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลเสียเองภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่

ในทางกลับกัน พรรคร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลได้ในห่วงเวลาและความดีที่พ่อฯ กันกับ
ประสมการณ์ในฝ่ายรัฐบาลด้วยเหมือนกัน โดยเฉพาะในกลุ่มพรรคร่วมกันที่มีที่นั่ง
หรือจำนวน ส.ส.มากเป็นลำดับสามลงมา จะมีโอกาสสูงทั้งการร่วมรัฐบาลและการ
ร่วมฝ่ายค้าน ยกเว้นพรรคร่วมกันที่มีที่นั่งหรือจำนวน ส.ส.มากในลำดับที่หนึ่งและสองเท่านั้น
ที่มักจะยึดครองโอกาสในการเป็นแกนนำเฉพาะในฝ่ายรัฐบาลและหรือฝ่ายค้านเท่านั้น

รัค
ะบบ
ฯครั้ง
กอบ
ทรรโ
ฯบล
ฯ-2
เกน
ฯง
ทุก
ฯรค
ปัน
ใน
ฯบ
ฯง
ฯร
ฯน

ดังนั้น ในวาระสมัยของรัฐบาลและรัฐสภา ซึ่งค่อนข้างสั้นโดยเฉลี่ย 1 ½ ปี ในขณะที่พระองค์ทรงมีจำนวนหลายพระครมีโอกาสสร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งบทบาทรัฐบาลและบทบาทฝ่ายค้าน ซึ่งเป็นลักษณะของการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน (turnover) ระหว่างบทบาทที่มีความถี่ค่อนข้างสูงภายใต้เวลาอันสั้นนั้น แม้โดยรวมจะเป็นความต่อเนื่องของการดำเนินบทบาททางการเมืองก็ตาม แต่ด้วยหากแยกแยะระหว่างการดำเนินบทบาทหลักทางการเมืองเฉพาะบทบาทแล้ว ไม่ว่าในฐานะฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในบทบาทที่ไม่มีความต่อเนื่อง หากแต่เป็นการสลับจากกันในระหว่างหลายบทบาท ภายใต้เวลาอันสั้นนั้น แม้โดยรวมจะเป็นความต่อเนื่องของการดำเนินบทบาททางการเมืองก็ตาม พระองค์ได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งในบทบาทฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านด้วย

นัยสำคัญของความต่อเนื่องในการดำเนินบทบาททางการเมือง อันเป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากประภากิจกรรมที่ดังกล่าวก็คือ ในสมัยวาระหนึ่งๆ พระองค์ทรงมีการปรับเปลี่ยนทั้งแนวโน้มนโยบายเพื่อเข้าร่วมในรัฐบาลผสมจากต่างพระองค์ และเข้าร่วมในฝ่ายค้านจากต่างพระองค์ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการต่อสู้ทางการเมืองทั้งในกลยุทธ์ของฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ซึ่งต้องกระทำในเวลาอันสั้นและรวดเร็ว ซึ่งหากจะพิจารณาถึงความต่อเนื่องของการวางแผนนโยบาย การผลักดันนโยบาย การใช้อำนาจบริหารเพื่อปฏิบัตินโยบาย หรือแม้แต่การกำหนดบทบาททางการเมืองของพระองค์ในฐานะหนึ่งฐานะใดไม่ว่าฝ่ายค้าน-ฝ่ายรัฐบาล หรือการกำหนดบทบาทของพระองค์ในด้านบริหาร-นิติบัญญัติเพื่อผลักดันพระราชบัญญัติที่สำคัญ ต่างก็มีข้อจำกัดตามไปด้วย

2. การดำรงตำแหน่งหัวหน้าพระองค์และผู้บัญชาติของพระองค์ เนื่องจากตำแหน่งหัวหน้าพระองค์และตำแหน่งคณะกรรมการบริหารของพระองค์ โดยเฉพาะตำแหน่งเลขานุการพระองค์เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมากในทางการเมือง เนื่องจากหัวหน้าพระองค์จะมีฐานะอำนาจสูงสุดภายใต้การเมือง ยังเป็นตำแหน่งที่มีโอกาสในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ด้วยหากผลการเลือกตั้งเป็นอันดับหนึ่ง ขณะที่ตำแหน่งหัวหน้าบริหารภายใต้พระองค์ไม่ว่าตำแหน่งเลขานุการหรือตำแหน่งกรรมการนั้นเป็นตำแหน่งที่เกื้อ大局ต่อการได้เด้าไปสู่ตำแหน่งสำคัญทางการเมือง โดยเฉพาะหากพระองค์ได้ร่วมจัดตั้งรัฐบาลด้วยแล้ว บรรดากรรมการบริหารก็จะได้รับสิทธิ์โอกาสในการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมากกว่าสมาชิกทั่วไป

ผู้พ
ชดด
อุ่น
กกา
การ
แน่น
ต่อสู่
ก่อต
สำท
คือ
ศักย
เกิด
พร
ไม่มี
เดบ
เป็น
สุน
ระห
การ
พร
พื้น
จำก
พื้น
พร
เน้น
เป็น
กร

การสร้างฐานะอำนาจทางการเมือง เพื่อตำแหน่งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคร จึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของพรรคการเมืองทั้งหลาย โดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดใหญ่ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคมีแนวโน้มที่จะรักษาฐานะอำนาจไว้อย่างมั่นคงเพื่อส่วนโภคทรัพย์ที่ได้รับตำแหน่งหัวหน้าสูงสุดทางการเมือง คือ นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีในกระทรวงสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าพรรคร ขนาดใหญ่และกลุ่มค่อนข้างใหญ่ มักจะพยายามรักษาความต่อเนื่องในกลุ่มอำนาจ ของคณะกรรมการบริหารพรรคร ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสนับสนุนหัวหน้าพรรคร และกลุ่มอำนาจให้ดำรงคงอยู่ยาวนานที่สุด ดังจะเห็นได้จากการณ์ของพรรคร ประชาธิปัตย์ ชาติไทย กิจลังคม ความหวังใหม่ และชาติพัฒนา เป็นต้น

สำหรับพรรคร ขนาดกลางและเล็ก แม้จะมีความพยายามดังกล่าว แต่โดยที่ปัจจัยประกอนด้านอื่นๆ ไม่เอื้ออำนวย เช่น โครงสร้างอำนาจภายในพรรคร ภาวะสู้ นำของหัวหน้าพรรคร การเงินของพรรคร และผลการเลือกตั้ง ฯลฯ จึงมักพบว่าในกลุ่มพรรคร ขนาดเล็กนั้น มีการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งหัวหน้าพรรคร และกรรมการบริหารค่อนข้างมากกว่าพรรคร ใหญ่ อย่างเช่นกรณีของพรรคร พลังธรรม เสรีธรรม เอกภาพ และนำไทย เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าในพรรคร เล็กยังกลุ่มหนึ่งนั้น จะเป็นพรรคร ที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรคร เลย อย่างเช่นในกรณีของพรรคร ประชาธิปัตย์ ไทย และพรรคร มวลชน เป็นต้น

นัยสำคัญของปรากฏการณ์ดังกล่าวคือ ตำแหน่งหัวหน้าพรรคร และกรรมการบริหารพรรคร จะเป็นตัวแปรหลักในการกำหนดชะตากรรมและอนาคตของพรรคร ทำให้การดำรงอยู่หรือการอยู่รอดของพรรคร ผูกพันอยู่กับ performance ของผู้นำ และกรรมการบริหารเป็นสำคัญ และพรรคร ตัดขาดจากบทบาทการสนับสนุนของฐาน สมาชิกทั่วไปอย่างกว้างขวางและทวีถึง ซึ่งถ้าหากกลุ่มผู้นำมีความเชื่อมและมีชีดความสามารถในการนำพรรคร ใหญ่ ก็จะส่งผลในทางที่ดีต่อพรรคร ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากพรรคร ไม่สามารถสร้างหรือฝึกฝนบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีชีดความสามารถสูงพอเข้ามา รองรับการสานต่อ หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงด้วยผู้นำหรือกลุ่มอำนาจจากภายในพรรคร ในภาวะที่ก่อให้เกิดเชื่องว่างหรือขาดความต่อเนื่อง ก็จะส่งผลกระทบที่รุนแรงต่อพรรคร ได้ร้ายหลังในระยะยาว หรือแม้กระทั่งในกรณีที่เกิดภาวะล้มเหลว เช่น ความชัดเจน ที่รุนแรงแตกหัก การสูญเสีย หรือความผิดพลาดทางการบริหารชั้นในกลุ่มผู้นำ ก็จะ

และ
โดย
ที่จะ
ทาง
รัฐ
น้ำจ
และ
ปัจจ
โดย
จะผู
ลุ่ม
การ
ภาพ
มี
คง
คง
อยู่
นำ
นาน
รัฐ
ว่า
น้ำ
คด
ล้า
นา
เค^ก
เค^ก
นัง
ะ
กัน

นำพระคไปสู่ความตกลงได้ในที่สุด โดยที่ไม่อ้างพึงพากรกุ่มสมาชิกอื่นให้เข้ามากอบกู้ชดเชยหรือทดสอบสถานการณ์นั้นได้ หรือกรณีการแยกตัวออกจากพระคของกุ่มอ่านใจที่เกิดขึ้นในพระคชาติไทย ซึ่งเป็นพระคแกนนำรัฐบาลอยู่แต่เดิมจนกระทั้งภายเป็นพระคขนาดกลางภายหลังการเลือกตั้งเมื่อ 17 พ.ย. 2539 เป็นต้น

ผลกระทบที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น การต่อสู้ หรือการขัดแย้งที่รุนแรงในการแข่งขันและยังคงดำเนินอยู่บ่อยครั้ง ทำให้พระคชาติออกภาพ ความเป็นบีกແน่นแห่งหน้า ซึ่งเกิดขึ้นได้ในหลายกรณี อย่างเช่น ในกรณีของพระคใหญ่ นอกจากการต่อสู้แล้ว นำไปสู่การแตกแยกภายในกุ่มแกนนำอ่านใจด้วยกันเองแล้ว ยังพบว่ามีการก่อตัวกันของกุ่มอ่านใจนอกกุ่มแกนนำเพื่อใช้เป็นฐานต่อรองกับกุ่มแกนนำอีกด้วย สำหรับพระคขนาดกลางและเล็ก ในกรณีที่โครงสร้างอ่านใจของพระคชาติตดิลภาพ คือ กุ่มแกนนำไม่สามารถถูกอ่านใจเบ็ดเสร็จภายในพระค และกุ่มอ่านใจอื่นที่สักภาพท้าทายได้ ก็จะก่อให้เกิดข้ออ่านใจภายในพระคเป็น 2 ชั้น ซึ่งมีแนวโน้มให้เกิดการแข่งขันด้านภาระ ผลกระทบจากการบริหารในระหว่างชั้ออ่านใจภายในพระคได้สูง ส่วนกรณีของพระคเล็กที่หัวหน้าและคณะกรรมการบริหารพระคเกือบจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลยนั้น มักเป็นพระคที่จำกัดพื้นที่เป้าหมาย และไม่มีอัตรากำไรต่ำเพื่อเพิ่มชื่นชม แต่ตัวผู้นำจะมีบทบาทอ่านใจเบ็ดเสร็จทั้งหมดเพียงคนเดียว ซึ่งจะเป็นที่รู้จักแต่เฉพาะตัวหัวหน้าพระค อย่างเช่น ร.ต.อ. เฉลิม ออยบารุ หรือนายสมัคร สุนทรเวช เป็นต้น นอกจากนั้น ยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ที่ห่างเหินและแบกแยก ระหว่างกุ่มผู้นำและสมาชิกทั่วไปอีกด้วย ส่วนผลกระทบทางจิตวิทยาที่สำคัญ คือ การบันทอนความมุ่งหวังและแรงจูงใจในการสร้างประสิทธิภาพทางการเมืองของสมาชิกพระคทั่วไป

3. ผลการเลือกตั้ง จากผลการเลือกตั้งพบว่า พระคการเมืองส่วนใหญ่จะมีพื้นที่เป้าหมายเฉพาะที่พระคหัวง盆สูงสุดในการเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้งก็มักจะจำกัดผลอยู่แต่เฉพาะพื้นที่เป้าหมายนั้นๆ ด้วย อย่างเช่น พระคความหวังใหม่เน้นพื้นที่ภาคอิสาน พระคพัฒนธรรมเน้นพื้นที่กทม. พระคประชาธิปัตย์เน้นพื้นที่ภาคใต้ พระคประชาชนไทยเน้นพื้นที่ กทม. พระคชาติไทยเน้นพื้นที่ภาคกลาง พระคมวลชนเน้นพื้นที่ กทม. รอบนอกฯ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนพระคชาติพัฒนาแม้จะเน้นที่ภาคอิสาน เป็นเป้าหมายสำคัญ โดยส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งมากที่สุด แต่ผลการเลือกตั้งยังกระจายสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันไปในภูมิภาคอื่น ทั้งภาคเหนือและภาคกลางด้วย

เก่าจะ
ถูกกา
การเปล
ี่ยน
จึงได้
ตั้งเมื่
การเปล
ี่ยน
เศรษฐ

ทางด
เสียง
พัฒ
ตัวใน
มาตรฐาน
และน
พัฒ

ปราร
และ
การแก
ยอยยา
ของช
ภูมิภา
นำและ
ภูมิภ
ยอยภ
ประว

นัยสำคัญของผลการเลือกตั้งดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า พระการเมืองไทยส่วนใหญ่มีข้อความสามารถที่จำกัดในการกระจายพื้นที่เป้าหมายหรือขยายความเป็นตัวแทนของประชาชนให้กับชาวครอบครุ่มทั่วประเทศได้ในทุกภูมิภาค

ในอีกนัยหนึ่งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรทางการเมือง โดยเฉพาะตัวบุคคลยังมีความสำคัญเหนือกว่าพระค์ เนื่องจากในพื้นที่เป้าหมายที่พระค์กำหนดนั้น เป็นพื้นที่ที่พระค์มีฐานสนับสนุน ทั้งตัวบุคคลเจ้าของพื้นที่และเครือข่ายของผู้สนับสนุนในพื้นที่นั้นๆ ด้วย

ทั้ง 2 นัย ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าพระการเมืองไทยยังไม่สามารถขยายขนาดให้เป็นพระค์ทั่วโลกได้ และขณะเดียวกันก็ยังคงเป็นระบบพระการเมืองแบบหลายพระค์อยู่ต่อไปด้วย

4. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขแนวทางนโยบาย ในช่วงทศวรรษหลังระหว่างปี 2530 - ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างก้าวกระโดดในทุกด้าน ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก มีการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในหลาย ๆ มิติ เช่น ยุคคลื่นถูกที่สาม ยุคซ้อมูลข่าวสาร ยุคหลังสังคมรามเย็น ยุคระเบียนโลกใหม่ - โลกไร้พรมแดน หรือยุคโลกาภิวัตน์ องค์การการค้าโลก (WTO) เป็นต้น ซึ่งเกิดหวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นจำนวนมาก

หากพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างการเปลี่ยนแปลงในระดับดังกล่าวกับการปรับเปลี่ยนแก้ไขแนวทางนโยบายของพระค์เมือง ก็กล่าวได้ว่า มีความตื่นตัวเรื่องการปรับเปลี่ยนค่อนข้างต่ำและยังมีความเชื่อข้อยุ่งมาก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะพระค์การเมืองส่วนใหญ่ยังคงติดอยู่กับกลุ่มและพื้นที่เป้าหมายตั้งเดิม ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อย้ายให้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ ดังนั้นมูลเหตุจึงใช้ในการปรับเปลี่ยนแนวทางของพระค์จึงมักจะขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะขยายกลุ่มและพื้นที่เป้าหมายใหม่เป็นสำคัญ ดังเช่น กรณีของพระคชาติพัฒนาที่มีการสร้างนโยบายใหม่ขึ้นมารองรับการขยายพื้นที่เป้าหมายใหม่ในกทม. เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่มพระค์การเมืองเก่ากับกลุ่มพระค์การเมืองที่เกิดใหม่ค่อนข้างมากด้วย กล่าวคือในกลุ่มพระค์การเมืองใหม่ จะมีการกำหนดแนวทางนโยบายของพระค์ (Policy) ที่ค่อนข้างทันสมัยรับกับสถานการณ์ภัยนอกอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะกับระบบเศรษฐกิจการค้าในระดับโลกแบบเสรีอย่างเช่นพระค์นำไทย พระค์เสรีธรรมและพระคเอกภาพ ขณะที่กลุ่มพระค์การเมือง

อง เก่าจะนำเสนอด้วยนโยบายใหม่ที่เป็นค่าประภาสทาง (Platform) เนพะในระหว่าง
ฯ ถูกการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ของกระแส
ฯ การเมือง และภาวะวิกฤติการณ์ ที่พระองค์กำลังเผชิญอยู่ในเหตุการณ์เฉพาะหน้า อีก
ฯ เช่นกรณีของพระชาติไทยที่มีการแตกแยกระหว่างกลุ่มอำนาจภายในพระองค์อย่างหนัก
ฯ จึงได้ประกาศข้อนโยบายเชิงปฏิรูปทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ในการเลือก
ฯ ตั้งเมื่อ 17 พ.ย. 2539 หรือกรณีของพระองค์ประกาศอิปัตต์ที่ใช้สถานการณ์ของกระแส
ฯ การเมือง และภาวะวิกฤติของเศรษฐกิจเป็นปัจจัยในการกำหนดข้อนโยบายระหว่าง
ฯ การรณรงค์เลือกตั้ง โดยเน้นรูปธรรมของนโยบายและชี้ความสามารถที่มีงานด้าน
ฯ เศรษฐกิจของพระองค์ เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาในกรอบของวิธีการปรับเปลี่ยนนโยบายตามแนว
ทางดังกล่าว โดยเฉพาะของกลุ่มพระครุնเก่า ซึ่งมีลักษณะเป็นค่าประภาสโซไซตาห
เสียง (Platform) มากกว่าแนวโน้มนโยบาย (Policy) ที่จัดทำอย่างเป็นระบบแบบแผนของ
พระองค์เหมือนกลุ่มพระครุนใหม่แล้ว อาจกล่าวได้ว่า พระครุนเก่ามีความยืดหยุ่น อ่อน
ตัวในการปรับเปลี่ยนค่อนข้างสูงเมื่อมองกัน แต่เป็นการปรับเปลี่ยนแบบแบ่งก่วงไก่ไป
มาตามภาวะวิกฤติการณ์และสถานการณ์ของกระแสการเมือง ซึ่งอาจจะทำระบบแบบ
แผนที่แน่นอนไม่ได้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาในระยะยาว อาจถูกมองเป็นลักษณะที่
พระองค์ขาดจุดยืนทางนโยบายที่แนชัดก็ได้

5. การบริหารความชัดเจ้ง ความชัดเจ้งระหว่างกลุ่มภายในเป็น
ปรากฏการณ์ทั่วไปที่พระองค์การเมืองทุกพระองค์ต้องเผชิญทั้งในกลุ่มพระองค์ใหญ่ พระองค์เล็ก
และในกลุ่มพระครุนเก่าและพระครุนใหม่ ซึ่งมีแบบแผนของรูปแบบความชัดเจ้ง วิธี
การแก้ไข จัดการ และการยุติ ที่อาจแตกต่างกันในแต่ละพระองค์

ในกลุ่มพระองค์ใหญ่รุ่นเก่า ลักษณะความชัดเจ้งจะปรากฏในรูปของกลุ่ม
ย่อยขนาดเล็กที่หลากหลายรวมตัวกันเพื่อต่อรองกับกลุ่มแกนนำอำนาจฝ่ายบริหาร
ของพระองค์ ซึ่งมีความภักดีกับพระองค์ค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่จะแยกตัวออกจากพระองค์
ภายหลังที่ไม่สามารถประนีประนอมกันได้ ทั้งนี้เนื่องจากพระองค์ใหญ่ส่วนมากกลุ่มแกน
นำและผู้นำจะเน้นกันได้อย่างมั่นคงเข้มแข็ง และสามารถตรวจสอบความสนับสนุนทั้งจาก
ภายในและภายนอกได้สูง จึงมักไม่ยอมอ่อนช้อให้กับกลุ่มย่อยที่ชัดเจ้ง เว้นแต่ว่ากลุ่ม
ย่อยภายในมีการรวมตัวกันระหว่างหลาย ๆ กลุ่มกล้ายเป็นกลุ่มใหญ่ ก็อาจมีการ
ประนีประนอมกันได้มากขึ้น

ในกลุ่มพระครุณเก่าขนาดกลาง ลักษณะความชัดແยังมักจะปรากฏชัดภายในกลุ่มแกนนำอำนาจฝ่ายบริหารของพระครุณกันเอง โดยเฉพาะในกลุ่มกรรมการบริหาร ซึ่งมีความพยายามในการต่อสู้เพื่อครอบครองอำนาจในตำแหน่งสำคัญทางการบริหาร อย่างเช่น ตำแหน่งเลขอิการพระครุณ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญสูงสุดรองจากตำแหน่งหัวหน้าพระครุณ รวมทั้งโอกาสในการที่จะได้รับตำแหน่งสำคัญทางการเมือง และโอกาสได้เด้าสู่ตำแหน่งที่สูงชั้นภายในพระครุณ อย่างเช่น ตำแหน่งรองหัวหน้าพระครุณและหัวหน้าพระครุณต่อไป เนื่องจากพระครุณเก่าขนาดกลาง เป็นพระครุณที่มีความมั่นคงต่อเนื่อง กลุ่มแกนนำอำนาจภายใต้มักจะแยกออกเป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือกลุ่มคนรุ่นเก่าที่มีอายุมากกว่า ร่วมสมัยกับหัวหน้าพระครุณกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งมีอายุงานภายในพระครุณอย่างกว่า แต่มีความอาวุโสในแง่ของความสำเร็จทางอาชีพ และความสามารถ มีฐานอำนาจสนับสนุนภายในพระครุณมั่นคง และมีความคาดหวังที่จะได้เด้าสู่ความสำเร็จในตำแหน่งที่สูงชั้น

สำหรับกลุ่มพระครุณขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระครุณใหม่ และอำนาจบริหารสูงสุดจะรวมศูนย์อยู่ที่ตำแหน่งหัวหน้าพระครุณค่อนข้างเบ็ดเสร็จ มักจะปรากฏความชัดແยังในรูปของความชัดແยังระหว่างตัวบุคคล โดยเฉพาะระหว่างหัวหน้าพระครุณ กับสมาชิกพระครุณที่เป็น ส.ส. หรือรัฐมนตรี เนื่องจาก ส.ส. หรือรัฐมนตรีในพระครุณเล็กนั้นก็เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญสูงและพยายามดำเนินบทบาททางการเมืองแบบอิสระตามแนวทางที่มุ่งตอบสนองต่อความอยู่รอดเฉพาะตัวของตนเอง ขณะที่หัวหน้าพระครุณมีความเชิงวงศ์และอำนาจเบ็ดเสร็จภายในพระครุณนั้น มีแนวทางการดำเนินงานทางการเมืองในทิศทางที่เป็นรูปแบบของตน เช่นกัน ทำให้การดำเนินบทบาทของพระครุณบุคคลของหัวหน้าพระครุณนั้นเป็นบทบาทเดียวกัน ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำหรับสมาชิกอื่นของพระครุณที่จะควบคุมบทบาทให้เป็นไปตามความต้องการของหัวหน้าพระครุณได้ภายใต้ภาระในครรลองเดียวกัน นอกเหนือไป การที่สมาชิกที่มีฐานะเป็น ส.ส. และหรือเป็นรัฐมนตรีตัวยั่นนี้ย่อมถือว่ามีความสำคัญและมีอำนาจต่อรองสูงด้วย จึงมีแนวโน้มที่จะใช้ความสำคัญของตนในการกดดันหัวหน้าพระครุณ

ส่วนความชัดແยังทั่วไปที่ปรากฏเป็นลักษณะร่วมของเกือบทุกพระครุณคือ การที่สมาชิกพระครุณต่อต้านบุคคลภายนอกที่พระครุณแต่งตั้งให้ได้รับตำแหน่งสำคัญทางการเมือง โดยที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งเป็น ส.ส. หรือที่เรียกว่าในหมู่สื่อมวลชนว่า “ข้าวอกนา”

นำไป
ให้ญี่
จะได
ความ
พระ
อภิ
ส่วน
เป็น
ของ
กำหนด
โดยร
ปริห
อุดม
สัมพ
กรอ
ดำเน
ส่งผ
กับภ
(ก่อ
ไม่ซ
รูปช
กลุ่ม
นำก
จะໄ
กับบุ
เชาว

ภรร
กุล
หนึ
รวม
หนัง
 เช่น
 ถาง
 น 2
 หนุ่ม

อาชีพ
 เวงที่
 นำจ
 ากกฎ
 เรื่องค
 แล็ก
 การ
 ขณะ
 การ
 บท
 ากต
 ของ
 ส.ส.
 จึงมี

กีคือ^{*}
 ทาง
 นว่า

ความบัน

นัยสำคัญของลักษณะการบริหารความชัดเจ้งในรูปแบบดังกล่าว ย่อมนำไปสู่แนวโน้มของการจำกัดการเติบโตของพระครูโดยตรง กล่าวคือในส่วนของพระครูใหญ่กลุ่มย่อยที่มีอยู่หằngหลายนั้น ขาดความภักดีต่อพระครูและไม่มีความคาดหวังที่จะได้เต้าสู่ความก้าวหน้าโดยเส้นทางปกติ ซึ่งต้องอาศัยการแข่งขันสูง เวลานาน และความอดทนอดกลั้นมาก จึงมีแนวโน้มที่จะใช้กลุ่มในการต่อรองเป็นสำคัญ ขณะที่พระครูขนาดกลาง กลุ่มความชัดเจ้งมักจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง อำนาจทั้งระบบซึ่งมีผลต่อการพลิกผันของสถานการณ์ค่อนข้างกว้างขวางและรุนแรง ส่วนพระครูขนาดเล็กนั้น ผู้อพันและพึงพาอยู่กับสถานะทางอำนาจของตัวผู้นำพระครูเป็นหลัก

6. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบริหารกับ ส.ส. และสมาชิกทั่วไป ในเรื่องของกรอบกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบริหารกับ ส.ส. ทั่วไปของพระคนั้นมีการกำหนดครูแบบที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก แต่จุดร่วมที่ทุกพระครูมีอยู่ร่วมกันคือ การกำหนดกรอบความสัมพันธ์จะอิงอยู่บนพื้นฐานของเป้าหมายที่พระคต้องการบรรลุถึง โดยที่กรอบความสัมพันธ์นั้nmakจะถูกกำหนดโดยยุทธศาสตร์ของกลุ่มแกนนำฝ่ายบริหารด้วย เช่นกรณีของพระครูความหวังใหม่ซึ่งเป็นพระครูใหญ่ จะใช้ปัจจัยด้านอุดมการณ์และนโยบายพระครูเป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการกำหนดความสัมพันธ์กับ ส.ส. และสมาชิกทั่วไป เพื่อมุ่งให้อุดมการณ์และนโยบายพระครูซึ่งเป็นกรอบใหญ่ของเป้าหมายพระคนั้นเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ในระดับล่างให้มุ่งดำเนินบทบาทให้เป็นไปตามกรอบอ้างอิงหลัก คือ นโยบายของพระครูอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อไปยังกลุ่ม ส.ส. ในระดับภูมิภาคและพื้นที่ที่จะต้องยึดถือเป็นพันธะผูกพันอยู่กับภาระหน้าที่ของพระครูและผู้บูริหารต่อไป

ส่วนพระครูขนาดกลางอย่างเช่น พระชาติพัฒนา และพระคลังธรรม (ก่อนการเลือกตั้งเมื่อ 17 พ.ย. 2539) นั้น เนื่องจากโครงสร้างและขนาดของพระครูไม่เขับข้อนและไม่ใหญ่มาก กลุ่มผู้บูริหารเน้นการใช้ความสัมพันธ์ร่วมกับสมาชิกอื่นในรูปของเป็นผู้นำกลุ่ม ทำการผลักดันนโยบายของพระคตามพื้นที่เป้าหมายของกลุ่มโดยตรง ขณะที่พระครูขนาดเล็กนั้น ความสัมพันธ์แบบเฉพาะตัวระหว่างกลุ่มแกนนำกับสมาชิกทั่วไปค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นไปตามตัวบุคคลที่ไม่มีแบบแผนแน่นอน และมักจะโน้มเอียงไปในรูปของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์สูง เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้นำพระคนั้น สามารถสร้างโอกาสในการเข้าถึงอำนาจในพระครูและการขยาย

บทบาท รวมทั้งความก้าวหน้าในทางการเมืองได้สูงขึ้นด้วย

นัยสำคัญของรูปแบบความสัมพันธ์ตั้งกล่าว สำหรับพระคริทัญญุ่ย์ย้อมทำให้กลุ่มแกนนำกับสมาชิกทั่วไปนั้น มีความสัมพันธ์ที่เห็นท่าทางและมีระยะทางของสายสัมพันธ์ยาวส่งผลให้เกิดการถ่ายเทอำนาจในกลุ่มแกนนำไปสู่ผู้นำกลุ่มที่ไม่เป็นทางการและสมาชิกที่เป็นเจ้าของพื้นที่ในระดับต่างๆ ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนในดุลยภาพทางอำนาจจะระหว่างกลุ่มแกนนำที่เป็นทางการกับผู้นำกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ สร้างภาวะแปรปักษ์และแข่งขันแบบทลายชั้นและทลายกลุ่ม ซึ่งแม้จะมีการกระจายตัวของการแข่งขันมากกลุ่ม แต่ก็อ่อนพลังและมีอำนาจจำกัดนั่นต่อกลุ่มแกนนำค่อนข้างต่ำ เพียงแต่กลุ่มแกนนำจำเป็นต้องเพิ่มภาระกับความสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลายของกลุ่มอย่างมากกลุ่ม ส่วนในพระครุฑานาดกลางนั้น ก่อให้เกิดแนวโน้มของการร่วมมือกันเป็นองค์กรที่เข้มแข็งของผู้นำกลุ่มในพื้นที่หรือภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่กว่า ทำให้กลุ่มแกนนำอำนาจเกิดความแตกแยกและกดดันต่อรองระหว่างภัยในกลุ่มแกนนำด้วยกันเอง และมีแนวโน้มของความชัดแจ้งที่รุนแรงเกิดขึ้นเนื่องจากแกนนำที่เป็นผู้นำกลุ่มในภูมิภาคที่แตกต่างกันนั้นอาจมีฐานอำนาจที่เกิดจากการนำกลุ่มสูงกว่าฐานอำนาจที่เป็นตำแหน่งทางการในองค์กรบริหารของพระครุฑ์ สำหรับพระครุฑ์ก็ทำให้ผู้นำจะต้องเพิ่มภาระกับความชัดแจ้งและการจัดการหนักมากขึ้น เนื่องจากปัญหาและความกดดันเต่างๆ จะพุ่งเป้าและไปรวมคุณธรรมยอยู่ที่ตัวผู้นำอันเป็นผลมาจากการรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างตัวบุคคล ซึ่งต้องอาศัยความสามารถเชิงภาวะผู้นำ ส่วนด้านสูง

7. การปรับตัวด้านองค์กรและการบริหาร การปรับตัวด้านองค์กรและการบริหารของพระครุฑ์เมืองส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นอยู่กับปัจจัยด้านภาวะวิกฤติเฉพาะหน้าที่กำลังเพิ่มขึ้น เป้าหมายที่พระครุฑ์ตั้งไว้ในระยะสั้น เช่น กรณีที่พระครุฑ์ประสบปัญหาความแตกแยกภายใน การต่อสู้แข่งขันระหว่างกลุ่มอำนาจ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอำนาจ การเกิดปัญหาเฉพาะหน้าทางการเมือง หรือการดำเนินนโยบายเชิงกลยุทธ์ในระยะสั้นเพื่อผลในการเลือกตั้งหรือการจัดตั้งรัฐบาล ส่วนการปรับตัวเพื่อผลในระยะยาวไม่ใช่การลอกอไปนั้นไม่ค่อยปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดเท่าไหร่นัก เมื่อเปรียบเทียบกับการปรับตัวในระดับของภาวะปัญหาเฉพาะหน้า เช่น ในกรณีของพระครุฑ์ไทยสมัยที่หัวหน้าพระครุฑ์ขัดแย้งกับเลขาธิการพระครุฑ์ได้ทำการเพิ่มตำแหน่งผู้อำนวยการเพิ่มขึ้นมาในโครงสร้างอำนาจเพื่อควบคุมกับเลขาธิการพระครุฑ์ หรือในกรณีที่

มีการ
คนไทย
การจ
หนึ่ง¹
หัวหน
บริห
หน้าก
สะทั้
เฉพาะ
เปลี่ย
กับศ
ถึงค
กรรฯ
บริห
วิกฤต
ตาม
สถาฯ
ควร
ระยะ
จะเห

ของ
กึ่งห
เชิงล

มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารใหม่ทั้งหมดตามการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าพรรค คนใหม่ซึ่งเกิดขึ้นกับพรรคพลังธรรม หรือในภาวะปัจจุบันที่พรรคความหวังใหม่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้บริหารของพรรคซึ่งมาขึ้นกับคณะกรรมการบริหารพรรคยื่องค์กร หนึ่ง¹ โดยเรียกดำรงแห่งของหัวหน้าห้องค์กรว่าประธานคณะกรรมการผู้บริหารแหนเรียกว่า หัวหน้าพรรคในองค์กรเดิม และมีตำแหน่งอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากคณะกรรมการบริหารพรรคเดิมเพิ่มขึ้น เช่น ตำแหน่งผู้อำนวยการพรรค เพื่อให้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่โดยอtonกับสถานะการณ์ทางการเมืองอย่างฉับไวมากขึ้น

นัยสำคัญของแนวทางการปรับตัวด้านองค์กรและการบริหารดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรและการบริหารของพรรคการเมืองไทยนั้นมุ่งการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้ามากกว่าการวางแผนระยะยาวทางองค์กรและการบริหารไว้รองรับกับแผนการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลให้พรรคขาดการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือ กับความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวได้อย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพได้ รวมถึงสะท้อน ถึงความต่อเนื่องของบุคลากร นโยบาย อำนาจและศักดิ์ความสามารถของคณะกรรมการบริหารที่จำกัดของพรรคด้วย

หากพิจารณาในทางกลับกัน ถ้าพรรคการเมืองให้ความสำคัญกับการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงพอแล้ว อาจจะสามารถช่วยลดภาวะวิกฤติและการเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้าให้น้อยลงได้

อย่างไรก็ตาม หากจะมองว่าการให้ความสำคัญกับแนวทางการปรับตัวตามภาวะวิกฤติและปัญหาเฉพาะหน้าว่าเป็นลักษณะของความยืดหยุ่นอ่อนตัวตามสถานการณ์แล้ว ในอีกฝั่งมุมหนึ่งที่พรรคการเมืองควรพิจารณาให้ความสำคัญ คือ ควรจะสร้างศูนยภาพระหว่างแนวทางการปรับตัวด้านองค์กรและการบริหารทั้งในระยะสั้นและระยะยาวควบคู่กันไปด้วย ซึ่งความโน้มเอียงของพรรคการเมืองส่วนใหญ่ จะเน้นการโดยอtonกับการปรับตัวในระยะสั้นมากกว่าระยะยาว

8. การสร้างผู้นำทางการเมือง ใน การเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้ง สมาชิกของพรรคที่เป็น ส.ส. เก่าจะไม่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีกอยู่ในเกณฑ์เดิมที่เฉลี่ยประมาณ กึ่งหนึ่ง ขณะที่เป็นสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งเข้าเป็น ส.ส.ใหม่อีกประมาณกึ่งหนึ่งเช่นกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าว มีผลทำให้การสร้างผู้นำทางการเมืองของพรรคการเมืองนั้นถูก

¹ “คณะกรรมการผู้บริหารพรรคความหวังใหม่” สยามรัฐ (24 เมษายน 2540)

ย่อมทำ
คุณม
พื้นที่ร
การน
ระหว
หรือพ
กรจะ
ประช
ร่วมกิ
กลุ่มก
การส
จำกัด
กลุ่มแ
.

ใหญ่
พรรค
เน้นภ
นันเก
อย่าง
รอบน
เป็นต

ขนาด

2 "สา
ต่า
พ.
3 "ส
ดุล

เข้าม

จำกัดกรอบอยู่แต่เฉพาะในกลุ่มสมาชิกที่เป็น ส.ส.เก่ากลุ่มหนึ่งที่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ ขณะที่ในกลุ่ม ส.ส. อีกกลุ่มหนึ่งหรือประมาณกึ่งหนึ่งนั้นต้องหมุนเวียนเข้าออกในระหว่างการเลือกตั้ง ซึ่งสมาชิกในกลุ่มนี้บังก์เป็น ส.ส.ใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นครั้งแรก บังก์เป็นอดีต ส.ส.ที่ได้รับเลือกเป็นบางครั้งไม่ได้รับเลือกเป็นบางครั้ง และบังก์เป็น ส.ส.ที่ได้รับการเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว ซึ่งจากความไม่ต่อเนื่องแน่นอนในการได้รับเลือกตั้งของกลุ่มสมาชิกตั้งกล่าว ย่อมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดวางตำแหน่งและบทบาทที่มีความสำคัญทั้งภายในประเทศ และในตำแหน่งทางการเมืองอีกด้วย

นัยสำคัญของปรากฏการณ์ดังกล่าวคือ พรรคการเมืองไม่มีโอกาสขยายตัวให้มีการเติบโตโดยการพึงพารากูานของสมาชิกใหม่ได้ หากแต่ต้องพึ่งพาเฉพาะแต่ในฐานะสมาชิกเก่ากลุ่มที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาอย่างค่อนข้างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งมีอยู่เพียงประมาณกึ่งหนึ่งของจำนวน ส.ส.ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเท่านั้น โดยกาลความก้าวหน้า และบทบาทสำคัญต่างๆ จึงถูกยึดกุมอยู่โดยกลุ่มสมาชิกเก่าอย่างเห็นได้แต่ชัด ความเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ของพรรคการเมืองจึงเกิดขึ้นได้ค่อนข้างยาก

9. สาขาพรรคในภูมิภาคและห้องถีน การขยายจำนวนสาขาพรรคเป็นเครื่องชี้บ่งอย่างหนึ่งของฐานะ ความเก่าแก่ และเป้าหมายทางการเมืองของพรรค ทั้งนี้เนื่องจากการจัดตั้งสาขาพรรคนั้นมีทั้งความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดการ ความจำเป็นในการดำเนินการให้เป็นตามข้อบังคับของพรรคและ พ.ร.บ.พรรคการเมือง อีกทั้งยังต้องใช้งบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายจำนวนมากอีกด้วย ซึ่งถือเป็นภาระที่พรรคการเมืองต้องแบกรับอยู่ค่อนข้างมาก จึงทำให้พรรคการเมืองส่วนมากไม่มีการจัดตั้งหรือขยายสาขาพรรคออกไปมากนัก หากพิจารณาโดยเปรียบเทียบแล้ว กล่าวได้ว่าพรรคที่มีสาขาพรรคจำนวนมากที่สุด คือ พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีสาขาพรรคอยู่ ทั่วประเทศถึง 170 กว่าสาขา ขณะที่พรรคอีنج ส่วนใหญ่มีเพียง 2-3 สาขา หรืออย่างมากไม่เกิน 10 สาขา ซึ่งมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากนั้น ยังเป็นเครื่องชี้บ่งอย่างหนึ่งว่า พรรคการเมืองส่วนใหญ่นั้นยังมีข้อจำกัดในการขยายตัวให้กระจายออกไปสู่พื้นที่ทั่วทุกภูมิภาคในรูปของพรรคมหาชน (Mass Party) ได้

นัยสำคัญของสภาพการณ์ดังกล่าวคือ การที่พรรคไม่ทำการขยายสาขาพรรค หรืออาศัยเพียงที่ทำการ ส.ส. ประจำจังหวัดเป็นที่ทำการแทนสาขาพรรคนั้น

ย้อมทำให้พรบคการเมืองมีข้อจำกัดในการทำหน้าที่กระจายความเป็นตัวแทนให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ได้² ทำให้พรบคจำกัดความเป็นตัวแทนอยู่แต่เฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็น ส.ส. เฉพาะจังหวัดหนึ่งจังหวัดใดเท่านั้น ที่สำคัญคือ การนำไปสู่การแบ่งพื้นที่กันยึดครองเฉพาะพื้นที่นั่นพิเศษโดยไม่เกิดการแข่งขันระหว่างพรบคการเมือง ประชาชนในพื้นที่ไม่มีทางเลือกหรือโอกาสในการเลือกผู้แทนหรือพรบคการเมืองอื่นๆ ได้

นอกจากนี้ การที่พรบคการเมืองทั้งหลายไม่มีการจัดตั้งสาขาวรบคให้กระจายออกไปครอบคลุมในทุกภูมิภาคของพื้นที่นั้น ยังก่อให้เกิดอุปสรรคที่สำคัญต่อประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความตื้นตัวทางการเมืองสูงในการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองร่วมกันกับพรบคการเมืองได้ ทำให้การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มการเมืองระดับพื้นที่กับการเมืองระดับชาติขาดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดทั่วถึงกัน การสร้างบุคลากรทางการเมืองรุ่นใหม่ รวมทั้งการขยายฐานสนับสนุนทางการเมืองก็จำกัดลงไปด้วย การขาดประชาธิปไตยภายในพรบคและการผูกขาดอำนาจโดยเฉพาะกลุ่มแกนนำอำนาจภายในพรบคก็จะยังคงดำเนินอยู่ต่อไป

10. การกระจายบทบาทและกิจกรรมทางการเมือง พรบคการเมืองขนาดใหญ่ส่วนมากจะยึดพื้นที่เป้าหมายทางการเมืองในระดับภูมิภาคเฉพาะ อย่างเช่น พรบคประชาธิปัตย์เน้นภาคใต้ ขณะที่พรบคความหวังใหม่และพรบคชาติพัฒนานั้นเน้นภาคอีสาน กรณีของพรบคขนาดกลางอย่างเช่น พรบคชาติไทย พรบคกิจลังคมนั้นก็เน้นที่พื้นที่ในภาคกลาง ส่วนพรบคเลือกอื่นๆ ก็เน้นเฉพาะพื้นที่เขตเมืองสำคัญอย่างเช่น พรบคประชากรไทย เน้นพื้นที่ กทม. รอบใน พรบคมวลชนเน้นพื้นที่ กทม. รอบนอก ขณะที่พรบคเลือกอื่นๆ อาจเน้นเฉพาะพื้นที่ในหัวเมืองนอกเขตปริมณฑล ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับพื้นที่ที่มักจะเป็นตัวแปรสำคัญทางการเมืองทั้งของพรบคการเมืองขนาดใหญ่และพรบคการเมืองขนาดเล็กก็คือ พื้นที่ในภาคเหนือ และพื้นที่ในเขต กทม.³

² สาขาวรบคกับที่ทำการ ส.ส. ประจำจังหวัดมีข้อความสามารถและบทบาททางการเมืองที่แตกต่างมาก เนื่องจากสาขาวรบคต้องมีองค์กร การจัดการและบทบาทหน้าที่ทางการเมืองตาม พ.ร.บ.พรบคการเมือง

³ “สมามเลือกตั้งกรุงเทพฯ การกลับมาอีกของ ปชป.” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11 ตุลาคม 2539), หน้า 16

จำกัด
กลุ่ม
โภค
เฉพาะ
เมือง
ประจำ
ความ
ที่ได้
ความ
ได้รับ

เลือก
โภค
หรือ
รัฐบ
หรือ
สังกัด

ความ
มุ่งที่
การ
กำลัง
ประ
▪
การ

เช่น

เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความผันแปรในแง่ของการไม่ติดยึดเป็นพื้นที่ฐานเสียงเฉพาะของพื้นที่เมืองได้โดยเฉพาะ ซึ่งอยู่กับการผันแปรของสถานการณ์ทางการเมืองที่แต่ละพระคราใช้เป็นโอกาสในการช่วงชิงความได้เปรียบทางการเมือง อย่างเช่นกรณีของพื้นที่ กทม. พระคราประชาธิปัตย์ พระคราพลังธรรมและพระคราประชากรไทย ต่างก็มีโอกาสในการยึดครองพื้นที่ได้เท่าเทียมกันแม้จะเป็นพระคราที่มีขนาดต่างกัน หากแต่โอกาสของแต่ละพระครานั้นไม่มีความมั่นคงแน่นอน หรือในกรณีของภาคเหนือ จะมี ส.ส. ของพระคราการเมืองประจำพื้นที่น้อย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะประชากรพิเศษแตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ทำให้พระคราการเมืองหัวใจมักช่วงชิงโอกาสเข้าไปช่วงชิงที่นั่ง ส.ส. เช้ามาเสริมกับ ส.ส. ในพื้นที่เป้าหมายอื่นๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ประจำของตน ดังนั้นการได้รับเลือกตั้งในเขต กทม. และเขตภาคเหนือจึงมักมีส่วนสำคัญในการสร้างความผันแปรในผลการเลือกตั้งของพระคราการเมืองต่างๆ ค่อนข้างสูง

ส่วนพื้นที่ที่แตกต่างไปจากพื้นที่ในภูมิภาคอื่นๆ อีกพื้นที่หนึ่งก็คือ ภาคใต้ ซึ่งจะเป็นพื้นที่ยึดครองเฉพาะของพระคราประชาธิปัตย์อย่างต่อเนื่องยาวนานและยังไม่มีพระคราการเมืองอื่นสามารถเข้าถือครองส่วนแบ่งได้เหมือนกับในภูมิภาคอื่นๆ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในแง่ของการกระจายและการเชื่อมโยงบทบาทและกิจกรรมทางการเมืองในระดับชาติ ระดับภูมิภาคท้องถิ่น และในระดับท้องที่ของพระคราการเมืองต่างๆ แล้ว กล่าวได้ว่า พระคราการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะพระคราขนาดใหญ่นอกจากให้ความสำคัญกับพื้นที่เป้าหมายกับการเมืองในระดับชาติแล้ว ยังมีความพยายามที่จะเข้ามีส่วนควบคุมกิจกรรมและบทบาททางการเมืองให้เชื่อมโยงเข้ากับการเมืองระดับท้องถิ่นและท้องที่ด้วยแม้ว่าจะเน้นเป็นพิเศษกับเฉพาะพื้นที่เป้าหมายของพระคราก็ตาม

นัยสำคัญของปรากฏการณ์ดังกล่าว เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าพระคราการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญสูงสุดกับการพยายามรักษาพื้นที่ทางอำนาจที่ตนครอบครองอยู่แล้วแต่เติมมากกว่าการขยายพื้นที่ทางอำนาจที่กระจายออกไปในพื้นที่อื่น ซึ่งความพยายามดังกล่าวได้โยงไปสู่การเมืองในพื้นที่ระดับล่างที่เป็นเป้าหมายทางการเมืองอีกด้วย ในอีกแง่หนึ่งยังได้สะท้อนให้เห็นว่าความจำเป็นในการเชื่อมโยงการเมืองระดับชาติเข้ากับการเมืองระดับล่างนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จของพระคราการเมืองมากขึ้น

11. การคัดสรรผู้นำทางการเมือง พรrocการเมืองเกือบทุกพrocมีข้อจำกัดในการคัดสรรผู้นำทางการเมืองรุ่นใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกตั้งซึ่งจะมีเฉพาะกลุ่ม ส.ส.เก่าก่อตุ้มหนึ่งที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาสมໍาเสมออย่างต่อเนื่อง และหากมีโอกาสร่วมจัดตั้งรัฐบาลการได้รับตำแหน่งทางการเมืองในคณะกรรมการรัฐบาลก็จะจำกัดอยู่แต่เฉพาะในกลุ่ม ส.ส.ดังกล่าวด้วยเช่นกัน ขณะที่สมาชิกอีกกลุ่มซึ่งบ้างก็เป็น ส.ส.ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่ในครั้งแรก บ้างก็เป็น ส.ส.ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นบางครั้ง และบ้างก็เป็น ส.ส.ที่ได้รับเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว ซึ่งรวมกันในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ประมาณกึ่งหนึ่งของ ส.ส.ทั้งหมดในพrocตนั้นไม่ได้รับโอกาสตั้งกล่าวเลย

นัยสำคัญของประการณ์ดังกล่าวคือ ในการคัดสรรผู้นำทางการเมืองของพrocนั้นจะเป็นสิทธิที่ผูกขาดอยู่แต่เฉพาะในกลุ่ม ส.ส.เก่าที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ประจำ ในกรณีที่สมาชิกในกลุ่มซึ่งมีสิทธิพิเศษดังกล่าวอยู่หนึ่นขาดความสามารถหรือความสามารถสมในบริหารประเทศ หรือกรณีที่มี ส.ส.ใหม่ หรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่ได้รับเลือกตั้งเป็นบางครั้งหรือเพียงครั้งเดียว เป็นบุคคลที่มีความสามารถสูงหรือมีความสามารถสูงสุดในการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง ก็จะเสียโอกาสและไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว

แนวโน้มที่สำคัญอีกประการคือ การที่พrocให้ความสำคัญกับผลการเลือกตั้งสูงสุด เนื่องจากจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของพrocในหลายด้าน ไม่ว่าโอกาสในการจัดตั้งรัฐบาล การเป็นพrocแกนนำ การได้รับตำแหน่งในกระทรวงสำคัญ หรือแม้กระทั่งการที่หัวหน้าพrocจะได้รับโอกาสในการดำรงตำแหน่งสูงสุดในคณะกรรมการรัฐบาล คือ ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น ยิ่งทำให้เกิดแรงจูงใจสำคัญต่อการผลักดัน หรือยกย่องบทบาทความสำคัญของสมาชิกในกลุ่มที่เป็น ส.ส. หรือผู้ที่มีก่อตุ้ม ส.ส.ในสังกัดหลายคนนั้น ทำให้พrocมองไม่เห็น ละเลย หรือลดบทบาทความสำคัญในความสำเร็จของพrocการเมืองในบทบาทและฐานะอื่นๆ ซึ่งมีความสำคัญกว่าในแง่มุมที่ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพrocการเมือง อย่างเช่น บทบาทหน้าที่ในการผลิตและสร้างผู้นำทางการเมืองรุ่นใหม่ ที่มีความสามารถสูงมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการต่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ และช่วยผลักดันการพัฒนาประเทศในอนาคตระยะยาวต่อไป

12. สัดส่วนการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองของสมาชิก พroc การเมืองส่วนใหญ่ผูกขาดสิทธิในการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองไว้แต่เฉพาะใน

กสุ่นแกนนำอ่านใจที่เป็นคณะกรรมการบริหารของพระรค ส่วนสมาชิกที่อยู่นอกกลุ่มแกนนำ นอกจากจะไม่มีโอกาสได้เข้ารับตำแหน่งสำคัญในทางการเมืองแล้ว ในตำแหน่งการเมืองอื่นที่มีความสำคัญน้อยกว่าก็ยังไม่ค่อยได้รับสิทธิโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการดำรงตำแหน่งนั้นอีกด้วย

นัยสำคัญของลักษณะดังกล่าว คือ การที่อ่านใจการบริหารประเทศถูกยึดกุมโดยกลุ่มคนจำนวนน้อยของพระรค และระบุถูกตัวอยู่แต่เฉพาะในกลุ่มเดิม ขณะที่สมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งมีความเป็นตัวแทนที่กระจายอยู่ในวงกว้างนั้นเป็นกลุ่มที่อยู่นอกวงอ่านใจ ทั้งอ่านใจภายใต้พระรคและอ่านใจในการบริหารประเทศ หากมองในอีกแง่นี้ การฝึกฝนบุคลากรทางการเมืองของพระรคในกลุ่มสมาชิกอื่น รวมทั้งโอกาสการเจริญเติบโตทางการเมืองก็ถูกจำกัดไปด้วย แรงจูงใจในการทำงานอาชีพนักการเมืองก็ถูกบันทอนให้เสื่อมถอยลงไปในที่สุด การแสวงโอกาสโดยการสร้างพันธมิตรของกลุ่มต่อรองอย่างและการเชื่อมโยงอ่านใจกับกลุ่มแกนนำในระบบอุปถัมภ์ ก็จะกลายเป็นแบบแผนทางพฤติกรรมด้านการเมืองภายใต้พระรคต่อไปเรื่อยๆ

ผลกระทบที่สำคัญอีกประการคือ การที่อ่านใจทางการเมืองกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มแกนนำพระรคที่เป็นกลุ่มดังเดิมโดยไม่มีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้า ยอมส่งผลให้ทักษะประสบการณ์ของกลุ่มถูกตอกย้ำซ้ำจากนักลายเป็นเจ้าตัวครอบงำทางการเมืองของพระรคที่มีส่วนควบคุมหลักทรัพย์ให้กับลายเป็นมาตรฐานทางแบบแผนในการกลั่นกรอง หรือเป็นตัวกำหนดกระบวนการของกรรมการคัดสรรบุคลากรทางการเมืองรุ่นใหม่ในมาตรฐานดังเดิมหรือคงเดิมอยู่ต่อไปโดยยกที่จะเปลี่ยนแปลง

13. รูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระรคการเมืองไทย ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญสูงสุดกับกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งเป็นหลัก ขณะที่กิจกรรมในด้านการสร้างบุคลากรทางการเมืองและการปักป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มนั้น พระรคจะให้ความสำคัญน้อยกว่า

นัยสำคัญของรูปแบบการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า พระรคการเมืองไทยในฐานะที่เป็นองค์กรสถาบันทางการเมืองนั้น มุ่งทำกิจกรรมการเมืองเฉพาะหน้าและละเอียดเรื่องของข้ามความสำคัญของการทำหน้าที่เพื่อบรรลุถึงการกิจขันพื้นฐานของพระรคการเมือง คือ การเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ นอกจากนี้ในแง่มุมของการประกอบการกิจขันสูงและมุ่งผลในระยะยาวของความเป็นองค์กร

รุ่ง
ใน

อาท.

ฤก

ะ

เก

ก

ส

เเร

เเร

ะ

ว

ม

ง

ง

๑

๓

๑

๑

สถาบันทางการเมืองกึกลับถูกกละเหลี่ยไปด้วยเช่นกัน นั่นก็คือกิจกรรมในการสร้างบุคลากรทางการเมืองนั่นเอง

ผลกระทบที่เกี่ยวเนื่อง จึงส่งผลให้พัฒนาการเมืองของไทยส่วนใหญ่มุ่งทำท่าน้าที่อย่างแข็งขันในระดับสันติภาพดูถูกการเลือกตั้ง มีความเป็นตัวแทน (Representation) ที่จำกัด และขาดการสร้างทรัพยากรบุคคลให้รองรับเป้าหมายในระยะยาว เป็นผลให้พัฒนาการเมืองส่วนใหญ่ประสบปัญหาวิกฤตภาวะผู้นำ (Leadership Crisis) และการขาดความต่อเนื่องในการขยายฐานบุคลากรทางการเมืองรุ่นใหม่ในอัตราเร่งที่มีความก้าวหน้ากว่าบุคลากรรุ่นเก่า ดังจะเห็นได้จากการพยายามดัดร่างรักษาคนอาชญากรรมของพระคริสต์ให้นานที่สุดเท่าที่สุขภาพจะเอื้ออำนวยได้ หรือแม้แต่กระทำการเสียชีวิตในตำแหน่งในที่สุด หรือการด่าร้องอยู่ในตำแหน่งจนกระทั่งถูกยื่งยืดโดยกลุ่มอำนาจของคนรุ่นใหม่ เป็นต้น

เมือง
ความ
ในเชิ
ไปดี
เพิ่ม
ในสัง
ตลอด
ความ
Recc
เมือง
พ.ศ.
กับพ
เข้มเ
ธิสร
สาบฯ
พรร
เป็น^๑
ร่วม^๒
พรร
เดพ
การ

ต่อ ก
แบบ
Syst
ไป ส
๕ “
สุ

บทที่ ๓

แนวโน้มกระบวนการและทิศทางพัฒนาการ ทางสถาบันของพรรคการเมืองไทย

๑. สภาวะการณ์ของกรอบอ้างอิงทางด้านการเมือง วัฒนธรรมและ
ประวัติความเป็นมา สภาวะการณ์ของกรอบอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อพรรคการเมืองไทยใน
ปัจจุบันนั้น กล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับบริบทของปัจจัยแวดล้อมทางด้านภาวะเศรษฐกิจและ
กระแสการตื่นตัวทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีสื่อสารมวลชนเป็นตัวกระตุ้นเป็นสำคัญ^๔ โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับภาระด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย
และการตอบสนองที่ฉับไวและหลากหลายของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวเป็น
องค์กรสถาบันและมีความซัดเจนในการแสดงออกถึงการรวมรวมและต้องการผล
ประโยชน์ของกลุ่ม (Interest Aggregation) โดยเฉพาะการเพิ่มพลังอำนาจและ
กลยุทธ์การกดดันต่อร่องที่เข้มแข็ง รวมทั้งการเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกันกับองค์กร
อาสาสมัครพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ครอบคลุมทั้งระดับพื้นที่และสาขาอาชีพ ตลอดจน
แรงมุ่งที่เกี่ยวข้องกับความละเมียดอ่อนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน การอนุรักษ์
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมซึ่งเชื่อมโยงเข้ากันกับกระแสโลกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ
ปัจจัยบริบทในทุกด้านเริ่มกลายสภาพเป็นตัวแปรทางการเมืองหรือถูกเชื่อมโยงเข้าสู่
ระบบการเมือง (Politicization) ซึ่งเป็นการผุ่งสู่การรวมเข้าอยู่ในอนุกรรมของศูนย์
กลางทางการเมืองมากขึ้น เป็นสภาวะการณ์ที่พรรคการเมืองจะต้องแบกรับภาระทาง
การเมืองจากการแสวงหาผลประโยชน์มากขึ้น และยากที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบหรือผลัก
ภาระไปให้องค์กรสถาบันอื่นๆ ได้อีกด้วย

โดยสภาวะการณ์ดังกล่าว พรรคการเมืองจำเป็นจะต้องปรับตัวด้าน^๕
การกิจและปรับเปลี่ยนด้านโครงสร้างของบุคลากร รวมทั้งวิธีดำเนินงานทางการ

^๔ “เศรษฐกิจ-สังคม-การเมืองไทย พ.ศ. 2543 ที่ผู้บริหารต้องสนใจ” ใน พินัย อันตพวงศ์ และคณะ,
เมื่อ ร.ด. เบญจกุล มะกะระธีดิตพุดเชยัน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนห้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย,
2539) หน้า 225-233

เมืองมากขึ้น สิ่งที่พัฒนาการเมืองไทยในปัจจุบันเริ่มปรับเปลี่ยนและมองเห็นเป็นความสำคัญเร่งด่วน คือ ชีดความสามารถและทักษะของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในเชิงเศรษฐกิจ⁵ การขยายฐานทุนสนับสนุนออกไปสู่ทุนระดับชาติ รวมทั้งเชื่อมโยงไปถึงทุนชั้นนำชาติ การแสวงหาความสนับสนุนจากฐานชนชั้นกลาง (Middle Class) เพิ่มมากขึ้น การพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ซึ่งมีบทบาทสำคัญในสังคมมากขึ้น การเสริมสร้างความสมัมพันธ์ที่ดีกับสื่อสารมวลชนแห่งต่างๆ รวมตลอดทั้งการอ่อนไหวและการมีความพยายามในการหยั่งรู้ถึงความผันแปรของกระแสความรู้สึกนึกคิดของสังคมที่มีต่อพัฒนาการเมืองและตัวผู้นำของพัฒนาการเมือง (Social Recognition) เพิ่มมากขึ้นด้วย

ส่วนสภาวะการณ์ของกรอบอ้างอิงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเมืองไทยในอนาคตอันใกล้นี้คือนักช่างมากก็คือปัจจัยบริบททางด้านวัฒนธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้มีบัญญัติที่ส่งผลกระทบกับพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งอย่างลายประการ โดยเฉพาะการเข้ามา มีบทบาทที่เข้มแข็งมากขึ้นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และระเบียบข้อบังคับที่เพิ่มความเป็นอิสระของตัวสมาชิกทั่วไป และเพิ่มความเข้มงวดในกระบวนการตรวจสอบของสาธารณะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการกำกับควบคุมการดำเนินกิจการของพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง ให้มีการดำเนินการในสภาพที่มีความโปร่งใส และเป็นที่รับรู้ของสาธารณะมากขึ้น (Transparency) และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น (Public Participation) โดยที่ผลกระทบดังกล่าวจะส่งผลให้พัฒนาการเมืองต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างช้านนานใหญ่ทั้งระบบและกระบวนการ โดยเฉพาะการนำพัฒนาการเมืองไปสู่ระบบเปิด (Open System) และมีความโปร่งใสต่อกับการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของมหาชน (Public Audit) มากขึ้น

นอกจากนี้ ในส่วนของระบบและวิธีการเลือกตั้งใหม่ก็จะส่งผลกระทบต่อการปรับตัวอย่างสำคัญของพัฒนาการเมืองอีกด้วย โดยเฉพาะระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนรวมเขตเบอร์เดียวและบัญชีรายชื่อของพรรครัฐ (Proportional & Party List System) นั้นจะเป็นตัวแปรสำคัญทำให้ยุทธศาสตร์ทางการเมืองของพัฒนาการปรับเปลี่ยนไปสู่การยกบทบาทความสำคัญของพัฒนาการเนื่องตัวบุคคลหรือกลุ่มแกนนำอำนาจของ

⁵ “เตรียมทีมเศรษฐกิจ กระแสทุนไทยกลับ 2 ประสานประชาธิปัตย์ดีดี 17 พ.ย.” เนชั่น สุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11 ตุลาคม 2539), หน้า 15

สาร
ผล
ดับ
บاء^{*}
ตัว
ตัว
ก้า
เจา
พร
เนี่
อย
ค่า

•
ปร
ขอ
สา
แผล
จด
ชด
เฉ
กฯ
(P)

พระเคราะห์กลุ่มมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาความเป็นอาชีพของนักการเมืองด้วย

2. ความเคลื่อนไหวของระบบพระเคราะห์เมือง ระบบพระเคราะห์เมืองไทย ยังคงดำเนินรูปแบบของระบบหลายพระเคราะห์ (Multi-Party System) อยู่ต่อไป โดยที่ขนาดของพระเคราะห์⁶ จะมีบทบาทสำคัญต่อระบบมากกว่าจำนวนของพระเคราะห์ ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มที่สำคัญของพระเคราะห์เมืองไทยนับตั้งแต่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญภายในเดือนพฤษภาคมเมื่อปี 2535 ให้นายกรัฐมนตรีต้องมีฐานะเป็น ส.ส.แล้ว ทำให้พระเคราะห์เมืองมีความพยายามที่จะขยายขนาดเพื่อเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลโดยอาศัยการระดม ส.ส.จากพระเครื่องเข้ามารวมอยู่ในพระเคราะห์น้ำที่ได้รับความนิยมสูงและมีแนวโน้มจะได้รับเลือกตั้งเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งแนวโน้มที่สำคัญในปัจจุบันคือระบบพระเคราะห์ที่ดำเนินอยู่แม้จะเป็นระบบหลายพระเคราะห์ แต่เป็นระบบหลายพระเคราะห์แยกออกเป็น 2 ขั้ว (Bipolar System)⁷ ซึ่งไม่ใช่ข้อความการณ์แต่เป็นขั้วพันธมิตรที่มุ่งหวังผลในการรวมตัวเฉพาะหน้าที่มีการเลือกตั้ง ภาวะพันธมิตรทางการเมือง (Political Alliance) ระหว่างพระเคราะห์น้ำกับพระเคราะห์รัฐบาลซึ่งเข้ามามีบทบาทความสำคัญมากขึ้นตามไปด้วย⁸

ในการจำแนกแยกขั้วของพระเคราะห์น้ำ เกิดจากความแตกต่างทางบทบาทอำนาจที่ตรงกันข้ามในระหว่างแกนนำเชิงรัฐบาลกับแกนนำเชิงฝ่ายค้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องเด่นในภาวะผู้นำของตัวหัวหน้าพระเคราะห์ในการคาดหมายอนาคตทางการเมืองที่จะได้เป็นนายกรัฐมนตรี รวมทั้งภาวะความนิยมของกระแสการเมืองที่มีต่อพระเคราะห์รวมซึ่งมีศักยภาพเพียงพอที่จะได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นอันดับหนึ่งได้ด้วยซึ่งในปัจจุบันมีอยู่เพียง 2-3 พระเคราะห์น้ำนั้นจากที่มีอยู่ทั้งหมด 13-15 พระเคราะห์ จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าในอนาคตที่มีการใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเลือกตั้งในระบบใหม่แล้ว ภาวะการจำแนกแยกขั้วอำนาจดังกล่าวจะเกิดขึ้นในทิศทางที่กลับกัน คือ แทนที่จะเกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งกลับเกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งแล้ว อันเป็นผลเนื่องมาจากการจำเป็นของเงื่อนไขใหม่ที่ตั้งพระเคราะห์ใหญ่และพระเคราะห์เล็กไม่

⁶ “ชาติไทยยุ่งคุยกันที่เหลือ 43 ชีวิตในเมืองเดียว” มติชน (7 ตุลาคม 2539), หน้า 2

⁷ “ภาวะพลิกผันแปรเปลี่ยนแยกขั้วร่วมช้อการเมืองจากเดือนเมษายน 2522 ถึงเลือกตั้งพุศจิกายน 2539” มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 848 (19 พฤศจิกายน 2539), หน้า 7

⁸ “ตลาดนัดผู้แทนฯ สูตร 30-20-10 เงินมาเรื่องผ้าหลุต” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11 ตุลาคม 2539), หน้า 13

สามารถควบคุมผลการเลือกตั้งโดยวิธีการซื้อเสียงหรือการจัดตั้งที่สามารถเชื่อมั่นในผลสำเร็จตามที่คาดหวังได้สูงเท่ากับระบบเก่า รวมทั้งความไม่แน่นอนของสัดส่วนผู้ได้รับเลือกตั้งระหว่างสมาชิกหัวไปกับที่มีผู้บริหาร ตามบัญชีรายชื่อของพรรคด้วย ซึ่งในบางกรณีพรรคเด็กก็อาจมีบทบาทสำคัญในการเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลได้

นับเป็นโอกาสที่ดีที่สุดที่จะรับประคบเลิกหัวไป นอกเหนือความเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองจะเพิ่มความชัดเจนและเพิ่มความเข้มข้นในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มมากขึ้นซึ่งพรรคลีกักจะทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่าพรรคราษฎร

แนวโน้มการปรับตัวที่สำคัญของระบบพรรคการเมืองในอนาคต คือ การปรับไปสู่ความชัดเจนเข้มข้นของความเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์แบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งอาจจะทำให้จำนวนพรรคราษฎรเพิ่มมากขึ้น พร้อมๆ กับบทบาทในการสนับสนุนหรือเสริมชีงกับพรรคใหญ่มากกว่าการแข่งขัน เนื่องจากความเป็นตัวแทนมีการกระจายตัวและมีองค์กรพรรคร่วมตัวแทนรองรับอย่างหลากหลายมากขึ้น ทั้งในแง่ของพื้นที่ สาขาอาชีพ อายุ ศาสนา ปัญญา ทักษะ ค่านิยม และวัฒนธรรมทางความคิดที่สื่อรวมกันได้โดยสื่อที่หลากหลายด้วย

นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านของภาวะผู้นำ ทักษะ ประสบการณ์ คุณวุฒิทางการศึกษา ความสามารถ ความเป็นอาชีพ และภาพพจน์ ของตัวนักการเมืองที่ผ่านกระบวนการคัดสรรที่เข้มข้นและเป็นที่ยอมรับของสาธารณะโดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์อย่างมีเกณฑ์มาตรฐานและมีระเบียบแบบแผนที่เป็นระบบสูงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบุคลากรที่มีขีดความสามารถในเชิงบริหารการจัดการที่มีความเป็นมืออาชีพสูง ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญความสำเร็จหรือล้มเหลวของนักการเมืองจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จจากฝีมือและผลงาน (Performance) โดยเฉพาะความสำเร็จจากการอาชีพในเชิงธุรกิจ เศรษฐกิจ สื่อสารมวลชน ศิลปะ และการจัดการมากกว่าการสร้างภาพหลอนทางมา ya คดิหรืออาศัยจุดอ่อนทางจิตวิทยา (Political Myth)

การจัดกระบวนการของรูปแบบพันธมิตรและการแข่งขันของระบบพรรคราษฎร เมืองก็จะมีแนวโน้มที่อิงอยู่กับพื้นฐานของเหตุผลด้านความร่วมมือในการจัดตั้งรัฐบาลผสมในกระบวนการปรับเข้าหากันได้ในเชิงสถานภาพของกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่เป็นปรปักษ์ซึ่งกัน (Interests Cooperation) หรือความเป็นตัวแทนร่วม (Common Representation) มากกว่าอิงอยู่กับพื้นฐานของสมการทางด้วย

3. ปัจจัยองค์ประกอบและภาระหน้าที่ของพรรคการเมือง พรรครัฐ เมืองไทยส่วนใหญ่เป็นพรรครุ่งของชนชั้นนำและชนชั้นปักธง (Elite Party) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มบุคคลแกนนำจากรัฐบาล กองทัพ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรธุรกิจที่มีจุดร่วมกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว ท้องถิ่นที่อยู่และภูมิภาคนิยม ผลประโยชน์ร่วม เศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ ระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้ได้อุปถัมภ์หรือบริหารตลอดจนความสัมพันธ์แบบพึ่งพาและศรัทธาการเมืองส่วนตัวของผู้นำพรรครุ่ง

การเข้าสู่อำนาจสำคัญหรือตำแหน่งที่มีบทบาทสำคัญของพรรครุ่งในฐานะสมาชิกระดับนำนั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพในการเลือกตั้ง (Electoral Potential) กำลังสนับสนุนทางการเงินหรือทรัพยากรทางการเมือง และฐานสนับสนุนของสมาชิก บริหารจำนวนมาก หรือการเป็นผู้นำกลุ่ม ส.ส. ได้สังกัดจำนวนหนึ่ง

ในการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำพรรครุ่ง มีทั้งปัจจัยสนับสนุนด้านการเงิน หรือฐานทางเศรษฐกิจอย่างเช่นการเป็นผู้นำพรรครุ่งธรรมของพ.ต.ท. ก้าวต่อ ความอาชญากรรมซึ่งเสียงในสังคม บารมีจากการสร้างภาพลักษณ์ การผ่านตำแหน่งสำคัญภายในพรรครุ่ง อย่างเช่น ตำแหน่งเลขานุการพรรครุ่ง รวมทั้งการได้กุญแจอำนาจ ข้ามมาภัยในพรรครุ่ง ตลอดจนการเป็นผู้นำในการสถาปนาพรรครุ่งใหม่

เป้าหมายความสำเร็จในการขยายฐานของพรรครุ่งอยู่กับการเลือกตั้ง เป็นสำคัญ ซึ่งมักเน้นการยิ่งตัว ส.ส. จากพรรครุ่งและการพัฒนาความสัมพันธ์ในระดับพื้นที่โดยผ่านทางเครือข่ายของหัวหน้าชุด กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ และการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกับพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่เป้าหมายยึดเป็นฐานเสียงในการสนับสนุนการเลือกตั้ง

กลุ่มย่อย (Fragmentation)⁹ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดโครงสร้างและความสัมพันธ์ทางอำนาจของพรรครุ่ง เอกภาพและความแตกแยกชัดเจน ระหว่างกลุ่มอำนาจรวมทั้งความสามารถในการบริหารความชัดเจนระหว่างกลุ่มของผู้นำพรรครุ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความอ่อนแอบของพรรครุ่ง

⁹ “มองกลุ่มย่อยผ่านกลุ่ม 16” ผู้จัดการรายวัน (26-27 ตุลาคม 2539), หน้า 19. “พัฒนาการ บนความชัดเจนจากมิถุนายน 2531-ปัจจุบัน พลังธรรม ยุคไขว้แผ่นดินรัวลึกกับสุดารัตน์” นิติชน สุลลปดาท ปีที่ 17 ฉบับที่ 859 (4 กุมภาพันธ์ 2540), หน้า 7.

รวม
ทุกว
เฉพาะ
ระบุ
อย่าง
ชาติ
สมภ
เสียง
กว่า
เมือง
คุยว
การ
สื่อส
คำถ
เชื้อ¹⁰
ทั้งก
มวล
พร
การ
มวล
แต่ล
สอบ
ดำเน¹¹
ปัจจ
สาร
—
ร
เข้าว

รวมทั้งเป็นตัวแปรในสเต็ยรภาพของรัฐบาลผู้สมตัว¹⁰

ในแง่ของการกำหนดนโยบายและการควบคุมการตัดสินใจในกิจกรรม

ทางการเมืองของพระคยาคุณเจ้ากตัญญูแต่เฉพาะในกลุ่มแกนนำอ่านจากฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะที่หัวหน้าพระคยาและเลขาธิการพระคยา พิจารณาโดยเปรียบเทียบถึงสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มแกนนำพระคยาและสมาชิกพระคยาล่าไห้ได้ว่า พระครุว์สุนีย์นำาจะสูงสุดอย่างค่อนข้างเบ็ดเสร็จไว้ที่ตัวหัวหน้าและคณะกรรมการบริหาร ส่วนสมาชิกทั่วไปขาดความสำคัญและมีอิสรภาพน้อย การสร้างชื่อเสียงและความสำเร็จทางการเมืองของสมาชิกทั่วไปจึงขึ้นอยู่กับการฝังดัวเข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ หรือการทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงโดยสนับสนุน พิทักษ์ ปกป้องผลประโยชน์ของตัวผู้นำหรือแกนนำพระคยาหากว่าบทบาทในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในฐานะตัวแทนผลประโยชน์ทางการเมืองของประชาชนหรือบทบาทของสมาชิกสภาพนารายณ์ในสถาบันนิติบัญญัติ

การสร้างสัมพันธ์กับสื่อสารมวลชนของพระคยาเมืองไทย เริ่มขยาย

ความสำคัญมากขึ้นและถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง ในรูปของ การทำสิ่งความงามด้านข้อมูลข่าวสารแก่คนมากขึ้น ซึ่งการใช้ประโยชน์จากบทบาทของสื่อสารมวลชน ส่วนมากพระคยาเมืองไทยนิยมใช้ในเชิงลบเป็นหลัก เช่น การตั้งค่าตามเกี่ยวกับข้อสังสัยของพระคยาเมืองคู่แข่ง การสร้างชื่อเสียง การโฆษณาชวนเชื่อ การตอกย้ำความชัดเจนด้วยการข่าว การใช้สื่อในการหยั่งเสียงประชาชนติดตาม การใช้สื่อโฆษณาเป็นเครื่องมือในการรณรงค์เลือกตั้ง ซึ่งในระยะหลังสื่อสารมวลชนเน้นว่ามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเลือกตั้ง โดยที่พระคยาเมืองต่างๆ ก็ได้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญดังกล่าวโดยการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ การต่อสู้ทางการเมือง โดยใช้เวทีของสื่อสารมวลชนมากขึ้น ส่วนการใช้สื่อสารมวลชนในทางบวกก็ได้แก่การใช้สื่อเพื่อการสร้างภาพจน การแสดงตนโดยสาร การแสดงผลงาน และการให้ข่าวสารและการเรียนรู้ทางการเมือง ทั้งในรูปของการตรวจสอบทางการเมือง การแก้ไขปัญหาสาธารณะ การอภิปราย และการเปิดเผยผลการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระคยาและสมาชิก นอกจากนั้นพระคยาเมืองในปัจจุบันยังมีปฏิกริยาต่อตอบกับเสียงสะท้อนของสื่อมวลชน และมีการหยั่งรู้ข้อมูลข่าวสารจากสาธารณะในรูปของการทำ Poll ของสถาบันต่างๆ ด้วย

¹⁰ “กระแส ทางธรรมชาติและคณะ การเลือกตั้ง พระคยาเมืองและสเต็ยรภาพของรัฐบาล ฝ่ายวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531

เตร
ไหء
ມล:
слуша
เปร
มา
หล
ระด
กາ:
ใน
ระ
ມສ.
เดี
.ระ
โน
ໂທ
ອກ
ທີ່
ສ່ວ

ຕໍາ
ບໍາ
ປົງ
ເສີ
ກາ
ເຫັ
• 14
15

ເຫຼາ

ด้วยเหตุนี้ พระคริสต์เมืองในปัจจุบันจึงมีการลงทุนในค่าใช้จ่ายในการกิจกรรมส่วนหนึ่งค่อนข้างมาก รวมทั้งในฝ่ายสื่อสารมวลชนเองก็เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและเป็นฝักฝ่ายทางการเมืองร่วมกันกับพระคริสต์เมืองบางพระคริสต์ ทำให้ความเป็นกลางของสื่อสารมวลชนในปัจจุบันลดด้อยลงไป และมุ่งเน้นบทบาทหน้าที่ในทางการเมืองมากกว่าสื่อมวลชน ขณะเดียวกันอำนาจทางการเมืองก็ได้เข้ามามีบทบาทในการแทรกแซงเพื่อจัดการกับกิจกรรมด้านการสื่อสารมวลชนเพิ่มมากขึ้นด้วย¹¹

จุดเด่นของพระคริสต์เมืองในปัจจุบันนี้อยู่กับเงินทุนและบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทาง (Specialist) โดยเฉพาะที่มีงานด้านเศรษฐกิจและการแสวงหาพันธมิตรทางการเมืองแบบเฉพาะกิจ เพื่อช่วงชิงโอกาสในการเลือกตั้งและการจัดตั้งรัฐบาลผสม รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจ แรงกดดันและความไม่สงบของกลุ่มย่อยที่มีต่อกลุ่มแกนนำ เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้รวมตัวกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและพระคริสต์เมืองต้องพึ่งพาเพื่อร่วมกันเป็นพระคริสต์โดยประโยชน์จะตอกย้ำกับหัวหน้าและผู้บริหารพระคริสต์ในการได้รับตำแหน่งสำคัญทางการเมืองในคณะกรรมการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาสำคัญที่เกิดจากช่องว่างระหว่างพระคริสต์เมืองกับการเมืองร่วมของฐานมวลชนที่ต้องอาศัยการพึ่งพาคนกลางในรูปของหัวคะแนนและผู้มีอิทธิพลคุณฐานเสียงในพื้นที่ด้วย

แนวทางของพระคริสต์เมืองในการทดสอบความเประบانของปัญหาดังกล่าว พระคริสต์เมืองต้องเร่งระดมทุนแบบเฉพาะหน้าเร่งด่วนในจำนวนมาก เพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งที่จำเป็นต้องซื้อเสียง ซึ่งทำให้จำเป็นต้องแสวงหาทุนอุดหนุนจากกลุ่มทุนธุรกิจขนาดใหญ่ ทำให้บทบาทของพระคริสต์เมืองเปลี่ยนไปสู่องค์กรธุรกิจการเมืองภายใต้การครอบงำของกลุ่มทุนพระคริสต์¹² ซึ่งชาติอิสรา엘ในการดำเนินนโยบายและกิจกรรมทางการเมืองตามความคาดหวังของประชาชนและฐานเสียง รวมทั้งความจำเป็นในการหาเงินเข้ามาชดเชยที่สูญเสียไปกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง¹³ และการ

¹¹ การเผยแพร่องค์ความคุณสื่อประชาสัมพันธ์ของรัฐโดยพระคริสต์เมืองรัฐบาล การฟ้องร้องสื่อมวลชนโดยนักการเมือง หรือการที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการโทรทัศน์บางรายการตามความเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล เช่น รายการมองด้วยมุม

¹² สังคิต พิริยะวงศ์ “นโยบายของพระคริสต์เมืองส่วนหนึ่งนายทุนเป็นคนกำหนด” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11-17 กันยายน 2539), หน้า 12

¹³ มีการกล่าวว่าหากันระหว่างพระคริสต์เมืองรัฐบาลอยู่ส่วนหนึ่งของรัฐบาลหรือการคอร์ปชันเพื่อชดเชยกับการสูญเสียที่ใช้ไปกับการซื้อเสียงเลือกตั้ง ซึ่งในหมู่นักการเมืองเป็นที่ทราบกันดีและมักมีการนำหลักฐานการซื้อเสียงของฝ่ายคู่แข่งมาเปิดเผยต่อสาธารณะอยู่เสมอ

เตรียมการสำหรับรองรับการเลือกตั้งครั้งต่อไปอีกด้วย ซึ่งในระยะยาวอาจจำเป็นต้องให้รัฐเข้ามาให้เงินอุดหนุน พร้อมกับการควบคุมระบบงบประมาณของพระองค์โดยรัฐ และสามารถมากยิ่งขึ้น

4. กระบวนการท่าทีและบทบาทของพระองค์เมือง กระบวนการท่าทีและบทบาทของพระองค์การเมืองไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเลือกตั้งนับว่ามีการปรับเปลี่ยนกระบวนการท่าทีให้ความเข้มข้น ซับซ้อน เบี่ยงเบน บิดเบือน และฉัดกติการเพิ่มมากขึ้นโดยลำดับเป็นทวีคูณ ทั้งนี้เพราการเลือกตั้งเป็นเป้าหมายของกิจกรรมสำคัญหลักที่พระองค์การเมืองคาดหวังผลลัพธ์สูงสุด พระองค์การเมืองจึงมีการทุ่มเทบทบาทและระดมทรัพยากรทางการเมืองเพื่อการเลือกตั้งมากเป็นกรณีพิเศษ ดังนั้น ในกระบวนการ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การแบ่งความนิยมครัวเรือนและฐานเสียงให้เป็นคะแนนในการเลือกตั้ง การระดมทุน การแจกเงินชื่อเสียงรูปแบบต่างๆ การใช้อิทธิพลทั้งถี่นั่น ระบบคนกลางและหัวคะแนน กลโงการเลือกตั้ง ฯลฯ จึงเป็นกระบวนการที่ผสมผสานทั้งในระบบเปิดและระบบปิด สำหรับในระบบเปิดซึ่งมีความเข้มข้นซับซ้อนเช่นเดียวกันนั้น พระองค์การเมืองไทยเริ่มนี้แนวโน้มขยายบทบาทในกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับระบบข้อมูลข่าวสารและสื่อสารมวลชนมากขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนจ้างบริษัทโฆษณาทำการออกแบบแบบในการโฆษณาประชาสัมพันธ์¹⁴ การซ่าเวลาออกอากาศทางโทรทัศน์ การสื่อข้อมูลความในเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำเอกสาร การอภิปรายโตัวที่ การแฉลงนโยบายผ่านสื่อแท็บการเดินทางตระเวนหาเสียงตามท้องที่ต่างๆ ซึ่งในระยะปัจจุบันพระองค์การเมืองเริ่มตระหนักรู้ถึงความสำคัญของปัจจัยด้านสื่อในฐานะที่เป็นเครื่องมือสร้างผลลัพธ์สำเร็จในการเลือกตั้ง

สำหรับนอกกฎหมายการเลือกตั้งแล้ว กล่าวได้ว่า พระองค์การเมืองไทยมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองน้อยมาก ไม่ว่าบทบาทในรัฐสภาหรือบทบาทนอกรัฐสภาบทบาททางสาธารณะของพระองค์การเมืองนอกกฎหมายการเลือกตั้งจึงเป็นเรื่องของการปฏิบัติงานประจำซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลักดันงบประมาณและโครงการเข้าสู่พื้นที่ฐานเสียงซึ่งเป็นบทบาทในระดับสมาชิกเฉพาะที่ดำรงตำแหน่ง ส.ส. เสียเป็นส่วนใหญ่ แต่การดำเนินบทบาทที่เป็นฐานะขององค์กรพระองค์นั้นไม่ค่อยปรากฏให้เห็นเด่นชัดเท่ากับบทบาทเฉพาะตัวบุคคลของ ส.ส.¹⁵

¹⁴ “ฝ่าสโตรแกน 9 พระ เวชายัณการเมือง” มติชน (9 พฤศจิกายน 2539), หน้า 6.

¹⁵ “พระองค์การเมืองในระบบการเมืองไทย” เนชั่นสุดสัปดาห์ (16 สิงหาคม 2539), หน้า 64

รัฐ
เป็น^{*}
* คุ
สา^{*}
* ชา^{*}
เป็น^{*}
ใน^{*}
จ.^{*}
และ^{*}
ร.^{*}
ส.^{*}
• ส.^{*}
ค.^{*}
• จ.^{*}
รา^{*}
ล.^{*}
ม.^{*}
น.^{*}
ร.^{*}
ช.^{*}
ร.^{*}
ก.^{*}
ด.^{*}
ร.^{*}
ก.^{*}
ล.^{*}
ก.^{*}
ร.^{*}

หากพิจารณาเฉพาะในส่วนของพรบการเมืองในกลุ่มที่อยู่ในชีกของรัฐบาลสมส่วนใหญ่จะมีบทบาทเด่นในการต่อสู้เพื่อผลักดันบทบาทและกิจกรรมทางการเมืองตามแนวทางของพรบที่ค่อนข้างอิสระ และมีแนวโน้มแข็งข้นและกดดันต่อรองซึ่งกันมากกว่าบทบาทของการร่วมมือกันอย่างเป็นเอกภาพในการผลักดันแนวทางร่วมกัน หรือการเป็นแนวร่วมของรัฐบาลสมที่เป็นปีกแผ่น ซึ่งความแตกแยกพื้นฐานของรัฐบาลสมมักมีสาเหตุมาจากพรบครัวมรัฐบาลด้วยกันเองเสียเป็นส่วนใหญ่ และมักเป็นภาระหนักของผู้นำรัฐบาลในการประสานประโยชน์ร่วมระหว่างพรบครัวมรัฐบาล

หรือหากจะพิจารณาในส่วนของพรบการเมืองในชีกของฝ่ายค้านก็เช่นกันบทบาทเด่นจะปรากฏในรูปของการแยกดำเนินกิจกรรมตามแนวทางของพรบที่ค่อนข้างแยกกันเป็นอิสระ และมีความภักดีในแกนร่วมของการทำหน้าที่ฝ่ายค้านด้วยเนื่องจากพรบครัวมรัฐบาลแบบแยกพรบมากกว่าการรวมพรบในชีกฝ่ายค้านทั้งหมด ซึ่งมีความเป็นไปได้น้อยกว่าการแยกพรบและพยายามดำเนินงานทางการเมืองเพื่อจัดสรรสูตรใหม่ให้แก่รัฐบาลสม โดยการสร้างโอกาสและช่องทางให้แก่พรบคน ทำให้ความร่วมมือในกลุ่มพรบฝ่ายค้านนั้นไม่เข้มแข็งด้วยเช่นกัน ซึ่งที่ผ่านมาอย่างไม่เคยปรากฏกรณีของการร่วมมือกันอย่างแข็งขันและมั่นคงเพียงพอของพรบฝ่ายค้าน จนถึงระดับที่สร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนได้ว่าจะสามารถใช้เป็นทางเลือกใหม่ในการเข้าทำหน้าที่บริหารประเทศแทนที่ฝ่ายรัฐบาลคณะเดิมได้ ไม่ว่าในแง่ของการแสดงออกถึงทำที่ของความเป็นเอกภาพหรือการสมมติฐานของแนวโนยบายรวมทั้งการจัดสรรและการจัดวางตำแหน่งทางการเมืองร่วมกันในรูปของรัฐบาลเงา (Shadow Government) อาย่างจริงจัง

หากพิจารณาความสัมพันธ์เชิงบทบาทระหว่างกลุ่มพรบครัวมรัฐบาลฝ่ายค้านกับกลุ่มพรบครัวมรัฐบาลแล้ว จะปรากฏในรูปของความสัมพันธ์ในแง่ของการแข่งขันช่วงซึ่งอำนาจมากกว่าความสัมพันธ์ในเชิงบทบาทร่วมตามครรลองของกระบวนการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย คือ ฝ่ายรัฐบาลมุ่งใช้อำนาจควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจบริหารประเทศโดยปฏิบัตินโยบาย และฝ่ายค้านมุ่งใช้อำนาจควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจบริหารประเทศของรัฐบาลในรูปแบบต่างๆ หากแต่บทบาทที่พรบการเมืองทั้ง 2 ฝ่ายดำเนินอยู่จริงนั้นเป็นบทบาทรองที่ไม่มีนัยสำคัญต่อภาระหน้าที่ตามครรลองของระบบการเมืองอย่างแท้จริง กล่าวคือ ขณะที่พรบฝ่ายค้านมุ่งช่วงซึ่งอำนาจจาก

รัฐบาลมาสู่ฝ่ายคันหนึ้น ฝ่ายรัฐบาลเองก็มุ่งทำการเพื่อการรักษาอำนาจของฝ่ายตน เป็นสำคัญ ทั้งๆ ที่บกบาทในภาระหน้าที่หลักของทั้ง 2 ฝ่ายนั้นถูกคละเหลือผล ความสำคัญลงไป ผลกระทบที่สำคัญคือ การทำบกบาทหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนและประเทศชาตินั้นกลับเป็นผลพลอยได้จากการช่วงชิงอำนาจของพรรคการเมืองมากกว่าการเป็นผลพวงที่เกิดจากการใช้อำนาจของพรรครัฐล่องของบกบาทหน้าที่ในกระบวนการของการซ่อนระบบการเมือง

5. ทรัพยากรทางการเมืองและกิจกรรมการเลือกตั้งของพรรครัฐล่องที่เมืองจากการประมวลการค่าใช้จ่ายและการสะพัดของกระแสเงินโดยธนาคารกสิกรไทย และองค์กรกลางการเลือกตั้ง ใน การเลือกตั้งทั่วไปที่ผ่านมา มีวงเงินที่ไหลเวียนในระบบสูงถึงประมาณ 20,000-50,000 ล้านบาท¹⁶ โดยที่มีพรรครัฐล่องส่งผู้สมัครลงแข่งขันเลือกตั้งมีทั้งสิ้น 13 พรรค หรือเฉลี่ยค่าใช้จ่ายประมาณ 3,846.15 ล้านบาทต่อพรรค ตั้งนั้นจึงเป็นที่คาดการณ์ได้ว่าค่าใช้จ่ายขนาดใหญ่ที่สุดของพรรคก็คือค่าใช้จ่ายในกิจกรรมเลือกตั้งนั้นเอง

หากพิจารณาตามข้อบังคับของกฎหมายเลือกตั้งซึ่งจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครไว้ไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อคน¹⁷ เมื่อพิจารณาจากยอดรวมของค่าใช้จ่ายตามที่ธนาคารกสิกรไทยและองค์กรกลางการเลือกตั้งประมวลการโหวตแล้วก็จะพบว่า ผู้สมัครซึ่งมีทั้งหมด 2,372 คน จะมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยคนละ 21.07 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้มาก

พิจารณาในแง่นี้จึงเห็นได้ว่าเงินนั้นเป็นปัจจัยทรัพยากรทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินกิจกรรมเลือกตั้งของพรรครัฐล่อง การที่เงินเข้ามา มีบกบาทสำคัญดังกล่าวทำให้เงินกลายเป็นตัวแปรหลักในการตัดสินผลของการเลือกตั้ง ผลกระทบแหล่งเงินทุนมาสนับสนุนการเลือกตั้งของพรรครัฐล่องจึงเป็นเรื่องสำคัญ ขนาดของเงินทุน วิธีการได้มา และแหล่งที่มาของเงินทุนที่ปราศจากการเปิดเผยและมีกระบวนการที่โปร่งใส นับเป็นปัญหาสำคัญของกระบวนการตรวจสอบความชอบธรรมและความบริสุทธิ์ดิธรรมในกระบวนการเช้าสู่อำนาจของพรรครัฐล่องในปัจจุบัน ความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างพรรครัฐล่องจึงขึ้นอยู่กับขนาดของฐานทุนที่เป็น

¹⁶ นิติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 848 (19 พฤษภาคม 2539), หน้า 62

¹⁷ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 มาตรา 32 และ 33

หัวหน้า

ประช

บกบpa

อย่าง

ใกล้ชี

ขันกัน

ทั่วถึง

เมือง

ช่าวส

ระทว

สามา

กการ

หลา

พรร

เฉพาะ

ทางก

อยู่ก้า

และ

โกรธ

การ

หรือ

ซ่อง

ประค

เคระ

เชาวน

ตัวเงิน ซึ่งในความเป็นจริงพิรุณการเมืองแต่ละพิรุณต่างก็มีกลุ่มทุนธุรกิจให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังเกือบทั้งสิ้น¹⁸

หากพิจารณาจะห่วงขณาดของค่าใช้จ่ายกับขนาดของรายได้ โดยเฉพาะรายได้ในรูปของการบริจาคที่เปิดเผยหรือรายได้จากการดำเนินกิจกรรมจัดหารายได้ของพิรุณในรูปแบบต่างๆ แล้ว มีขนาดน้อยกว่าค่าใช้จ่ายเฉพาะในกิจกรรมการเลือกตั้งมาก แม้ว่าในชักอภิมหาภัยตาม พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะจำกัดวงเงินและจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายงบประมาณในการเลือกตั้งของสมาชิกพิรุณก็ตาม แต่การใช้จ่ายที่ไม่เปิดเผยและอยู่นอกรายการที่จะต้องรายงานซึ่งมีจำนวนมากนั้นสะท้อนให้เห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายมีปัญหาข้อกพร่องในทางปฏิบัติไม่สามารถอ่านวิความบริสุทธิ์ดิธรรมในการเลือกตั้งได้

การที่กฎหมายมีช่องว่าง กระบวนการเลือกตั้งเปิดโอกาสให้เงินเป็นปัจจัยกำหนดผลการเลือกตั้ง ก่อให้เกิดปัญหาผลประโยชน์ที่ซับซ้อนติดตามมาคือกระบวนการเลือกตั้งกล้ายเป็นกระบวนการของการใช้เทคโนโลยีการแปลงเงินให้เป็นคะแนนเสียงแทนที่จะเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อคัดสรรบุคลากรทางการเมืองที่เป็นตัวแทนของคนป้อนเข้าสู่ระบบการเมือง (Political Recruitment) การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพิรุณกล้ายเป็นการลงทุนทางการเมือง (Political Investment) และเป็นเรื่องของการทำธุรกิจการเมืองเพื่อแสวงกำไรในภายหลัง และผลกระทบที่สำคัญต่อระบบพิรุณการเมืองคือ การทำให้สถาบันพิรุณการเมืองกล้ายเป็นองค์กรนายหน้าทางการเมือง (Political Broker)¹⁹ เพื่อทำหน้าที่แปลงเงินของกลุ่มทุนให้เป็นผลประโยชน์ของผู้โดยสารทางการเมืองเท่านั้น

6. ทัศนคติของสาธารณะต่อพิรุณการเมือง ในปัจจุบันสื่อสารมวลชน มีบทบาทสำคัญในการสะท้อนทัศนะของสาธารณะกลุ่มต่างๆ ต่อการดำเนินกิจกรรมของพิรุณการเมืองโดยเฉพาะกิจกรรมด้านการเลือกตั้ง²⁰ ต่อภาวะผู้นำของ

¹⁸ “ผู้คลังกระสุนกลุ่มทุนพิรุณการเมือง” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11-17 ตุลาคม 2539), หน้า 8-12

¹⁹ สมชาย ภาคสนิวัฒน์ “สังคมไทยการเมืองเป็นเครื่องมือของธุรกิจ” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11-17 ตุลาคม 2539), หน้า 12

²⁰ “ผู้สโลแกน 9 พิรุณเริ่มฝันการเมือง” มติชน (1 พฤศจิกายน 2539), หน้า 6

หัวหน้าพรบค ต่อการตัดสินใจและต่อการเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสำคัญของประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งพรบคตระหนักรถึงความสำคัญในการทยั้งรู้และประเมินบทบาทท่าทีของพรบคจากสื่อมวลชนมากขึ้น

บทบาทของสื่อมวลชนในการสะท้อนหัวศูนย์สาธารณะ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพรบคและการเมืองกับสาธารณะให้มีความใกล้ชิดมากขึ้นและส่งผลทางอ้อมให้พรบคการเมืองในปัจจุบันมีความตื่นตัวและแข็งขันกันทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสาธารณะกลุ่มต่างๆ อย่างทั่วถึงและมีความฉับไวมากขึ้น ขณะเดียวกันในแง่ของการสื่อสารระหว่างพรบคการ เมืองกับสาธารณะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง การแลกเปลี่ยนและการรับรู้ข้อมูลช่วงสาธารณะระหว่างพรบคกับสาธารณะทำให้เกิดการปรับกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมระหว่างพรบคกับสาธารณะที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในขณะที่ฝ่ายสาธารณะสามารถแสดงออกและเรียกร้องถึงความต้องการโดยผ่านสื่อสารมวลชนนั้น พรบคการเมืองก็สามารถรับรู้และสื่อสารโดยตอบได้โดยรวดเร็วและตรงประเด็นเข้าถึงกลุ่มที่หลากหลายและกระจายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ทิศทางในอนาคตของพรบคการเมือง การอยู่รอดและพัฒนาการของพรบคการเมืองในอนาคตขึ้นกับปัจจัยที่หลากหลายและซับซ้อนมากกว่ากิจกรรมเฉพาะหน้า หรือการเลือกตั้งเหมือนในอดีตที่ผ่านมา เงินแม้ว่าจะยังเป็นทรัพยากรทางการเมืองที่มีความสำคัญอยู่มาก แต่จำนวนเงินก็ไม่ใช่เครื่องตัดสิน หากแต่ยังชี้อยู่กับกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มของเงิน ความแยกย่อย ชีดความสามารถของบุคลากร และพรบคผู้นำเงินไปใช้ต่างหาก

บทบาทของข้อมูลช่วงสาธารณะอิทธิพลของสื่อสารมวลชนโดยเฉพาะทอร์ทัศน์กล้ายเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้เป็นปัจจัยทรัพยากรในการแข่งขันทางการเมือง ซึ่งการใช้ทอร์ทัศน์เป็นเวทีการโต้กับภาระระหว่างหัวหน้าพรบคการเมือง หรือการโต้กับภาระระหว่างทีมงานด้านเศรษฐกิจของพรบค หรือการแฉล่อนโยบายของพรบคผ่านสื่อโทรทัศน์ ได้กล้ายเป็นกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพสูงและพรบคการเมืองหวังผลมาก

พัฒนาการทางสังคมที่มีอัตราเร่งรวดเร็วตามแรงผลักของกระแสเศรษฐกิจโลก และการปฏิวัตitechโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารโทรคมนาคม

กระบวนการเคลื่อนไหวและการเดินทางของท้องถิ่นชนบท การขยายตัวของเมือง และปัญหาสังคมที่ซับซ้อนทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท การกระจายตัวขององค์กรและการตื่นตัวของกลุ่มผลประโยชน์ การขยายอิทธิพลของระบบเศรษฐกิจโลก บทบาทของกลุ่มทุนธุรกิจต่างชาติ การแข่งขันทางการเงินของกลุ่มทุนและแหล่งเงินนอกระบบปัญหาความผิดพลาดของนโยบาย ความล้มเหลวของการบริหารและการดำเนินนโยบายปัญหาเศรษฐกิจของประเทศที่ซับซ้อน และสัมพันธ์กับระบบโลก ปัญหาอสังหาริมทรัพย์ ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการแข่งขันทางการค้าในระบบเศรษฐกิจโลก แบบเสรี ฯลฯ ล้วนเป็นปัจจัยท้าทายความสามารถและการปรับกระบวนการดังรับของพระองค์การเมืองในปัจจุบัน

หากพิจารณาถึงข้อความสามารถด้านพัฒนาการของพระองค์กับพัฒนาการของปัจจัยบริบทที่ท้าทายพระองค์การเมืองอยู่ในปัจจุบันแล้ว กล่าวได้ว่า ยังมีช่องว่างอยู่มาก การปรับตัวที่เชื่องข้าไม่ทันเวลา การปรับเปลี่ยนในกระบวนการท่าทีในขนาดที่เล็กไม่สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างช้านานในภณฑ์ของปัจจัยบริบท ความจำเป็นในการสำรวจความร่วมมือจากพันธมิตรที่หลากหลาย ความแข็งแกร่งต่อเนื่อง เป็นปีกแผ่นทางสถาบันขององค์กรพระองค์ ความมั่นคงเป็นปีกแผ่นของฐานอำนาจทางการเมือง ความเป็นเอกภาพของโครงสร้างอำนาจภายในพระองค์ การจัดระบบความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพของคณะรัฐบาลผสม การเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายโดยเครือข่ายที่ซับซ้อน การพัฒนาระบบทেคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ระบบการจัดรูปแบบนโยบายและการบริหารการปฏิบัตินโยบายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นรูปธรรม ศักยภาพในการแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศไทยและประชาชนกลุ่มต่างๆ ระบบบริหารและการจัดการทรัพยากร การพัฒนาชีดความสามารถของบุคลากรสู่ความเป็นอาชีพที่เพียงพอ การสร้างภาวะผู้นำทางอำนาจสมัยใหม่แบบเสรีประชาธิไตย และการจัดทำระบบการให้เงินอุดหนุนพระองค์ย่างเป็นระบบทั้งเงินอุดหนุนจากภาคเอกชนและจากภาครัฐ²¹ ฯลฯ ล้วนมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดและความสำเร็จของพระองค์การเมืองไทยในอนาคต

²¹ ปรัชญาพื้นฐานและระบบการให้เงินอุดหนุนพระองค์การเมืองในประเทศไทยต่างๆ เน้นชั้นสุดลับค่าห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 242-245 (14-20 กุมภาพันธ์ 2540), หน้า 21

ຫຼັກທີ 4

ສຽງ

Huntington ນັກວິຊາສතຣີຕ້ານການພັນນາທາງການເມືອງກຳລ່ວງວ່າ ຄວາມແດກຕ່າງທາງການເມືອງທີ່ສໍາຄັญທີ່ສຸດຮະຫວ່າງປະເທດຕ່າງໆ ນັ້ນໄມ້ໄດ້ອູ່ທີ່ຮູປແບບຂອງການປົກຄອງ ແຕ່ອູ່ທີ່ຮະດັບຄວາມສາມາດຂອງການປົກຄອງ¹ ໃນຮະບນການເມືອງແຕ່ລະຮະບນສັບພັບຖານທາງການເມືອງອູ່ເປັນຈຳນວນมาก ແຕ່ສັບພັບຖານທາງການເມືອງເຫັນນີ້ຄວາມເປັນສັບພັບຖານທາງການເມືອງ (Political Institutionalization) ຕ່າງກັນ ຂຶ້ງຂຶ້ນອູ່ກັບຮະບນພັນນາການແລະຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງອົງຄວນນັ້ນເອງ

ປັຈຢ້າຍທີ່ໃຊ້ເປັນເຄື່ອງຫຼັງວ່າດັບການພັນນາຄວາມເປັນສັບພັບຖານຂອງອົງຄວນທາງການເມືອງມີອູ່ 2 ປະກາຣີ້ ຂອບເຂດຂອງການສັນສັນ (Scope of Support) ແລະ ຮະດັບຂອງຄວາມເປັນສັບພັບ (Level of Institutionalization) ຂຶ້ງມີອົງຄວນປະກອບສໍາຄັญອູ່ 4 ປະກາຣີ້ ໄດ້ແກ່ ປະກາຣີ້ ອົງຄວນທາງການທີ່ຕ່ອນເນື້ອແລະຍື່ນຍາວຂອງອາຍຸຂ້າຍ ການດໍາຍໂອນຢ່ານຈາຈອງຜູ້ນໍາອົງຄວນຮະຫວ່າງຮູ່ເປັນໄປດ້າຍຄວາມຮາບຮົ່ນ ແລະການປັບປຸງແລ້ວນທາງໜ້າທີ່ໄທ້ອົງຄວນສາມາດດໍາກັບຄຸນຄ່າອູ່ໄດ້ ປະກາຣີ້ ອົງຄວນທີ່ສອງ ອົງຄວນຂັ້ນຂອນ (Complexity) ມີການສັນສັນການກະຈາຍແລະແກຍກ່ອຍກິຈການອອກສູ່ອົງຄວນແລະສາຍ່ອຍທີ່ກ່າວກ່າວໃນແລະກາຍານອກ ປະກາຣີ້ສາມ ອົງຄວນເປົ້າສະເໝີ (Autonomy) ການໄມ້ຄູກຄອບນຳຫີ່ອູ່ຜູກຍືດໂຕຍົກລຸ່ມເພາະກຸ່ມ ການໄມ້ກະຈຸກົດວ່າທາງຢ່ານຈາຈອນປະໂຍບີນ ການໄມ້ຈຳກັດວ່າທີ່ຄັບແຄບເພາະກຸ່ມເຄື່ອງຄູາຕີຫີ່ອູ່ຂັ້ນ ການເປັນອົງຄວນຮະບນເປີດພົມສານແລະຕຸດຂັບກຸ່ມເກົ່າໄໝ່ແລະຫລາກຫລາຍໃນສັງຄມເຂົາອູ່ຮ່ວມກັນໄດ້ ແລະປະກາຣີ້ສຸດທ້າຍຄື່ອງ

¹ ສິຫຼອີພັນລົງ ພຸຖອທຸນ, ທຸດຊີ່ພັນນາການເມືອງ (ກຽງເທິງ: ມາຮວິທາຍາລັຍຮາມຄໍາແທງ, 2531), ໜ້າ 181-198

ความเป็นปึกแผ่น (Coherence) มีความเห็นพ้องต้องกันสูงในกระบวนการดำเนินงาน การกำหนดหน้าที่และเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งการตรวจสอบภาคภูมิในศักดิ์ศรี ร่วมกันได้

กล่าวโดยสรุปความเป็นสถาบันก็คือ กระบวนการต่างๆ ซึ่งองค์กรใช้และดำเนินการเพื่อบรรลุถึงความมีคุณค่า (Value Achievement) และการดำเนินอยู่อย่างมีเสถียรภาพ ดังนั้นองค์กรที่มีการพัฒนาความเป็นสถาบันที่ดีได้ก็คือ องค์กรที่มีการจัดระบบของกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพพอที่จะสามารถนำองค์กรและสมาชิกไปสู่เป้าหมายของการมีคุณค่าได้อย่างมีเสถียรภาพนั่นเอง

กรณีของพระคริษ്ണาเรศวร เมืองไทย จากการศึกษากล่าวโดยรวมได้ว่า เป็นองค์กรทางการเมืองที่กำลังอยู่ในระหว่างช่วงก้าวแรกของการพัฒนาความเป็นสถาบัน (Developing Institutionalization) ซึ่งยังไม่ถึงขั้นที่เรียกได้วาเป็นองค์กรทางการเมือง ที่มีการพัฒนาความเป็นสถาบันแล้ว ทั้งนี้พิจารณาได้จากประเด็นสรุปดังต่อไปนี้คือ

1. ขอบเขตของการสนับสนุน การสนับสนุนที่มีต่อองค์กรพระคริษ്ണาเรศวร ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการระดมเนไฟฟ้าภายในขอบเขตที่จำกัด เช่น การระดมคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ขณะที่การสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญอื่นๆ เช่น อุดมการณ์ร่วม ทรัพยากรการบริหาร การเสนอแนะแนวทางนโยบาย มั่นสมอง ข้อมูลช่วยสาร การแสดงออกซึ่งทักษะคุณคิทีดี ภารຍอมรับในกิจกรรมและตัวบุคลากร การมีส่วนร่วม ภาคลักษณ์ ความไว้วางใจ ศรัทธามวลชน และประชามติ ซึ่งเป็นความสนับสนุน ในระยะยาวและมีขอบเขตที่กว้างขวางออกไปนั้นยังไม่มีมากนัก

2. การปรับตัว พระคริษ്ണาเรศวร เมืองไทยพยายามเกิดและขยายไปพร้อมกับผู้นำและแกนนำอ่านใจและผู้นำคนหนึ่งสามารถจัดตั้งพระคริษ്ണาเรศวรได้ท้ายพระคริษ്ണาเรศวร ซึ่งหากพิจารณาถึงความต่อเนื่องและอายุขัยแล้วก็กล่าวได้ว่า มีความผูกพันอยู่กับอายุขัยของอ่านใจผู้นำและอายุขัยของตัวผู้นำมากกว่าอายุขัยของพระคริษ്ണาเรศวรที่เป็นองค์กร ดังนั้นมีผู้นำต้องการเลิกพระคริษ്ണาเรศวร รวมพระคริษ്ണาเรศวร หรือจัดตั้งพระคริษ്ണาเรศวรใหม่ ก็จะเกิดพระคริษ്ണาเรศวรใหม่ตัวตนอยู่จริง การถ่ายโอนอำนาจระหว่างผู้นำรุ่นต่างๆ เกิดขึ้นบนกระบวนการของการต่อสืบทอดเย้ย และแตกแยกในที่สุด ส่วนการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่โน้มเอียงไปในทางยึดติดกับพื้นที่และบทบาทหน้าที่ฝ่ายบริหารมากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ

นำ
ย้ำ
ขาด
สูมีอ'

ชีงเง^๑
บาท
พร
รวม
ล้วน

ทาง
นูโย^๒
เนื้อ
ขาด
เนพ
ดัน^๓
แต^๔
หม^๕
เข้า
ยิ่ง^๖
เปลี่^๗
อ้อ^๘

3. ความชัดช้อน เนื่องจากอำนาจรวมศูนย์สูงสุดอยู่ที่ตัวผู้นำและกลุ่มแกนนำอำนาจภายในประเทศ ซึ่งเป็นอำนาจที่กระชับอยู่ในศูนย์กลางมากกว่าการกระจายอำนาจออกสู่ภายนอก ส่งผลให้การสนับสนุนและการแยกย้ายกิจกรรมในระดับล่างขาดความหมายสำคัญ และไม่มีนัยของความชัดช้อน เนื่องจากความเป็นตัวแทนกับผู้มีอำนาจนั้นกระชับอยู่ในวงแคบเฉพาะกลุ่มและเฉพาะในระดับสูงของประเทศ

4. ความเป็นอิสระ โครงสร้างอำนาจของประเทศเป็นโครงสร้างของกลุ่มผู้นำซึ่งเป็นการครอบงำทางอำนาจโดยผู้นำและกลุ่มแกนนำ ขณะที่กลุ่มนักสนับสนุนที่มีบทบาทและพลังกดดันต่อประเทศสูงสุดคือ กลุ่มทุนธุรกิจที่ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ประเทศ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรสำคัญที่ประเทศใช้เป็นปัจจัยชี้วัดผลสำเร็จของการเลือกตั้ง รวมทั้งการปิดกั้นและจำกัดโอกาสของกลุ่มนักอำนาจและคนรุ่นใหม่อย่างหลากหลายล้วนเป็นการครอบงำที่เข้มงวดซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเป็นอิสระขององค์กรโดยรวม

5. ความเป็นปึกแผ่น ความเป็นปึกแผ่นของประเทศทั้งความเป็นปึกแผ่นทางอำนาจและความเป็นปึกแผ่นจากความเห็นพ้องต้องกันในด้านต่างๆ ไม่ว่าแนวโน้มนโยบายการดำเนินงาน เป้าหมายและอำนาจหน้าที่ ยังมีอุปสรรคอยู่หลายประการเนื่องจากองค์กรของประเทศเป็นองค์กรที่คำร่างอญ្យร่วมกันระหว่างกลุ่มย่อยหลายกลุ่มที่ขาดความไว้ใจต่อประเทศโดยรวม มีการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์และเป้าหมายเฉพาะตัวเฉพาะกลุ่มกับผลประโยชน์และเป้าหมายของประเทศกิจลุ่มย่อยเหล่านี้ บุกเบิกต้นต่อรอง เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายเฉพาะหน้าของกลุ่ม และมีแนวโน้มของการขัดแย้งแตกแยกมากกว่าการประสานประโยชน์ประนีประนอม ประกอบกับการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนสังกัดของประเทศของกลุ่มย่อยที่เกิดขึ้นในทุกๆ ด้าน เนื่องจากผลในการเข้าร่วมรัฐบาลกับประเทศที่มีโอกาสจัดตั้งรัฐบาล จนกลายเป็นเหตุการณ์ปกติไปแล้วนั้น ยังเป็นการบั่นทอนความเป็นปึกแผ่นทางอำนาจที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของประเทศค่อนข้างมาก รวดเร็วและรุนแรงทั้งในประเทศที่กิจลุ่มย่อยแยกตัวออกไปและประเทศที่รับกลุ่มย่อยเข้าไปด้วย

ส่วน
พระ
บรมฯ
ราช
โภ
ประ
สุข
รัฐ
รัช
กษ
ชัด
ที่
ต่อ
กา^ก
หร

ค้า
รัฐ
นฯ
แม
เปี
กง
สม
• 2
ศ

เช

ส่วนที่ 3

กรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2539 บทส่งท้าย

ผลการเลือกตั้ง 17 พฤศจิกายน 2539

กับนัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของพรรคการเมืองไทย

การนำเสนอความเห็นในส่วนนี้ แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้ในกรอบการศึกษาโดยตรง แต่โดยที่การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่มีความเกี่ยวพันและส่งผลต่อเนื่องถึงพรรคการเมืองอย่างใกล้ชิด ผู้เขียนจึงได้นำปรากฏการณ์สำคัญในครั้งนี้มาพิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงภาพบางมิติของผลเกี่ยวนี้ของระหว่างพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะในมิติที่มีนัยต่อความก้าวหน้าและความล้าหลังของพรรคการเมือง ทั้งนี้จะนำเสนอโดยลำดับตามเหตุการณ์ ดังนี้ คือ

1. พรรคการเมืองก่อนการเลือกตั้ง
2. พรรคร่วมกันนัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของการเมืองไทย
3. พรรคร่วมกันนัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของการเมืองไทย
4. การเลือกตั้งกับนัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของการเมืองไทย

1. พรรคร่วมกันนัยต่อความก้าวหน้า - ล้าหลังของการเมืองไทย

เหตุการณ์สำคัญที่เป็นเค้าเงื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เริ่มจากปัญหาความชัดแย้งภายในพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งมีทั้งความชัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล และความชัดแย้งภายในพรรคร่วมกันเอง โดยเฉพาะความชัดแย้งภายในพรรคแกนนำรัฐบาลคือพรรคอนาคตไทย ซึ่งเป็นความชัดแย้งระหว่างหัวหน้าพรรคร่วมกัน เลขาธิการพรรคร่วม คือนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กับนายเสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนความชัดແย়งระหว่างพรคร่วมรัฐบาลอื่น ๆ ได้แก่ความไม่พอใจของพรพลังธรรม พรคประชากรไทย พรคนาไทย พรคอมลาชน และพรคความหวังใหม่ ส่งผลให้มี การลาອอกและกลับเข้าร่วมรัฐบาลใหม่ของพรพลังธรรม และพรคประชากรไทย รวมทั้งการกดดันของพรคร่วมรัฐบาลให้นายกรัฐมนตรีปรับคณะรัฐมนตรีโดยปรับ เอารัฐมนตรีกุล 16 ของพรคชาติไทยออกไปจากการร่วมรัฐบาล โดยให้เหตุผลว่า ประชาชนไม่ยอมรับ คือนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง นาย สุชาติ ตันเจริญ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายไฟโจน์ สุวรรณจิว รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งการปรับนายสุรเกียรติ เสตียรไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ออกไปด้วย

การปรับคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ก่อให้เกิดกระแสความไม่พอใจขยายวงอย่าง กว้างขวางทั้งในกลุ่มที่ถูกปรับออกและกลุ่มที่ไม่ได้ปรับเข้าร่วม เป็นเหตุให้เกิดความ ชัดແย়งที่รุนแรงภายใต้การร่วมรัฐบาลด้วยกันเอง

สาเหตุสำคัญของความชัดແย়ง สืบเนื่องมาจากการปัญหาการจัดการภัยในพรค ที่เกิดจากการแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มฝักฝ่าย ใช้กลุ่มเป็นฐานอำนาจในการสร้างพลัง ต่อรองเรียกร้องตำแหน่งและประโยชน์ทางการเมือง และกดดันให้เกิดผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ผลกระทบที่สำคัญคือ ก่อให้เกิดเงื่อนตาย (deadlock) หรือทางตันในการจัดสูตรรัฐบาลผสม

ภาวะดีบดันของการวัดสูตรรัฐบาลผสมดังกล่าว เป็นจุดอ่อนสำคัญให้ฝ่าย ค้านซึ่งนำโดยพรคประชาธิปัตย์ มองเห็นช่องว่างจากความชัดແย়งระหว่างพรคร่วมรัฐบาลให้ยืนยันต่อวิภารต้าทั่วไปเพื่อล้มมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ส่งผลให้ตัวนายกรัฐมนตรีและพรคชาติไทยซึ่งเป็นพรคแกนนำตกเป็นเป้าใน การอภิปราย และเปิดช่องให้อำนาจต่อรองเคลื่อนไปอยู่ที่พรคร่วมรัฐบาลอื่นที่มีจำนวน ส.ส. มาก เป็นลำดับสองรองจากพรคชาติไทย คือพรคความหวังใหม่ ซึ่งเป็นการขยายลิมหรือ กระตุ้นให้ความชัดແย়งภายใต้การร่วมรัฐบาลถึงจุดแตกหัก นำไปสู่การประกาศยุบ สภาผู้แทนราษฎรของนายกรัฐมนตรีในที่สุด

2. พรคการเมืองระหว่างการเลือกตั้ง

ภัยหลังประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรและกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ความเคลื่อนไหวที่สำคัญของพรคการเมือง คือการจัดกระบวนการอ่านใจใหม่ในรูปช้า

พันธมิตรระหว่างฝ่ายค้านเดิมกับฝ่ายรัฐบาลเดิม และการจัดข้าวอ่านเจาใหม่ของพระรคใหญ่เพื่อช่วยซึ่งโอกาสเป็นพระคแกนนำในการจัดทั้งรัฐบาลภายหลังการเลือกตั้ง

ปรากฏการณ์สำคัญของการจัดกระบวนการอ่านเจาใหม่ คือการย้ายพระคของบรรดา ส.ส.เก่า และสมาชิกพระคเข้าสู่พระคใหญ่ที่เป็นข้าวอ่านเจา 2 พระค คือพระคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นแกนนำฝ่ายค้าน และพระคความหวังใหม่ซึ่งเป็นแกนนำฝ่ายรัฐบาล โดยเฉพาะพระคความหวังใหม่มี ส.ส.เก่าที่ย้ายจากพระคการเมืองอื่นมาเข้าสังกัดสูงสุดถึง 60 คน ขณะที่พระคประชาธิปัตย์มีการย้ายเข้าสังกัดเป็นลำดับรองลงมาคือ 13 คน

การย้ายสังกัดพระคดังกล่าว นอกจากเป็นการปรับกระบวนการอ่านเจา และการจัดข้าวอ่านเจาโดยการรวมกลุ่มฝ่ายระหว่างพระคแล้ว ยังเป็นปรากฏการณ์ของการตั้งร่างแบบแผนของการส่งออกความชัดแจ้งซึ่งเป็นปัญหาดังเดิมภายในพระคหนึ่งไปสู่อีกพระคหนึ่งโดยการอาศัยกลุ่มฝ่ายเป็นเกณฑ์กำหนดกลยุทธ์ทางอ่านเจาของกลุ่มและกำหนดดยุทธศาสตร์ทางการเมืองของพระคให้สืบทอดความต่อเนื่อง และยึดเยื้อต่อไปอีกไม่มีจุดจบ

ปรากฏการณ์สำคัญที่น่าสนใจอีกประการคือ การที่หัวหน้าพระคพลังธรรมไม่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ขณะที่หัวหน้าพระคนำไปไทยบุพพระคไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งและสมาชิกพระคส่วนใหญ่ย้ายไปสังกัดพระคความหวังใหม่ รวมทั้งการที่หัวหน้าพระคเสรีธรรมย้ายพระคไปสังกัดพระคประชาธิปัตย์สมาชิกพระคต้องเลือกตั้งหัวหน้าพระคคนใหม่ในระหว่างถูกการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงปรากฏการณ์ของการที่นักการเมืองที่เป็นอดีตรัฐมนตรีและส.ส.เก่าไม่มีพระคสังกัดลงสมัครรับเลือกตั้ง จนกระทั่งมีการร่วงเด่นหาพระคสังกัดเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งนำไปสู่การสลายตัวของกลุ่มฝ่ายของกลุ่ม 16 ซึ่งเห็นได้จากการแยกย้ายสังกัด พระคของกลุ่มแกนนำคนสำคัญได้แก่ กรณีของนายเนวิน ชิดชอบ นายสุชาติ ตันเจริญ และว่าที่ร้อยตรีไฟโรจน์ สุวรรณสวี เป็นต้น

ตารางที่ 15 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำนวนตาม
พรรคและภูมิภาค

		กรุงเทพฯ	กลาง	เหนือ	ใต้	อีสาน	รวม
เศรษฐี	พรรคราชดาพัฒนา	13	34	49	1	87	184
เยาวรัตน์	พรรคราชดาธิปัตย์	37	89	73	52	125	376
วัชร์	พรรคราชดาไทย	37	51	33	2	70	193
นิติ	พรรคราชการไทย	34	20	36	6	67	163
นิรุณณานนท์	พรรคกิจสังคม	17	28	20	0	74	139
นิติธรรม	พรรครักษากาฬ	37	41	8	2	75	163
นิติธรรม	พรรคลังอรรມ	37	33	21	4	33	128
นิติธรรม	พรรคความหวังใหม่	25	47	70	49	131	322
นิติธรรม	พรรคเสรีอรรມ	30	21	2	0	77	130
นิติธรรม	พรรคน้ำใจไทย	0	0	0	0	0	0
นิติธรรม	พรรคมวลชน	8	5	9	5	105	132
นิติธรรม	พรรคเสรีประชาธิปไตย	37	9	10	4	66	126
นิติธรรม	พรรคไทย	32	37	5	2	71	147
นิติธรรม	พรรคยืนฯ	25	28	9	4	41	107
	รวม	369	443	345	131	1,022	2,310

ที่มา : หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับวันที่ 26 ตุลาคม 2539

ตารางที่ 15 (ต่อ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	นัก การเมือง	นัก กฎหมาย	ข้าราชการ เกษียณอายุ	เกษตรกร	ลูกจ้าง	นักธุรกิจ	อื่นๆ
คิดเป็น	(433)	(180)	(154)	(141)	(494)	(793)	(115)
ร้อยละ	18.7%	7.8%	6.7%	6.1%	21.4%	34.3%	5.0%

ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำแนกตามอายุ

อายุ	25-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 และ ^a มากกว่า
	296	833	634	376	155	16

ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำแนกตามเพศ

เพศ	ชาย	หญิง
	1,950	360

ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา					
ปริญญาตรี	ป.ว.ส.	มัธยมศึกษา	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	ปริญญาโท ขึ้นไป	อื่นๆ
38.0%	8.1%	22.5%	20.0%	1.1.0%	0.4%

ที่มา : หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับวันที่ 26 ตุลาคม 2539

ຕາຮາງທີ 16 ຂ້ອර່ອງເຮືອນໍ້າເຖິງວັກບກາຮເສືອກຕົ້ນກ່າວໄປ ໃນວັນທີ 17 ພັດສິຈີກາຍນ 2539
ຈົງແນນຕາມພຽບແປງຂອງຂອງຮ້ອງເຮົາຍ

	ກາງໃຫ້ເຈັ້ນ	ກາງໃຫ້ສື່ສ່ອນ	ກາງຈັດຈຳຍ	ກາງໄຫ້ເກືອຂອງສ້ອມຜະນ	ກາງໄຫ້ສົງຫຼາ	ກາງພັນ	ກາງຫຼູບຜົກ	ກາງຫຼູບຜົກປະສານ	ກາງຫຼູບຜົກນີ້ເປັນຫຼຽມ	ຫ້າຮາຍການ	ອ້ານາ	ຮາມ
ຄວາມໜ້ວຍໃໝ່	984	107	87	57	58	19	52	40	140	223	1,777	
ຫາດີພື້ນໜາ	397	55	54	18	37	2	22	8	55	155	799	
ປະຊາບີປັດຍ	398	96	74	6	17	4	24	12	37	65	733	
ຫາດີໄທຍ	263	50	61	10	48	1	30	29	60	73	625	
ກີຈີສຶກນ	244	19	14	5	18	2	9	7	10	17	345	
ປະຊາກຫຍາຍ	122	32	26	10	13	0	14	7	23	28	275	
ມາສະນ	114	57	9	2	3	1	3	2	2	8	201	
ພັນຍາຮຽນ	47	25	21	6	6	0	4	1	9	21	140	
ເຊກາພ	43	3	7	4	3	0	1	4	6	8	79	
ເສັ່ງຮຽນ	15	1	2	0	4	0	1	0	0	5	28	
ໄທ	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	
ແກງງານຫ້າຍ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	
ເສັ່ງປະຫຼິບໄຕຍ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
ຮັມ	2,629	445	355	118	217	29	160	110	343	602	5,008	

ໜີ່ມາ : ແນ້ນສື່ພື້ນພົບາງອາໂພສຕ້ ດັບວັນທີ 24 ພັດສິຈີກາຍນ 2539 ທີ່ອ້າງ ແລ້ວຫ້ອນມູນຄ່າ ອັນຄົກຮາສາງ, ຮາຍານຮາງເຈັ້ງຫວັນຕ່າງ

ແລະສັດຍັບຕໍ່ຮາງສານພາກ ກະທຽບກວດການທີ່ໄດ້

ตารางที่ 17 ข้อมูลงบประมาณสำหรับกิจกรรมการเตือนภัยในวันที่ 17 พฤษภาคม 2539 จำนวนตามภูมิภาค

	การให้เงิน สิ่งของ	การจัดซื้อ งานเดี่ยว	การให้ห้อง เช่าและชั่วคราว	การให้ผ้า สุญญา	การพัฒนา ประเทศ	การซื้อตัวรักษา [*] ไม่เป็นธรรม	ซึ่งราชการ อยู่ฯ	รวม
กลาง	612	67	49	17	36	12	78	35
เหนือ	417	52	22	9	44	5	22	31
อีสาน	1,513	215	203	45	100	2	30	36
ใต้	45	22	17	10	2	3	5	3
กรุงเทพฯ	276	67	102	30	12	2	30	6
รวม	2,863	423	393	111	194	24	165	121
							416	802
								5,512

หมายเหตุ : หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ฉบับวันที่ 24 พฤษภาคม 2539 ซึ่งอ้าง แหล่งข้อมูล : ยศศึกษาธิการ, รายงานงานจังหวัดต่างๆ และศึกษาบันดัรราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย

3. พระครุการเมืองหลังการเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ยังคงสะท้อนถึงแบบแผนของกลยุทธ์ทางอำนาจของกลุ่มฝ่ายเดียว และยุทธศาสตร์ทางการเมืองของพระครุแบบดั้งเดิมอยู่ กล่าวคือ การครอบครองจำนวน ส.ส. เก่าจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของการเลือกตั้ง และการดำเนินการอย่างไรในการครอบครองพื้นที่อำนาจเดิมยังคงยึดเป็นฐานที่มั่นของพระครุการเมืองส่วนใหญ่ ดังนั้น ผลการเลือกตั้งของพระครุต่าง ๆ จึงผันแปรไปตามจำนวนส.ส.เก่าที่สังกัดอยู่ในพระครุ และพระครุการเมืองส่วนใหญ่ก็ยึดฐานเสียงในพื้นที่เป้าหมายของตัวเองเป็นสำคัญซึ่งมักจะกระจุกกระซัดเพื่อหวังให้คนในบางภูมิภาคเช่นพระครุประชาธิปัตย์ เน้นพื้นที่เป้าหมายในภาคใต้ ขณะที่พระครุความหวังใหม่เน้นพื้นที่ภาคอิสาน เป็นต้น

ผลสะท้อนของปรากฏการณ์จากการเลือกตั้งดังกล่าว ยังคงสนับสนุนถึงความสำคัญของตัวบุคคลเหนือพระครุ และปัจจัยจากระบบอุปถัมภ์ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง

ลักษณะเด่นที่เป็นปรากฏการณ์สำคัญของการเลือกตั้งครั้งนี้ คือ ความแตกต่างของสนามเลือกตั้งระหว่างสนามกรุงหรือในภูมิภาคต่าง ๆ กับสนามกรุงเทพมหานครดังจะเห็นได้จากพ่ายแพ้ของพระครุพลังธรรมซึ่งเป็นพระครุที่ยึดครองพื้นที่อยู่แต่เดิม กับชัยชนะของพระครุ ประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับเลือกตั้งถึง 29 คน ขณะที่พระครุพลังธรรมได้รับเลือกเพียง 1 คน ซึ่งผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าในสนามกรุงเทพฯ นั้นพระครุสำคัญเหนือตัวบุคคล และปัจจัยจากระบบอุปถัมภ์ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่สวนทางหรือกลับตรงกันข้ามกับการเลือกตั้งในสนามภูมิภาค

ตารางที่ 18 พรรคการเมืองไทย ในปี 2540

พรรค	จำนวนสมาชิก	จำนวน ส.ส.	สาชาพรรค
1. พรรคชาติพัฒนา	79,010	52	1
2. พรรคประชาธิปัตย์	395,239	123	172
3. พรรคชาติไทย	32,711	29	-
4. พรรคประชากรไทย	183,069	18	-
5. พรรคกิจสังคม	68,153	20	1
6. พรรคเอกภาพ	24,127	8	-
7. พรรคพลังธรรม	83,708	1	-
8. พรรคความหวังใหม่	1,684,182	125	3
9. พรรคเสรีธรรม	14,198	4	-
10. พรรคมวลชน	13,863	2	-
11. พรรคไทย	5,000	1	-
12. พรรคไทยประชาธิปไตย	6,627	-	-

ที่มา : สำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมืองสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

4. การเลือกตั้งกับนัยต่อความก้าวหน้า – ล้านหลังของพรรคการเมืองไทย

จากผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ก็ล่าวได้ว่าไม่ได้มีผลต่อความก้าวหน้าของพรรคการเมืองไทยมากนัก แม้แต่การลดจำนวนพรรคลงก็ไม่มีผลแต่อย่างใด กล่าวคือ พรรคการเมืองส่วนใหญ่ยังคงรักษาฐานรูปแบบของกลยุทธ์ทางอำนาจของกลุ่มฝ่ายภายในพรรค และยุทธศาสตร์ทางการเมืองของพรรคแบบตั้งเดิมไว้ ปัญหาสำคัญของพรรคไม่ได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาการดำรงอยู่ของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มฝ่ายภายในพรรค ปัญหาการจัดสูตรรัฐบาลผสมที่มีข้อจำกัดตามระบบโควต้า ปัญหาด้วยบุคคลและกลุ่มแกนนำมีฐานะความสำคัญเหนือพรรค ปัญหาอิทธิพลของระบบอุดมภารต่อผลการเลือกตั้ง ปัญหาการกระจายตัวของการยึดครองพื้นที่เป้าหมาย เฉพาะภูมิภาคทำให้ความเป็นด้วยแทนถูกจำกัดโดยมิติของพื้นที่ รวมทั้งปัญหาองค์กรพรรคขาดความหมายสำคัญลงเนื่องจากการรวมกลุ่มอำนาจเฉพาะกิจในระหว่างทศวรรษการเลือกตั้งซึ่งเป็นการรวมกันระหว่างกลุ่มอำนาจที่มาจากการลังกัดพรรคที่หลากหลาย เพื่อสร้างข้ออำนาจใหม่ให้แก่พรรคแกนนำสำหรับช่วงชิงโอกาสจัดตั้งรัฐบาล ความขัดแย้งภายในและระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลจะยังคงเป็นสาเหตุให้รัฐบาลเสียเสถียรภาพ และภาวะตืบตันของการจัดสูตรรัฐบาลผสมก็จะเป็นชวนให้รัฐบาลผสมมีความประบางในการรักษาอำนาจและความขัดแย้งถึงจุดแตกหักเช่นเดิม

แต่อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งในครั้งนี้มีคุณค่าอย่างสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นบทเรียนของการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีความแตกต่างของผลการเลือกตั้งระหว่างสنانมกรุงเทพมหานครกับสنانมภูมิภาค โดยเฉพาะนัยที่เกี่ยวกับความสำคัญระหว่างพรรคกับด้วยบุคคล ทั้งนี้โดยการขยายผลการศึกษาเปรียบเทียบถึงความพ่ายแพ้ของพรรคพังงงบรมกับชัยชนะของพรรคประชาธิปไตยซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีความเด่นชัดอย่างยิ่งในแง่ของการที่พรรคได้มีความหมายสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งมากกว่าด้วยบุคคล ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ยังไม่เกิดขึ้นหรือมองไม่เห็นอย่างเด่นชัดในสنانมภูมิภาค

บรรณานุกรม

หนังสือ

กิตติเดช สุตรสุคันธ์และชัยพร ชยานุรักษ์, วิสัยทัศน์ผลเอกสารชาติชาย ชุมชนชาว (ก. พลพิมพ์ : กรุงเทพฯ) 2539.

กระมล ทองธรรมชาติและคณะ, การเลือกตั้ง พระครการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล
ฝ่ายวิจัย คณะกรรมการวิจัยฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

กีรติพงศ์ แนวมาลีและคณะ, นโยบายพระครการเมืองไทยในการเลือกตั้ง 2538 (กรุงเทพฯ : สื่อไทยพาณิชยการ), 2538.

กรรมการปักครอง กระทรวงมหาดไทย, ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้ง (ไม่ระบุสำนักพิมพ์
และปีที่พิมพ์)

กองบรรณาธิการ, ข้อบังคับพระราชนิพัฒนา (ไม่ระบุสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

กองบรรณาธิการ, แนวความคิดพระคลังธรรม (ไม่ระบุสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

กองบรรณาธิการ, นโยบายพระราชนิพัฒนาใหม่ (ไม่ระบุสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

กองบรรณาธิการ, พระราชนิพัฒนา เพื่อพัฒนาชาติ (ไม่ระบุสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

กองบรรณาธิการคู่แข่งธุรกิจ, เลือกตั้ง '38, (13 ก.ย. 35) (ไม่ระบุสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

ข้อมูลสถิติและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 กรกฎาคม 2538 กรม การปักครอง
กระทรวงมหาดไทย, 2538.

ข้อบังคับพระราชนิพัฒนา พุทธศักราช 2537 (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

ครบรอบ 6 ปี พระคลังธรรม (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)

คณะผู้จัดทำ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักห้องถิน),
2538.

ณรงค์ สินสวัสดิ์, การเมืองไทยการวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา (กรุงเทพฯ : วัชรินทร์ การพิมพ์),
2539.

ชัยวัฒน์ สุริชัย, ครบรอบแปดปีพระคลังธรรม (บ. ห้ามภัย จำกัด : กรุงเทพฯ) 2538.

ชัยอนันต์ สมกุวงษ์และชัตติยา กรรมสูตร, เอกสารการเมืองการปักครองไทย (ไทยวัฒนาพาณิช
: กรุงเทพฯ) 2518.

ฝ่า

ฝ่า

๙๑

โน

โน

รา

พะ

พะ

พะ

พะ

พะ

ผะ

วิ

สี

- ชัยอนันต์ สมุทรณิชและคณะ, ข้อมูลพื้นฐานกีดគาระบการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองไทย (สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย : กรุงเทพฯ) 2535.
- ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภาพและคณะ, ทำเนียบกรรมการสามัญสภาพผู้แทนราชภูมิ. พิมพ์ครั้งที่ 1 : ไม่ระบุสำนักพิมพ์, 2539.
- ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภาพและคณะ, สมาคมสภาพผู้แทนราชภูมิ (กองการพิมพ์ : สำนักงานเลขานุการสภาพผู้แทนราชภูมิ), 2538.
- แนวความคิดพรคลังธรรมกระบวนการใหม่ในการพัฒนากรุงเทพมหานคร (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์)
- นโยบายพرقชาติพัฒนา (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)
- นโยบายพرقชาติพัฒนาสำหรับแก้ไขปัญหากรุงเทพมหานคร, ศูนย์อำนวยการเลือกตั้งพرقชาติพัฒนา กรุงเทพมหานคร (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)
- รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิ 17 พฤศจิกายน 2539 (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย), 2539.
- พرقชาติพัฒนาและคณะ, นโยบายพرقชาติพัฒนา (ไม่ระบุสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)
- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิ พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติพรบการเมือง พ.ศ. 2524
- พرقคลังธรรมย่างสูงที่ 9 (กรุงเทพ : สำนักงานพิมพ์), 2539.
- พرقชาติพัฒนา เพื่อพัฒนาชาติ 1 ปี (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)
- พรบความหวังใหม่ ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์)
- ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิ พ.ศ. 2535 (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย), 2535.
- ผลงานของพลเอกชาติชาย ชุมหะวณ หัวหน้าพرقชาติพัฒนา (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์)
- วิสัยทัศน์พลเอกชาติชาย ชุมหะวณ (กรุงเทพ : ก.พลพิมพ์), 2539.
- วิทยา นาภาศิริกุลกิจ, พรบการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (กรุงเทพ : กิ่งจันทร์การพิมพ์), 2530.
- สิทธิพันธุ์ พุทธพันธุ์, ทฤษฎีพัฒนาการเมือง (กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2531.

สำนักงานนายทะเบียนพระครุการเมือง, ห้าทศวรรษ. พระครุการเมืองไทย (สำนักงานปลัด
กระทรวงมหาดไทย) 2538.

สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร, สรุปผลงานสภาผู้แทนราษฎร 2538 - 2539
(กองการพิมพ์ : กรุงเทพฯ) 2538.

องค์กรกลางการเลือกตั้ง, รายงานผลการดำเนินงานการเลือกตั้ง 2 กรกฎาคม 2538
(บพิธการพิมพ์ : กรุงเทพฯ) 2539.

ห้าทศวรรษพระครุการเมืองไทย, กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2538.

สารสาร – สิ่งพิมพ์

“คณะกรรมการพิริหารพระครุความหวังใหม่” นสพ. สยามรัฐ (24 เมษายน 2540)

“ชาติไทยฝันผลบันนี้เหลือ 43 ชีวิตในมือเดียว” มติชน (1 ตุลาคม 2539), หน้า 2.

“ภาวะพลิกผันแปรเปลี่ยนแยกขั้วรวมขั้วการเมืองจากเดือนเมษายน 2522 ถึงเลือกตั้ง^{พุศจิกายน 2539”} มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 848 (19 พฤศจิกายน 2539), หน้า 7.

“ตรีมทีมเศรษฐกิจ กระแสทุนใหญ่กลับ 2 ประสานประชาธิปัตย์ วัดประชาชนติ 17 พ.ย.” เนชั่น
สุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11 ตุลาคม 2539), หน้า 15

“ตลาดนัดผู้แทนฯ สูตร 30-20-10 ใจโน้มเสือผ้าหลุ” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227
(11 ตุลาคม 2539), หน้า 13.

เนชั่นสุดสัปดาห์, ปีที่ 5 ฉบับที่ 226 (4 - 10 ตุลาคม 2539), หน้า 9.

เนชั่นสุดสัปดาห์, (15 ต.ค. 2539) หน้า 13.

เนชั่นสุดสัปดาห์, (11 - 17 ต.ค. 2539) หน้า 20.

มติชนสุดสัปดาห์, (1 ต.ค. 2539) หน้า 12.

มติชนสุดสัปดาห์, (8 ต.ค. 2539) หน้า 7.

“มองกลุ่มเยี่ยผ่านกลุ่ม 16” ผู้จัดการรายวัน (26-27 ตุลาคม 2539), หน้า 19.

“เม็ดเงิน 50,000 ล้านกระจาดไปในธุรกิจไดบังวิเคราะห์จากกสิกรไทย” มติชนสุดสัปดาห์
ปีที่ 16 ฉบับที่ 848 (19 พฤศจิกายน 2539), หน้า 62.

- ๗ “ปรัชญาพื้นฐานและระบบการให้เงินอุดหนุนพัฒนาการเมืองในประเทศไทย” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 242, 243, 244, 245 (14-20 กุมภาพันธ์ 2540), หน้า 21.
- ๙ “ปฏิรูปพัฒนาการเมือง : เศรษฐกิจต้องคู่เสรีกับ การสลายผลประโยชน์ของประเทศ” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11 ตุลาคม 2539), หน้า 22.
- ๘ “พัฒนาการบนความขัดแย้งจากมิติไทย 2531-ปัจจุบัน พลังธรรมยุคไขยัณณร้าวถึก กับ สุดารัตน์” มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 859 (4 กุมภาพันธ์ 2540), หน้า 7.
- “พัฒนาการเมืองในระบบการเมืองไทย” เนชั่นสุดสัปดาห์ (16 สิงหาคม 2539), หน้า 64.
- “พลังธรรมไม่มีวันพ้นมือสายวัด” นสพ. สยามรัฐ (25 เมษายน 2540)
- “พัฒนาการเมืองไทยในรอบ 40 ปี” 40 ปีรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2532.
- “ผ่าสโลแกน 9 พัฒนาการเมือง” มติชน (1 พฤษภาคม 2539), หน้า 6.
- “ผ่าคลังกระสุนกลุ่มทุนพัฒนาการเมือง” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11-17 ตุลาคม 2539), หน้า 8-12.
- “ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ส.ส.ร.” นสพ. สยามรัฐ (3 เมษายน 2540), หน้า 5-11.
- “สนับสนุนการเลือกตั้งกรุงเทพฯ การกลับมาอีกของ ปชป.” เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 227 (11 ตุลาคม 2539), หน้า 16.
- สยามรัฐสุดสัปดาห์วารสาร (25 ก.ย. - 5 ต.ค. 2539) หน้า 37.
- “เศรษฐกิจ-สังคม-การเมืองไทย พ.ศ. 2543 ที่ผู้บริหารต้องสนใจ” ใน พินัย อนันตพงศ์และ คณะ, เมื่อ ร.ต. เบญจกุล มะกะระซัช คิด พูด เชียน (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ ส่วนห้องถิน กระทรวงพาณิชย์ไทย, 2539), หน้า 225-233.
- “อนาคตของพลังธรรม ฝ่ากวีกับรัฐธรรมนูญใหม่และการปฏิรูปการเมือง” ประชาชาติธุรกิจ (3-5 กุมภาพันธ์ 2540), หน้า 14.
- “องค์กรกลางกับการเลือกตั้ง” รัฐสภาสาร ปีที่ 44 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม 2539), หน้า 1
- “22 ปีแห่งความหลังชาติไทยราชครุสู่คุ้มสุพรรณ” ผู้จัดการรายวัน (2 ตุลาคม 2539), หน้า 13-15.

ประวัติย่อ

ชื่อ	เชาวนະ ไตรมาศ
เกิด	14 สิงหาคม 2505 ที่ อ. ตะกั่วป่า จ.พังงา
วุฒิ	ปริญญาเอก สาขาวัสดุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2537
งานปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล คณะกรรมการคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจและการต่างประเทศ - นักวิจัยแห่งชาติรหัสประจำตัว 37800016
ประสบการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิจัยผู้ช่วยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) พ.ศ. 2531 - เลขาธุการกรมอาชีวศึกษา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สถาบันราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2532 - คณะทำงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเฉพาะกิจปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2533 - กรรมการและผู้ช่วยเลขาธุการคณะกรรมการปรับปรุงระบบบริหารราชการ พ.ศ. 2534 - คณะผู้เชี่ยวชาญศึกษาและพัฒนาระบบบริหารงานคณะกรรมการรัฐมนตรีและรัฐสภา ประเทศไทยกัมพูชา พ.ศ. 2536 - อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขาธุการคณะกรรมการด้านพัฒนาระบบการอนามัยและการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2540
งานเขียน	<ul style="list-style-type: none"> - ความชัดແย้งจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 : แนวโน้มพัฒนาการสถาบันรัฐธรรมนูญไทย - เจ้าพ่อ กับ การเมือง : การเรื่องโง่ของข่ายอย่างน่าเจ็บระบบการเมืองไทย - จินตนาการสู่ปี 2000 เมืองไทยในความไฟแรงของนักคิดอาวุโส - ซอตเกล็ดรัฐธรรมนูญไทย - เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจอย่างยุค (กรณีเทศบาลนครสวรรค์) - การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ - พระองค์การเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง - หน้าที่และพัฒนาการทางสถาบัน

สถาบันนโยบายศึกษา

Institute of Public Policy Studies (IPPS)

สถาบันนโยบายศึกษา จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2528 เป็นสถาบันเอกชนที่ไม่หวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์และกิจกรรมในการศึกษาวิจัยและนำเสนอนโยบายสาธารณะเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาระบบธุรกิจส่วนตัวในประเทศไทย

แนวทางการดำเนินงาน

สถาบันนโยบายศึกษาเป็นองค์กรเล็กๆ ที่มีแนวทางการดำเนินงานที่เน้นการสร้างความร่วมมือแบบเครือข่ายกับนักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนในระดับต่างๆ

จุดยืนของสถาบันนโยบายศึกษาคือ การค้นหาและนำเสนอทางเลือกเชิงนโยบาย การสร้างโอกาสให้มีการนำเสนอด้วยคิดที่แตกต่าง และแสวงหาจุดร่วมระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้โดยยึดถือข้อมูลและเหตุผลเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาสำคัญทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในสังคมประชาธิปไตย และสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในประเด็นปัญหาเหล่านี้ เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลช่วงสารและเสนอทางเลือกในเชิงนโยบาย

2. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านนโยบาย และให้ความร่วมมือกันระหว่างนักวิชาการ สมาชิกธุรกิจ สมาชิกสถาบันตัวแทนต่างๆ (อาทิ สถาบันวิจัย หอการค้า) ข้าราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชนและสาธารณะทั่วไป

3. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสถาบันตัวแทนประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกระบวนการกำหนดนโยบายในทุกๆ ระดับ

4. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลช่วงสาร กิจกรรมนโยบายสาธารณะ และสนับสนุนการศึกษาทางการเมืองในเรื่องนิติบัญญัติและการบริหาร ตลอดดึงแย้มุมอื่นๆ ของสังคมประชาธิปไตย

5. เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความช้านาญในกิจการนิติบัญญัติและการบริหาร ระหว่างภาครัฐบาล เอกชน และประชาชนในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ

โครงการ

สถาบันนโยบายศึกษาดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ดังนี้

- สัมมนาและฝึกอบรม
- วิจัย
- สิ่งพิมพ์ (จดหมายข่าว เอกสารสัมมนา เอกสารวิจัย เอกสารนโยบาย เอกสารข้อมูล และหนังสือ)
- สื่อความรู้ทางการเมือง (รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์วิทยุปัฐกิน แผนที่ เกมการเมือง)

พบกับรายการ “โครงการศึกษานโยบายสาธารณะทางวิทยุ” ดำเนินรายการโดย ศ.ดร.สมศักดิ์ ชูโต และคุณดุย ธนางน้อย ทุกวันเสาร์ เวลา 17.00-18.00 น. ทางสถานีวิทยุ ททท.เอ.เอ็ม. 1494 และวันอาทิตย์ เวลา 06.00-07.00 น. สถานีวิทยุ กม. เอ.เอ็ม. 873

สถาบันนโยบายศึกษาประสงค์ที่จะเผยแพร่วิทย์ศัล “สู่สังคมประชาธิรัฐไทย” และ “สังคมสัมมิติ” ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ในระหว่างปี พ.ศ. 2535-2537 แก่ผู้สนใจเพื่อเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาสาธารณะต่าง ๆ

จดหมายข่าวรายเดือน “ปฏิวัติการเมือง” นำเสนอสาระข้อมูล และบทวิเคราะห์ทางการเมือง และนโยบายสาธารณะ เป็นอภินันทนาการแก่สมาชิกของสถาบันฯ และสถาบันการศึกษาที่สนใจ

“โครงการสื่อการเมืองการบริหารโดยเยาวชน” มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการค้นคว้าและจัดทำสื่ออย่างเป็นทางการเมืองและการบริหารสำหรับประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างสื่อที่น่าสนใจและสร้างสรรค์ ช่วยลดช่องว่างระหว่างนักวิชาการและประชาชนทั่วไป และกระตุ้นความสนใจและความสามารถของเยาวชนคนรุ่นใหม่

สนใจสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับจดหมายข่าวและส่วนลดราคาสิ่งพิมพ์และสื่อต่าง ๆ ของสถาบันนโยบายศึกษา (IPPS) ได้ที่ 99/146 ซอยหมู่บ้านงามวงศ์วาน ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 9411832-3 โทรสาร 9411834 (ค่าสมาชิก 500 บาท ตลอดชีพ)

สิ่งพิมพ์ສากาบันนอยบายศึกษา

อุตสาหกรรมต่างจังหวัด (2536) โฉมสีสด ปั้นเปี่ยมรัชฎ์	60	บาท
การໄต่สวนสาธารณะ : มาตรการยุติข้อขัดแย้ง [*] ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2536) (พร้อมสรุปสัมมนาท้ายเล่ม)* แก้วสระบุรี อติโพธิ	50	บาท
มติสำคัญของคณะกรรมการบริหารด้วยเศรษฐกิจ ยุครัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุมชนหัววัน (2536) รังสรรค์ ธนาพรพันธุ์	600	บาท
โครงการพัฒนาจังหวัด (2536)* ดร.ฤทธิ์ พีชัย	80	บาท
ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.(2536) เรียมชัย ณ นคร	80	บาท
วัฒนธรรมกับการสร้างลัทธุณีย์เมืองบ้านท่าจี้ (2537) ชัยอนันต์ สมกานนท์	15	บาท
โครงการสร้างและกลไกทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ (พิมพ์ครั้งที่ 2 2537) อมร จันทรสมบูรณ์	60	บาท
คถอนสติติว่าชั่นแนลลิสม์ (Constitutionalism) ทางออกของประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2537) อมร จันทรสมบูรณ์	60	บาท
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อการปฏิรูปทางการเมือง ตามแนวทางคถอนสติติว่าชั่นแนลลิสม์ (2537) อมร จันทรสมบูรณ์	40	บาท
สยามสุคตราธารที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2 2537) ชัยอนันต์ สมกานนท์	50	บาท

บริษัท การบินไทย จำกัด (2537)	120	บาท
บันทึก จันทร์โจนกิจ		
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (2537)	80	บาท
บันทึก จันทร์โจนกิจ กัลยา อุดมวิทิต		
วิมลรัตน์ สุขเจริญ		
โครงการทางด่วนพิเศษชั้นที่สอง (2537)	50	บาท
วิมลรัตน์ สุขเจริญ		
งบประมาณจังหวัด (2537)	60	บาท
ชัยอนันต์ สมุกวนิช		
สภาพัฒนา (2537)	150	บาท
ศรีฤทธิ์ มีชัย		
นโยบายพรรคการเมืองไทยในการเลือกตั้ง 2538 (2538)	20	บาท
กีรติพงศ์ แนวมาสี ณัฐกanya ชัยภูรักษ์		
ประจักษ์ ก้องกีรติ วิน พรมแพทย์		
กระบวนการทัศน์ใหม่ในการศึกษาธุรกิจและสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2 2538)	40	บาท
ชัยอนันต์ สมุกวนิช		
การปฏิรูปทางการเมือง (2538)	20	บาท
ชัยอนันต์ สมุกวนิช		
100 ปี แห่งการปฏิรูประบบราชการ วิวัฒนาการของอำนาจราช	150	บาท
และอำนาจการเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 2 2538)		
ชัยอนันต์ สมุกวนิช		
การกระจายอำนาจ (2538)	100	บาท
ศรีฤทธิ์ มีชัย		
Policies of Thai Political Parties	50	บาท
In the 1995 General Election (1995)		
Kratipong Naewmalee, Nattaya Kuanrak, Prachak Kongkirati, Win Phromphaet (Translated and edited by Santhad Atthaseree, David Peters, Parichart Chotiya)		

ผู้ทางด้านการเมืองไทย (2538)	20	บาท
ชัยอนันต์ สมุทรายิช		
เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย (2538)	180	บาท
ชัยอนันต์ สมุทรายิช ประชาต โชคติยะ บรรณาธิการ		
วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป (2539)	50	บาท
วิชัย ตันศิริ		
อนาคตการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2539)	50	บาท
ชัยอนันต์ สมุทรายิช		
ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่นสำหรับเยาวชน (2539)	40	บาท
กีรติพงศ์ แวงมาศ วิน พรมแพทย์		
ท้องถิ่นนิยมและภูมิภาคนิยมในสังคมไทย (2539)	25	บาท
เสาลักษณ์ สุชิรัช		
เปรียบเทียบนโยบายบริหารประเทศ 4 รัฐบาล (2539)	50	บาท
ประชาต ศิริวงศ์		
สื่อมวลชนไทยกับการผลักดันนโยบาย (2539)	50	บาท
Policy Advocacy and the Media In Thailand		
ดันแคน แมคคาร์โร (Duncan McCargo) รمايمาศ โบว์ร่า (Ramaimas Bowra)		
ไตรลักษณ์รัฐกับการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2540)	150	บาท
ชัยอนันต์ สมุทรายิช		
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง (2540)	80	บาท
อัษฎางค์ ปาณิกบุตร		
แนวทางการยกเครื่องรัฐสภาไทย (2540)	80	บาท
จรัล ติษฐานอภิชัย		

รัฐธรรมนูญประเทศไทย :		A
กรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์และกฎหมาย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2540)	80 บาท	Pt
วิชัย ดันศิริ		
ขอดเกล็ดรัฐธรรมนูญไทย (2540)	35 บาท	St
เชาวนา ไตรมาศ		Bj
พรรคการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่และ พัฒนาการทางสถาบัน (2540)	120 บาท	in su er
เชาวนา ไตรมาศ		
.....		
สื่อความรู้ทางการเมืองของสถาบันนโยบายศึกษา		
วงเวียนประชาธิปไตย	80 บาท	vi
แผนที่เส้นทางประชาชน-ถนนประชาธิปไตย	25 บาท	
Road of Democracy Map	40 บาท	ai
ไฟการเมือง	100 บาท	p
เกมการเมือง (Political Monopoly)	200 บาท	p
สนใจกรุณาติดต่อ สถาบันนโยบายศึกษา 99/146 ซอยหมู่บ้านงามวงศ์วาน ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 941-1832, 941-1833 โทรสาร 941-1834		c o
สนใจขอตั้นฉบับสื่อและสิ่งพิมพ์ที่จำหน่ายหมดแล้ว (มีเครื่องหมาย*) ได้ที่ สถาบันนโยบายศึกษา		F L N

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ : ภูมิศาสตร์

ISBN 974-89575-2-7

9 789748 957524
C112
2000 120.00 บาท